

အောင်သင်း စဉ်းစားစရာလေးတွေ

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး။

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- အချုပ်အခြာပာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်း ပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊
- အမျိုးသားပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- ဒိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ်တည်ဆောက်ရေး

လူမှုရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များအမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ဖျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျွမ်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည် မြင့်မားရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ပိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှု စွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

အာရှ
စံနှုန်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၄၇၄/၂၀၀၂(၆)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၄၉၃/၂၀၀၂(၆)

အတွင်းနှင့်မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်

ဦးဝင်းလွင်(ရွှေဟင်္သာစက်)

အမှတ် ၇၊ ဈေးလမ်း ပုစွန်တောင်။

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်မိုးကေခိုင်(ချိုတေးသံစာပေတိုက်)

ရွှေနံ့သာကျေးရွာ၊ ပုလဲမြို့ (၃)

မင်္ဂလာဒုံ၊ ရန်ကုန်။

အတွင်းဖလင်

ကိုဦး(Quality)

အုပ်ရေ

၁၀၀၀ (၂၀၀၂ ဇွန်)

တန်ဖိုး

၄၀၀ကျပ်

ဖြန့်ချိ

ဇွန်ပွင့်စာအုပ်တိုက်

ဖုန်း-၅၄၉၆၆၂

မာတိကာ

ပညာရှိခေါင်းဆောင်ကြီးများ	-----	၁
ဘာသာစကားနှင့် ရသစာပေ	-----	၈
ကြံ့ခွဲရုပ်များ	-----	၁၆
အမှတ်မထင် စာပေလေ့လာမှု	-----	၂၈
မျိုးဆက်သစ်အတွက် ဖြေကြားခြင်း	-----	၃၅
စကားပိုင်း (အမေးအဖြေများ)	-----	၄၈

အောင်သင်း၏အမှာစာ

ယခု ဤစာအုပ်တွင် ကျွန်တော်၏ ဆောင်းပါးများသာမက ဘဲ အမေးအဖြေများလည်း ပါနေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ အမှန် ပြောရလျှင် ထိုထိုသောအမေးအဖြေများကို ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် လုပ်ပြီး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေရန် ရည်ရွယ်ချက် လုံးဝ မရှိခဲ့ပါ။ သို့သော် “ငွန်ပွင့်စာပေ” မှ ထုတ်လိုသည်ဟု တောင်းခံလာပါသည်။ ကျွန်တော်က ကလေးကလား ပေါ့ပျက်ပျက် ဖြစ်နေလျှင် စာဖတ်သူ ကို မလေးစားရာ ရောက်နေမည်ဟု ပြောသောအခါ “ငွန်ပွင့်စာပေ” က “ကျွန်မတို့ သေချာဖတ်ပြီးပါပြီ။ တစ်ချို့အကြောင်းအရာတွေ ဆိုရင် အတော်ကို လေးလေးနက်နက် ရှင်းပြထားတာကို တွေ့ရ တယ်။ ပေါ့ပျက်ပျက်တွေဆိုရင် ကျွန်မတို့ကလည်း ဘယ်မှာ ထုတ် ပါ့မလဲ။ ဆရာသာ နာမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်မတို့စာအုပ်တိုက်လည်း နာသွားမှာပေါ့။ ဆရာလည်း ပြန်ဖတ်ကြည့်ပါဦး” ဟု ပြောပါသည်။ သို့နှင့် ကျွန်တော် ပြန်ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့ အချို့သော ဖြေကြား ချက်များမှာ ထိုက်သင့်သလောက် လေးလေးနက်နက်ကလေးတွေ ပါနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထုတ်ခွင့်ပြုလိုက်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် လူငယ် စာပေဝါသနာရှင်များအတွက် စိတ် ဝင်စားစရာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

အောင်သင်း
၁၁-၆-၂၀၀၂

ပညာခေါင်းဆောင်ကြီးများ

နိုင်ငံခေါင်းဆောင်၊ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်၊ လူမှုရေး
ခေါင်းဆောင်၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် စသည် စသည်အားဖြင့်
ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ခေါင်းဆောင်အသီးသီး ရှိကြစမြဲ ဖြစ်ပါသည်။
ထိုထိုသော ခေါင်းဆောင်များကို ကျွန်တော် လေးစားရိုသေစိတ် ရှိပါ
သည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်က ကျောင်းဆရာ၊ စာရေးဆရာ
ဖြစ်နေသောကြောင့်ပေလားမသိ။ ပညာရေးခေါင်းဆောင်များကို
ကား ရိုသေသည့်ပြင် ချစ်စိတ်ပါ ဝင့်နေမိတတ်ပါသည်။

ရှေးခေတ် ခပ်လှမ်းလှမ်းကို ပြန်ကြည့်လိုက်မည်ဆိုလျှင်
အင်းဝခေတ်က ဒုတိယမင်းခေါင် လက်ထက်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့
သော ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်ခုလုံး၏ ပဓာန
နာယက ဆရာတော် (ပါမောက္ခ ချုပ်)ဖြစ်သည်။ ကျောင်းဆရာကြီး
တစ်ပါးဟူသာ ဆိုရတော့မည်။ ဆရာတော် သင်ကြားပေးလိုက်သည့်

သင်ခန်းစာများမှာ ယခုထက်တိုင် ကျွန်တော်တို့ တစ်မျိုးသားလုံး အား သွန်သင်နေဆဲဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့နှင့် အလွန်နီးစပ်သော မကြာသေးမီကခေတ် ကို ပြန်ကြည့်လျှင်လည်း ပညာခေါင်းဆောင်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

အမျိုးသား ပညာဝန်ဦးဖိုးကျားသည် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် မဟုတ်။ ပညာရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် သာဖြစ်သည်။ အမျိုးသား ကျောင်းများ ပေါ်လာလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဦးဖိုးကျား၊ မြို့မဆရာလွင် အစရှိသော ထိုထိုသော ပညာခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ ပြဌာန်းချက်များ အပါအဝင် ပညာရေး စီမံကိန်းကြီးတွေ ဆွဲကြသည်။ ထိုစီမံကိန်း များကို နေ့မနား ညမနား ကြိုးစားပမ်းစား အကောင်အထည် ဖော် ကြသည်။ ဆရာကြီး ဦးဖိုးကျားဆိုလျှင် အမျိုးသားရေးအတွက် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်၊ ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက် စသည်အားဖြင့် စာအုပ်တွေကို ပြုစုလိုက်သေး သည်။ အမျိုးသားကျောင်းမှ ထွက် သော ကျောင်းသားများသည် နောင်အခါ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်လာကြသည်။

ဆရာကြီး ဦးရာဇတ်ဆိုလျှင် အမျိုးသား ကျောင်းအုပ်ကြီး ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားကျောင်းအုပ်ကြီး ပီသလိုက်ပုံက သူ့တပည့်များ ရေးကြသည့် စာအုပ်တွင် တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တွေ့ရသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကတော့ မူဆလင် တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျောင်းတက် ဘုရားရှိခိုးချိန်တွင် ကျောင်းသား တိုင်း တက်အောင် ဂရုစိုက်သည်။ ဘုရားရှိခိုးချိန်တွင် လစ်ပြီး အိမ်သာတက် သလိုလို လုပ်နေသူများကို ကြိမ်တစ်ချောင်းနှင့် လိုက်ရိုက်လေ့ရှိသည် ဆိုတာ ကို ဖတ်လိုက်ရတော့ ဆရာကြီး၏ သဘောထား ကြီးရင့်မှုကို အံ့ဩမိ

သည့်ပြင် “သူမို့မှ မနံမဇော်” ဟု တွေးကာ ဖတ်နေရင်း ပြုံးလိုက်မိသေးသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် သူ့တပည့်တွေက နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များဖြစ်လာကြတော့ သူ့ကို ဝန်ကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရလာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပထမဆုံး လုပ်လိုက်သည်က အင်္ဂလန်က မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရထား ပြီးဖြစ်သော ဦးကိုကိုလေးကို ခေါ်တဲပြီး မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို ချက်ချင်း တည်ထောင်ခိုင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးကိုကိုလေးခမျာမှာ ကွမ်းလေးတစ်ယာလောက်တောင် ယာစားချိန်မရ။ မန္တလေးသို့ အတင်းပြေးရလေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားသို့ ပညာတော်သင် စေလွှတ်ခြင်းခံရသော ပါရဂူတွေ တစ်ပုံကြီး ပေါ်လာခဲ့သည်။

သူတို့ဆရာကြီးကို တပည့်တွေက မြှောက်စားလိုက်သည်နှင့်ပင် ဆရာကြီးဦးရာဇတ်ခမျာမှာလည်း လုပ်ကြံခံရမှုတွင် ပါဝင်ပြီး စောစောစီးစီး အနိစ္စရောက်သွားရရှာတော့သည်။ ထိုအချက်ကို စဉ်းစားမိလိုက်ပြန်တော့ မြို့မ ဆရာကြီး ဦးဘလွင် အကြောင်းကို သတိရမိပြန်သည်။ သူ့ကိုလည်း အချို့ တပည့်များက ဝန်ကြီး တင်ချင်ကြသည်။ သို့သော် အချို့တပည့်များက မြို့မကျောင်းကြီး၏ အရှိန်ပျက်မည်ကို စိုးရိမ်ကြ၍လည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး ကိုယ်တိုင်က နိုင်ငံရေးဘက်ကို မကူးလို၍လည်းကောင်း ဝန်ကြီးမဖြစ်လိုက်ရှာတော့ချေ။ မြို့မဆရာကြီးအဖြစ် အသက်ထက်ဆုံး တာဝန်ထမ်းဆောင်သွားနိုင်ခဲ့လေသည်။

ပညာခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ အကြောင်းကို စဉ်းစားမိလိုက်လျှင် ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်ကို ချန်ထားလို့ မရစကောင်း။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ယခင်က မြန်မာစာ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိ။ တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာပေကို သင်ကြားရန် အဆိုပြုတော့ မြန်မာစာမှာ ရသစာပေ (Literature) ရှိလို့လား၊ 'ဇတက'တွေကို ထည့်မပြောနှင့်။ အဲဒါတွေက ပါဠိစာပေတွေ ဘာညာနှင့် အမေးခံခဲ့ရသေးသည်။ ဤသည်တွင် ရှိပါသော်ကောဟု ကြည့်ကန်ရှင်ကြီးတို့၊ ဦးပုညတို့ စသည့်စာပေများကို တင်ပြခဲ့ရသည်။ ထိုကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်တော်သည်ပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာနှင့် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ရလိုက်ခဲ့သေးသည်။ မြန်မာစာဌာနတွင် ဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းခွင့် ရခဲ့သေးသည်။ မြန်မာပြည်က မြန်မာတက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာ သင်ကြားရသော အခြေအနေမှ မြန်မာစာဌာနကြီးကပ်စုဝင်ဝင်ထည်ထည် ပေါ်ပေါက်လာအောင် စွမ်းဆောင် ပေးခဲ့သည့် ပညာခေါင်းဆောင်ကြီးကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ်မှာ မေ့ရက်နိုင်ပါတော့မည်နည်း။

မကြာသေးမီက (စာရေးဆရာ)အောင်စိုးနှင့် တွေ့မိလိုက်သေးသည်။ (အောင်စိုးဟု ဆိုလိုက်လျှင် ယခုခေတ် လူငယ်များက ပန်းချီအောင်စိုးနှင့် ရောထွေးသွားတတ်သောကြောင့် စာရေးဆရာအောင်စိုးဟု ခွဲခွဲခြားခြား ရေးလိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။) သူက ညောင်ဦးသား ဆိုပါစို့။ ထိုစဉ်က ညောင်ဦးမြို့ တွင် အထက်တန်းကျောင်း မရှိသေး။ ထို့ကြောင့် သူ့ခမျာ ကျွန်တော်တို့ တောင်တွင်းကြီး အမျိုးသားကျောင်းတွင် လာနေလိုက်ရသေးသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်ဖြစ်တော့ သူတောင်တွင်းကြီးမှာပဲ ရှိနေသေးသည်။ ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရ ပြုတ်ကျပြီး နောက်ပိုင်း တွင် ဂဠုန်ဦးစောနန်းရင်းဝန် (ဝန်ကြီးချုပ်) ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ တွင် ဦးစောက ညောင်ဦးအမတ်အား သူ၏ 'မျိုးချစ်ပါတီ'ကို ဝင်မ လား၊ ဝင်လျှင်

ညောင်ဦးမြို့ကို တန်းမြင့်ကျောင်းပေးမည်ဟု ကတိ ပေးသည်။ မြို့က လူတွေကို တိုင်ပင်ကြည့်လိုက်တော့ မြို့ခံ လူကြီး တွေကလည်း ဝင်သာဝင်လိုက်ဟု တိုက်တွန်းကြသည်။ ဤသို့နှင့် မျိုးချစ်ပါတီကို ဝင်လိုက်တော့ ချက်ချင်း တန်းမြင့်ကျောင်းတစ်ခုကို ချပေးလိုက်သည်။ ထည့်ပေးလိုက်သည့် ဆရာတွေကိုကြည့်ဦး၊ ဘွဲ့ရ တွေ၊ ဘီအေ၊ ဘီအီးဒီတောင် ပါလိုက်သေးသည်။ ထိုစဉ်ခေတ်က ဘီအေ၊ ဘီအီးဒီကို မဆိုထားနှင့် ဘီအေရိုးရိုးပင် အတော်လေး ရှား သောခေတ်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုအမတ်ကြောင့် ညောင်ဦး မြို့တွင် တန်းမြင့်ကျောင်းကြီး ပေါ်လာ ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်း ဆရာ အကေခွင်းစားတွေကို ရလိုက်သည်မှာလည်း ထိုညောင်ဦး အမတ် အပြောကောင်းသောကြောင့်သာ ဖြစ်တန်ရာပါသည်။ မည် သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုအမတ်ကို ညောင်ဦးမြို့က ကျေးဇူးတင်နေသင့် သည်။ အဖျင်းဆုံး စာရေးဆရာ အောင်စိုးကတော့ ကျေးဇူးတင်နေ သည်။ သူက ထိုကျောင်းကပဲ ဆယ်တန်းအောင်လာခဲ့ရသည်ကိုး။

စစ်ပြီး လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင် တက္ကသိုလ်ကြီး ရှိပါသော် လည်း အလုပ်တစ်ဘက်နှင့် ကျောင်းတက်လို့မရနိုင်။ အလွတ်ဝင် ဖြေခွင့် ရှိပါသော်လည်း အောင်သည်လို့ကို မရှိအောင် ခက်လွန်းလှ သည်။ ဒီတွင်မှ ဆရာကြီး ဦးစံရွှေက ခေါင်းဆောင်ပြီး 'သက်ကြီး တက္ကသိုလ်'ဟု ကျောင်းဖွင့်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုအခါတွင်မှ အလုပ် သမားများမှာ ပညာရေး အသက်ရှူ ချောင်သွားကြသည်။ နောင် အခါတွင်တော့ 'သက်ကြီးတက္ကသိုလ်'မှသည် 'လုပ်သားကောလိပ်' ဖြစ်လာသည်။ ပညာရေးခေါင်းဆောင် ဆရာကြီး ဦးစံရွှေ၏ ကျေးဇူး ဟု ဆိုရပေမည်။

စစ်ကြီး ပြီးလိုက်လို့ လွတ်လပ်ရေး ရသောအခါတွင် မိမိ

တို့ မြို့နယ် ကျေးရွာတို့ကို ဖွံ့ဖြိုးစေလိုသော ရဟန်းတော်များသည် လည်း ပညာရေး ခေါင်းဆောင်များဖြစ်လာကြပြီး သင်္ကန်းတော် တဖားဖားနှင့် ဟိုပြေးဒီလွှား လုပ်ကာ မိမိတို့မြို့မှာ တန်းမြင့်ကျောင်း ရအောင်၊ မူလတန်းကျောင်းရအောင်၊ အလယ် တန်းကျောင်းဖြစ် အောင် ချေးတလုံးလုံးနှင့် ကြိုးစားတော်မူကြပြန်လေသည်။ ဖြစ်လည်းဖြစ်လာကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်များကအစ ပညာ ရေး မျက်စိပွင့်လာကြသည်။ ယခုအခါတွင်တော့ဖြင့် ကျေးလက် ဆရာတော်ကြီးများ၊ ပဉ္စင်းငယ်ကလေးများက ကျေးရွာဆေး ပေးခန်းလို ကျေးရွာ စာကြည့်ခန်းကလေးများ ဖြစ်လာအောင် ကြိုး ပမ်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာကြည့်ခန်းကလေးတွေ ဟော-တစ်ခု၊ ဟော-တစ်ခု ပေါ်လာနေသည်မှာ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အလွန်မင်္ဂလာရှိသော လုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထိုက်သည်။ ကျေးရွာ နည်းနည်းလေးကြီးလာလျှင် 'ဗွီဒီယိုရုံ'ကလေးတစ်ခုတော့ ရှိနေမြဲဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဗီဒီယိုရုံပင်ရှိနိုင်သေးလျှင် စာကြည့်ခန်း တစ်ခုလောက်တော့ ဘာကြောင့် မရှိနိုင်ရမလဲ ဟူသောစိတ်ဖြင့် ကြိုးပမ်းပါသည်ဟု ပဉ္စင်းငယ်လေးတစ်ပါးက ကျွန်တော့်အား မိန့်ကြားခဲ့ဖူးပါသည်။

ကျေးရွာများကို ကြည့်လိုက်လျှင် စာသင်ကျောင်းမရှိသော ရွာနှင့် ရှိသောရွာ အတော်ကလေးကို ကွာခြားသည်ကို ကျွန်တော် သတိထားမိသည်။ စာသင်ကျောင်းမရှိသော ကျေးရွာက လူငယ် ကလေးများမှာ အသိဉာဏ် ဗဟုသုတ အဘက်ဘက်မှာ နိမ့်ကျနေ တတ်သည်။ စာသင်ကျောင်းရှိသော ကျေးရွာက လူငယ်များမှာ မိမိ တို့ကိုယ်တိုင်က ထိုက်သင့်သလောက် ပညာတတ်လာကြရုံမက စာ သင်ကျောင်းက ဆရာ ဆရာမများကလည်း ကျေးရွာ၏ ပညာ

ခေါင်း ဆောင်များ ဖြစ်လာကြတော့သည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် စာဖတ်သင်းရှိသော ကျေးရွာနှင့် မရှိသော ကျေးရွာအဆင့် ကွာနေတတ်သည်။ ကျွန်တော်က စာပေ ဟောပြော ပွဲခရီးအဖြစ် ကျေးရွာများသို့တိုင်အောင် ရောက်ခဲ့ရသည် ဖြစ်သော ကြောင့် ထိုစကားကို အပိုင် ပြောနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စာကြည့်သင်း ဖွံ့ဖြိုးသော ကျေးရွာသို့ စာပေဟော ပြောပွဲလိုက်သွားမိလျှင် ကျေးရွာ မို့လို့ဆိုပြီး အထင်မသေးလိုက်လေနှင့်၊ ဆွေး နွေးပွဲတွင် မေးလိုက် သည့် မေးခွန်းများမှာ အတော်အတန် စာရေးဆရာ လိုက်လာမိတာ မှားလေခြင်းဟု ချွေးပြန်နေလောက်သည်။

ယခုကဲ့သို့ ကျေးလက် ပညာခေါင်းဆောင်များ ပေါ်ပေါက် စ ပြုနေခြင်းမှာ နိုင်ငံတော် ကောင်းစားမည့် အတိတ်နိမိတ်များ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ယုံမှတ်ပါသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ပညာခေါင်းဆောင်များ တိုး၍တိုး၍ ပေါ်ပေါက်လာပါစေသတည်း။

ဘာသာစကားနှင့် ရသစာပေ

ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ-သာမန်အားဖြင့် ဖွင့်ဆိုရလျှင် ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ် ပြောဆိုနေကြသည့် စကားများပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဘာသာဗေဒ ပညာရှင်တို့ကမူကား လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်ကြရာတွင် တစ်ဦး၏စိတ်၌ ရှိသောအကြောင်း အရာကို အခြားလူတစ်ဦးက နားလည်အောင် ပြုလုပ်သည့် အသံသင်္ကေတ များ ဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုကြပါသည်။

မှန်ပါသည်။ စကားဆိုသည်မှာ အသံသင်္ကေတများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအသံသင်္ကေတများကို အရေးသင်္ကေတ ပြုလုပ်လိုက်သောအခါ "စာ" ဖြစ်လာပါသည်။ မိတ်ဆွေ ယခုမြင်နေရ သော အရာများမှာ အရေးသင်္ကေတများဖြစ်၍ အသံထွက်ပြီး ရွတ်ဖတ်ကြည့်လိုက်လျှင် အသံသင်္ကေတဖြစ်လာလျက် ကျွန်တော်၏ စကားများ ထွက်လာပါလိမ့်မည်။

ဘာသာစကားသည် လူနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ခြားနားမှုတွင် အရေးပါဆုံးသော အချက်ကြီး ဖြစ်နေပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သတ္တဝါ အားလုံးအနက် လူကိုအမြင့်ဆုံး သတ္တဝါဖြစ်စေခဲ့သည့် ကိရိယာကြီး တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ စား၊ ဝတ်၊ နေရေးကဲ့သို့ပင် နေ့စဉ်သုံးစွဲ နေသော ပစ္စည်းကြီးတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ အရေးပါလှသော စွမ်း အားကြီးလှသော လူ့လောက၏ ဆက်သွယ်ရေး ပစ္စည်းကြီး တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

သို့ပါလျက်နှင့် ဘာသာစကား၏ စွမ်းရည်မှာ ကျေနပ် ဖွယ် ရာမရှိသေး၊ ပီပြင်သော ဆက်သွယ်မှုကို ပေးနိုင်စွမ်း မရှိသေးဟု ယူဆကြသည်။ မိမိစိတ်၌ သိသမျှ၊ ခံစားမိသမျှကို ကူးပြောင်းပို့ ဆောင် မပေးနိုင်သေးဟု ယူဆရပါသည်။

အထူးသဖြင့် “ခံစားမှု” ကို ကူးပြောင်း သယ်ဆောင်ပေးနိုင် စွမ်းမရှိဟု ယူဆရပါသည်။ ဥပမာ “ကျွန်တော် သိပ်ပျော်တာပဲ” ဟု ကျွန်တော်ကပြောလိုက်လျှင် ကြားရသူက ကျွန်တော် ပျော် ကြောင်းကိုသာ သိရပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ပျော်မှုကို မခံစားနိုင်ပါ။ ထို့အတူ ကျွန်တော် “သိပ်ဝမ်းနည်းတာပဲ” ဟု ဆိုလိုက်လျှင်လည်း ကြားရသူက ကျွန်တော် ဝမ်းနည်းကြောင်း ကိုသာ သိရ၍ ကျွန်တော် ၏ ဝမ်းနည်းမှုကို မခံစားရပါ။ ထို့ကြောင့် ဘာသာ စကားသည် အသိပေးရန် လောက်မျှသာ အသုံးဝင်၍ ခံစားမှုကို ပို့ဆောင်ပေးရန် အတွက် ထက်မြက်သော စွမ်းရည်မရှိဟု ယူဆကြရပါတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ခံစားမှုကို သယ်ဆောင်နိုင်ရန် လူတို့ ထပ်ဆင့် ကြိုးပမ်းကြရာတွင် ရသစာပေကို တွေ့လာကြရသည်ဟု ဆိုချင်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ခံစားမှုကို သယ်ဆောင်နိုင်ရန် အထူးပြုပြင် မွမ်း မံထားသော ဘာသာစကားကို ရသစာပေဟု ခေါ်ချင်ပါတော့သည်။

ဤသို့အားဖြင့် ရသစာပေသည် ရေးသူ(ပြောသူ) ၏ လောကအမြင်၊ ဘဝအမြင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ခံစားမှုကို ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည်ဟု ထင်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့် သာမန် ဘာသာစကားနှင့် ရသစာပေတို့သည် အတန်အသင့် ခြားနားသွား သည်ဟု ထင်မိပါသည်။

ဦးပုည လုပ်ပုံကိုင်ပုံလေးတစ်ခုကို ကျွန်တော် တင်ပြလိုက် ပါသည်။

“ယောက်ျား” ဟူသော ဝေါဟာရတစ်ခုအပေါ် ဘာသာစ ကား အမြင်နှင့် ဦးပုည၏ အမြင် နှိုင်းယှဉ် ပြလိုပါသည်။

ယောက်ျား ဟူသော ဝေါဟာရ အပေါ် ဘာသာစကားရှု ထောင့်က မြင်တွေ့ရပုံကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြလိုပါသည်။ မြန်မာ အဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်တွင် ဤသို့ဖွင့်ပါသည်။

ယောက်ျား- န/ ယောက်ျား/(၁) အဖို ဖြစ်သော လူသား။ (နတ်ယောက်ျား၊ နတ်မိန်းမ စသည်ဖြင့်လည်း သုံးသည်။) ပုလ္လင်ဇာတ်။ (၂) အိမ်ထောင်ရှင်လင်သား။ လင်။

အထက်ပါ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ကြည့်ပါ။ ဘာသာစကားရှု ထောင့်မှ ဘာများ လိုပါသေးသနည်း။ သဒ္ဒါ သဘောအရ- န-ဟု နာမ်ပုဒ် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြသည်- /ယောက်ျား/ ဟု အသံထွက်ကိုလည်း တင်ပြသည်။ အနက်ထွက်ပုံများကိုလည်း ပြသည်။ အသုံးထူးများကို လည်း ထည့်သွင်း ပြသည်။ အဘိဓာန်၏ တာဝန် ပြည့်စုံနေပါပြီ။

ဤမျှဆိုလျှင် ဘာသာစကား၏ “ယောက်ျား” ကို ကျွန်တော်တို့ နားလည်ကြပါပြီ။

ဦးပုည၏ “ယောက်ျား” ကို ကျွန်တော် တင်ပြပါတော့မည်။

ရှည်ဝေးသော်လည်း သည်းခံဖတ်ရှုလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် မျှော်လင့်
ပါသည်။

ရှေးဦးစွာ “ဝိဇယ” ပြဇာတ်မှ “ဝိဇယ” မင်းသားနှင့် ပတ်
သက်၍ ဦးပုည စရိုက်မွမ်းပုံကို တင်ပြလိုပါသည်။

သီဟပူရပြည်၌ သီဟဗာဟု မင်းကြီး နန်းစံစဉ် သားတော်
ကြီး ဝိဇယ မင်းသားက ကျွန်သင်းပင်း ခုနှစ်ရာနှင့်အတူ ပြည်သူ
ပြည်သားများအပေါ် နိုင်ထက်ကလူ ရမ်းကားနေကြသောကြောင့်
ပြည်သူ ပြည်သားတို့ မခံမရပ်နိုင်တော့ဘဲ၊ ရွှေနားတော်ကြား ဟစ်
အော် သံတော်ဦး တင်ကြသည်။ မင်းကြီးလည်း သားတော်ကြီး ဝိဇယ
အား ခေါ်၍ မေးသည်။ ဝိဇယမင်းသား လျှောက်တင်ပုံကို ကြည့်ပါ-

“...ပြည်မတိုင်းသား၊ မူးမတ်များတို့၊ ကြားတိုင်း
မြင်တိုင်း၊ ဆိုးယုတ်တိုင်းကို၊ ဟုတ်တိုင်းမတင်၊ သားတော်
သော့သွမ်း၊ ဟော့ ရမ်းသည့်အမှု၊ တစ်ထောင်လောက်ပြုလို့မှ၊
တစ်ခုသာ တင်ပါသည်။ ခုတင်သည့်လူ၊ ပြည်သူပြည်သား၊
မူးမတ်များတို့၊ တရားမမှန်၊ စကား ကိုချန်သောကြောင့်၊
ရာဇဒဏ်ခတ် သင့်လှပါတော့သည် ဘုရား။”

အထက်ပါအတိုင်း ဝိဇယမင်းသားက မိမိကျွန်လွန်ခဲ့သမျှကို
ဝံ့ဝံ့စားစား အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံသည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်က
လည်း “ပြည်သူများစွာ၊ မသဒ္ဓါက၊ ငါမချစ်ပြီ” ဟု သတ်စေ
အမိန့်ချမှတ်သည်။ မယ်တော် မိဖုရားကြီးက သားအတွက်
ငိုကြွေးသည်။ ဝိဇယမင်းသားက မယ်တော်အား တင်
လျှောက် ဖြေသိမ့်ပုံကို ကြည့်ပါဦး-

“...ပတ်ကုံးဝိသယ၊ သုံးဘဝမှာ၊ ဆုံးစမမြော် မြင်
မြင်သမျှ၊ တည်မကျ၊ သင်္ခါရဝ၊ သေစမြဲမို့၊ လွဲမချော်၊ သား
တော် မစိုးရိမ်လှပါ။ သုံးရွာဆံကျင်၊ ဘုရားရှင်မှ၊

သင်္ခါရမင်း၊ နယ်အတွင်းမှာ၊ ငယ်စာရင်းပါ၊ ဓမ္မတာဝန်၊
 သံသာညွတ်က၊ မလွတ်သာ၊ ခန္ဓာငြိမ်းရပါသေးတယ်။
 မယ်မယ့် ကျက်သရေ၊ သားဖုန်းဝေမှာ၊ မသေမီက၊
 တိုင်းပြည်တစ်၊ သဝေထိုးအောင်၊ အဆိုးကြီး ဆိုးလိုက်ရမှာ၊
 လှလှကြီး သေဝံ့ပါတော့မယ်။ သတ္တဝါထုံးစံ၊
 တသန္တာန်တွင်၊ နှစ်တန်သေမြဲ မဟုတ်ပါ။
 . . . တစ်ရပ်ပတ်ပတ်၊ ဖြစ်တတ်ပျက်ပြန်၊ လံကစောနှင့်
 လောကဓံ၊ ကံ နှင့် ကတ္တား၊ သည်တရားများကို၊ သားတော်
 ရွှေစင်၊ အစင်းအစင်း၊ မုန့်တီဟင်းသကဲ့သို့၊ ကွင်းကွင်းကြီး
 ထင်လွန်းလို့၊ ပူပင်သောက မရှိပါ။ သမ္ဘာကြွယ်လှ၊ မဟာ
 နွယ်သပေတဲ့၊ မယ်ဘုရားဆွေးနယ်ကို၊ ဧလွယ်အောင်
 ဉာဏ်ဖန်လို့၊ စံတော်သာမူရစ်ပါ မြတ်မယ်တော်ဘုရား။”

အထက်ပါ သံတော်ဦး တင်ချက်ကို ကျွန်တော် စကားပြေ
 ပြန်ပြနေစရာ မလိုပါ။ ဤစာကို ယခင်က တစ်ခါမျှ မတွေ့
 ဖူးသေးဘဲ ယခုမှ တွေ့ရစေဦးတော့ စာဖတ်သူ ကောင်းကောင်း
 နားလည်နိုင်ပါ သည်။ ဝိဇယမင်းသား၏ စိတ်နေ စရိုက်ကိုလည်း
 သိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ခရီးသွားဟန်လွဲ ဆိုသလို ဦးပုည၏ ဆိုပုံ၊
 မိန့်ပုံ တစ်ခုတော့ ဖြင့် တင်ပြချင်ပါသေးတယ်။ လောကဓံတရား၏
 ပြောင်းပြန် ဖြစ်တတ်ပုံ ကို “လံကစော” ဟု ပြောင်းပြန် စကားလိမ်
 လုပ်ထားပုံကို ကျွန်တော် သဘောကျလှပါသည်။ ထို့ပြင်
 သဒ္ဒါသဘောတွင် ကတ္တား ဆိုသည်မှာ ပြုသူ၊ ကံဆိုသည်မှာ ခံရသူ
 ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကိုယ်က တွယ်လိုက်ရ၊ နောက်တစ်ချိတွင်
 ကိုယ်က ခံလိုက်ရဟူသော သဘောကို ပေါ်လွင်စေလှသည်ဟု
 ထင်မိပါသည်။

ဦးပုညသည် ဝိဇယမင်းသား၏ စရိုက်ကို အထက်ပါ အတိုင်း မွမ်းခဲ့ပါသည်။

ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ဝတ္ထုတွင် ဦးပုညက သောနုတ္တရ၏ စရိုက်ကို မွမ်းထားပုံကို ကြည့်စေချင်ပါသေးသည်။

စာဖတ်သူ သိပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း မိဖုရား စူဠသုဘဒ္ဒါက လမ်းညွှန် စေခိုင်းသဖြင့် သောနုတ္တရ မုဆိုးသည် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၏ အစွယ်ကို ဖြတ်ရန် ဆဒ္ဒန်အိုင်ကြီးဆီသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ သောနုတ္တရ မုဆိုး၏ ကန္တရ ခရီးကြမ်းကို ကြည့်ရှုမှုနှင့် သူ၏ ဇွဲသတ္တိကို သိနိုင်လောက်သည်။

“... ချုံကိုခုတ်ပိုင်း၊ အင်တိုင်းကိုထွင်၊ သစ်ပင်ကိုဖောက်၊ ချောက်ကိုခုန်ကျော်၊ ညွှန်ပေါ်တုံးခင်း၊ ထုံးအင်းမြစ်ရေ၊ ခြားဆီးနေလည်း၊ လှေလုပ်၍ကူး၊ အထူးထူးပရောဂဖြင့်၊ ခင်မ သုဘဒ္ဒါ မှာလိုက်သည့်အတိုင်း၊ မဆိုင်းမတွ၊ အသက်ကို မဉ်ပဲ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ထပ်သော တောကြီးကိုလွန်၍ ဆဒ္ဒန်အိုင်တွင်းသို့၊ ကျော်နင်း ပေါက်ရောက်လေတော့သတည်း။ မုဆိုးမိစ္ဆာ စွန့်စား၍လာခဲ့သော ဗာရာဏသီ မြို့ထွက်ရက်ကို စစ်လျှင် ခုနစ်နှစ်၊ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်ရက် သက်သက်သို့စင် ကြာသတည်း။”

ခရီးခက်ခဲပုံ၊ ရက်လရှည်ကြာ သွားရပုံတို့ကို ချင့်ကြည့်လိုက်လျှင် မုဆိုး၏ ဇွဲသတ္တိ ပေါ်လာပါသည်။

ဤသို့နှင့် မုဆိုးက ဥမင်ထဲက လေးနှင့်ပစ်သည်။ ဆင်မင်းက ဥမင်းကိုချိုး၍ မုဆိုးကို ဖမ်းယူပြီး သတ်မည်ပြုလျက် စစ်မေးသည်။ မုဆိုးတင်လျှောက်ပုံကို ကြည့်ပါ-

လူအိုမုဆိုး၊ ကျွန်တော်မျိုးကား၊ ကိုယ်ကျိုးဆန္ဒ၊ ကိုယ့်ကိုစွကြောင့်၊ သတ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ကာသီမင်း၏ သက်နှင့်

တောင်ညာ၊ သုဘဒ္ဒါဟု၊ အဆာကျယ်လှ၊ ရှင်ဘုရင်မကြီး
က၊ မြမရွား၊ စိန်မရွားအလွန်ပင်များသည်ကို၊ နားလေး
လေဟန်၊ ဆင်စွယ်မှ ပန်လိုသည်။ သာမန်ဂုဏ်ငယ်၊
ဆင်နက်စွယ် များကိုလည်း၊ နားဝယ်လက်မခံ၊ ညှိစော်
နံ့၍၊ ရွံပါသတဲ့ ဘုရား... ”

“... အစွယ်လိုသူ မိဖုရား၊ အသွားစေခိုင်းသူ မင်းဧက
ရာဇ်၊ လေးပစ်သူ ဘုရားကျွန်တော်၊ ကြံဘော်ကြံဘတ်ဆုံး
ဦးသား အနက်တွင်းမှ၊ ကံကွက်ကျား၍ ငမိုက်သား မုဆိုး
လေ နင်ချည်းပင် သေစေတော့ဟု ငွေတောင်ကြီးအဟန်၊
ဆဒ္ဒန်မင်းမြတ်၊ ကျွန်တော့်အား သတ်လျှင်လည်း၊ မလွတ်
နိုင်ရာ၊ သေရပါတော့မည်။ ဂရုဏာရှေ့ရှု၊ လွတ်တော်မူ
လျှင်လည်း၊ လူမလိမ္မာ၊ ကျွန်မိစ္ဆာသည်၊ ချမ်းသာရပါ
တော့မည်ဘုရား။ ”

တစ်ပါးသူများကို ရှုတ်ချပြောဆို၍ တရားခံအဖြစ် သွင်း
သည်။ ကာယသတ္တိ ကောင်းသလောက်၊ စာရိတ္တသတ္တိ ညံ့ဖျင်း
ကြောင်း ပေါ်လာသည်။

ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းက အကြောင်းစုံသိ၍ “နန်းမတောင်ညာ၊
သုဘဒ္ဒါတို့၊ မလာကြခင်၊ စွယ်တော်ရှင်ကို၊ လျင်လျင်ဖြတ်ချိုး၊ သင်
မုဆိုး စိတ်ရှိတိုင်း ပြုပါတော့... ဟု ခွင့်ပေးလိုက်ပြန်သော အခါ
တွင်ကား... ”

“မုဆိုးပေတလူ၊ အခေါက်ထူလည်း၊ သူနှင့်ဆင်မင်း၊
ရန်ဘက် ချင်းကဲ့သို့၊ ချက်ချင်းထကြွ၊ ကများကတည့်၍
လွှဲကြီးကို ကိုင်လျက်၊ ဖြတ်မည်ဟု တက်သော်လည်း
မတက်နိုင်ချေ။ ပန်းဟိုက်၍ နေသည်တွင်၊ မြေနှင့်ပွတ်ကာ၊

ဦးခေါင်တော် ညွတ်ရှာ၍၊ ဖြတ်သာအောင် ပြုတော်မူပေ၏။

မုဆိုးညစ်ထေး၊ ငမိုက်ခွေးလည်း၊ လေးစွန်တောင်
နှင့်၊ အာဘာဘောင်ကိုလှန်၊ ဒိုင်းထောက်၍ ကန်ပြီးလျှင်၊
ထက်သန် မြမြ၊ ကြောက်မတ်ဖွယ် လွကြီးနှင့် အာစကို
ဖြတ်တိုက်၊ ဦးနှောက်သို့ ခိုက်လေအောင်၊ အလျားလိုက်
ထိုးသွတ်၊ စွယ် ရင်းကို ပွတ်သည်တွင်၊ ပေါက်လွတ်ဗလပွာ၊
ကန်ကျိုး၍ လာသကဲ့သို့၊ အာခံတွင်းမှ၊ သွေးချောင်း
ကျလျက်၊ ဒုက္ခဝေဒနာကြီးစွာ ဖြစ်တော်မူလေ၏”

တစ်ဘက်က အညံ့ခံသောအခါမည်သို့ပြုမူကြောင်း
ပေါ်လွင်လှပါသည်။ အစွယ်ကိုပင် ရိုးရိုးမဖြတ်၊ စွယ်ရင်း
ထိအောင် ရက်စက်စွာ ဖြတ်သည်။ မုဆိုး၏ စရိုက်ကို ဤသို့
မွမ်းပါသည်။

ကျွန်တော် များများ ပြောစရာမလိုတော့ပါ။ ဘာသာစကား
အလိုအရ “ယောက်ျား”ကို အနက်ဖွင့်ပုံနှင့် ဦးပုည၏ အနက်ဖွင့်ပုံ
တို့ ခြားနားပါသည်။ ဦးပုညက ခံစားမှုကို ထည့်သွင်း၍ အနက်ဖွင့်
ပါသည်။ ပေါ်လွင်လှပါသည်။ သို့သော် “ယောက်ျား” ဟူသော
ဝေါဟာရ တစ်လုံးမျှ သုံးမသွားပါ။ သို့ပါလျက် “ယောက်ျား”
ဟူသော ဝေါဟာရသံမှာ ကျွန်တော်တို့ ရင်ထဲတွင် မြည်လျက်ကျန်
ခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော်ခံစားမိပါသည်။

ကြံ့ခဲရပ်များ

ဤဆောင်းပါး၏ ခေါင်းစဉ်ကို “သူတို့အမေး ကျွန်တော်အဖြစ်” ဟုပင် ပေးလိုက်ချင်စိတ်ပေါ်မိပါသည်။ ကျွန်တော်၏ စာပေအတွေ့အကြုံတစ်ပိုင်းတစ်စကို ပြန်ပြီးရေးရန်ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ထိုအတွေ့အကြုံမှာ အူကြောင်ကြောင်နိုင်လှသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တခြားသောစာရေးဆရာများ၏ စာပေအတွေ့အကြုံကို ဖတ်လိုက်ရလျှင် စာရေးဆရာဖြစ်အောင် ကိုယ့်စာကလေးကို အယ်ဒီတာရွေးအောင်၊ ကြိုးပမ်းရပုံ၊ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေခဲ့ရပုံ၊ ပင်းပန်ကြီးစွာ ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ရပုံစသည့်တို့ကို တွေ့ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်အတွေ့အကြုံများက ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ အူကြောင်ကြောင် နိုင်လှသည်ဟု တွေးမိပါသည်။

သို့သော် ထိုအူကြောင်ကြောင် အတွေ့အကြုံများထဲ၌ပင် လျှင်စိတ်ဝင်စားစရာလေးများလည်း ပါနေသည်ဖြစ်သောကြောင့်

တင်ပြလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၀နှစ်ကျော်ကျော်လောက်ကဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာနတွင် လက်ထောက်ကထိကအဖြစ် အမှုထမ်းနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သင်ရသည့် ဘာသာရပ်များတွင် ဝတ္ထုရှည်နှင့် ဝတ္ထုသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေးသဘောတရားများ ပါဝင်ပါသည်။ ကျွန်တော်က ထိုဘာသာရပ်များကို သင်ကြားနေရင်းပင် ကြုံရင်းကြုံသလို ပြင်ပစာပေလောကရှိ ဝတ္ထုများ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၊ စာပေတိုက်ပွဲများ အကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်းဝေဖန်ပြီး ပို့ချသွားလေ့ရှိပါသည်။ ကျောင်းသားများ ခေတ်ပြိုင်စာပေကို မျက်ခြည်မပြတ် ဖတ်ရှုနေမိကြစေရန် ဦးဆော်လိုသော စေတနာလည်း ပါပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း စာပေဆောင်းပါးများကို ကြိုးကြားရုံခါ ရေးလိုက်တတ်သည်။ ကျွန်တော်၏ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ခြင်မှုအရ တိမ်းစောင်းလွဲချော်နေသည်ဟု ထင်မိသော အချက်များကို ထောက်ပြပြီး ရေးမိတတ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် များသောအားဖြင့် ကြွက်စီကြွက်စီလည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်။ (ယခုလည်း ယခင်ကအတိုင်းပါပဲ)။

ထိုကဲ့သို့ အတန်းထဲတွင် ဝေဖန်ပို့ချခြင်း၊ ဆောင်းပါးရေးခြင်း စသည်တို့ကြောင့်အသိအမြင်တိုးအောင် ကြိုးစားသင်ကြားပေးသော ဆရာကောင်းကြီးပါပဲဟု မှတ်မှတ်ထင်ထင် ကျေးဇူးတင်သော ကျောင်းသားတစ်ယောက်မျှ မရှိခဲ့သော်လည်း စာရေးဆရာတချို့က ကျွန်တော်ကို အလွန်အမြင်ကတ်သွားကြပါသည်။ ထိုစာရေးဆရာများနှင့်ရင်းနှီးသော စာသမား ကျောင်းသားများကလည်း မကျေမနပ် ဖြစ်ကြပါသည်။ တချို့ မအူမလည် ဝတ္ထုဆရာများကလည်း “ဝတ္ထု

တစ်ပုဒ်မျှ မရေးဖူးတဲ့လူတစ်ယောက်က ဝတ္ထုသဘောတရားကို သင်တယ်ဆိုတော့ သူကဘာနားလည်မှာလဲကွ” ဘာညာစသည်ဖြင့် မအူမလည်ကျောင်းသားများကို မြှောက်ထိုးပင့်ကော်လုပ်တတ်ကြပါ သည်။ စာသင်ခန်းထဲ၌ပင် ထပြီးမေးရန်မြှောက်ပေးကြပါသည်။ ထ မေးသည်ကိုလည်း ကြုံခဲ့ဖူးပါသည်။

မြန်မာစာ အဓိကကျောင်းသားများသာ မဟုတ်ဘဲ အခြား ဘာသာရပ် အဓိက သိပ္ပံကျောင်းသား အချို့ကပင် ကျွန်တော့်ကို စိတ်ဝင်စားပြီး မကျေမနပ်ဖြစ်ကြသည်ကို ကြုံရပါသည်။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော့်အခန်းထဲသို့ ကျောင်းသားတစ် ယောက်ဝင်လာပါသည်။ သူ့အမူအရာက ရင်းရင်းနှီးနှီး ရဲရဲတင်းတင်း ပါပဲ။ ကျွန်တော်ကတော့ သူ့ကို အရင်ကမမြင်ခဲ့ဖူးပါ။ သူကဆရာ ဘာတွေရေးနေသလဲ၊ ဘာလဲ၊ ညာလဲစသည့် အလ္လာပသလ္လာပ စကားများကို ဆိုပြီးနောက်

“ကျွန်တော်တို့ ဆရာဆောင်းပါးတွေကို ဂရုစိုက်ပြီး ဖတ်ကြ ပါတယ်ဆရာ”

ကျွန်တော်ကလည်း ဘာပြန်ပြောရမည်ကို မသိသဖြင့် ခပ် ကြောင်ကြောင်ပင်-

“အေးဟုတ်မှာပေါ့၊ ဖတ်ကြမှာပေါ့”

“ဆရာရေးသားတင်ပြပုံတွေကို ကျွန်တော်တို့ တော်တော် လေးကြိုက်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာမှာ ဒဿနကင်းမဲ့နေတယ် လို့ ယူဆမိပါတယ်ဆရာ”

ကျွန်တော် အံ့အားလည်းသင့် ရယ်လည်းရယ်ချင်သွား လျှက်နှင့်ပင်-

“ဟေ ဟုတ်လား မင်းကဒဿနိက အဓိကကျောင်းသား

လား”

“မဟုတ်ပါဘူး ဆရာ၊ ရုက္ခဗေဒ ဒုတိယနှစ်ပါ”

ရုက္ခဗေဒပဲလား၊ သတ္တဗေဒပဲလားကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့ပါ။ ထိုနှစ်ခု တစ်ခုခုဖြစ်တာတော့သေချာပါသည်။ ကျွန်တော်က အနည်းငယ် ရယ်မောလိုက်ရင်း-

“နေဦးကွ ငါက ဒဿနိက ဂုဏ်ထူးတန်းကိုတောင် တက်ခဲ့ဖူးသေးတယ်။ ဝါသနာလည်း အတန်အသင့်ပါပါတယ်။ ငါမှာ ဘာဒဿနတွေကင်းမဲ့ပြီး မင်းမှာက ဘာဒဿနတွေ ပိုရှိနေသလဲဆိုတာ ရှင်းပြဦးမှပေါ့ကွ”

သူက ရုတ်တရက် ဘာမျှ မဖြေပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က ပင် ဆက်၍ -

“ဒီလိုလေကွာ၊ ငါဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ယောက် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို မင်းတို့လည်း သိပါတယ်။ ငါ့ကိုယ်ပိုင် ဘဝအမြင်လောကအမြင်လည်း ရှိတန်သလောက်တော့ ရှိပါတယ်လို့ အောက်မေ့ပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ ပတ်သက်လို့လည်းပဲ သူများတကာထက် ထူးထူးချွန်ချွန် မကောင်းရင်တောင်မှ သူလိုငါလိုလောက်တော့ ကျင့်သုံးလိုက်နာမှု ရှိပါတယ်။ ဒီတော့ ဒဿန ကင်းမဲ့တယ်ဆိုရအောင်”

စကားမဆုံးမီ သူက ဖြတ်၍ -

“အဲဒါတွေကို ပြောတာမဟုတ်ပါဘူးဆရာ၊ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာက နိုင်ငံရေးအမြင် ကင်းမဲ့တယ်လို့ ပြောချင်တာပါ”

“ဪ အဲဒီလိုလား။ ဒီလိုဆိုရင်လည်း အစကတည်းက ရှင်းနေအောင် ပြောလိုက်ရင် ပြီးရောကွ။ မင်းဥစ္စာက ဒဿနကင်းမဲ့တယ်ဆိုတော့ လန့်သွားတာပဲ။ ဘာ ဒဿနတွေများ ကင်းမဲ့နေပြီလဲ

လို့။ ကဲ . . . ကဲ ထားပါဦး။ မင်းပြောသလိုပဲ ငါ့မှာ နိုင်ငံရေးအမြင် ကင်းမဲ့တယ်ဆိုရအောင် ဘာအထောက်အထားနဲ့ ပြောတာလဲ။ မင်း ကို ဘယ်သူက ပြောလိုက်လို့လဲ”

“ဒါတော့ ဆရာ့စာအုပ်တွေကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် သိသာ ပါတယ်ဆရာ၊ ဘာ နိုင်ငံရေးအမြင်မှ ဖော်ပြထားတာကို မတွေ့ရ ဘူး မဟုတ်လား”

“ဟ . . . ဒါကတော့ ငါက စာပေသဘော တရားကို ရှေး တာကိုးကွ၊ နိုင်ငံရေး သဘောတရားကို ရှေးတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ နိုင်ငံ ရေးအမြင်ကို ထည့်ပြီးရေးနေစရာ လိုတာမှ မဟုတ်ဘဲ”

“ကျွန်တော်တို့ကတော့ အရာရာဟာ နိုင်ငံရေးရဲ့ လက် အောက်ခံပဲလို့ ယုံကြည်ကြတယ်ဆရာ။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံရေးစံနဲ့ တိုင်းတာကြည့်လိုက်လို့ နိုင်ငံရေး ခံယူချက် ကင်းမဲ့နေရင် တန်ဖိုး မထားကြပါဘူးဆရာ”

“ဒါကတော့ မောင်ရင်တို့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလိုမှ တန်ဖိုး မထားရင်လည်း မဖတ်ဘဲ နေကြပေါ့ကွ။ နောက်ပြီး မေးချင်တာက ဒီလိုမှ တန်ဖိုးမထားရင် ဘာပြုလို့ ငါ့ကို လာပြီး ပြောနေရသေးလဲ ကွာ။ အရေးမလုပ်ဘဲ နေလိုက်ရင် ပြီးတာပဲ မဟုတ်လား”

“ဒါကတော့ ဆရာ့ကို နိုင်ငံရေးအမြင်ပါတဲ့ စာမျိုးတွေကို ရေးစေချင်လို့ပေါ့ ဆရာ”

“ဪ - အင်း၊ ဒီလိုဆိုတော့ ဘယ်လို နိုင်ငံရေး ခံယူချက် မျိုးနဲ့ ရေးစေချင်တာလဲ ပြောစမ်းပါဦး”

“ပြည်သူဘက်က ရပ်တည်ပြီးတော့ ရေးဖို့ပေါ့ဆရာ”

“ပြည်သူဆိုတာက ဘယ်ပြည်သူကို ပြောတာလဲ။ ငါလည်း ပြည်သူပဲကွ။ ငါလည်းငါဘက်ကတော့ ရပ်တည်ပြီး ရေးနေတာပါပဲ”

“ဒီလို မဟုတ်ဘူးဆရာ၊ အလုပ်သမား လယ်သမား ပြည်သူတွေဘက်က ရပ်တည်ဖို့ ပြောတာပါ”

“ဟ . . . ငါလည်း အလုပ်သမားပဲကွ၊ တက္ကသိုလ်ဆရာ ဆိုပေမယ့် အလုပ်သမားထဲမှာ ပါတာပါပဲ။ ထားပါတော့လေ။ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား၊ လယ်သမားဘက်က ရပ်တည်ပြီးရေး ရမယ် ဆိုပါတော့။ ဒါလည်းပဲ အားလုံး အနုပညာရှင်တွေ ရေးနေ ကြတာပါပဲကွ။ စာပေသမားတွေသာ မဟုတ်ပါဘူး။ သီချင်းတွေ၊ ဂီတတွေက စပြီး အားလုံး ရေးနေကြတာပါပဲ။ ‘ဟိုဘက်က အလုပ် သမားကြီး ချစ်စရာကြီးပါလားရှင်’ ဆိုတာမျိုးက စပြီး အလုပ်သမား လယ်သမားတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့”

“ဟာ ဒါတွေကတော့ ဝါဒဖြန့်တာတွေကိုး ဆရာရဲ့”

“ဟ . . . မင်း ဒီလို ပြောလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ။ အလုပ်သမား ကို မုန်းတယ်လို့ ပြောတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ‘ဟိုဘက်က အလုပ်သမား ကြီး အမြင်ကပ်စရာကြီးပါလားရှင်’လို့ ပြောတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ သူ လည်း အလုပ်သမားဘက်က ရပ်တည်တာပဲ မဟုတ်လား။ မင်း ဥစ္စာက အလုပ်သမားကို ချစ်တာတောင်မှ မင်းဘက်က ရပ်တည် ပြီး ချစ်ရင် လက်မခံဘူးလို့ဆိုလိုရာ ရောက်မနေဘူးလား။ ဒီတော့ ငါစာရေးတဲ့အခါမှာ မင်းထားရာမှာ ရပ်တည်ပြီး ရေးမှသာ မှန်ကန် တယ်လို့ လက်ခံနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးကို ရောက်မသွားပေဘူး လား”

သည်လိုနှင့် ခဏကြာတော့ နှုတ်ဆက်ပြီး ပြန်သွားပါ သည်။ စိတ်ဆိုးစိတ်ကွက်သည့် အမူအရာတော့ တစ်စက်မျှ မပြပါ။ ခပ်ပြုံးပြုံးပါပဲ။ ဒီကောင်လေး နိုင်ငံရေးစကား ပြောလာပြီး လေ့ကျင့် တာ ထင်ပါရဲ့ဟုလည်း အောက်မေ့လိုက်မိပါသေးသည်။ သူ့အပေါင်း

အသင်းတွေနဲ့ တွေ့ရင် “ငါတော့ ဆရာဦးအောင်သင်းကို တက်ပစ်ခဲ့ပြီ” ဟု ပြောနေလိမ့်ဦးမည်ဟု တွေးပြီး ပြုံးလိုက်မိပါသေးသည်။
 နောက်တစ်ယောက်ကတော့ မြန်မာစာ အဓိကကျောင်းသားထဲကပါပဲ။ တစ်နေ့ ဝတ္ထုသဘောတရား သင်ခန်းစာပို့ချအပြီ ကျွန်တော်၏ အခန်းသို့ အပြန်တွင် ကျောင်းသားနှစ်ယောက် ကျွန်တော်နှင့်အတူ လိုက်လာပါသည်။ တစ်ယောက်မှာတော့ အဖော်အဖြစ် လိုက်ပါလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်လာသူက -

“ကျွန်တော်တို့ ဆရာရဲ့ ဝတ္ထုသဘောတရားတွေကိုရော ဆရာသင်ကြားပို့ချပုံတွေကိုရော သေချာ မှတ်သားပါတယ် ဆရာ၊ ဒါပေမယ့် သိပ်ပြီး အားမရသေးဘူးဆရာ”

“ဒါတော့လည်း ဟုတ်မှာပေါ့ကွာ။ ငါလည်း တတ်နိုင်သမျှ တော့ ကြိုးစားလေ့လာပြီး သင်နေတာပါပဲ။ သို့သော်လည်း ဒီဘာသာရပ်က အခုမှ အစပျိုးပြီး အရှိန်ယူစဆိုတော့ သိပ်တော့ မပြည့်စုံနိုင်သေးဘူးပေါ့ကွာ”

“အဲဒါကိုပြောတာ မဟုတ်ပါဘူးဆရာ၊ ဘာသာရပ် အနေနဲ့ ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ ကျေနပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီသဘောတရားတွေ ပုံသဏ္ဍာန်တွေကို မှတ်သားသင်ယူနေရုံနဲ့ ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိမှာလဲ ဆရာ။ နိုင်ငံရေး ရပ်တည်မှု သဘောကို ဘာမှ ထည့်မပြောရင် ဒါတွေက အလကားပဲ နေမှာပေါ့”

“ဟ . . . ငါက နိုင်ငံရေးသဘောတရား ပို့ချသူ မဟုတ်ဘဲ ဝတ္ထုသဘောတရား ပို့ချတာပဲ။ နိုင်ငံရေး သဘောတရားကို သိချင်ရင် နိုင်ငံရေး သဘောတရား စာအုပ်တွေကို ဖတ်ပေါ့။ နားမလည်တာရှိရင်လည်း သမိုင်းဌာနမှာ နိုင်ငံရေးသဘောတရား၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကျမ်းတဲ့ ဆရာတွေ ရှိသားပဲ။ သွားပြီးမေးကြ၊ လေ့လာကြပေါ့”

တွာ”

“ဒါဖြင့် ဆရာက ဝတ္ထုကို သင်တဲ့အခါမှာ ပုံသဏ္ဍာန် သဘောတရား သက်သက်ကိုပဲ သင်မှာပေါ့။ နိုင်ငံရေးအမြင်တွေ ရပ်တည်ချက်တွေကို မသင်ဘူးပေါ့”

“အေးပေါ့၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ တိုက်ဆိုင်လာလို့ ထည့်ပြီးပြောတာမျိုးတော့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ငါ့မှာ အဲဒါသင်ဖို့အတွက် တာဝန် မရှိဘူး”

“ဒီလို ပုံသဏ္ဍာန်တွေ သက်သက်ကိုသာ သင်နေရင် တက္ကသိုလ်ပညာရပ်ဟာ ဘယ်မှာ တုန်ဖိုး ရှိနိုင်တော့မလဲဆရာ”

“ဟ . . . ဒီလို ပြောလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲကွ။ တက္ကသိုလ်မှာ သင်ပေးတဲ့ ဘာသာရပ် တော်တော်များများဟာ ပုံသဏ္ဍာန်တွေ၊ သဘောတရားတွေကို သင်ကြရတာပဲ။ ဥပမာ - သင်္ချာဆိုပါတော့ ကွာ။ အဲဒါ ပုံသဏ္ဍာန်ပဲ။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး ဆိုတာတွေ နှစ်ငါး လီ တစ်ဆယ်၊ ရှစ်ခြောက်လီ လေးဆယ်ရှစ်ဆိုတာမျိုးတွေဟာ ပုံ သဏ္ဍာန်တွေပဲ မဟုတ်လား။ အဲဒီ အလီပေါင်းတွေ၊ တွက်ကိန်းပုံသေ နည်းတွေမှာ ဘာအကြောင်းအရာမှ မပါပါဘူး။ “သုံးဆိုတဲ့” ဂဏန်း ထဲမှာ ဘာအကြောင်းအရာမှ မပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘာအကြောင်း အရာကိုမဆို ကိုယ်စားပြုနိုင်တယ်။ ဘုရားသို့ဆူလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ လူသုံးယောက်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ခွေးသုံးကောင်လည်း ဖြစ်နိုင် တယ်။ နှစ်ငါးလီတစ်ဆယ်ဆိုတာလည်း အဲဒီလိုပဲ။ စာတစ်အုပ်ကို နှစ်ကျပ်၊ ငါးအုပ်ကို တစ်ဆယ်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ တခြားတခြား ပစ္စည်းတွေလည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ပုံသဏ္ဍာန်ဆိုတာဟာ တတ်နိုင် သမျှ အခြေခံအကျဆုံး၊ ပြောင်းလဲမှု အနည်းဆုံးကို ထုတ်ယူထားတာ ပဲ။ နှစ်နဲ့ ငါးကို မြှောက်ရင် အလုပ်သမားပဲ မြှောက်မြှောက်၊ အရင်း

ရှင်ပဲ မြောက်မြောက် တစ်ဆယ်ပဲ ထွက်ရမှာပဲ။ ဒီလိုပဲ ဝတ္ထုပုံ သဏ္ဍာန် လေ့လာမှုဆိုတာ ဝတ္ထုတွေရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ သဘော တွေကို လေ့လာရာပွေ့ထားတာပဲ။”

“ဒီ သဘောတရားတွေ၊ ပုံသဏ္ဍာန်အခြေခံတွေကို သိပြီး တော့ ဘာဖြစ်မှာလဲ ဆရာ၊ ဘာများ အသုံးကျမှာလဲ ဆရာ”

“အဲဒါတော့ မင်းအပေါ်မှာ တည်မှာပဲပေါ့။ မင်း ဘယ် လောက် စိတ်ဝင်စားသလဲ။ မင်းဘယ်လောက် အသုံးချတတ်သလဲ ဆိုတာတွေပေါ်မှာ တည်မှာပေါ့”

နောက်တစ်ယောက်ကတော့ စာပေသမား လူငယ်တစ် ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသား မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကျောင်း သို့ သူ့အပေါင်းအသင်းများနှင့် ရောက်လာတတ်ပါသည်။ ရောက်လာ ပြီး ဘာမျှ မကြာမီပင် ကျွန်တော့်ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်း စွပ်စွဲပါတော့ သည်။

“ဆရာရဲ့ ဆောင်းပါးတွေဟာ အကြောင်းအရာထက် ပုံ သဏ္ဍာန်ကို ဦးစားပေးပြီး နေသားလေ့ ရှိတယ်နော်”

ထိုစဉ်အခါက ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း ပုံသဏ္ဍာန် ကိုသာလျှင် အဓိကထားပြီး လေ့လာရေးသားနေဆဲ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်-
“ဟုတ်ပါတယ်”

“ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့က ဆရာ့ကို ပုံသဏ္ဍာန်ဝါဒီ (Foamalist) လို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ် ဆရာ”

ကျွန်တော့်မှာ ဂယောင်ချောက်ချား ဖြစ်လောက်အောင်ပင် လန့်သွားပါသည်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အဆင့်နှိမ့်ရှုတ်ချလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ ရှုတ်ချလိုက်သောကြောင့် လန့်သွား ခြင်း မဟုတ်ပါ။

“နေစမ်းပါဦးကွာ၊ ငါ့ကို ဘာကြောင့် Foamalist (ပုံသဏ္ဍာန်ဝါဒီ)လို့ စွပ်စွဲရတာလဲ။ ပြောစမ်းပါဦး”

“ဆရာက ပုံသဏ္ဍာန်ကိုသာ လေ့လာနေတာ မဟုတ်လား။ အကြောင်းအရာကို ထည့်ပြီး မပြောဘူး မဟုတ်လား”

“အေးလေ၊ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ Foamalist ဖြစ်သွားရောလား”

“ဟုတ်တာပေါ့ဆရာ၊ ပုံသဏ္ဍာန်ကိုသာ အဓိက ထားပြီး လေ့လာတာဟာ ပုံသဏ္ဍာန်ဝါဒ (Foamalism)ပေါ့။ ဒီတော့ ဆရာကိုလည်း (Foamalist) လို့ပဲ ပြောရမှပေါ့”

ကျွန်တော် အတော်လေး စိတ်ညစ်သွားပါသည်။ သူ့ဘာသာ သူပဲ ထင်ရာမြင်ရာ စွတ်ပြီး တွေးလိုက်လေသလား။ မအူမလည် စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ယောက်ကပဲ နားမလည်ပါးမလည် ပြောလွတ်လိုက်လေသလား မမှန်းတတ်တော့ပါ။

“နေပါဦးကွာ၊ မင်း (Foamalist) ဆိုတာ ဘာလဲ သိရဲ့လား။ ဘယ်လို ဘာအကြောင်းရယ်လို့ကော ပြောသံ ဆိုသံ ကြားဖူး ရဲ့လား”

သူက ဘာမျှ မပြောပါ။ ခေတ္တ ငြိမ်သွားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်ကပင် ဆက်၍ -

“အဲဒီ Foamalist လှုပ်ရှားမှုဟာ ရုရှပြည်မှာ ၁၉၂၀- တစ် ဝိုက်လောက်မှာ သိသိသာသာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ အယူအဆကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးဖို့ မဆိုထားနဲ့ နားလည်ဖို့တောင် တော်တော် ခက်တယ်။ အခြေခံတာက ဘာသာဗေဒ ပညာရှင် ဒီဆူးဇူးဝါးရဲ့ ဘာသာစကားဟာ သာမန်ဘာသာ စကားနဲ့ လမ်းခွဲ အဆက် ဖြတ်ရမယ် ဆိုတာတွေ၊ အနုပညာ ဟူသမျှမှာ အသိခက်စေရမယ်။ အမှန်နဲ့ မတူဘဲ ပုံပျက်နေစေရမယ် ဆိုတာတွေ ပါရောပြီး ပါလာပြန်

တော့ ပိုပြီး ရှုပ်ထွေးသွားပြန်တာပေါ့။ အမှန်အတိုင်း ပြောရရင် ငါလည်း ကောင်းကောင်း နားမလည်ပါဘူး။ နားလည်တာက ငါတို့နဲ့ သိပ်ပြီး စိမ်းလွန်းနေတဲ့ အကြောင်းအရာ ဖြစ်နေတာက တစ်ကြောင်း၊ သူတို့ဆီက ဘာသာစကားတွေရဲ့ သဘာဝနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအခြေခံ တွေကို နားမလည်တာလည်း တစ်ကြောင်း။ အဲဒီလို အကြောင်းကြောင်းတွေကြောင့် ကောင်းကောင်း နားမလည်နိုင်တာပဲ။ သူ့ကို အချိန်ပေးပြီး သီးသန့် လေ့လာနိုင်ရင်တော့ လည်း နားလည်းတန်သလောက်တော့ နားလည်လာမှာပေါ့။ ကဲ... ဒါကို ထားပါတော့။ မင်း အဲဒါတွေကို ကြားဖူးသလား”

“အဲဒီလိုတော့ မကြားဖူးပါဘူးဆရာ”

“ဒီလိုဆိုတော့ မင်းတို့ဟာက ပုံသဏ္ဍာန်ကို လေ့လာတယ် ဆိုတော့ Form ပဲ။ ဒီလို ဆိုရင် Foamalism ဆိုပြီး ငါ့ကို Foamalist လို့ စွပ်စွဲလိုက်တာ ဖြစ်မနေဘူးလား။ ဒီတော့ မင်းက ငါ့ကို ကျကျနန စွပ်စွဲဖို့အတွက်ကို ပထမ ငါက Foamalism ကို သေသေချာချာ လေ့လာရမယ်။ ပြီးမှ ငါက မင်းကို သင်ပေးရဦးမယ်။ ပြီးမှ စွပ်စွဲ ခန်းကြီးကို စတင်ကျင်းပရမယ်ပေါ့ကွာ ဟုတ်လား”

ကျွန်တော်က ဤကဲ့သို့ ရယ်မောကာ ပြောလိုက်ရပါသည်။

ကျွန်တော် ဤအတွေ့အကြုံများကို ပြန်လည် တစ်ပြည် မှာ ကျွန်တော်၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်း တစ်ပိုင်းတစ်စအဖြစ် ရည်ရွယ် ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကြီးကျယ်ထည်ဝါ၍ ခမ်းနားလှသော စကားလုံးကြီး များသည် လူငယ်များ၏ စိတ်ကို အလွန်တက်ကြွစေတတ်လျက် မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြစ်အောင် စဉ်းစားရာတွင် အနှောင့်အယှက် ဖြစ် တတ်ကြောင်း သတိပြုကြစေလို၍ ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ

သည်။ ထို့ပြင် အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို သေချာနားမ
လည်ဘဲနှင့် အသုံးပြု ဆွေးနွေးကြလျှင် ပြေလည်ရန် အလွန်ခက်
လှသည်ဟု ထင်မိပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော လူငယ် သုံးဦးအနက် နှစ်ဦး
ကိုတော့ ရန်ကုန်တွင် မကြာခဏ တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ကျန်တစ်
ယောက်ကတော့ နယ်မှာ နေသည်ဟု သိရပါသည်။ တူညီသည့်
အချက်တစ်ခုကတော့ သူတို့ သုံးယောက်လုံးသည် သူဌေးပေါက်
စလေးများဖြစ်ရန် (တစ်ခါတစ်ရံ ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်များကိုပင် သုံး
လျက်) ကြိုးစားလုပ်ကိုင်နေကြသည်ဟု ကြားသိရပါကြောင်း။

အမှတ်မထင် စာပေလေ့လာမှု

“ခေတ်ကိုထင်ဟပ်မှု” “ခေတ်ကို ထင်ဟပ်သော စာပေ” ဘာညာ စသည်မျိုးတွေကို နားညည်းအောင် ကြားရလွန်းသဖြင့် “ခေတ်ကို မထင်ဟပ်အောင်ရေးဖို့” ဟူသော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို ပင် ကျွန်တော် ရေးလိုက်ခဲ့မိဖူးပါသည်။ သူတို့ ပြောကြသော “ခေတ်ကို ထင်ဟပ်မှု” သဘောက (ကျွန်တော် မှန်းဆကြည့်မိ သလောက်) အများပြည်သူတို့ တွေ့ကြုံနေကြရသော အနိဋ္ဌာရုံတို့ ကို ပေါ်လွင်စေရမည်ဟု ဆိုလိုဟန် ရှိပါသည်။

ကျွန်တော် ရေးလိုက်သည့် ဆောင်းပါးကတော့ မည်သည့် စာရေးဆရာမဆို မိမိဘဝ မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကို မထင်ဟပ်ဘဲ ရေးလို့ ကို မရနိုင်ကြောင်း၊ မိမိအတွေ့အကြုံကို အခြေခံပြီး ရေးရ ဖွဲ့ရ ကြောင်းကို ပြောလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် ဆရာတော် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ “နေမိဘုံခန်းပျို့” နတ်ပြည်၏ သာယာပုံကို ရေး

ရာ၌ ပါဝင်သည့် သစ်ပင်ပန်းပင်များမှာ အညာဒေသတွင် တွေ့ရသည့် သစ်ပင် ပန်းပင်များဖြစ်နေကြောင်း၊ ဦးပုည၏ ရေသည်ပြဇာတ် ဗာရာဏသီပြည်ကြီးကို ဖွဲ့ရာ၌ မန္တလေးမြို့၏ ပုံပန်းဖြစ်နေကြောင်း၊ ဦးရွန်း၏ 'ဥမ္မာဒန္တပျို့' မင်းနေပြည်ကြီးကို ဖွဲ့ရာ၌ 'အမြောက်ရထားကြီးများ' ပါနေကြောင်း စသည်တို့ကို ထည့်ပြီး ဖော်သားခဲ့ပါသည်။

စာတစ်ပုဒ်ကို လေ့လာပြီဆိုလျှင် ထိုစာရေးသူ၏ ဘဝ၊ ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာကြရစမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါတွင် စာကို ဖတ်ရသည့် အရသာမှာ ပိုပြီး မြိုးမြိုးမြက်မြက် မှီလာတတ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့အပြင် စာတစ်ပုဒ်ကို အထပ်ထပ် လေ့လာလိုက်သည့် အခါတွင် ယခင်က သတိမထားခဲ့သည်ကလေးများကိုလည်း ပိုပြီး မြင်လာတတ်မိပါသည်။ ကိုအခါတွင်လည်း အရသာတစ်မျိုး တိုးလာတတ်ပြန်ပါသည်။

ကျွန်တော့် ကိုယ်တွေ့များထဲတွင် အမှတ်မထင်လေ့လာမှု တစ်ခုလောက်ကို တင်ပြလိုက်ချင်ပါသည်။ ကျွန်တော့်ကို စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် လူသိများနေသည်မှန်သော်လည်း တကယ်တော့ ကျွန်တော်က ကျောင်းဆရာ တစ်ယောက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ တကယ် အသွေးအသားထဲကကို ကျောင်းဆရာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်သည့်အတိုင်း ယခု ဒသမတန်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော 'ပင်ရင်း စကားပြေလက်ရွှေ့စင်'ထဲက စာများကို ပင် ထုတ်ပြချင်ပါသည်။

ကျွန်တော်က ထိုစာရေးသူများ၏ ဘဝကိုလည်း အတန်အသင့် သိနေသည်။ သူတို့ခေတ် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း အတန်အ

သင့် သိနေသည်။ ထို့ပြင် ဤစာတွေကို သင်ပေးနေရသည်က တစ်နှစ် နှစ်နှစ် ဆိုတာမျိုးမဟုတ်။ လေးငါးနှစ်လောက် ရှိလာပြီဆို တော့ အထပ်ထပ် ဖတ်ပြီး သင်ရသည်မှာ အလွတ်ပင် ရနေပြီ။ သည်တော့ သာမန် စာဖတ်သူ တစ်ယောက်ထက်ပိုပြီး အရသာ ခံနိုင်လာပြီပေါ့။

ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေကြီး မြသန်းတင့်ဆိုလျှင် အလွန်စာ ဖတ်နာသူတစ်ယောက် ဖြစ်ကြောင်း တိုင်းပြည်က သိပါသည်။ ထို့ ပြင် လူကသာ မျက်စိမှုန်သည်။ စာဖတ်လျှင်တော့ အလွန်မျက်စိ ရှင်သောသူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိနိုင်ကြပါသည်။ ထိုသို့သော မြသန်းတင့်ပင်လျှင် (ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပါသည်။) ကျွန်တော်ထောက် ပြလိုက်မှ “အဲ ဟုတ်သားပဲ” ဟု မြင်နိုင်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ အလ ကားနေရင်း လျှာရှည်နေသည် မထင်ပါနှင့်။ စာရေးသူနှင့် ပတ်ဝန်း ကျင်ကို သိထားခြင်း၊ အထပ်ထပ် ဖတ်ရှု သုံးသပ်ခြင်းတို့သည် စာပေ အရသာခံမှု၊ စာပေလေ့လာမှုတို့တွင် မည်မျှ အကျိုးပြုကြောင်း ထင်ရှားစေလို၍ ဤမျှ စကားချီးနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားရေးသော ‘မိတဆိုး ရှင်ပြု’ ပါပါသည်။ ထိုစာကို ကျွန်တော် ယခင် ယခင် ငယ်ငယ်ကလေးတည်းကပင် ဖတ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ တစ်ခေါက် တလေ မျှ မဟုတ်ဖတ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ထို့အတူ စာဖတ်သူလည်း ဖတ်ဖူးခဲ့မည် မှာ မုချ ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းစာ အဖြစ်ပင် သင်ချင် သင်ခဲ့ရဖူးပါ လိမ့်မည်။

မိတဆိုးအလှူရှင် ဦးထွန်းကျော်အား ဦးဖိုးကျားတို့က အလှူတွက် ကုန်ကျသည့် ငွေများကို မေးကြတော့ ကိုထွန်းကျော်က စပါးပေးနှင့် ငွေချေးရကြောင်း၊ သွားလေသူ ဇနီးသည်၏ နားကပ်

ကလေးကို အတိုးနှင့် ပေါင်ရကြောင်း စသည်တို့ကို ပြောပြလိုက်ပြီး နောက် ကြွေးတွေကို ဆပ်နိုင်ဖို့ မလွယ်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။

“ဟိုနားကပ် ပေါင်တာကတော့ ရွေးနိုင်ပုံ မပေါ်ပါဘူး။ ဆုံးမှာပါပဲ။ သိပါရဲ့ဗျာ။ နို့ပေမယ့်ဗျာ ဒီလို ရက်ရွှေ့ရွှေ့ နေတာနဲ့ မယ်သင်လည်း သားကို ရှင်မပြုလိုက်ရရာဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ပြီးရင် ပြီးရောဆိုပြီး ဇွတ်နှစ်ရတာပဲ။ တခြားဟာတွေအတွက်ထက် မယ်သင်ရဲ့ နားကပ်ကလေးကို နှမြောဆုံးပဲ။ သေသူရဲ့ ပစ္စည်းမို့ သိမ်းထားတာလည်း ဟုတ်တယ်၊ ပြီးတော့ သူ့သားဖို့ သက်သက်လို့ ကျွန်တော်မှန်းပြီး ချန်ထားတာပဲဗျ။ ခုတော့ဖြင့်” ဆို၍ ဆက်မပြောဘဲ ရပ်နေလေတော့၏။

ထိုအခါတွင် ဦးစံရွှေကြီးက ဝင်တဲ့၍ “ကိုင်း ဆရာကျား၊ ဒီဆင်းရဲသားတွေ ဓားပြတိုက်တာ၊ သူပုန်ထတာ ဘာအံ့ဩစရာ ရှိသလဲဗျ”ဟု မျက်နှာနီကြီးနှင့် ခပ်ဆတ်ဆတ် ပြောထုတ်လိုက်လေသတည်း။

“တောကလူတွေ သိပ်သနားဖို့ ကောင်းတာပဲဗျာ။ စိတ်နဂို အတိုင်းက လူရိုးလူကောင်းတွေဗျ။ အခြေအနေ ဆိုးဝါး ငတ်မွတ် လာကြတော့လည်း မနေနိုင်တော့ဘူး။ ဆိုးဆိုး တိုက်ခိုက် ဖြစ်ကုန်ရတာပဲ။ မခံနိုင်တဲ့ တစ်နေ့ကျတော့ အသက်စွန့်ပြီး သူပုန် ထပစ်လိုက်ကြတာပဲ”

“ဒါတွေဟာ အစိုးရ အကြီးအချုပ်တွေရဲ့ တာဝန်ဗျ။ သူတို့ကို တိုက်တွန်းရင် နှောင့်နှေးရုံပဲ ရှိမှာပဲ ကိုယ့်လူ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း လုပ်ပေါ့”

ဤသို့သော မှတ်ချက် စကားတွေကို သာမန်ဖတ်ကြည့်လိုက်လျှင် ဘာမျှ သိပ်ပြီး ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေမည် မဟုတ်ပါ။

သေချာကြည့်လိုက်တော့ ဦးဖို့ကျားတို့ သွားရောက်သည့် နေရာက
 လက်ပံတန်း အရှေ့ဘက်ရှိ ကျွဲခြံရွာ၊ သည်တော့ သာယာဝတီခရိုင်၊
 သာယာ ဝတီလယ်သမား အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရသည်မှာ
 တကယ် ဆင်းရဲလွန်းပြီး မခံမရပ်နိုင်၍သာ ပေါ်ပေါက်လာရ
 ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ကျေးလက် ချောင်လည်အောင် လုပ်မ
 ပေးနိုင်၍သာဖြစ်ကြောင်း၊ တက္ကသိုလ် ပညာတတ်များကလည်း
 ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်အောင် တတ်နိုင်သမျှ လုပ်ကိုင်ကြရ
 မည်ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ရေးချလိုက်သည့် စာပါပေတကားဟု
 ပိုမို အရသာတွေ့ လာရပြန်သည်။

ထို့ပြင် ဆရာလွန်း၏ စာတစ်ပုဒ်လည်း ပါပါသေးသည်။
 “မှာတော်ပုံ” ဝတ္ထုထဲက ကောက်နုတ်ထားသော “လူကြီးလူငယ်”
 ဟူသော စာဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာတွင် ထိုခေတ်က လူကြီးနှင့်လူငယ်
 တို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆဲကြ၊ ဆိုကြ၊ အပြစ်တင်ကြသော အခြေအ
 နေများကို ထင်ဟပ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုခေတ်က အင်္ဂလိပ်အစိုးရ
 အကြိုက်လိုက်ပြီး စာများကို ရေးဖွဲ့သောကြောင့် ရာထူးရာခံ ရရှိနေ
 သူများ၊ တက္ကသိုလ်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိသွားသော မြန်မာပညာရှိ
 ကြီးများနှင့် ဆရာကြီးဦးလွန်းတို့မှာ အတော်ကြီး ပဋိပက္ခ ဖြစ်လိုက်
 ကြရပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာလွန်းရေးလိုက်သည့် စာတစ်
 ပုဒ်တွင် စောင်းချိတ်ပြီး တွယ်လိုက်သည်ကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။
 ကြည့်ပါဦး။

“ဆရာကြီး (ဗားကရာ လူထွက်ကြီး ဦးကျော်ဒွေး)
 လည်းကဗျာလင်္ကာစပ်ဆိုခြင်းအလုပ်၌တစ်ဏှာပုဂ္ဂိုလ်ဉာဏ် သန်သမျှ
 ခုလက်ထက်ခေတ်တွင် မင်းမှီစိုးကပ် ရေးစပ်သီကုံးနေ ကြတဲ့
 စာဆိုကဝိ ပညာရှိရယ်လို့ စက်ဖွင့်ကြသည့် လက်သင့်ရာ စားတော်

ခေါ် သမားများထက် ထွားထွားကျိုင်းကျိုင်း လှိုင်းလှိုင်းကွန့်ကွန့်
ညွန့်ညွန့် ဝေဝေ ပြေပြေဖြစ်ဖြစ် သစ်သစ်လွင်လွင် ယဉ်ယဉ်ဖြာဖြာ
နားဝင် သာအောင် မင်္ဂလာမန်းဌာန၌ စမ်းရာကရသော ကာလ
အဖိုးကြီး ဖြစ်သည့်အလျောက်” ဟူ၍ ရေးလိုက်ပါသည်။ အတိုက်
အခံများအား စိတ်ကြိုက်တွယ်လိုက်ပြီး မိမိကိုယ်မိမိ မည်သို့ အမွန်း
တင်ပစ်လိုက်ကြောင်းကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ထို့အတူပင် “လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီးရေးသော”
“ပညာသင်ခါ မရှက်ရာ” ဟို၌ ထိုအခေတ်ထိုအခါက တက္ကသိုလ်
ကျောင်းသား ကျောင်းသူများ အဝတ်အစား အပြိုင်အဆိုင် တုပမှု
များကြောင့် ထင်ဟပ်နေသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

“မှော်ပီ ဆရာသိန်းကြီး” ၏ “ဗဟုသုတ စကားဝိုင်း” ဟူ
သော စာတွင် တွေ့နိုင်သည်က-

“အဲဒါကြောင့် နေရာကျကျ ဖတ်ဟတ်ဆိုတတ်မှ ပညာရှိ
တို့ ချီးမွမ်းခြင်းကို ခံရပေမည်။ ပညာရှိကြီးတို့ ချီးမွမ်းခြင်းကို ခံရလျှင်
လောကမှာ ဂုဏ်ထူးဆောင် တံဆိပ်လက်မှတ်ကို ရသည်ထက် ထူး
သည်ဟု မှတ်လေ”

ထိုအချိန်တွင် တက္ကသိုလ်ကလည်း မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူး
တန်းဖွင့်၍ ဘွဲ့တွေ ဘာတွေ ပေးနေပြီ။ ထို့ပြင် ပြင်ပက ပညာကျော်
သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ဂုဏ်ထူးဆောင် ဘီအေဘွဲ့၊ အမ်အေဘွဲ့
စသည်တို့ကိုလည်း ပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို ဆရာကြီးက
လှမ်း ပြီး ထောက်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

နောက်တစ်ယောက် ပြုလိုက်ချင်သေးသည်ကတော့ “သိပွဲ
မောင်ဝ” ဖြစ်ပါသည်။ သူ့စာက “လေလံပွဲ”၊ စာကို စပြီးဖွင့်ပုံက
“ဘာလေလံပွဲလဲ၊ အင်းလေလံပွဲ ဖြစ်ပါသည်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

သည်အတိုင်းတော့ဖြင့် သိပ်ပြီး မထူးခြားလှပါ။ သူတို့ ခေတ်ကို ပြန်ပြီး သတိရလိုက်မှ အရသာရှိသည်။ ထိုခေတ်က နာမည်ကြီး ပညာရှိ စာရေးဆရာကြီးများသည် သမ္မန္တကိုပင် နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်စွာသုံးပြီး ရှည်လျားလှသော ဝါကျကြီးများကို ဖွဲ့လေ့ရှိကြသည်။ ထိုသို့သော ဝါကျကြီးများကို နိုင်နင်းစွာ ဖွဲ့နိုင်မှလည်း စာအရေးအသားကောင်းသည်ဟု ယူဆကြဟန် ရှိပါသည်။

သည်အချိန်တွင် ခေတ်စမ်းသမား လူငယ်များက ဝါကျတိုကဗလေးများကို သုံးပြီး အဆန်းထွင်ကာ ရေးလိုက်တော့ အချို့လူကြီးများက သူငယ်တန်း ဖတ်ဖို့ပဲ ဘာညာ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝက ရွတ်နောက်နောက်လုပ်၍ သူငယ်တန်း ဖတ်စာနှင့်တူအောင် တမင်ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်က ကျွန်တော်သင်ကြားရသည် ကလေးငယ်များအား ထိုဖြစ်ခဲ့သော ပဋိပက္ခကို ရှင်းပြပြီး ထိုစာကို ကလေးငယ်များ အော်ကြီးဟစ်ကျယ် စာဖတ်ကြသည့် လေသံမျိုးနှင့် ဖတ်ပြလိုက်တော့ သူတို့အားလုံး တဝါးဝါး နှစ်ခြိုက်စွာ ရယ်မောကြပါသည်။ စာဖတ်သူလည်း ကလေးငယ်များ စာဖတ်သည့် လေသံမျိုးနှင့် ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ။

မျိုးဆက်သစ်အတွက် ဖြေကြားချက်

'သုခချမ်းသာ' စာတည်းအဖွဲ့က 'မျိုးဆက်သစ်အတွက် ပြန်ကြားချက်'ဆိုတဲ့ ကဏ္ဍတစ်ခုကို ဖွင့်ပြီး လူငယ်တွေရဲ့ မေးမြန်းချက်ကလေးတွေကို တတ်နိုင်သမျှ ဖြေကြားပေးစေချင်ပါတယ်လို့ မေတ္တာရပ်ခံလာပါတယ်။ (မေတ္တာရပ်ခံလာပါတယ်ဆိုတာက စကားကို လှအောင်သာ သုံးလိုက်ရတာပါ။ တကယ်ဆိုတော့ ဒီအကောင်တွေက အဲဒါကို ရေးမပေးမချင်း အိမ်ပေါ်ကကို မဆင်းတော့ဘူးဆိုတာမျိုး လုပ်နေကြတော့တာပါ) အဲဒါနဲ့ တတ်နိုင်သမျှ ရေးပေးပါမယ်လို့ တာဝန်ယူလိုက်ရပါတယ်။

တကယ်ဆိုတော့ ကိုယ့်ဆီကို လှမ်းပြီး စာရေးမေးကြတာတွေ၊ လူကိုယ်တိုင် ကြုံလို့ မေးကြတာတွေကိုလည်း တတ်အားသမျှတော့ ဖြေတန်ရာကိုဖြေ၊ ဖြေသိမ့်တန်ရာကို ဖြေသိမ့်ဆိုတာမျိုးကိုတော့ လုပ်နေရတာပါပဲ။ တကယ်ဆိုတော့လည်း ကိုယ့်အသက်

အရွယ်နဲ့ အတွေ့အကြုံအရဆိုရင် သူတို့တစ်တွေ ကြုံကြရတာ လေးတွေဟာ အလွန်တရာ ကြီးကျယ်လှတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိနေမိပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကိုယ်က ဒီအရွယ်ရောက်လာလို့သာ ဒီလို ထင်မိတာကိုး။ ကိုယ်တိုင်လည်း သူတို့အရွယ်ကဆိုရင် သူတို့လို ပဲ ဧရာမဒုက္ခအဖြစ် ခံစားခဲ့ဖူးတာပါပဲ။ ဒီတော့ သူတို့ကို စာနာစိတ် ကလေးနဲ့ အထက်က ပြောခဲ့သလို ကျီးသင့်ကြောင်းသင့် ဖြေတန်ရင် လည်း ဖြေလိုက်ရတာပဲ။ ဖြေသိမ့် တန်ရင်လည်း ဖြေသိမ့်၊ အားပေး တန်တာဆိုရင်လည်း အားပေး ဆိုတာမျိုး လုပ်နေရတာပါပဲ။

သူတို့ မေးတတ်တာလေးတွေ၊ သူတို့ ကြုံရတဲ့ ပြဿနာ လေးတွေကို အကဲခတ်မိအောင် ကျွန်တော့်ဆီကို မကြာမီက ရောက် လာခဲ့တဲ့ စာကလေးနဲ့ ကျွန်တော့်အဖြေလေးတွေကို တင်ပြလိုက် ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ အတွင်းရေးလို့ ဆိုအပ်တဲ့ ပြဿနာလေးတွေကို တော့ဖြင့် ချန်ထားခဲ့ရတာပေါ့။

ဆရာရှင် သမီးတို့ကို အကူအညီပေးပြီး အကြံပေးစေချင်ပါ တယ်။ ဆရာ့ကို အလုပ်တွေများတဲ့ကြားထဲမှာ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် ခွင့်လွှတ်ပါရှင်။

ကျွန်မတို့ အဖေက သမ္ဗန်ခတ်ရပါတယ်။ အမေကတော့ မနက်ပိုင်း ဈေးမှာ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ရောင်းရပါတယ်။ အဖေရော အမေပါ အတော်လေး ပင်ပန်းစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သမီးတို့မှာ ညီအစ်မ နှစ်ယောက်ရှိပါတယ်။ နှစ် ယောက်လုံး ကျောင်းနေကြပါတယ်။ ကျွန်မက (၉) တန်း၊ ညီမလေး က (၇)တန်းပါ။ အဖေနဲ့ အမေကတော့ ပညာကို ကြိုးစား သင်ကြဖို့ အားပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပတ်ဝန်းကျင်က ဒီအရွယ် သမီးနှစ်

ယောက်ရှိလျက်သားနဲ့ မိဘတွေကို ကူညီပြီး တစ်ခုခု အလုပ်လုပ်ကြ
ဖို့ မသိ မသာ ပြောကြပါတယ်။ မသိမသာလို့သာ ပြောရပါတယ်
ဆရာရယ်၊ တကယ်ဆိုတော့ သိသိသာသာကြီးကို ပြောနေကြတာ
ပါ။ ပြောရမှာ စိတ်လည်း ပျက်ပါ ရဲ့။ ဆွေမျိုးနီးစပ်တွေက ပိုပြီး
ပြောကြတယ်။ ပြောရုံမက သမီးတို့ကို ကဲ့ရဲ့တယ်လို့ပဲ ဆိုပါရစေ
တော့။ အဲဒါ သမီး ဘာလုပ်ရမလဲ။ သမီးက အကြီးဖြစ်နေလေ
တော့ သမီးက ကျောင်းထွက် ဈေးရောင်းပြီး ညီမလေးကိုပဲ ကျောင်း
တက်စေရရင် ကောင်းမလားလို့လည်း စဉ်းစားမိပါတယ်။ ကျောင်း
ထွက်ရမယ် ဆိုပြန်တော့လည်း မထွက်ချင်ဘူး။ သမီးကြီးစားခဲ့တာ
တွေကို နှမြောနေမိပြန်တယ်။ သမီး မကြံတတ်အောင် ဖြစ်နေတာ
ကြောင့် ဆရာဆီ စာရေးပြီး မေးလိုက်ရတာပါ။ ဆရာ စိတ်ရွှပ်သွား
ရင်လည်း စာမပြန်ပါနဲ့တော့ရှင်။ ကိုယ့်အပူကို သူများအပူ လုပ်မိလို့
ဆရာကို အားနာပါတယ်။

စာပြန်ကြားလိုက်ပါတယ် သမီးငယ် . . .

သမီးရေးလိုက်တဲ့ စာထဲမှာ ပါသလောက်ကိုသာ မှန်းဆ ပြီး
အကြံဉာဏ်ပေးရတာမို့ ဆရာပေးလိုက်တဲ့ အကြံဉာဏ်တို့ ပုံသေ
အဖြစ် မယူလိုက်စေချင်ပါဘူး။ တကယ် သမီးတို့ရဲ့ ပကတိ အခြေ
အနေနဲ့ တွက်ဆပြီး ချင့်ချိန် ဆုံးဖြတ်စေချင်ပါတယ်။

မိဘနှစ်ပါးဟာ ပင်ပန်းကြသော်လည်း သမီးတို့ကို ကျောင်း
တတ် ပညာသင်စေချင်ကြတာအမှန်ပဲ။ ကျောင်းတက်နိုင်သေးတာ
ဖြစ်နေလေတော့ မတတ်နိုင်လောက်အောင် ပင်ပန်းနေတာ မဟုတ်
ဘူးလို့ ဆိုရမယ်။ နောက်ပြီး သမီးရဲ့ စာသွားစာလာကို ထောက်
ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် သမီးအဖေရဲ့ လုပ်ငန်းမှာ မကူညီနိုင်သော်

လည်း အမေ့ရဲ့ လုပ်ငန်းမှာတော့ဖြင့် ကူညီမယ့် သမီး နှစ်ယောက်
 လို့ မှန်းဆကြည့်မိပါတယ်။ အမေ့ရဲ့ လုပ်ငန်းမှာ မကူညီဘူး ဆိုရင်
 တော့ သမီးတို့နှစ်ယောက်ကို ဆရာ အထင်မကြီးတော့ဘူး။ သမီးတို့
 နှစ်ယောက်ဟာ ဒီမိဘတွေရဲ့ မေတ္တာနဲ့ မတန်ဘူး။ သူတို့ရဲ့ ချွေးနှီး
 စာကို မစားချင်ကြပါ နဲ့တော့။ သင့်ရာအလုပ်ကို ရှာကြံပြီးတော့သာ
 လုပ်ကြပါတော့လို့ ဆရာ ပြော လိုက်ရပါတော့မယ်။ စိတ်မဆိုးလေနဲ့
 သမီး၊ ဒီနေရာမျိုးမှာ ဒီလိုမပြောလို့ကို မဖြစ်လို့ ပြောလိုက်ရတာပါ။
 နောက်ပြီး သမီးတို့ရဲ့ မိဘတွေကို ပိုပြီး နားလည် တတ်လာအောင်
 လည်း ပြောလိုက်ရတာပါ။ ဆရာက သမီးတို့ရဲ့ မိဘတွေကို သနား
 နေတယ်လေ။ သူတို့ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းနေပေမယ့် သမီးတွေကို ပညာ
 တတ်စေချင်တယ်။ တင့်တောင့်တင့်တယ် ဖြစ်စေချင်တယ်။ သူတို့
 ပခုံးစွမ်းအားနဲ့ တင်ပေးနေတယ်။ ဆရာကလေ သမီးလေးကို သနား
 သလောက် သူတို့ကို ကြည်ညိုနေမိပြန်တယ် သမီးရဲ့။ မခက်ဘူး
 လား။

ဒီတော့ သမီး အဖေအမေက ကျောင်းထားပေးနိုင်သေး သမျှ
 ကျောင်းနေပါ။ သူတို့ကို စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာဖြစ်အောင်
 အစွမ်းကုန် ကြိုးစားပါ။ အသေးစိတ် ပြောလိုက်ရရင် သမီးရယ်။
 အဖေကြီး ပင်ပန်းလာပုံရရင် နင်းနှိပ်ပေးတာမျိုး စသည်အားဖြင့်
 ယုယုယယ ပြုစုပါ။ အမေကြီးကိုလည်း ထိုနည်းပေါ့။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုတာက ပစ်ထားလို့လည်း မရဘူး သမီးရဲ့။
 သူတို့ ပြောတာကိုလည်း အလေးမူရတာပဲ။ သို့သော် ကိုယ့်စိတ်မှာ
 တော်မှန် ဖြောင့်မတ်တယ်လို့ ယုံကြည်ရင်တော့ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်က
 စကားတွေကို လျစ်လျူရှုပြီး မကြားချင်ယောင်သာ ဆောင်နေလိုက်ပါ
 တော့။

ဘာကြောင့် ဒီစကားတွေကို ပြောနေရသလဲဆိုတော့ ဆရာကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်မှာ တွေ့လိုက်ရဖူးတဲ့ ကျောင်းသူလေး တစ်ယောက်အဖြစ်ကို တွေ့တာကြောင့်ပါ။ သူကလည်း သမီးနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်ပါပဲ။ သူ့အဖေက ဆိုက်ကားနင်းရ ပါတယ်။ အမေက ဆေးလိပ်၊ မီးခြစ်စတဲ့ ကွမ်းယာဆိုင်ကလေးကို ဖွင့်ရောင်းရပါတယ်။ သူတို့နေရတာက ရပ်ကွက်ခပ်ခေါင်ခေါင်ဆိုတော့ သိပ်လည်း မရောင်းရပါဘူး။ သမီး အကြီးဆုံးကလေးက စာကိုကြိုးစားလှပါတယ်။ ဒီလိုပဲ လူးလူးလိမ်လိမ်နဲ့ ကျောင်းတက်ခဲ့ရတာပါ။ ရန်ကုန်မှာတော့ အခြေအနေက တစ်မျိုးပေါ့လေ။ အခုတော့ဖြင့် အဲဒီကလေး မလေးက ကွန်ပျူတာ စာစီလုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ ဝင်ငွေလေး ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရတာကြောင့် အဆင်ပြေနေတာကို ဝမ်းသာစရာ တွေ့ရတယ်။

သမီးတို့ မြို့က တောမြို့လေး ဖြစ်လေတော့ ကွန်ပျူတာ တွေ ဘာတွေတော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ တခြားလုပ်ငန်းတွေ ဘာတွေကိုပဲ စဉ်းစားရတော့မှာပေါ့။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့ သမီးရယ်။ ပညာသင်တယ်ဆိုတာဟာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်မှာသာ သင်ရတာနော်။ တစ်သက်လုံး သင်နေချင်လို့ ရတာမဟုတ်ဘူး။ အချိန်ရှိခိုက် အခွင့်သာရင် ပညာသင်ပါလို့ပဲ ဆရာကတော့ တိုက်တွန်းလိုက် ရပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သမီးရေ ဆရာ အစပိုင်းမှာ ပြောခဲ့သလိုပဲ သမီးတို့ ပကတိဘဝကို စဉ်းစားပြီးမှ ဆရာအကြံဉာဏ်ကို ယူပါ။ ကိုယ်ပေးတဲ့ အကြံဉာဏ်ကို မယူရကောင်းလားလို့ ဆရာက စိတ်ကောက်နေလို့ ဖြစ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ။

မိဘကို နားလည်သော ကျေးဇူးဆပ်နိုင်စွမ်းသောသူ

ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဆရာကြီးခင်ဗျား -

ကျွန်တော် ၉၇-ခုနှစ်တွင် ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော့် ဆန္ဒမှာ ရဟန်းအဖြစ် သာသနာ့ဘောင်သို့ ဝင်ပြီး သာသနာပြုချင်ပါသည်။ အဖေနှင့် အမေတို့က သဘောမတူပါ။ သူတို့အကြောင်းပြတာက နောင်အခါ တစ်သက်လုံး မနေနိုင်လျှင် ခက်လိမ့်မည်ဟု ပြောပါသည်။ ခုလောလောဆယ်မှာတော့ ကျွန်တော့်အတွက် မိဘမှာလည်း ဝန်မတက်စေချင်၊ ထို့ပြင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း စိတ်အားထက်သန်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မိဘသဘောကို လိုက်လျောရမလား၊ ကိုယ့်ဆန္ဒအတိုင်း လုပ်ရမလား မဝေခွဲနိုင် ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီးထံ အကြံဉာဏ်တောင်းရပါ သည်ခင်ဗျား။

ရိုသေလေးစားစွာဖြင့်

လှထွန်း

မောင်လှထွန်း မေးတဲ့မေးခွန်းမျိုးကို မိုးမိုး(အင်းလျား) အမှတ်တရ 'အမွေ'ဟောပြောပွဲမှာလည်း မိန်းကလေးတစ်ယောက်က မေးလို့ ဖြေခဲ့ရဖူးပါသေးတယ်။ အဲဒီ ဟောပြောပွဲနဲ့ အမေးအဖြေတွေကို ပြန်ထုတ်တဲ့ 'အမွေ'စာအုပ်ထဲမှာလည်း ပါတာမို့ အလွယ်တကူရရင် ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါသေးတယ်။

မောင်လှထွန်းရဲ့ စာထဲမှာ "မိဘမှာလည်း ဝန်မတက်စေချင်"ဆိုတဲ့ စကားလေးပါလာတာကြောင့် စိတ်ထဲမှာ ထင့်ခနဲ ဖြစ်သွားမိတာ အမှန်ပါပဲ။ ဆရာမေးပါရစေ၊ သေချာစဉ်းစားပြီး

ဖြေကြည့်စေချင်ပါတယ်။ ဆရာ့ကို လှမ်းပြီးဖြေဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ မင်းကိုယ်မင်း ဖြေကြည့်ဖို့ မေးလိုက်တာပါ။

ဆယ်တန်းအောင်ပြီး အလုပ်အကိုင် မရှိသေးတဲ့ ကလေးတွေ(အထူးသဖြင့် ယောက်ျားလေးတွေ)မှာ အနေရအထိုင်ရ ခက်နေတတ်ကြတယ်။ ဘာဝင်ငွေမှ မရှိဘဲ မိဘဆီမှာ ကပ်စားနေရတဲ့ အဖြစ်ကြီးကိုလည်း မကျေနပ်၊ မကျေနပ်လို့ ဘာလုပ်မလဲ ဆိုလိုက်ပြန်တော့လည်း ဘာလုပ်ရမှန်းမသိ ဖြစ်နေတာမျိုးပေါ့။ အဲဒီလိုကြီး ဖြစ်နေတာကြောင့် သာသနာ့ဘောင်ကို ဝင်ချင်တာဆိုရင် တော့ဖြင့် မောင်လှထွန်း စဉ်းစားတာ မှားနေပြီလို့ ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။ ဒီတော့ သဒ္ဓါစိတ်ပါတာ မှန်သော်လည်း မမှီခိုချင်တော့တဲ့ စိတ်နဲ့ သဒ္ဓါစိတ် ဘယ်စိတ်က ပိုပြီး အားကောင်းသလဲဆိုတာကို ပြတ်ပြတ် သားသား စစ်ဆေးကြည့်စေချင်ပါတယ်။

ကောင်းပြီ၊ သဒ္ဓါစိတ်က ပိုပြီး အားကောင်းပါတယ် ဆိုရင်ကော -

သဒ္ဓါစိတ်က ပိုပြီးအားကောင်းသော်လည်း ကိုယ်ရောက်သွားမှာက အစိမ်းသက်သက် ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်နေတာကို သတိပြုရလိမ့်မယ်။ တစ်ကိုယ်တည်း တောရဆောက်တည်လို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ပဋိပတ္တိကျင့်တာမျိုးဆိုရင်တော့ တစ်မျိုး စဉ်းစားရမှာပေါ့။ အခု မောင်လှထွန်း ရည်ရွယ်တာက သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို လုပ်ချင်တာ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ လူအမျိုးမျိုး ရဟန်း အဖုံဖုံဆိုတာလို စရိုက်အမျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ရဟန်းတော်များပင် ဖြစ်သော်လည်း ပုထုဇဉ်ရဟန်းတွေဖြစ်တာမို့ စိတ်အမျိုးမျိုး စရိုက်အဖုံဖုံကို ကြုံလာရလိမ့်မယ်။ အချိန်ယူပြီး မောင်လှထွန်းကိုယ်တိုင် ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ပြုစုတော်မူတဲ့ “ဘုရားဥပဒေတော်

ကြီး"ကို ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါသေးတယ်။ အဲဒါကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် ဗုထုဇဉ်ရဟန်းတို့ရဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကိုလည်း သိလာနိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီး မောင်လှထွန်းကိုယ်တိုင်လည်း ဘုရားဥပဒေတော်ကြီးနဲ့ အညီ နေနိုင်ပါ့မလားဆိုတာ ကိုယ့်ကိုကိုယ် မှန်းဆစစ်ဆေးကြည့်နိုင်တာပေါ့။

အဲဒါက ရဟန်းလောကကိုသာ ပြောသေးတာ။ ကြုံလာရမယ့် လူဝတ်ကြောင်တွေ လောကကိုတော့ဖြင့် အထူး ပြောမနေတော့ဘူး။ ရဟန်း လောကထက် ပိုပြီးဆိုးဖို့သာ ရှိတော့တယ် မဟုတ်လား။

နောက်ပြီး မေးစရာတွေ ရှိလာသေးတာက သာသနာပြုချင်တယ်လို့သာ ပြောတာကိုး။ ဘယ်လို သာသနာပြုမှာလဲ။ ဒီမေးခွန်းက ထွက်လာပြန်သေးတယ်။ သာသနာ မရှိသေးတဲ့ တိုင်းတစ်ပါးကို သွားပြီး သာသနာ ပြုချင်တာလား။ တောင်တန်း သာသနာပြုဆရာတော် အရှင်ဥတ္တမလို တိုင်းရင်းသား လောကမှာ သာသနာပြုမှာလား။ နောက်ပြီး ဟိုဟိုဒီဒီမှာ ဘုရားတည်တာကိုလည်း သာသနာပြုတယ်လို့ ခေါ်ကြပြန်တာပဲ။ အဲဒီလို သာသနာပြုနည်းမျိုးလား။ ဆိုလိုတာက သာသနာ ပြုနည်းကလည်း အမျိုးမျိုးရှိနေတာမို့ ဘယ်လို သာသနာ ပြုချင်တာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေကြည့်စေချင်ပါသေးတယ်။

ဒါတွေကို မေးလိုက်တာက မောင်လှထွန်းရဲ့ သဒ္ဓါတရားကို ဆုတ်နစ်သွားအောင် လုပ်လိုက်တာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာတော့ မောင်လှထွန်း နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဆရာ စေတနာက တစ်စုံတစ်ခုကို ရည်မှန်းချက်ထားလိုက်ပြီဆိုရင် ဘက်စုံအောင် တွေးသင့်တာကို သိမေချင်လို့ ပြောပြလိုက်ရတာပါ။

ဒီတော့ အခိုင်အမာ ဆုံးဖြတ်ချက် မချသေးမီ ဒုလ္လဘ အဖြစ်နဲ့ ပိနည်းတော်နဲ့အညီ ရက်ရှည်ကျင့်သုံးပြီး စာမေးပွဲ ဝင်လိုက်ရင် ပိုကောင်းမယ် ထင်တယ်လို့ အကြံဉာဏ်ပေးချင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတစ်ခု သတိထားရဦးမှာက ပိဋကတ်တော်ကို သင်ယူရ လိမ့်ဦးမယ်နော်။ အဲဒါလည်း ရှိသေးတယ်။ ပိဋကတ်ကို မနှံ့စပ်ဘဲ သာသနာပြုလို့ ဖြစ်နိုင်တာမှ မဟုတ်ဘဲကိုး။

ဆရာကြီး ဦးအောင်သင်းခင်ဗျား -

ကျွန်တော် တစ်ခု မေးပါရစေ။ ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာ တိုးတက်ချင်ပါတယ်။ သူများတွေလို ကုမ္ပဏီတွေ ဘာတွေမှာ လုပ်ချင်တာမျိုးအတွက် ပဓာန ထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာစာပေ ကို ဖတ်ရှုလိုခြင်း၊ မြန်မာစာပေကိုလည်း နိုင်ငံခြား မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ အင်္ဂလိပ်လို ရေးသားလိုခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

အခုလည်း ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာကျူရှင် စကားပြော သင်တန်းများ တက်ရောက်လျက် ရှိပါတယ်။ ဆရာ တစ်ခါက ရေးခဲ့ သလို အထက်မတက်ဘဲ လှေကားကြီး တရမ်းရမ်းနဲ့ လမ်းသလားနေ တာမျိုး ဖြစ်နေမှာလည်း စိုးပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာ တိုး တက်အောင် မည်သို့မည်ပုံ လုပ်ရမည်ကို အကြံပေး စေလိုပါသည် ခင်ဗျား။

သန့်ဇော်ထွန်း၊ ဗဟန်း။

မောင်သန့်ဇော်ထွန်း -

မင်းမေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းကို လူငယ်တွေ ခဏခဏ မေး လေ့ရှိကြတယ်။ ကြုံတုန်းကြုံခိုက် မေးတာမျိုး ရှိသလို စာရေးပြီး

လှမ်းမေးကြတာတွေ လည်း ရှိပါတယ်။

ပထမဆုံး ပြောချင်တာက အင်္ဂလိပ်စာ ကောင်းကောင်း ဖတ်တတ်ချင်တယ်လို့သာ ပြောကြတယ်။ စာဖတ်တာ ဝါသနာ ပါရဲ့ လားလို့ ပြန်မေးရ မလိုဖြစ်နေတယ်။ ငါတွေ့ဖူးသလောက်မှာ စာချို့က အင်္ဂလိပ်စာကို ကောင်းကောင်း ဖတ်တတ်ချင်တယ်လို့ သာ ပြောနေတာ။ သူတို့ ကောင်းကောင်းဖတ်တတ်နေတဲ့ မြန်မာစာ ကိုကော ဖတ်သလားလို့ မေးကြည့်လိုက်တော့ ဘာစာမှကို ဟုတ္တိပတ္တိ မဖတ်ကြဘူး။ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးတွေ ပိုများတယ်။ ခိုးဒါးဒိုင် ဂျက်တို့ နယူးစိမ်းတို့ သေချာဖတ်တတ်ချင်တယ်လို့ ပြောတဲ့ ကောင် မလေးတွေကိုလည်း တွေ့တတ်ပါသေးတယ်။ အဲဒီတော့ ငါက “နေပါဦး၊ ညည်းက ကမ္ဘာ့အရေးတွေကို သေချာသိချင်လို့လား” လို့ မေးကြည့်လိုက်တယ်။ “သူများတွေ လိုပဲ သိချင်တာပေါ့ဆရာရဲ့”။ “ဒါဖြင့် သတင်းစာတွေ၊ ဂျာနယ်တွေမှာပါတဲ့ ဘာသာပြန် သတင်း ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်လေ့ရှိသလား” လို့ မေးကြည့်လိုက်တော့ ရယ်ကာမောကာ ရှက်ကိုးရှက်ကန်းနဲ့ “ဟင့်အင်း မဖတ်ဘူး” တဲ့။

ဒီတော့ မင်းကို ငါမေးလိုက်ချင်တာက မင်းဖတ်တတ်နေတဲ့ မြန်မာစာကိုကော မပြတ်ဖတ်တဲ့အလေ့ရှိသလား။ ဆိုလိုတာက စာကိုမဖတ်ရရင် နေကိုမနေနိုင်တဲ့ စာဖတ်ဝါသနာမျိုး မင်းမှာ ရှိသ လား။ ဘိန်းစွဲသလို စွဲနေတာမျိုးကို ပြောနေတာနော်။ အပျင်းပြေ အိပ်မ ပျော်တဲ့အခါမှာ တောင်လှန်မြောက်လှန် ဖတ်တတ်တာမျိုးကို ပြော တာမဟုတ်ဘူး။

နောက်ပြီး ဖတ်ပြန်တော့လည်း ဘယ်ရုပ်ရှင်မင်းသမီးက မုန့်ဟင်းခါး ကြိုက်တယ်။ ဘယ်ရုပ်ရှင်မင်းသားက ဘာဝါသနာ ပါတယ် ဆိုတာမျိုးလောက်ကို ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ပြီး ဖတ်နေတာ

မျိုးကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ့်ကို အကြောင်းအရာအားဖြင့် အရေးကြီးတာ၊ အတွေးအခေါ်အားဖြင့် လေးနက်တာမျိုးတွေကို ဖတ်တတ်တဲ့ အလေ့ရှိသလား။ ဖတ်လိုက်ရရင် နှစ်နှစ်သက်သက် ရှိသလား။ အဲဒီလို ဖြစ်လာမှ စာဖတ်ဝါသနာပါတယ်လို့ ခေါ်တာ။

အတိုချုပ်လိုက်ရရင် မင်းဟာ အခုတော့ မြန်မာ့လှိုဏ်းရေးထားတာတွေ၊ ဘာသာပြန်ထားတာတွေကို မက်မက်မောမော နှစ်နှစ် ခြိုက်ခြိုက် ဖတ်လေ့ ရှိသလား။

ငါတွေဖူးတဲ့ သတင်းစာသမား တော်တော်များများဟာ ကျောင်းသင် အင်္ဂလိပ်စာ အခြေခံအားဖြင့် သူလိုငါလိုလောက်သာ တတ်ခဲ့ကြတာ။ တချို့ သတင်းစာသမားတွေဆိုရင် ကျောင်းမှာ အဆင့်မြင့်မြင့်တောင် မသင်ခဲ့ရချာဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့က သတင်းရေးရာ ဆိုလိုက်လို့ရှိရင် အဇ္ဈေးအမူး သိချင်ကြတာ။ ဒါကြောင့် အင်္ဂလိပ်လို သတင်းတွေကို ကြိုးစားပမ်းစား ဖတ်ကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ တစ်စတစ်စ ကျွမ်းကျင်သွားခဲ့ကြတာပဲ။ တချို့ဆိုရင် ကျောင်းသင်ပညာအားဖြင့် ငါတို့လောက်ကို မသင်ခဲ့ရဘူး။ ဒါပေမယ့် ငါတို့လည်း တချို့နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ဝေါဟာရတွေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် သူတို့ကိုပဲ မေးနေရတော့တာ။

ဒီလိုပဲ အင်္ဂလိပ်စာ မတောက်တခေါက်လောက်ပဲ သင်ခဲ့ရတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ သူဝါသနာပါတဲ့ ဗေဒင်လက္ခဏာ ကျမ်းတွေကို အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်လိုက်တာ အဲဒီဘက်မှာတော့ဖြင့် တန်းကုန်သွားတာပဲလို့ ပြောရလောက်အောင်ကို ကျွမ်းကျင်သွားတာ တွေ့ခဲ့ရဖူးပါသေးတယ်။

နောက်တစ်ယောက်ကတော့ ဓာတ်ပုံဝါသနာအို။ သူက ဓာတ်ပုံကို ဝါသနာအလွန်ကြီးတော့ ဓာတ်ပုံပညာဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်

အတိုင်း ဓာတုပစ္စည်းတွေကို သုံးပြီး လုပ်ရတာ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သူဟာ ဓာတုဗေဒ သဘောတွေကိုပါ အတော်ကြီး တီးခေါက်မိ ရှိလာနေတာကို တွေ့ရတယ်။

နောက်တစ်ယောက်က ပန်းချီဆရာ၊ သူလဲ ဒီလိုပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်စာ အခြေခံ ကောင်းကောင်း ရခဲ့တဲ့သူ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူက ပန်းချီပညာအကြောင်း၊ ကမ္ဘာကျော် ပန်းချီဆရာကြီးတွေ အကြောင်း၊ သူတို့ ပြောခဲ့တဲ့ ပန်းချီသဘောတရား ဆိုတာတွေကို အငမ်းမရ သိချင်နေလေတော့ အခွင့်သာတိုင်း တွန်းဖတ်တော့တာ ပါပဲ။ ဖတ်တော့ ဘာဖြစ်လဲ။ ဖတ်တတ်သွားတာပေါ့။ သူ့ကိုတော့ နာမည်ပါ ထည့်ပြောလိုက်ရပါဦးမယ်။ “မြန်မာနိုင်ငံ နှိုးရာပန်းပညာ ရှင်များ အစည်းအဖွဲ့(ဗဟို)”ရဲ့ နာယက ရေဆေး ပန်းချီကျော် ဦးညွှန်ရှိပါပဲဗျား။ သူ့အကြောင်း ငါက ကောင်းကောင်း သိနေတာ ပဲ။ ငါနဲ့က အိမ်ချင်း မျက်စောင်းတိုးနေလာခဲ့တဲ့ ငယ်သူငယ်ချင်း အစ်ကိုလိုလူ။ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ပတ်သက်ရင် ငါတို့လောက် အခြေခံ ကောင်းကောင်း ဘယ်မှာ သင်ခဲ့ရလိမ့်မလဲ။ ဒါပေမယ့် ခုတော့ဖြင့် “ကမ္ဘာ့ပန်းချီကျော်များ” ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေ၊ အင်္ဂလိပ် စွယ်စုံကျမ်းတွေကို ညှိနှိုင်းပြုစုနေတာ ပြီးသွားလို့ ထုတ်ဖို့ တောင် ပြင်ဆင်နေပြီ။ ထွက်လာပါလိမ့်မယ်။ စောင့်သာ ကြည့်ကြပါ ဝင်ဗျား။

ဒီတော့ မင်းကို ပြောချင်တာက မင်းဘာကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာ တတ်ချင်တာလဲ။

မင့်စာထဲမှာ ပါလာတာက အင်္ဂလိပ်လို စာတွေပေတွေ တောင် ဈေးချင်နေတာဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်လို ရသစာပေတွေ ဘယ် လောက်များ ဖတ်ပြီးပြီလဲ။ မြန်မာစာပေတွေကိုကော မျက်ခြည်

မပြတ် အငမ်းမရ ဖတ်နေတဲ့သူ ဟုတ်သလား။ မြန်မာပြန် ရသ
 စာပေတွေကိုကော တော်တော် နှံ့နှံ့စပ်စပ် ဖတ်ထားပြီးပြီလား။ အခု
 ဆိုရင် မူရင်းအင်္ဂလိပ်လိုရာ ဘာသာပြန်ကိုပါတဲ့ပြီး ထုတ်နေတဲ့
 စာစောင်ကလေးတွေ ထွက်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါတွေ
 ကိုကော မပြတ် ရှာဖွေဖတ်မိပါရဲ့လား။ နှစ်နှစ်သက်သက် မက်မက်
 မောမော မဖတ်မိသေးဘူးဆိုရင်တော့ မင်းကိုယ်မင်း ဘယ်ဘက်မှာ
 တကယ်ဝါသနာ ပါတာလဲဆိုတာကို ထပ်ပြီး စူးစမ်းကြည့် ခေချင်ပါ
 တယ်။ ကိုယ်ဝါသနာပါတာကို လုပ်နိုင်ဖို့ အင်္ဂလိပ်စာတည်း ဟူသော
 လှေကားကို ထောင်မှသာ အောင်မြင်ပေါက်မြောက်ဖို့ လွယ်ကူပါ
 တယ်လို့ အကြံပေးလိုက် ပါရစေ။

စာဖတ်သူက အရွယ်အားဖြင့်၊ အတွေ့အကြုံအားဖြင့်
 ဝါရင့်သူ ဖြစ်နေပါလျှင် ဤကိစ္စမှာ ဘာမျှ မဟုတ်ကြောင်း သတိပြု
 မိပါလိမ့်မည်။ သို့သော် သူတို့ကလေးတွေခများများမှာတော့ ။

အောင်မြင် ချမ်းမြေ့ပါစေ။

စကားပိုင်း
စာဖတ်ခြင်း

(မေး) စာဖတ်တာဟာ သက်တွေ့ အလုပ်ခွင်မှာ ဘယ်လောက် အတိုင်း အတာထိ အကျိုးဖြစ်နိုင်ပါသလဲ။

(ဖြေ) မင်းတို့ မေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းက လိုအပ်ချက် ပြည့်စုံအောင် ပါမလာဘူး။ ဒီတော့ ငါက ပြန်ပြီး မေးရတော့မှာပဲ။ ဘာလုပ်ငန်းလဲ၊ ဘာစာ ဖတ်တာလဲ ဆိုတာမျိုးမေးရတော့မှာပေါ့။ လုပ်ငန်းနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့စာကိုဖတ်မှ လုပ်ငန်းခွင်မှာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်မှာပေါ့။ ဆိုလိုတာက မင်းက စာရင်းစစ်အဖွဲ့ တစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်နေတယ်။ ဖတ်နေတာက ကဗျာစာအုပ်တွေ ဆိုပါတော့၊ မင်းရဲ့လုပ်ငန်းခွင် အတွက် အကျိုးကျေးဇူး ဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ မင်းကိုယ်တိုင်က ကဗျာဆရာ တစ်ယောက်ဖြစ်နေရင်တော့ဖြင့် မင်းရဲ့လုပ်ငန်းမှာ ထိုက်သင့်သလောက် အကျိုးပြုနိုင်မှပေါ့။ ဒီလိုပဲ ပန်းရံလုပ်ငန်းကို လုပ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေလို့ ပန်းရံအကြောင်း စာအုပ် တွေကို ဖတ်ရင် သူ့လုပ်ငန်းအတွက် ဘယ်နည်းမဆို ထိုက်သင့်

သလောက်တော့ အကျိုးပြုမှာ သေချာတာ ပေါ့။ တကယ်လို့ သံချည် သံကွေး လုပ်ငန်းလုပ်နေသူ တစ်ယောက်ဟာ သံချည် သံကွေးဆိုင် ရာ စာအုပ်ကို ဖတ်မယ်ဆိုရင် သူ့လုပ်ငန်းမှာ အကျိုး ဖြစ်နိုင်တာပဲ ပေါ့။

(မေး) ဆရာရယ်- ဥပမာအားဖြင့် မဂ္ဂဇင်းစတဲ့ အထွေထွေ စာပေတွေကို ဖတ်တာကြောင့် ဗဟုသုတ ပြည့်ဝတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီ ဟာက ခုနက ပန်းရံ၊ သံချည်သံကွေး လုပ်ငန်းတွေကို အုပ်ချုပ်ခန့်ခွဲ ရတဲ့အခါမှ ထိုက်သင့်သလောက် အကျိုး မဖြစ်စေနိုင်ဘူးလား ဆရာ။

(ဖြေ) အခု မင်းမေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းက နယ်ပြောင်းသွားပြီ။ လုပ်ငန်းပြောင်းသွားပြီ။ ပန်းရန်မဟုတ်တော့ဘူး။ သံချည်သံကွေး မဟုတ်တော့ဘူး။ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာ၊ အုပ်ချုပ်မှုပညာ ဖြစ်သွားပြီ။ အထွေထွေ ဗဟုသုတ ရှိနေခြင်းဟာ အဲဒီလို အုပ်ချုပ်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှု ဘက်မှာ ထိုက်သင့်သလောက် (ထိုက်သင့်သလောက် မဟုတ်ပါဘူး လေ၊ အတော်လေးကို) အကျိုးပြုနိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း စီမံခန့်ခွဲရတဲ့ လုပ်ငန်းပမာဏ ဘယ်လောက်အရွယ်အစားလဲ ဆိုတာ ရှိနေသေးတာကိုး။ လုပ်ငန်းက ခပ်သေးသေး၊ အလုပ်သမားကလည်း တစ်ဒါလင်လောက်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်နေရင်တော့ အဲဒီလို ဗဟုသုတ လောက်နဲ့ လုပ်လို့ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိတာပေါ့။ ဒီလိုပဲ တချို့ အမျိုးသမီး တွေဆိုရင် ပွဲရုံ ခပ်လတ်လတ်အရွယ်လောက်က အလုပ်သမား အစိတ်သုံးဆယ်လောက်ကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း အုပ်ချုပ်ခန့်ခွဲသွား နိုင် တာတွေ ရှိပါတယ်။ သို့သော်လည်း လုပ်ငန်းတွေကလည်း လေးငါး

မျိုးလောက်မှာ အလုပ်သမားတွေ ရာထောင်ချီပြီး ရှိလာတဲ့ အခါကျ တော့ ဒီလိုနည်းမျိုးလောက်နဲ့ မရနိုင်တော့ဘူး မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် လုပ်ငန်း မန်နေဂျာတွေကို ခန့်ထားကြရတာပေါ့။ အဲဒီ မန်နေဂျာကတော့ ခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပညာတွေကို လေ့လာရတော့မှာ ပေါ့။ စာအုပ်တွေကို ဖတ်ရတော့မှာပေါ့။ အလုပ်ရှင်ကိုယ်စား သူက လေ့လာရမှာပေါ့။ အလုပ်ရှင်က သူ့ကိုယ်စား လေ့လာဆည်းပူးရဖို့ သူ့ကို ခန့်ထားတာ မဟုတ်လား။

(မေး) ဒါဖြင့် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာဆိုင်ရာ စာအုပ်တွေကို မဖတ်ရင် အုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းမအောင်မြင်နိုင်ဘူးပေါ့ဆရာ။

(ဖြေ) ကိုယ်တိုင်က အတွေ့အကြုံ ကြီးခဲ့လို့ လုပ်ငန်းအကြောင်းကို သေချာ သိနေရင်တော့ဖြင့် တစ်မျိုးပေါ့လေ။ အဲဒီလိုလည်းမသိဘူး။ သက်ဆိုင်ရာ စာပေ ဗဟုသုတကိုလည်း မဆည်းပူးဘူး ဆိုရင်ဖြင့် ဘယ်လိုမှ မအောင်မြင်နိုင်ဘူးလို့သာ ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။ ဒီလိုလေ မင်းတို့ စဉ်းစားကြည့်ကြပေါ့။ လူတွေဟာ ကိုယ့်တစ်ဘဝ အတွေ့အကြုံ ကလေးလောက်နဲ့ မလုံလောက်လို့ သူများဆီမှာ တပည့် ခံပြီး သူတစ်ပါးရဲ့ အတွေ့အကြုံကို ယူရတာ မဟုတ်လား။ စာဖတ်တယ် ဆိုတာဟာ စာရေးသူရဲ့ အတွေ့အကြုံကို တပည့်ခံယူ မှတ်သားနေ ခြင်းတစ်မျိုးပဲ မဟုတ်လား။

(မေး) ဒါဖြင့် ကဗျာတို့ ဝတ္ထုတို့လို ရသစာပေတွေကို ဖတ်တာဟာ ဘာမှ အကျိုးမရှိဘူးလား။

(ဖြေ) အကျိုးမရှိဘူးလို့ ဆရာ မပြောပါဘူး။ သူ့ဟာနဲ့သူတော့ အကျိုးပြုတာပါပဲ။ ဒီလိုလေ မင်းတို့ ဘောလုံးပွဲ ကြည့်တယ်ဆိုကြပါစို့။ မင်းလုပ်ငန်းအတွက် ဘာများအကျိုးပြုလို့လဲ။ ဒါပေမယ့် မင်းမကြည့်ဘူးလား၊ ကြည့်တာပါပဲ။ ကြည့်တော့ ဘာဖြစ်လဲမင်း မပျော်ဘူးလား။ ပျော်လို့သာ ကြည့်တာပေါ့။ ဘဝမှာ အလုပ်ချည်းပဲ လား။ ပျော်ဖို့ကော မလိုအပ်ပေဘူးလား။ ဒီလိုပဲ စာပေမှာလည်း ဘဝလိုပဲ ထောင့်စုံအောင် ရှိလာရမှပေါ့။ အခု ပြောနေကြတာက လုပ်ငန်းခွင် အကြောင်း မေးလိုက်လို့သာ ပြောနေရတာကိုး။

(မေး) ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းမှာ သင်ခဲ့ ဖတ်ခဲ့ရတာက *Literature* ရသစာပေပေါ့ ဆရာ၊ ရသစာပေမှာ ဝတ္ထဝင်လိုဟာမျိုး တွေကိုမှ စာလို့ ထင်ခဲ့မိတာကိုး။ အဲဒါတွေက တကယ့်လုပ်ငန်းခွင် မှာ ချောက်တော့ သိပ်ပြီး အသုံး မဝင်တော့ဘူးလို့ ဆိုနိုင်တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် လူတစ်ယောက်ရဲ့ ထားအပ်တဲ့ စိတ်နေသဘောထား၊ ကိုယ်ကျင့်ဘာများ၊ လူအချင်းချင်း စာနာထောက်ထားမှု ဆိုတာမျိုး တွေဟာ လုပ်ငန်းခွင်မှာ အထောက်အပံ့လို့ မဆိုနိုင်ဘူးလားဆရာ။

(ဖြေ) အဲဒီလို အထောက်အပံ့ဆိုတာမျိုးကတော့ ဖြစ်နိုင်ပါ တယ်။ အခုမေး လိုက်တဲ့ မေးခွန်းရဲ့ သဘောက လုပ်ငန်းခွင်အတွက် အရေးတကြီး လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းမျိုးကို မေးလိုက်တာ ဖြစ်နေ တာကိုး။ ဒါကြောင့်သာ ပြောလိုက်ရတာပါ။ ခုနက ပြောတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အခြေခံ လိုအပ်ချက် ကိုယ့်ကျင့်တရားစတာ တွေကိုတော့ ရသစာပေကလည်း ပေးနိုင်တာပေါ့။

(မေး) စာတွေဖတ်လွန်းလို့ သိလွန်းလာတဲ့အခါ လက်တွေ့မှာ

ဘာတွေမှားနိုင်တယ်ဆိုတာကို ကြိုခန့်မှန်းပြီး အလုပ်လုပ်ရာမှာ တွေဝေလာတတ်ပါသလား။ ဒီအချက်အပေါ် ဆရာရဲ့အမြင် . . .

(ဖြေ) ဒီနေရာမှာ တို့တစ်တွေက ရောထွေးရောထွေး သုံးနေကြ တဲ့ ဝေါဟာရတွေကို စဉ်းစားကြရတော့မယ်။ ချင့်ချိန်တာရယ်၊ တွေဝေတာရယ်ကို ကိုယ် ကြိုက်သလို ပြောတတ်ကြတယ်။ ကြိုက်လို့ ရှိရင် ချင့်ချိန်ဝေဖန်တယ်။ ချိန်ချိန်ဆဆ ရှိတယ်လို့ ပြောတတ်ကြ တယ်။ နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် သုခမိန်လို့ ပြောတတ်တယ်။ မကြိုက်လို့ရှိရင် တွေဝေတယ်။ မပြတ်သားဘူးလို့ ပြောတတ်ကြတာပဲ။ အဲဒီလိုပဲ ပြတ် သားတယ်၊ တဖွတ်ထိုး လုပ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ကြိုက်သလို သုံးကြ တာပဲ။ သဘောမကျရင် တဖွတ်ထိုး လုပ်တယ်။ မိုက်ရွေးရဲ့ လုပ် တယ်လို့ ပြောတတ်တာပဲ။ သဘောကျရင် ပြတ်သားတယ်လို့ ပြော တတ်ပြန်တာပဲ။

ပြဿနာတစ်ခုကို ဖြေရှင်းဖို့ ကြုံလာတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ အခြေခံ အချက်အလက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မသိသေးဘဲ အရမ်း လုပ်လို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးမဟုတ်လား။ ဒီအခါမှာ ချင့်ချိန်ရမှာပဲပေါ့။ အကုန်လုံးကို တစ်စမကျန် သိနေပြီဆိုရင် ဘာမှ ချင့်ချိန်နေစရာ မလိုတော့ဘူး။ လုပ်ချင်လုပ်၊ ဆုတ်ချင် ဆုတ်၊ အလွယ်တကူ ဆုံး ဖြတ်လို့ရတယ်။ ဆိုကြပါစို့၊ စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်က ရန်သူတပ်နဲ့ ရင်ဆိုင်ဖို့ ပြဿနာ ပေါ်လာပြီဆိုရင် အခြေခံ အချက်အလက် တွေကို စုဆောင်းရတော့မယ်။ ရန်သူအင်အား ဘယ်လောက်ရှိ သလဲ။ ဘယ်လိုလက်နက်မျိုးတွေ ကိုင်ထားရှိသလဲ၊ ရန်သူတွေရဲ့ ကျည်ကွယ်မျက်ကွယ် မြေပြင် အနေအထား၊ ရန်သူရဲ့ စိတ်ဓာတ် စတာတွေကို အားလုံး သိနေအောင် စုံစမ်းထားပြီး၊ ကိုယ့်အင်အားနဲ့

ချိန်ဆကြည့်ရမှာပေါ့။ အဘက်ဘက်မှာ ကိုယ့်ဘက် ကသာလွန်နေရင် တိုက်ပစ်လိုက်ရုံပဲပေါ့။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ရန်သူက လက်နက်အင်အားသာနေတယ်။ သို့သော်လည်း ကိုယ့်ဘက်က မြေပြင်အနေအထား ကောင်းနေတယ်။ အလစ်ဝင်တိုက်လို့ ရနိုင်တယ်ဆိုရင်လည်း တိုက်နိုင်တာပဲ။ ဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ဘက်က အဘက်ဘက်မှာ အားနည်းနေတယ်။ တိုက်ရင် နှုံးမှာပဲလို့ သိနေရင် ဆုတ်ခွာဖို့ ဆုံးဖြတ်ရတော့မှာပေါ့။ ပြောချင်တာက လိုအပ်တဲ့ အချက်အလက်တွေကို အပြည့်အစုံ သိနေရင် ဆုံးဖြတ်ရတာ လွယ်သွားတာပါပဲ။

နောင်ရိုးတိုက်ပွဲမှာ ဘုရင့်နောင်က ရဲဘော်တွေ စိတ်နှစ်ခွဲမဖြစ်အောင် ဖောင်တွေ ဖျက်ပစ်လိုက်တာဟာ ရန်သူရဲ့ လက်နက်အင်အား၊ လူအင်အား ထိုက်သင့်သလောက် သိနေလို့ လုပ်ဝံ့တာပေါ့။ ဒီတော့ ကိုယ့်လူတွေ ရဲ့ စိတ်အင်အားကို ဖြည့်ပစ်လိုက်တာပဲ မဟုတ်လား။

စာဖတ်လွန်းလို့ တွေဝေသွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ချင့်ချိန်ခြင်းသာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အချက်အလက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိနေရင် မတွေဝေနိုင်ပါဘူး။ စာဖတ်များတာကြောင့် တွေဝေသွားနိုင်တယ်လို့ ပြောလို့မရပါဘူး။

သတိရလာလို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရှင်ဘုရင်တစ်ပါးက လျှောက်ထားမေးမြန်းဖူးတယ်။ “အရှင်မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်ဟာ တပည့်တော်က မေးလိုက်တိုင်းကို တွေဝေခြင်းမရှိမဆိုင်းမတွ ပြောနိုင်လေ့ရှိပါတယ်။ အရှင်ဘုရားက တပည့်တော်မေးမည့်အရာကို ကြိုတင်သိနေပါသလား” ပေါ့။ ဒီတော့ ဘုရားရှင်က “မင်းကြီးမေးမည့်အရာကို ငါဘုရား ကြိုတင်မသိ။ မင်းကြီး သင်သည်

ရထားအကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိသည်မဟုတ်လော”ပေါ့။ ဒီတော့ မင်းကြီးက “သိပါသည်ဘုရား”ပေါ့။ ဘုရားက “သို့ဖြစ်လျှင် တစ်စုံ တစ်ယောက်က ရထားဝင်ရိုးကို ပြ၍ ဤအရာကား အဘယ်နည်းဟု သင့်ကို မေးလျှင် ဝင်ရိုးတည်းဟု သင်ပြောနိုင်သည်မဟုတ်လော”။ မင်းကြီးက “ပြောနိုင်ပါသည်ဘုရား”ပေါ့။ “မင်းကြီးသင်က မေးမည့် အရာကို ကြိုတင်၍ သိထား သလော”။ “မသိပါဘုရား”။ “မင်းကြီး၊ သင့်မှာ တွေဝေ ကြံဆနေရသေး သလော”။ “မကြံဆရပါဘုရား”။ “အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ မဆိုင်းမတွ ဖြေဆိုနိုင်ပါသနည်း”။ “အရှင် ဘုရား၊ တပည့်တော်က ရထားအကြောင်းကို အလုံးစုံ သိပြီး ဖြစ်နေ သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား”။ “မင်းကြီး၊ ငါဘုရားလည်း ထိုနည်း တူ အလုံးစုံသောတရားကို သိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေ၏” လို့ မိန့် တော်မူတယ်။ ကဲကွာ ငါက မင်းတို့ကို မေးလိုက်ရဦးမယ်။ ဒီဟာ ဘာလဲ။

ဘောလ်ပင်ပေါ့ဆရာ၊

(ဖြေ) မင်းတို့ စဉ်းစားနေရသေးသလား။

(ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ရယ်မောကြရသည်။) ဆရာက ဆက်ပြန်ပါသည်။

(ဖြေ) စာဖတ်တယ်ဆိုတာ အခြေခံ အချက်အလက်တွေကို သိနိုင်သမျှ သိအောင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်တာတွေပါပဲ။ စာဖတ်များလို့ တော့ဖြင့် တွေဝေသွားနိုင်ပါဘူး။ စာဖတ်နည်းလို့သာ တွေဝေသွား နိုင်ပါတယ်။

(မေး) နောက်တစ်ခု မေးချင်တာက စာထဲမှာ ဖတ်ပြီးသားတွေ ကို

လက်တွေ့မှာ ပြန်ပြီး Apply မလုပ်နိုင်တာဟာ အလုပ်ရဲ့ သဘော သဘာဝအပေါ် မူတည်လို့လား၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်တိုင်က ပြန်ပြီး အသုံးမချတတ်လို့လား။

(ဖြေ) ဒါမှာတော့ အလုပ်အကိုင်ရဲ့ သဘာဝအပေါ်မှာလည်း အတော်လေး တည်တယ်လို့ ထင်မိတယ်။ တချို့သော လုပ်ငန်း တွေဟာ တခြားလုပ်ငန်းတွေနဲ့ တန်းညှိလို့ မရအောင် ခြားနားနေ တတ်ကြတယ်။ အလွယ်ဆုံး ဥပမာကို ပေးလိုက်ရရင် သဘာဝသိပ္ပံ နဲ့ ဝိဇ္ဇာ ဘာသာရပ် ကွာခြားနည်းမျိုး ကွာခြားနေတတ်တယ်။ ဆိုပါ စို့၊ နှစ်-ငါးလီဆို ဘယ်လောက်လဲ။

တစ်ဆယ်ပေါ်ဆရာ၊

(ဖြေ) အဲဒီထက်ပိုပြီး မှန်အောင်လုပ်လို့ ရသေးသလား။ မရတော့ဘူး မဟုတ်လား။ ငါးနဲ့လေး ပေါင်းရင် ကိုး၊ ဒီထက်ပိုပြီး မှန်အောင် ပေါင်းလို့ မရနိုင်တော့ဘူး မဟုတ်လား။ ရှင်ဘုရင်ကြီးက ငါကိုယ်တော်အရှင်မြတ် ပေါင်းတော်မူတာမို့ တစ်ဆယ်ဖြစ်စေလို့ လုပ်လိုက်လို့ ရမလား။ မှားတာဟာ မှားတာပဲ ဖြစ်မနေဘူးလား။ ဒါပေမယ့် တကယ့်လက်တွေ့မှာ ဖြစ်တတ်တာလေးတွေကို ပြောပြဦး မယ်။ ငါငယ်ငယ်က ကြားဖူးတာကလေးပါ။ တို့အိမ်နားမှာ ဒေါ်ခက်ဆိုတဲ့ အပျိုကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူတို့အိမ်က ဆေး လိပ်ရောင်းတယ်။ သူခပ်ငယ်ငယ်က ကျောင်းမှာ စိတ်တွက်သင်္ချာ ကို ဆရာကမေးတော့ “ဆေးလိပ် တစ်ပြားဖိုးကို နှစ်လိပ်၊ နှစ်ပြားဖိုး ဝယ်ရင် ဘယ်လောက်ရမလဲ” လို့ မေးလိုက်တယ်။ သူက ငါးလိပ်လို့ ဖြေတယ်။ ဆရာက မှားတယ်။ လေးလိပ်ဖြစ်ရမယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ သူက ကျွန်မတို့အိမ်မှာ နှစ်ပြားဖိုးဝယ်ရင် ငါးလိပ်ရောင်းတာ

ပဲ"လို့ ပြန်ဖြေသတဲ့။ ဒီတော့ ဒေါ်ခက်အဖြေဟာ သင်္ချာရှုထောင့် ကကြည့်လိုက်ရင် မှားနေတာ ဖြစ်သော်လည်း သူ့အဖြေကို မှားပါ တယ်လို့ ပြောလို့မရနိုင်ဘူး မဟုတ်လား။ တကယ်လက်တွေ့ အပြင် မှာ ဝယ်လိုက်ရင် ငါးလိပ်ရနေတာ မဟုတ်လား။ ဒီလိုပဲ သဘာဝ သိပ္ပံမှာဆိုရင် ဖောက်ပြန်မှု ဆိုတာမရှိဘူး။ နိယာမအတိုင်း ဖြစ်လာ တာချည်းပဲ။ ဆိုပါစို့ အောက်ဆီဂျင်နဲ့ ဟိုက်ဒရိုဂျင် ပေါင်းရင် ရေ ဖြစ်တယ် ဆိုပါတော့။ ဘယ်အခါ ပေါင်းပေါင်း ရေဖြစ်ရတယ်။ တစ် ခါမှာတော့ ရေမဖြစ်ဘဲ ဆီဖြစ်သွားလိုက်တယ်ဆိုရင် အဲဒီ နိယာမ ကြီး ပျက်သွားတော့တာပဲ။

ဒါပေမယ့် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်ဆိုင်ရာမှာတော့ ဒီလိုမဟုတ်တော့ ဘူး။ ဆိုကြပါစို့၊ လိမ်ပြောတာဟာ မကောင်းဘူးလို့ ငါတို့အားလုံး လက်ခံထားကြတယ်။ ငါက မန္တလေးက ရန်ကုန်ကို လာတယ်။ ည (၁၁)နာရီလောက်မှ မင်းတို့ အိမ်ကို ရောက်လာတယ်။ မင်းက ပျာပျာ သလဲ ထမင်းစားပြီးပြီလားလို့ မေးတယ်။ ငါက ညောင်လေးပင်မှာ စားလာ ခဲ့တယ်လို့ ပြောတယ်။ တကယ်တော့ မစားရသေးဘူး။ မင်းတို့ကို အချိန်မတော်မှာ ဒုက္ခမများစေချင်လို့ လိမ်ပြောလိုက်တာ အမှန်ပဲ။ ဒါကို မင်းတို့က ငါ့ကို လူလိမ်ကြီးလို့ ပြောကြမလား။

အဲဒီလို ပြဿနာတွေက ပေါ်လာတတ်ပြန်သေးတာကိုး။ ဆိုကြပါစို့၊ လူတွေကို အုပ်ချုပ်နည်း၊ စည်းရုံးနည်း၊ စာရင်းဇယား ထားနည်း ဆိုတာတွေကို စာအုပ်ဖတ်ပြီးတော့၊ သို့မဟုတ် သင်တန်း တက်ပြီးတော့ နားလည်လာနိုင်တယ်။ စိတ်ရှည်ရမယ်၊ သည်းခံနိုင် ရမယ်ဆိုတဲ့ သတိပေးချက်တွေဟာလည်း အုပ်ချုပ်မှု နည်းနာ အဖြာ ဖြာမှာ ပါလာနိုင်တာပဲ။ သို့သော်လည်း မင်းကို အောက်လူတစ် ယောက်က မခန့်လေးစား ပြန်ပြောလိုက်တဲ့အခါမှာ မင်းက ဘယ်

လိုတုံပြန်မလဲ။ ဒါကျတော့ မင်းရဲ့ အတ္တတွေ၊ မာနတွေ၊ သိက္ခာတွေ ဆိုတဲ့ ပြဿနာတွေက ဝင်လာပြီ။ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေကို ကိုင်တွယ် ရတာက ရှင်းတယ်။ ဒီတော့ လုပ်တတ်ရင် လွယ်တယ်။ လူကို ကိုင်တွယ်ရတာက ကိုယ်က လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေသလို၊ တစ်ဘက် သားကလည်း လူတစ်ယောက် ဖြစ်နေပြန်တာကိုး။ ဒါကြောင့် နည်း နာနိဿယတွေကို တယ်သိနားလည်တိုင်း အောင်မြင်အောင် လုပ်နိုင်ဖို့ ခက်တယ်။

အတိုချုပ်လိုက်ရင် စာများများ ဖတ်လို့ရှိရင် အောင်မြင် နိုင်တဲ့ နယ်ပယ်ရှိတယ်။ တချို့နယ်ပယ်တွေကျတော့ လူတွေနဲ့ ပတ်သက်နေတာကြောင့် ပုံသေ ပြောလို့ မရဘူးလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

(မေး) စာတွေအများကြီးဖတ်ပြီး ခွတီးခွကျ ကြောင်သွားတတ်တာ တွေကတော့ ဘာကြောင့်လဲဆရာ။

(ဖြေ) စာဖတ်များလွန်းလို့ ကြောင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပင်ကိုက ကို ကြောင်နေလို့ ကြောင်တာပါ။ မင်းတို့ ပြောသလိုဆိုရင် စာကြည့် တိုက်တွေကိုတောင် လူကြောင်များ မွေးထုတ်ရာဌာနတွေဆိုပြီး ပိတ် ပစ်ရတော့မယ့်ပုံ ဖြစ်နေပြီ။ ပြန်ပြီးတော့လည်း သေချာ စဉ်းစား ကြည့်စမ်းပါဦး။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်တို့၊ လယ်တီဆရာတော် တို့၊ ဆရာဇေယျတို့ဆိုရင် စာဖတ်လိုက်သမှ ပြောမနေနဲ့။ လူကြောင် တွေ မဟုတ်ပါဘူးဗျာ။ နဂို ခပ်ကြောင်ကြောင် လူက စာဖတ်များ လာတော့ ဗဟုသုတ ပိုရှိလာပြီး သူနဲ့ စကားပြောလိုက်ရင် ဟိုဘက် က ကတ်ပြော၊ ဒီဘက်က ကတ်ပြောနဲ့ သူ့ကို နိုင်အောင် ပြောနိုင် ဖို့ မလွယ်ဘူး။ ဒီတော့ သူနဲ့ စကားပြောရတာ စိတ်ပျက်စရာ ကောင်း တာပေါ့။ ဒါပါပဲ။

(မေး) အသက်အရွယ်အလိုက် ဖတ်သင့်တဲ့စာ ကွဲပြားပါသလား။ ကိုယ်နှစ်သက်ရာ စာပေကိုလည်း တစိုက်မတ်မတ် ဖတ်နေမယ်ဆိုရင် ဘာတွေ အားသာချက် အားနည်းချက် ရှိလာနိုင်ပါသလဲ။

(ဖြေ) မေးခွန်းက နှစ်ပိုင်းဖြစ်နေတယ်။ ပထမပိုင်း အသက်အရွယ်အလိုက် ဖတ်သင့်တဲ့ စာကွဲပြားပါသလားဆိုတော့ သဘာဝအရ ကွဲပြားနေတာပဲ။ ဆိုပါစို့ ကလေးဘဝမှာ ရုပ်ပြကို ဖတ်မှာပေါ့။ ပုံပြင်ကို ဖတ်မှာပေါ့။ ဒါတွေက ကိုယ်ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို ဖော်ဖြေမှုအတွက် ဖတ်တာ။ ဒီအရွယ်မှာလည်း လုပ်ငန်းသဘောအရ ဖတ်ရတာ ရှိနေသေးတာပဲ။ အဲဒီမှာလည်း စာချင်း ကွဲပြားသွားပြန်တာပဲ။ ကျောင်းစာတွေကို ဖတ်တာကျတော့ တာဝန်အရ လုပ်ငန်းအရ ဖတ်တာ ဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီမှာ ခုနစ်တန်းက ကလေး ဖတ်ရတာနဲ့ ဆယ်တန်းက ကလေး ဖတ်ရတဲ့ စာတွေဟာ မတူတော့ဘူး။ ကွဲပြားနေပြီ။

နောက်ပိုင်း အရွယ်ရောက်လာလို့ ဖော်ဖြေရေးကို ဖတ်ကြတော့ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး စသည်အားဖြင့် ကွဲပြားနိုင်ကြတာပေါ့။ ဝတ္ထုမှာ ဆိုရင်တောင်မှ အချစ်ဝတ္ထု၊ လျှို့ဝှက်သည်းဖို စသည်အားဖြင့် ကွဲပြားနိုင်ကြသေးတာပဲ။ အဲဒီနောက် အသက်ကြီးလာတော့ ဘာသာရေး စာပေတွေကို ဖတ်ချင်လည်း ဖတ်လာမှာပေါ့။ အဲဒီအခါကျတော့ ဘာသာရေး စာပေကိုက သူပျော်မွေ့ရာ စာပေဖြစ်နေပြီ။

နောက်ပြီး လုပ်ငန်းသဘောအရ ကိုယ့်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာပေတွေကို ဖတ်ကြရပြန်တော့ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားကုန်ကြတာပေါ့။ ပြောချင်တာက အရွယ်အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အခြားသော အကြောင်းတွေကြောင့်ဖြစ်စေ ဖတ်တဲ့ စာတွေ ကွဲပြားလာရတာဟာ သဘာဝ

ပါပဲ။

ကိုယ်နှစ်သက်ရာ စာပေကိုပဲ တစိုက်မတ်မတ် ဖတ်နေ တာရဲ့ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်ဆိုတာတွေကတော့ လုပ်ငန်း ဆိုင်ရာတွေကိုသာလျှင် ဖတ်ပြီး တခြားစာပေကို လုံးဝမဖတ်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အထွေထွေဗဟုသုတ နည်းသွားတတ်တယ်။ လူတွေရဲ့ သဘာဝကို နားလည်မှု နည်းတာကြောင့် ဘဝမှာ အောင် မြင်မှု နည်းသွားတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့လူတွေက စာကို မဖတ်သော်လည်း ဣန္ဒြေတွေကို 'ဖတ်'နေတယ်။ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ မနေဘဲ လူတွေ ပြောကြဆိုကြတာတွေကို မှတ်မှတ်သားသား ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို လူမျိုးတွေကျတော့ အောင်မြင်နိုင်ပြန်တာပဲ။

နောက်တစ်မျိုး ရှိသေးတယ်။ မင်းတို့ ကြုံဖူးဖို့ မလွယ်ဘူး။ မဂ်ဖိုလ်ရအောင် တကယ့်ကို အလေးအနက် အားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းတော်များကျတော့ လောကီဗဟုသုတ ဆိုတာမျိုးကို ဘာမှကို မသိချင်ကြတော့တာ၊ ကြားကို မကြားချင်ကြတော့တာ။ ကုန်ကုန် ပြောလိုက်ရရင် သတင်းစာကိုတွေ့တာတောင် ကောက်ပြီး လှန်မ ကြည့်တော့ဘူး။ သူ့ကို ထောက်ပံ့ လှူဒါန်းနေတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေနဲ့ တောင် စကားကြာကြာ မပြောချင်ဘူး။

(မေး) ဒါဖြင့်ရင် ဝတ္ထုလို အပျော်ဖတ်စာပေတွေကိုချည်း ဖတ် နေမယ်ဆိုရင်ကော။

(ဖြေ) ဒါမှာတော့ဖြင့် အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးကွဲပြားနိုင်တယ်လို့ ထင်မိတယ်။ တချို့က သူတို့ လုပ်ငန်းကိုက ရှုပ်ထွေးလေးနက်လွန်း တာကြောင့် အပန်းပြေ ဂေါက်သီးရိုက်သလို ဒီလိုစာမျိုးကို ဖတ်ကြ တာ။ တစ်ခါက ဘယ်ထဲမှာလဲ မသိဘူး ဖတ်လိုက်ရဖူးတယ်။ အမေ

ရိကန်သမ္မတ ဂျွန်၊ အက်ဖ်၊ ကနေဒီဟာ အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ နည်းနည်းနောက်ကျသွားတယ်။ သူက မနေ့ညက 'ဂျိမ်းစ်ဘွန်း' ဝတ္ထုကို ကောက်ဖတ်လိုက်မိတာ လက်က မချနိုင်လို့ မနက်အိပ်ရာက မထနိုင်ဘဲ ဖြစ်သွားကြောင်း တောင်းပန်သတဲ့။ သူတို့ကျတော့ သူတို့ လုပ်ငန်းတွေကိုက ရှုပ်ထွေး လေးနက်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ခဏတစ်ဖြုတ် ဆိုသလို လက်ရှိလုပ်ငန်းကြီးကို မေ့ထားလိုက်ချင်တယ်။ ခုနက ပြောခဲ့သလို ဂေါက်သီးကစားတဲ့ သဘောပါပဲ။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ ဆင်းဆင်းရဲရဲ လုပ်ကိုင်စားနေရထဲ သူတွေပေါ့။ သူတို့ကတော့ ဘဝတိုက ပင်ပန်းနေတယ်။ အားလပ်သခိုက်ကလေးမှာ စိတ်ကူးကမ္ဘာလေးထဲကို ခဏရောက်သွားချင်တယ်။ ဒီတော့ ဘာတွေကို ဖတ်သလဲ။ ငါတို့က တန်ဖိုးမထားတဲ့ အပေါ့စား အချစ်ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်တာပေါ့။ များသောအားဖြင့် အမျိုးသမီး နာမည်နဲ့ရေးတဲ့ အချစ်ဝတ္ထုတွေပေါ့။ ကောင်မလေးက ရုပ်ကလည်းချော၊ ဥစ္စာကလည်းပေါ့၊ ကောင်လေးနဲ့ ချစ်ကြတာမျိုးတွေပဲပေါ့။ သူတို့ကလည်း သိပ်ပြီး အလေးအနက် ထားနေတယ်လို့တော့ မထင်လေနဲ့။ ခဏလောက်ပဲ။ ဖတ်ပြီးတော့လည်း မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ပဲ။ စာအုပ်အငှားဆိုင်တွေက အဲဒါမျိုးကို သည်းခံရတယ်။ ဆိုပါတော့ စာအုပ်ကို ငှားသွားပြီး ဒါကြီးက ဖတ်ပြီးသားကြီးဆိုပြီး ပြန်လာလဲတာ ခဏခဏပဲ။ သူတို့က စာအုပ်နာမည်ကိုတောင် မှတ်ထားကြတာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီစာဖတ်သူ နှစ်မျိုးလုံးဟာ လက်ရှိ စိတ်ရှုပ်စရာ လောကဘဝက ခေတ္တလွတ်မြောက်ဖို့ ဒီစာမျိုးတွေကို ဖတ်တာမို့ ဒီစာမျိုးတွေကို အင်္ဂလိပ်လိုမှာ Escapist လို့ ခေါ်ကြတယ်။

အဲ . . . သိပ်ပြီးချမ်းသာ၊ သိပ်ပြီး တန်ခိုးဩဇာကြီးတဲ့ သူတွေရဲ့ သားသမီးကျတော့ စာကို မဖတ်တော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ

ဆိုတော့ သူတို့မှာ ပျော်စရာ ဟူသမျှကို ခံစားနိုင်လွန်းတော့ တစ်နေ့ နှစ်ဆယ့်လေးနာရီအချိန်တောင် မလောက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတော့တာ ကိုး။

(မေး) တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် စာဖတ်တာမှာ အကြိုက်ချင်း မတူနိုင်တာလည်း ရှိသေးတယ်နော်။

(ဖြေ) ဟုတ်ပါတယ်။ ဘယ်မှာ တူနိုင်ပါ့မလဲ၊ ကွဲပြားနိုင်တာပေါ့။

(မေး) တစ်ယောက်ထဲမှာတင်လည်း ငယ်ငယ်ကနဲ့ ကြီးလာမှ အကြိုက်မတူဘဲ ကွဲပြားနိုင်သေးတာပဲလို့ ထင်တယ်။

(ဖြေ) ဟုတ်ပါတယ်။ အသက်နဲ့ အတွေ့အကြုံက ရင့်ကျက်လာ ပြန်တာကိုး။ ခပ်ငယ်ငယ် ကလေးဘဝက အခါးကို လုံးဝမကြိုက်ခဲ့ ပေမယ့် ကြီးလာတော့ အခါးကိုပဲ ခံတွင်းတွေ့သလိုလို ဖြစ်လာပြန် တယ်မဟုတ်လား။

(မေး) စာတွေကို အစုံဖတ်တာပဲဆရာ၊ သုတစာပေတွေကို ဖတ် တာများလာတော့ ရသစာပေကို ရေးရာမှာ အရင်ကလို ဖွဲ့ကာ နွဲ့ကာ မရေးချင်သလို ဖြစ်လာတယ်ဆရာ၊ အဲဒါကကော . . .

(ဖြေ) မရေးချင် မရေးနဲ့ပေါ့။ ဟုတ်တယ် . . . မရယ်ကြနဲ့။ မရေး ချင်ရင် မရေးတာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ဥပမာ ငါဆိုပါတော့။ မင်းတို့ လည်း သိသားပဲ။ စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးတွေကို အများကြီးရေး ခဲ့တာပဲ။ အခုမရေးတော့ဘူး။ ရေးချင်စိတ်မှ မရှိတော့ဘဲ။ ကဲ . . .

နောက်မေးခွန်းတစ်ခုကို . . .

(မေး) သက်တူ ခွယ်တူ ပညာအရည်အချင်းတူ လူနှစ်ယောက်မှာ တစ်ယောက်က လက်တွေ့ပတ်ဝန်းကျင် လုပ်ငန်းခွင်နဲ့ အထိအတွေ့ နည်းပြီး စာအုပ်တွေ များများဖတ်ပြီး ဗဟုသုတ ဆည်းပူးမယ်။ နောက်တစ်ယောက်က စာမဖတ်ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာစူးစမ်းပြီး အလုပ်ခွင်ထဲမှာ အတွေ့အကြုံကို ရှာမယ်ဆိုရင် ဘယ်သူရဲ့ လုပ်ရပ်က ပိုပြီး ထိရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသလဲ။ ဘဝမြင့်မား စေဖို့ ဘယ်လောက်ထိ ပံ့ပိုးနိုင်ပါသလဲ။

(ဖြေ) တစ်ခု ပြောချင်တာက ဘာမှ မလုပ်ရင် ဘာမှ မဖြစ်ဘူး ဆိုတာပါပဲ။ စာကိုပဲဖတ်ပြီး ဘာမှ မလုပ်ရင်တော့ ဘာမှ မဖြစ်နိုင် တော့ဘူးပေါ့။ အဲ . . . တစ်ခုရှိတာက စာပေပညာရှင် ဖြစ်နေရင် တော့ဖြင့် စာဖတ်နေတာကိုက အလုပ်လုပ်နေတာပဲဆိုတာ သတိ မမေ့သင့်ဘူးပေါ့။ စာပေပညာရှင် တစ်ယောက်ရယ်လို့ ဖြစ်နေပါ လျက် စာမဖတ်ရင်တော့ အလုပ်မလုပ်ဘူးဆိုတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်နေ ပြီပေါ့။ တခြားလုပ်ငန်းတွေကို ပြောကြမယ်ဆိုရင်တော့ လုပ်ငန်းသေး နေလို့ရှိရင် စာမဖတ်ဘဲ ကိုယ့်အလုပ်ကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ထဲ ထဲဝင်ဝင် သိနေရုံနဲ့ အောင်မြင်နိုင်တာပါပဲ။ လုပ်ငန်းက အလွန်ကြီး တဲ့ လုပ်ငန်းဖြစ်နေရင်တော့ စာမဖတ်လို့ ဖြစ်ကို မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆိုရင်တောင် နိုင်ငံရေးတွေ၊ နိုင်ငံတကာရေး ရာတွေ၊ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး အခြေအနေတွေကို မျက်ခြည်မပြတ် သိနေ ရတော့မယ်။ ကိုယ့်လုပ်ငန်းမှာ အောက်ခြေသိမ်း အသေးစိတ် သိ နေစရာ မလိုတော့ဘူး။ အဲဒါတွေကို သိဖို့ တခြားလူတွေကို ခိုင်း

ထားရတော့မှာပေါ့။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးတွေဟာ စာကို တော့ ဘယ်မှာ ဖတ်ချိန်ရမလဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့အတွက် စာဖတ်ပေး မယ့်သူတွေ ရှိကို ရှိနေရတယ်။ အကြံပေးအဖွဲ့တို့ ဘာတို့ဆိုတာ သူ့အတွက် စာဖတ်ပေးနေတဲ့သူတွေပဲ မဟုတ်လား။

(မေး) ဒါဖြင့် ရေရှည်မှာ စာမဖတ်ရင် တိုးတက်ဖို့ မလွယ်ဘူးပေါ့ ဆရာ။

(ဖြေ) ဟုတ်တယ်၊ ဒီလိုလေ စာဖတ်တယ်ဆိုတာကိုက တစ်ပါးသူ ရဲ့ အတွေ့အကြုံကို ရယူတာပဲ မဟုတ်လား။ ရသစာပေဆိုရင် တစ် ပါးသူရဲ့ ခံစားမှုကို မျှဝေပြီးယူတယ်။ သုတစာပေမှာတော့ တစ်ပါး သူရဲ့ အတွေ့အကြုံနဲ့ အတွေးအကြံကို မျှဝေပြီး ယူတယ်။ ငယ်ငယ် တုန်းက ကြားဖူးခဲ့တဲ့ စကားလေးကို ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ “လက်တွေ့ မပါတဲ့ သဘောတရားဟာ အမြဲနဲ့တူတယ်။ သဘောတရားမပါတဲ့ လက်တွေ့ဟာ အကန်းနဲ့တူတယ်”တဲ့ ဒီတော့ သဘောတရား အတွက်လည်း စာတွေကို ဖတ်ရမှာပေါ့။ သဘောတရားကို အခြေခံပြီး လက်တွေ့ဖြစ်မြောက်အောင်လည်း လုပ်ရမှာ ပေါ့။ ဒါမှ အောင်မြင်တဲ့ ဘဝကို တည်ဆောက်နိုင်မှာပေါ့။

(မေး) နောက်မေးခွန်းတစ်ခု မေးပါရစဉ်းဆရာ၊ စာလည်းမဖတ်၊ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတလည်းမကြွယ်၊ သိပ်လည်း မအောင်မြင်ဘဲ ဘဝကို ရိုးရိုးစင်းစင်း အမှားကင်းကင်း ဖြတ်သန်းသွားတဲ့ လူမျိုးတွေ ကို တွေ့ဖူးသလို၊ စာတွေသိပ်ဖတ်၊ သိပ်သိ၊ သိပ်အတွေ့အကြုံတွေ ရှိပြီး သိပ်အောင်မြင်နေတဲ့ သူတွေရဲ့ ကြီးကြီးမားမား အမှားအယွင်း

တွေကိုလည်း တွေဖူးပါတယ်။ အဲဒီအချက်နှစ်ချက်ကို ဆရာ ဘယ်လို သုံးသပ်မိပါသလဲ။

(ဖြေ) ဒီမေးခွန်းကို ကြားလိုက်ရတော့ လူရွှင်တော် 'ဒန်ပေါက်နဲ့ ညှပ်ကြီး'တို့ရဲ့ ပြက်လုံးကလေးကို သွားပြီး သတိရမိတယ်။ ပရိသတ်ဘက်ကို လက်အုပ်ကလေး ချိပြီးပြောလိုက်တဲ့စကားက "ကျွန်တော်များမှာ ခင်ဗျာ၊ ရတနာ သုံးပါး မိဘဆရာသမား ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့် အချိုးမူမ်းလည်း မခံရပါဘူး။ အကဲ့ရဲ့လည်း မခံရပါဘူး။ တစ်ချို့မှလည်း မကရသေးပါဘူး" တဲ့။ မင်းတို့ပြောတဲ့ ပထမလူက အဲဒီလိုလူမျိုး ဖြစ်နေတော့မှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဘဝမျိုးလေးကိုပဲ နှစ်ခြိုက်နေတဲ့ လူလည်း ရှိနိုင်တာပဲပေါ့။ ဒုတိယ လူစားကတော့ တစ်မျိုးဖြစ်သွားပြီ။ ကြီးကြီးမားမားအမှားအယွင်းလို့ ဆိုထားပါ တယ်။ ကောင်းပြီ၊ ဘယ်လို မှားတာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းက ဝင်လာပြန် ပြီ။ ဆိုပါစို့ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာမှာ မှားတာလား။ လူမှုရေး၊ အိမ်ထောင်ရေး စတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာမှာ မှားတာလား ဆိုတာမျိုးတွေကလည်း ရှိနေသေးတာကို။ လုပ်ငန်းဘက်ဆိုင်ရာမှာ အမှားကြီးမှားလိုက်ရင်တော့ ပြင်လို့မရအောင် ကျဆုံးသွားတတ်တယ်။ မန်လည်ဆရာတော်ကြီး "ရေးသလိုပေါ့။" ဉာဏ်ရှိယောက်ျား၊ မှားလတ်သောခါ၊ ဆေးလွန်နာကို၊ ဆရာနောက်ဆက်၊ အကုခက်သို့၊ ဖျက်၍အမြဲ ပြင်နိုင်ခဲ၏" တဲ့။ ကိုယ်ကျင့်တရားဘက်ဆိုင်ရာ မှားရင်လည်း အမှားကြီးရင် ကြီးသလောက် အထိနာသွားတတ်တာပါပဲ။ ဉာဏ်ပညာ အတွေ့အကြုံ ကြီးပါလျက် ဘာကြောင့်ဒီလို မှားတတ်ကြသလဲဆိုရင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကြောင့်ဟာ ပဓာနပါပဲ။ သတိတစ်ချက် လစ်သွားလိုက်လို့ ဖြစ်ရတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဉာဏ်ပညာ

ကြီးလေလေ၊ သတိကြီးလေလေ ဖြစ်အောင်ကြိုးစားရတာပေါ့။ ဒီလို ဆိုလိုက်တာနဲ့ မမှားအောင်ဘာမှ မလုပ်ဘဲနေလို့ ဖြစ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ဘင်္ဂါလီကဗျာဆရာကြီး 'တကိုး'က သူ့ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်မှာ ဘယ်လိုရေးထားသလဲဆိုတော့ 'အမှားတွေ ဝင်မှာစိုးလို့ မင်းအိမ်က တံခါးတွေကို ပိတ်ထားရင် အမှန်တွေလည်း မဝင်နိုင်တော့ဘူး'တဲ့။

(မေး) ကောင်းရာမှန်ရာ သွန်သင်ညွှန်ပြတဲ့ စာပေတွေဟာ စိတ်ခံစားမှု ကြမ်းတမ်းတဲ့ လူတွေအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါ့မလား ဆရာ။

(ဖြေ) ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲ ကိစ္စလို့ပဲဆိုရမယ်ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီလူမျိုးတွေက စာဖတ်ခဲလှတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဖတ်တယ်ဆိုဦးတော့ မူလမွေးရာပါ ခံစားမှုကြမ်းတယ်ဆိုတာကိုက လောဘ ဒေါသ ခက်ထန်လွန်းလို့ ဒီလိုဖြစ်လာရတာကိုး။ စာဖတ်ရုံလောက်နဲ့ စာထဲမှာ တွေတာလောက်နဲ့ သူတို့စရိုက်က ပြောင်းသွားဖို့ အလွန်ခက်တယ်။ သူတို့ဘဝမှာ စူးစူးရှရှ အတွေ့အကြုံမျိုး ကြုံလိုက်တော့မှ ပြောင်းသွားတတ်ပါတယ်။ သံဝေဂရတယ်ဆိုတာမျိုး၊ ကျွတ်တန်းဝင်တယ်ဆိုတာမျိုးပေါ့။ သို့သော်လည်း ဒီလိုလူမျိုးက စာဖတ်ဝါသနာ ပါလာတယ်ဆိုရင် ထိုက်သင့်သလောက် သတိတရားလေးတော့ ကပ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ဒီလိုစာမျိုးကို ဖတ်လိုက်တာကြောင့် အကျိုးကျေးဇူး ရှိမလာရင်တောင်မှ အကျိုးတော့ မယုတ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။

(မေး) လူတစ်ယောက်တွေဖူးတယ်ဆရာ။ သူကသင်္ချာကိုတော့

သိပ်ကို ဝါသနာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တခြားဘာစာကိုမှ မဖတ်တာ။
ပန်းချီတို့ဘာတို့ဆိုရရင်လဲ မခံစားတတ်ဘူး။ ပန်းချီပြပွဲတွေဘာတွေ
လုပ်တာကို လာကြည့်တဲ့လူကော ရှိသလားလို့ကို မေးတာ။ အဲဒီလူ
မျိုးတွေကျတော့ကော... .

(ဖြေ) အဲဒီလိုလူမျိုးကို စိတ်ခံကြမ်းတယ်လို့ ပြောလို့မရဘူးလေ။
သူကအနုပညာကို မခံစားတတ်တာသာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုလည်းပဲ
ဂီတကို မခံစားတတ်တဲ့လူ၊ ဝတ္ထုပုံပြင်တို့ဆိုတာကို မခံစားတတ်
တဲ့သူလဲရှိတာပေါ့။ သင်္ချာလို စဉ်းစားရတာမျိုးကိုသာ သူကကြိုက်
နေတာကိုး။ စာရိတ္တကြမ်းတာမှမဟုတ်ဘဲ။

(မေး) တက်ကျမ်းဖက်တာအပေါ် ဆရာအမြင်ကိုသိပါရစေဦး။

(ဖြေ) တက်ကျမ်းမှာလည်း အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးခွဲနိုင်လိမ့်မယ်
လို့ ထင်မိတယ်။ တစ်မျိုးက တိုးတက်ကြီးပွားရာ နည်းလမ်းတွေကို
စနစ်တကျချပေးတာမျိုးပေါ့။ နောက်တစ်မျိုးက စိတ်အားထက်သန်
တက်ကြွလာအောင် တွန်းအားပေးတဲ့ စာအုပ်မျိုးတွေပေါ့။
သင့်မှာသာ ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝရှိပါစေ။ ရိုးမတောင်ကြီးကို
ပင်လယ်ဖြစ်အောင် သင်ဖန်တီးနိုင်ပါလိမ့်မည် ဘာညာဆိုတာမျိုး
တွေနဲ့ စိတ်အားမြှင့်ပေးတဲ့ စာမျိုးတွေပေါ့။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ
တက်ကျမ်းလို့ဆိုလိုက်ရင် အဲဒီလိုစိတ်အားထက်သန်တက်ကြွအောင်
မြှင့်တင်ပေးနိုင်တဲ့ စကားလုံးတွေ သာဓကတွေ အဆိုအမိန့်တွေက
တော့ ပါနေရမှာပဲပေါ့။ ပြောနေရင်း သတိရလာလို့ ပြောလိုက်ရ
ဦးမယ်။ သုံးနှစ်အတွင်းမှာ နှစ်သိန်းချမ်းသာရမယ်၊ မချမ်းသာရင်

ကိုယ့်ကိုကိုယ် သတ်သေမယ်ဆိုတဲ့ အဓိဋ္ဌာန်နဲ့ လည်ပင်းမှာ အဆိပ် ပုလင်းဆွဲပြီး ဇွဲနဲ့ကြိုး စားလိုက်တာ သိပ်ချမ်းသာတဲ့လူ တစ်ယောက် ဖြစ်သွားကြောင်း ဝတ္ထုဆရာတစ်ယောက်က ဇာတ်လမ်း ဆင်ပြီး ဝတ္ထုရေးလိုက်တယ်။ အဲဒီ စာရေးဆရာနဲ့ငါနဲ့က အလွန် ရင်းနှီး ခင်မင်ပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုထွက်ပြီးလို့ မကြာခင်မှာပဲ လူတစ် ယောက်က သူ့ဆီပေါက်လာသတဲ့။ အဲဒီ လူက သူ့လဲအဲဒီဝတ္ထုထဲက ဇာတ်လိုက်လိုပဲ လည်ပင်းမှာ သင်ခုန် ဓားတစ်ချောင်းကို ဆွဲပြီး ကြိုးစားမယ် မအောင်မြင်ရင် လည်ပင်းလှီးသေဖို့ ဆုံးဖြတ်ထား ကြောင်း၊ အခုအစိုးရအလုပ်က ထွက်ဖို့ကြံကြောင်း စာရေး ဆရာကို လာပြီးတိုင်ပင်တာပါလို့ ပြောသတဲ့။ အသက်ကို မေးကြည့် လိုက်တော့ ၅၅ နှစ်ရှိနေပြီတဲ့။ အဲဒါနဲ့ မလုပ်ပါနဲ့ ဦးလို့ မနည်း တောင်းပန်လွတ်လိုက်ရတယ်ဆိုပဲ။ “ကံကြီးပေလို့ လူသတ်မှု မဖြစ် တယ် ဆရာဦးအောင်သင်းရယ်” လို့ပြောပြီး ရယ်လိုက် တာ။ ဒီတော့ တက်ကျမ်းတွေကို ဖတ်ပေမယ့် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့တော့ ချင့်ချိန် ရမှာပေါ့။ အခြောက်တိုက်စိတ်ကြွနေလို့တော့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ။ တိုးတက်ကြီးပွားဖို့အတွက် ဘာနည်းလမ်းကောင်းမှ မည်မည်ရရမပါ ဘဲ အခြောက်တိုက်မြှောက်ပေးနေတဲ့ တက်ကျမ်းဖိုးဆိုရင်တော့ ရေး တဲ့လူကလည်း တက်ကျမ်းတွေ ရောင်းရတယ်ဆိုလို့ အချောင်ဝင်ရေး တာပဲ ဖြစ်မှာပေါ့။

(မေး) တက်ကျမ်းတွေ ဖတ်တာကကော အကျိုးရှိနိုင်ပါသလား ဆရာ။

(ဖြေ) ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာဆိုပါတော့ ခုမနက်ကပဲ ကလေးတစ်

ယောက်ကိုတွေ့ခဲ့ပါလေးတယ်။ ငါက ဟံသာဝတီအပိုင်းနားက'ဝင်း သူဇာအရောင်းဆိုင်' ကထွက်လာတာပါ။ ကလေးတစ်ယောက်ကို တွေ့ပါတယ်။ အသက်ကတော့ အစိတ်လောက် ရှိမယ့်ထင်ပါတယ်။ သူက “ဆရာကြီး ဦးအောင်သင်းလားခင်ဗျာ” တဲ့။ ဟုတ်ပါတယ်လို့ ပြောလိုက်တော့သူက “ဆရာကြီးရဲ့ စာအုပ်တွေကို ကျွန်တော် အားလုံးဖတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ဘဝကို ပြောင်းပေးလိုက်တာကတော့ မိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့” ပါပဲ။ အဲဒီထဲမှာ ဆရာကြီးရေးခဲ့တယ်လေ။ ဆရာကြီးရဲ့ ဆရာသခင်ကျော်စိန်က မင်းဟာဒီပတ်ဝန်းကျင်ထက် ဘယ်လောက်များ ပိုပြီးတိုးတက်နိုင်မှာလဲဆိုတာလေ။ အဲဒီစကားက ကျွန်တော့်ကို ဘဝပြောင်းပစ်လိုက်တာပါပဲ။ အမှန်ပြောရရင် ကျွန်တော်က တောသားပါဆရာ။ ရန်ကုန်ကို ခဏလောက်သာ တက်လာခဲ့တာပါ။ ဒါပေမယ့် ဆရာကြီးရဲ့ စာအုပ်ကို ဖတ်ပြီးတော့ ငါဟာတောကို ပြန်ဦးမှာလား။ ငါ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘယ်သူတွေရှိသလဲ။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြောင်းပစ်ရမယ်ဆိုတဲ့အသိနဲ့ ရန်ကုန်မှာ အဆင်းရဲ အပင်ပန်းခံပြီး ကုပ်ကပ်နေခဲ့တာပါ။ ဆရာကြီး ကျေးဇူးကြီးပါတယ်လို့” လက်အုပ်ကလေးချီးပြီး ပြောသွားပါတယ်။ သူက ဘာတွေလုပ်လို့ ဘယ်လောက်ထိအောင် ကြီးမြင့်လာသလဲဆို တာကိုတော့ မပြောပါဘူး။ ငါကလဲမမေးတော့ပါဘူး။ လမ်းမှာမတ် တပ်ရပ်ပြီးပြောနေရတာကိုး။ ဒါပေမယ့် သူ့အဝတ်အစားကလေးတွေ ကြည့်ရတာကတော့ တောက်တောက်ပြောင်ပြောင်လို့ဆိုရမှာပါ။ အော်. . . ပြောသေးတယ်။ “ကျွန်တော်ညီကိုလည်း ရန်ကုန်ခေါ်ရဦး မယ်” တဲ့။ ဒီလိုဆိုတော့ ထိုက်သင့်သလောက်အဆင်ပြေနေလို့ ဖြစ်ရ မှာပေါ့။

ငါ့အဖို့မှာတော့ဖြင့် ဒါမျိုးတွေရတာ ဒီတစ်ခုသာမဟုတ်ပါ

ဘူး။ မကြာခဏကြုံရဖူးပါတယ်။ ဆွမ်းကျွေးတစ်ခုကို သွားရင်းကြုံ
 လိုက်လို့ ငါ့ကိုလာပြောသွားတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်အကြောင်းဆို
 ရင် ဒီထက်ပိုပြီး အံ့ဩစရာကောင်းသေးတယ်။ ပေလွန်းတေလွန်းလို့
 အိမ်နှင့်အချခံထားရတာ။ “မိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့” စာအုပ်ကို
 ဖတ်လိုက်မိတော့မှ စိတ်သစ်လူသစ်ပြောင်းပြီး မီးကုန်ယမ်းကုန်ကြီး
 စားတာ စာမေးပွဲအောင်ရုံမကဘူး။ စီးပွားပါ ဖြစ်လာတော့ ပညာကို
 ဆက်လိုက်မယ်ဆိုပြီး သူ့ကိုယ်ပိုင်ငွေနဲ့ အင်္ဂလန်မှာ ပညာသင်နေ
 တယ်။ သို့အကြောင်းကို “ဈေးကွက် ဂျာနယ်” “မိုးဆက်သစ်” ကဏ္ဍ
 မှာတောင် “စိန်ခေါ်ရဲတဲ့သူ” ဆိုပြီးရေးခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။ ဒီလိုဖြစ်
 ရပ်ကလေးတွေ မကြာခဏကြုံရပါတယ်။ ဒါကြောင့် တက်ကျမ်းတွေ
 ဖတ်တာဟာ ထိုက်သင့်သလောက် အကျိုးရှိနိုင်တယ်လို့ ပြောချင်ပါ
 တယ်။ ထိုက်သင့်သလောက်အကျိုးရှိနိုင်တယ်ဆိုတာက ခြံ့ပြော
 လိုက်တာပါ။ တချို့တွေ အဖို့မှာတော့ ဘဝပြောင်းသွားလောက်ကို
 ပဲ အကျိုးရှိနိုင်ပါတယ်။

(မေး) လူတစ်ယောက်ရဲ့ အသိဉာဏ် ဆင်ခြင်တုံတရားရှိမှု မရှိ
 မှုဟာ စာဖတ်ခြင်းနဲ့ ဘယ်လောက် အတိုင်းအတာထိ သက်ဆိုင်ပါသ
 လဲ ဆရာ။

(ဖြေ) ပထမလူတစ်ယောက် အခြေခံမွေးရာပါလာတဲ့ ဆင်ခြင်
 တုံတရားကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ကြရအောင်။ ဒဿနိကဗေဒကို သင်
 ခဲ့ရစဉ်က မှတ်မိခဲ့တာလေးကို ပြောပြချင်တယ်။ ဘယ်သူမဆို မွေး
 လာလာချင်းမှာ သင်ပုန်းအလွတ်တစ်ခုကိုသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။
 ဘာမှရေးမထားသေးဘူးပေါ့။ နောက်တော့မှ အတွေ့အကြုံတွေ

ကြောင့် အသိဉာဏ်၊ ဆင်ခြင်ဉာဏ်တိုးတက်လာခြင်းဖြစ်ပါတယ် တဲ့။ ကိုယ်တွေ့ဘဝကို ပြန်ပြီး သုံးသပ်ကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း ဒီအတိုင်းသာဖြစ်နေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် 'အတွေ့အကြုံကြောင့် အတွေးအကြံဖြစ်ရတယ်။ အတွေးအကြံကို အတွေ့အကြုံဖြစ်အောင် လုပ်ကြပြန်တယ်' ဆိုတာကို ဆရာကိုယ်တိုင်လည်း ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

လူနဲ့တိရစ္ဆာန်ကွာခြားမှုအကြောင်းကိုလည်း ဆရာရေးခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေမှာ လူလောက်တိုးတက်မလာခဲ့တာရဲ့ အကြောင်းရင်းက သူတို့မှာ ဘာသာစကားမရှိလို့ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလဲ ဆရာရေးခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။ သူတို့မှာ စကားသံကို ဖြစ်စေတဲ့ အင်္ဂါရပ်စုံလင်အောင် မပါလာဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့မှာ ဘာသာစကားလို့ခေါ်လောက်တဲ့ အချင်းချင်းဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်း မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ရဲ့ အတွေ့အကြုံကို တခြားတိရစ္ဆာန်တွေဆီ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံသက်သက်ကလေးလောက်ကိုသာ သိနိုင်တယ်။ လူမှာကတော့ သူတို့လို မဟုတ်ဘူး။ ဘာသာစကားရှိနေလို့ အတွေ့အကြုံလက်ဆင့်ကမ်းနိုင်တယ်။ ပညာသင်ပေးတယ်ဆိုတာ အတွေ့အကြုံ လက်ဆင့်ကမ်းတာပဲ မဟုတ်လား။

အခုပဲ မင်းတို့ကမေးတယ်။ ငါက တတ်အားသမျှဖြေတယ်။ အဲဒါကိုက အတွေ့အကြုံကိုလက်ဆင့်ကမ်းနေတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒါကို မင်းတို့က မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ပြန်ထည့်ကြဦးမယ်။ စာဖြစ်သွားပြီး အဲဒါကို ဖတ်တော့လည်း အတွေ့အကြုံကို လက်ဆင့်ကမ်းတာပဲ မဟုတ်လား။ ဖွံ့ဖြိုးတဲ့ တိုင်းပြည်ကြီးတွေမှာဆိုရင် "အင်တာနက်" တွေ ဘာတွေပေါ်နေပြီ။ အင်တာနက်ကတစ်ဆင့် ကိုယ်သိချင်တတ်ချင်တာတွေကို လေ့လာဆည်းပူးနိုင်တာကြောင့် နောင်တစ်ခေတ်မှာ

ဆိုရင် ကျောင်းဆရာရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာတောင် လျော့ပါးသွားတော့
မယ်လို့ ပြောကြတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ စာဖတ်ခြင်းကြောင့် လူတစ်ယောက်
ရဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်တုံတရားကို ပိုပြီးတိုးတက်စေနိုင်တယ်။ စာ
အမျိုးအစားကောင်းလေလေ တိုးတက်မှုကြီးလေလေဖြစ်နိုင်တယ်လို့
ပြောချင်ပါတယ်။

(မေး) မေးပါရစေဦးဆရာ။ ဦးနှောက်အတွက်အာဟာရဟာ
စာဖတ်ခြင်းလို့ဆိုကြပါတယ်။ စိတ်နေစိတ်ထား မတူညီသူတွေ
အတွက် အာဟာရရှိပုံချင်း၊ လက်ခံပုံချင်း တူညီနိုင်ပါ့မလား။

(ဖြေ) အဲဒါကတော့ ကွဲနိုင်ပါတယ်။ လူတွေမှာ ဗီဇချင်းကလည်း
ကွဲလွဲနိုင်သေးတာကိုး။ စာချင်းအတူတူမှာ ဖတ်သူရဲ့ ဓာတ်ခံအ
လျောက် ခံယူပုံချင်း ကွဲပြားသွားနိုင်တာပေါ့။ ဆရာတော် ဦးလောက
နာထအကြောင်းကြားဖူးမှာပေါ့။ ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်စလုံး ဓမ္မပဒ
ကို ဖတ်ကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်ယောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သွား
တယ်။ တစ်ယောက်က ခရစ်ယာန်ပဲ ဖြစ်ကျန်ခဲ့တာပဲ။ အဲဒီလိုပဲ
ကွန်မြူနစ်စာအုပ်တွေကို ဖတ်ကြတာချင်းအတူတူ ကွန်မြူနစ်ဖြစ်တဲ့
သူကဖြစ်ပြီး၊ ကွန်မြူနစ်မဖြစ်တဲ့လူတွေကလည်း ရှိခဲ့တာပဲ။ ဗီဇကပါ
လာတဲ့ စရိုက်ချင်းကလည်း ကွာနိုင်သေးတာကိုး။ စာပေပညာရှိတွေ
တောင်မှ လောဘစရိုက်၊ အတ္တမာန ဆိုတာမျိုးတွေကွဲပြားနေကြသေး
တာကိုး။

ဆရာတွေဖူးတာလေးတွေကို ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ လူတစ်
ယောက် နှစ်ယောက်ပေါ့။ စာကိုသိပ်ဖတ်တယ်။ စာစုံကိုဖတ်တာ။

ဒါပေမယ့် အတ္ထုသိပ်ကိုကြီးတယ်။ စိတ်ရောဂါတစ်ခု ဖြစ်လာအောင် ကို အတ္ထုကြီးတယ်။ သူ့အတွက်ကိုသာလျှင် ဦးစားပေးပြီး စဉ်းစား တယ်။ မိသားစုတစ်ခုလုံးဟာ သူ့ကြောင့်ကိုပဲ စိတ် ဆင်းရဲနေကြ ရတယ်။ အမျက်ဒေါသကလည်း ကြီးလိုက်သေးတယ်။ သူ့ကို တစ်ခုခုသွားပြီး မပြောလိုက်နဲ့ ဆင်ခြေဆင်လက်တွေကို တစ်ပုံ ကြီးပေးပြီး တခြားသူတွေရဲ့အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်သွားအောင်လည်း ပြောတတ်တယ်။ ဉာဏ်ကောင်းတယ်လို့ကို ပြောနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ဖတ်တဲ့စာတွေက သူ့အတ္ထုကြီးမားလာခြင်းကို လျော့ပါးသွား အောင် လုပ်မပေးနိုင်ဘူး။

(မေး) မေးရဦးမယ်ဆရာ၊ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ရသစာပေ (Literature) ပေါ့ဆရာ၊ ကဗျာတို့ ဝတ္ထုတို့ စသည်အားဖြင့် ရသစာ ပေတို့ လိုက်စားတဲ့ သူတွေဟာ များသောအားဖြင့် ဆင်းရဲနေကြတာ ပဲ။ စီးပွားရေးအရ ချမ်းသာနေတဲ့သူတွေဟာ ရသစာပေတို့ ဖတ်ကို မဖတ်ကြတာ၊ ဒီလိုလူတွေ ဆင်းရဲကြတာဟာ ရသစာပေရဲ့အကျိုး သက်ရောက်မှုလား ဆရာ။

(ဖြေ) ဒီနေရာမှာတော့ဖြင့် သူတို့ရဲ့ဘဝခံယူချက်ချင်းလည်း ကွာ လိမ့်မယ်ထင်တယ်။ ဆိုပါစို့ကွယ်။ ကုန်ဈေးတန်းတို့ တရုတ်တန်းတို့မှာ တွေ့ရတဲ့ ပွဲရုံတွေ ကုန်တိုက်တွေ ရှိတယ်။ ကြက်သွန်တွေ၊ ငြုတ်သီး တွေ၊ အာလူးတွေ၊ ပဲတွေရဲ့ အနံ့တွေလှောင်နေတဲ့ အခန်းထဲက ငွေ သိမ်းကောင်တာမှာ တစ်နေကုန်ထိုင်ပြီး ငွေသိမ်းနေတဲ့ သူဌေးလိုနေ ရာမျိုးမှာ ငါဟာတစ်သက်လုံးမဆိုထားနဲ့ တစ်ရက်တောင်မနေနိုင် ဘူး။ တစ်လလောက်သာ ထားလိုက်ရင် သေလိမ့်မယ်တောင်ထင်

တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီသူဌေးကတော့ ပျော်နေတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ လူတွေ ဘဝပီတိရယူပုံတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတူကြဘူးလေ။ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းဟာ သူများတွေ သူဌေးဖြစ်နည်းကို သိကြအောင် ရေးနေရတာနဲ့ ကိုယ်ဘာသာကိုယ် ချမ်းသာအောင် လုပ်ချိန်ကို မရဘူး လို့ပြောနေရင်း စာတွေရေးသွားခဲ့တာပဲ။ သေသည်အထိ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေသွားခဲ့တာကို မင်းတို့ငါတို့ သိနေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် “ငါသေလို့ လူပြန်ဖြစ်ရင် စာရေးဆရာပဲ ဖြစ်ချင်သကွ” လို့ ပြောသွားခဲ့တာပဲ။

ဒီတော့ ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်ကြီးတွေ၊ လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်ကြီးတွေ ချမ်းသာနည်းမျိုး ချမ်းသာချင်လှချည်ရဲ့ဆိုတဲ့ တောင့်တနည်းမျိုး ဒီလို စာရူးပေရူးကဗျာရူးတွေမှာ ပေါ်လာလေ့ရှိတယ်လို့ ငါမထင်ဘူး။ တစ် ခါတစ်ရံ ငွေရေးကြေးရေး အဆင်မပြေလို့ ဘိုင်ကျနေတဲ့ အခါမျိုး လောက်မှာသာ ထိပေါက်ရင် ကောင်းမှာပဲဆိုတာမျိုး လောက်တောင့် တမိကြမယ်ထင်တာပဲ။ အဲဒီလောက် မရူးတဲ့ ငါကိုယ် တိုင်တောင်မှပဲ အဲဒီလို ကြွယ်တောင့်ကြွယ်ဝ စည်းစိမ်းချမ်းသာ မှုမျိုးကို လိုချင်လှချည်ရဲ့ ဆိုတာမျိုးမဖြစ်ဖူးဘူး။

အဲဒါဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အခြေခံအားဖြင့် လူတွေမှာ နှစ်မျိုးကွဲနေတယ်လို့ ငါတော့ထင်မိတယ်။ တစ်မျိုးက ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းတွေကိုခံစားရတာမှာ အလွန်နှစ်သက်မက်မောတယ်။ အသစ် အဆန်းပေါ်လာလိုက်ရင် ခံစားချင်တယ်။ သူတို့ ပီတိကိုအဲဒီလို အာရုံခံစားမှုတွေအပေါ်မှာ တည်ဆောက်တယ်။ နောက်လူတစ်မျိုးက သူတို့ရဲ့ ပီတိကို ရုပ်ဝတ္ထုတွေပေါ်မှာ မတည်ဆောက်ဘဲ စိတ်ခံစားမှုပေါ်မှာ တည်ဆောက်တယ်လို့ထင်မိတယ်။ ဆိုကြပါစို့ကွာ၊ နေ

ဝင်ခါနီးအချိန်လေးမှာ မြစ်ပြင်ကိုကြည့်နေရတာလေးကို ပီတိဖြစ်ချင်
ဖြစ်နေကြတာကိုး။ လသာတဲ့ညကလေးမှာ မအိပ်ဘဲ လောကတစ်ခွင်
ကိုကြည့်ပြီး ကျေနပ်ချင်ကျေနပ်နေကြတာကိုး။

“မြန်မာစောင်း”ဆိုတဲ့ ဂျပန်ဝတ္ထုလေးကို မြန်မာပြန်လည်း
ဖတ်ဖူးတယ်။ အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ထားတာကိုလည်း ဖတ်ဖူးတယ်။ အဲဒီ
ဝတ္ထုထဲမှာ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်နှစ်ယောက်ရဲ့ စကားရည်လှပွဲလေးကို ငါက
မကြာခဏသတိရမိတယ်။ တစ်ယောက်ကမြန်မာလူမျိုးတွေကို
သိပ်အထင်သေးတယ်။ အလွန်ညှဲတဲ့လူမျိုးပေါ့။ မီးရထား၊ မော်တော်
ကားလည်း ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်မလုပ်နိုင်၊ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို
သူတစ်ပါးက လာပြီးတိုက်တာကိုတောင်မှ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မကာ
ကွယ်နိုင်ဘူး။ ဒီလိုအချက်တွေကို ထောက်ပြတယ်။ ဒီတော့ နောက်
တစ်ယောက်က မြန်မာလူမျိုးတွေရဲ့ ဘဝကိုအားကျကြောင်း
ပြောပြတယ်။ သူတို့ကမှ ဘဝကို သေချာ နေနိုင်တာ၊ သူတို့ သား
သမီး မိသားစုနဲ့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေနိုင်ကြတယ်။ “မင်းတို့ငါ တို့ဟာ
မိဘသားသမီးတွေနဲ့ခွဲပြီး ဘာဖြစ်လို့ဒီမှာရောက်နေကြသလဲ။
စစ်ကြီးကြောင့်ပေါ့။ အဲဒီစစ်ကြီးကို ငါတို့ဘာကြောင့်တိုက်နေရသလဲ။
ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ရှိသလဲ” ဆိုတာ မျိုးတွေနဲ့ ပြန်ပြီးချေပတယ်။

ဒီတော့ ဘဝပီတိခံစားပုံတွေမှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်
မတူကြဘူးလို့ ထင်မိတာပဲ။ ဒါတွေကတော့ ငါ့အထင်တွေ၊ မှန်းဆ
ချက်တွေကို ပြောလိုက်တာပါပဲ။ ဒီတော့ မင်းကသာ သူတို့ ဆင်းရဲ
နိမ့်ကျနေတာကို အားမလိုအားမရဖြစ်နေတာ။ သူကိုယ် တိုင်က
ဆင်းရဲလှချည်ရဲ့၊ ဘဝနိမ့်ကျလှချည်ရဲ့လို့ အောက်မေ့ချင်မှ
အောက်မေ့မှာကိုး။ ဒီတော့ ရသစာပေတွေကို ဖတ်လွန်းခံစားလွန်းလို့
ရယ်လို့ မပြောသာဘူးထင်တယ်။ စဉ်းစားဖို့ပြောတာပါ။

(မေး) ဒါဖြင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးတွေဟာ ဒီလိုပဲရောင့်ရဲပြီး တိုးတက်အောင်မလုပ်တော့ပဲ ဖြစ်နေမှာလား။ အဲဒီလိုဖြစ်နေရင်...

(ဖြေ) စိတ်ချပါ။ အဲဒီလိုတစ်မျိုးသားလုံး ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့တော့ ဘယ်တော့မှမထင်ပါလေနဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူများစုက ချမ်းသာအောင်၊ ရုပ်ဝတ္ထု အသစ်အသစ်တွေကို ခံစားနိုင်အောင် အငမ်းမရကြိုးစားနေကြတာပါပဲ။ ခုနကငါတို့ပြောခဲ့တဲ့ ရသသမားဆိုတာ လူနည်းစုလေးပါ။

(မေး) နာမည်ကြီးဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက်ကဆိုရင် ကဗျာဘာမှ အသုံးမကျဘူး။ ဘိန်းနဲ့အတူတူပဲလို့တောင် ပြောဖူးတယ်ဆရာ။

(ဖြေ) အဲဒီလူနားမလည်လို့ပြောတာ။ နားလည်ရက်သားနဲ့ပြောတယ်ဆိုရင် အဲဒီလူဟာ အတ္တအလွန်ကြီးတဲ့ လူမျိုးဖြစ်ရမှာပဲ။ လူတွေက ကဗျာဆရာကိုချစ်ကြတာကို မရှုဆိတ်လို့ပြောတာသာ ဖြစ်မှာပေါ့။ တကယ့်ကဗျာကောင်းတွေဟာ လူသားအချင်းချင်း မေတ္တာစိတ်ပွားများအောင်၊ ထောက်ထားစာနာစိတ်ရှိအောင် ရေးဖွဲ့ကြတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသနည်းအောင်၊ လောကကိုချစ်အောင် ကြိုးစားရေးဖွဲ့ကြတယ်။ အဲဒီလို မေတ္တာစိတ်၊ ရောင့်ရဲစိတ်ဖြစ်တာမျိုးကို ဘိန်းနဲ့တူတယ်လို့ပြောရင် ဘာသာရေးဆိုတာ ဘိန်းပဲလို့ ပြောခဲ့ဖူးတာတွေနဲ့သွားတူမနေပေဘူးလား။

(မေး) ဦးနှောက်အတွက် အာဟာရဟာ စာဖတ်ခြင်းလို့ ဆိုကြပါ
တယ်။ စိတ်နေစိတ်ထားမတူညီသူတွေအတွက် အာဟာရ ရရှိပုံချင်း၊
လက်ခံပုံချင်း တူညီနိုင်ပါ့မလား ဆရာ။

(ဖြေ) နှစ်မျိုးကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပါပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံ ရေးသူ
ကသိပ်ပြီး မတော်လှပေမယ့် စာဖတ်သူက ဉာဏ်ခံရင့်နေပြန်ရင်
လည်း ပေးလိုက်သလောက်ကို အပြည့်အဝရနိုင်တဲ့သဘောရှိတယ်လို့
ထင်မိပါတယ်။ အခုနကပြောတဲ့ ရှင်သာရိပုတြာအကြောင်းကိုပဲ
ပြောချင်ပါသေးတယ်။ ရှင်သာရိပုတြာဟာ ဘုရားရှင်ရဲ့တပည့် သာ
မဏေငယ်ရှင်အဿဇိကို တွေ့လိုက်ရတဲ့အခါမှာ အလွန်ထူးခြားတဲ့
အသွင်ရှိပါကလားရယ်လို့တွေးမိပြီး “သင့်ရဲ့ ဆရာဟာ ဘယ်သူလဲ”
လို့မေးတယ်။ ရှင်အဿဇိက “ဗုဒ္ဓဖြစ်ပါတယ်” လို့ဖြေတော့ သူက
“ဗုဒ္ဓရဲ့တရားကဘာလဲ” လို့မေးပြန်တယ်။ ဒီတော့ ရှင်အဿဇိက
မတော်တဆ အတိမ်းအစောင်းရှိမှာ စိုးတာကြောင့် သူမပြောပါရစေ
နဲ့၊ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်နဲ့တွေ့ပြီး မေးမြန်းလျှောက်ထားပါလို့ပြော
တယ်။ ဒီတော့ ရှင်သာရိပုတြာက “သင်သိသမျှကိုသာ ပြောပါ။
အဆအရာ၊ အဆအထောင်အားဖြင့် ချဲ့ပွားသိရန် ငါ့ဝန်ရှိပါစေ”
လို့ပြောတယ်။ အဲဒီလို တောင်းပန်တာကြောင့် ရှင်အဿဇိသာမ
ဏေငယ်က “ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ... ” စတဲ့ ဂါထာလေးကို
ပြောပြလိုက်တယ်။ အဲဒီမှာတင် ချက်ချင်း သောတာပန်ဖြစ်သွား
တယ်။ တကယ်ဆိုတော့ ရှင်အဿဇိပြောပြလိုက်တာလေးက
ဘာမျှမဖြစ် လောက်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ သို့ပေမယ့် ကြားနာသူက
ဉာဏ်ခံကြီးလေတော့ တရားပွင့်သွားတာပဲ။ ဒီလိုပဲ ရေးသူက
တယ်ပြီးမပေးတတ်သော်လည်း ဖတ်သူက ဉာဏ်ခံရင့်နေရင် ပေး

လိုက်သလောက်ကို ရနိုင်တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ရေးသူကိုယ် တိုင်က ရောက်အောင်ပေးတတ်ပြန်ရင်ကော့လည်း ဉာဏ်ခံအတန်အသင့် နည်းပါးသူတောင်မှ ထိုက်သင့်သလောက်ရနိုင်တယ်လို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။ ပေးသူရော ဖတ် သူပါ မြင့်နေရင်တော့ဖြင့် ပြောနေစရာ မလိုတော့ ဘူးပေါ့လေ။

(မေး) အခုခေတ်က အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ သုတစာပေ ခေတ်၊ ရသစာပေစာအုပ်အသစ်ထုတ်ဝေ ပြန့်ချိမှု နည်းလာတဲ့အ တွက် ရေရှည်မှာ ကောင်းကျိုး/ဆိုးကျိုး ဘယ်လိုဖြစ်လာနိုင်ပါသလဲ။

(ဖြေ) ဒါကတော့ဖြင့် အခိုက်အတံ့ဆိုတဲ့သဘောကိုထည့်ပြီး စဉ်း စားရမယ်လို့ထင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုစာပေမျိုးမဆို အခိုက်အတံ့အား ဖြင့် အားသာခေတ်စားလာတတ်တဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ဆိုကြပါစို့ တို့များစာပေလောကထဲကို ဝင်စကဆိုရင် လက်ဝဲစာပေ၊ ပြည်သူ့စာ ပေဆိုတဲ့ အသံမျိုးတွေဟာ အလွန်ကို ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ရှိခဲ့ တာပေါ့။ ရပ်တည်ချက်တို့ဘာတို့ဆိုတာမျိုးတွေဟာ စာပေသမား တွေရဲ့ နှုတ်ဖျားမှာ သီးနေခဲ့တဲ့စကားလုံးတွေပေါ့။ ဒီတော့ ပေါ့ပေါ့ ပါးပါးအချစ်ဝတ္ထုမျိုးကို ရေးတဲ့သူဆိုလို့ရှိရင် လူညံစာရင်းထဲ ဝင်သ လောက် ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ ဒီတော့အဲဒီရပ်တည်ချက်တွေ၊ ပြည်သူ့ဆို တာတွေ၊ ဘာတွေကို တစ်စက်မျှဂရုမစိုက်တဲ့ အမျိုးသမီးနှစ် ယောက်၊ သုံးယောက်က လူငယ်ကြိုက် အပေါ်စားအချစ်ဝတ္ထုတွေကို ရေးထုတ်လိုက်ပါလေရော။ တကတဲ ရောင်းလို့ကို မလောက်နိုင်ဘူး ဆိုတာမျိုးကို ဖြစ်သွားတာပေါ့။ အဲဒီမှာတင် သူတို့ကိုယ်တိုင် ရေးလို့ မနိုင်တော့ ရဲ့ဒီး လို့ခေါ်ကြတဲ့ နောက်ကရေးပေးတဲ့သူတွေ ပေါ်လာ

တာ ဒီနေ့ထိအောင်ပဲ မဟုတ်လား။ ခုနက ပြောသလို ပြည်သူတို့ ရပ်တည်ချက်တို့ အော်နေတဲ့ လူတွေကတောင် ရှဲ့ဒိုးတွေဘာတွေ ရေးပေးခဲ့တယ်လို့ ပြောကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရတာက မဖြစ်စလောက်ပါ။ ဟိုနာမည်ခံ စာရေးဆရာမတွေကသာ မြိုးမြီးမြက်မြက် ရနေတာ။ အေးလေ ပြောချင်တာက ခဏတစ်ဖြုတ်အားဖြင့်တော့ ရသစာပေက ခေတ်မှိန်သလိုလိုဖြစ်ကောင်းဖြစ်နေမယ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် မကြာခင်မှာ ရသစာပေကခေါင်းထောင်လာဦးမှာပါပဲ။ ရသစာပေဟာ ဘယ်တော့မှ ခေတ်တိမ်တယ်လို့ မရှိပါဘူး။

(မေး) အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ဆွေးနွေးပေးပါဦး ဆရာ။

(ဖြေ) အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေဟာ တိုမြန်မာစာပေလောကမှာ နည်းနေသေးတယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်မယ်ထင်မိတယ်။ တကယ်တော့ ငါတို့စာပေဟာ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနဲ့အစပြုခဲ့တယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်မလားမသိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ “မြဝတီကျောက်စာ”ဟာ ရာဇကုမာရမင်းသားရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်ပိုင်းတစ်စဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ အဲဒီနောက်မှာတော့ “အရေးတော်ပုံကျမ်း”တွေကိုလည်း အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေလို့ ဆိုနိုင်တာပါပဲ။ အရေးတော်ပုံကျမ်းတွေထဲမှာ “ရာဇဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း”ဆိုရင် ငါတော့ဖြင့် ဘယ်လိုကြိုက်မိမှန်းမသိဘူး။ ထားလိုက်ပါတော့လေ။ အဲဒီမှာလည်း ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနဲ့ သူတစ်ပါးကရေးတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေရယ်လို့ နှစ်မျိုးကွဲနေပြန်သေး တာပေါ့။ ဒီအထဲမှာ ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ၊ စာဆို တော်များရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ၊ အဲဒါမျိုးတွေကျတော့ သူတို့ရဲ့

ဘဝ ဇာတ်ကြောင်း ဖြစ်စဉ်ကလေးတွေကို သိရုံသာဖော်ပြထားတာမို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေစာရင်းမှာ သွင်းဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေဆိုတာ သက်ဆိုင်ရာ ကာယကံရှင်ရဲ့ စရိုက်သဘာဝ ကောင်းကွက်ရေး၊ ညံ့ကွက်ပါ ရုပ်လုံးကြွလာအောင် ဖော်ပြနိုင်သင့်တယ် မဟုတ်လား။ လူငယ်တွေအနေနဲ့ ဖတ်ဖြစ်အောင်ကို ဖတ်သင့်တဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကိုပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ “ပီမိုးနင်း၏ ပီမိုးနင်း” “ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၏ တစ်သက်တာမှတ်တမ်း” ဂျာနယ်ကျော်မမလေး ရေးတဲ့ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ “သူလိုလူ”။ ဒါတွေကတော့ ကောက်ကာငင်ကာ ပြောလိုက်ရတာပေါ့လေ။ နောက်တစ်မျိုးရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ အတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ရေးထားတဲ့ စာမျိုးတွေပေါ့။ ဥပမာအားဖြင့် သခင်တင်မြရဲ့ “ဘုံဘဝမှာဖြင့်” လိုစာအုပ်မျိုးတွေ၊ “ဂျပန်ခေတ်ပညာတော်သင်များ” လိုစာအုပ်မျိုးတွေ၊ အဲဒီလိုအတွေ့အကြုံမှတ်တမ်းတွေကိုလည်း အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေစာရင်း သွင်းပြီးဖတ်သင့်ပါတယ်။ အခုတော့ဖြင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွေကို လူငယ်တွေ အတော်လေးဖတ်စပြုလာတာကို သတိထားမိတယ်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေကိုဖတ်တာဟာ အလွန်ကျေးဇူးကြီးတယ်။ သူ့အကြောင်းကိုသိရုံမကဘူး၊ သက်ဆိုင်ရာခေတ်ကိုပါ လှမ်းသိနိုင်တဲ့ပြင် လူ့သဘောလူ့သဘာဝတွေကိုလည်း သိနိုင်ပြန်သေးတာကိုး။

(မေး) ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွေမှာ ရေးသူကမရှိသေးဘဲ လုပ်ကြံပြီး ရေးထားတာတွေကော ပါမလာနိုင်ဘူးလားဆရာ။

(ဖြေ) ပါနိုင်ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံရေး

တာမျိုးတော့ ပါနိုင်ဖို့ခက်ပါတယ်။ မင်းတို့မေးလိုက်တော့မှ ကွယ်လွန်သူအိန္ဒိယနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ပဏ္ဍိတ်နေရှူးရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာဖွင့်မှာ ထည့်ထားတဲ့ “စာကိုး” ကလေးကိုသွားပြီးသိရတယ်။ ရေးသူက မကြောလေးပါ။ စာကတော့ “သင်သည် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတစ်စောင်ကို ဖတ်တော့မည်ဆိုလျှင် သူ၏ ကြားလုံးကလေးများကို ကြားရန်နားပြင်ထားရလိမ့်မည်” တဲ့။ အဲဒီလိုသူတို့ ဂုဏ်ယူသံကလေးတွေ၊ ကြားသံကလေးတွေတော့ ပါကောင်းပါမှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံပြီး ရေးတာမျိုးတော့ဖြင့် မပါသလောက်ဘဲလို့ ထင်ပါတယ်။

(မေး) အဲဒီလို အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေတွေကိုဖတ်ပြီး အားကျတာမျိုးကော ဖြစ်နိုင်ပါသလားဆရာ။

(ဖြေ) ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ စာရေးဆရာ “ဗန်းမော်တင်အောင်” ဆိုရင် “သူလိုလူ” ထဲက ဦးချစ်မောင်ကို အလွန်အားကျခဲ့ကြောင်း သူ့ဝတ္ထုတွေမှာ တွေ့နေရတာပဲ။ အားကျတယ်ဆိုတာမျိုးက အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေကို ဖတ်တာမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်ရှင်ကိုကြည့်နေရင်းကလည်း ရုပ်ရှင်ထဲက ဇာတ်လိုက်ကိုအားကျနိုင်တာပဲ။ ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်တွေမှာ ပိုပြီးဖြစ်တတ်တာပေါ့။ ကောင်းတာကိုအားကျမိတာလဲရှိရဲ့။ မကောင်းတာကို အားကျမိတာလဲ ရှိချင်ရှိသွားမှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေကောင်းတွေကို ဖတ်မိရင်တော့ မကောင်းတာကို အားကျမိစရာ အကြောင်းသိပ်မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ရေးသူကိုယ်တိုင်က အမှားအမှန်ခွဲခြားဝေဖန်သွားတာကြောင့်ပါပဲ။

(မေး) ဝတ္ထုရေးတဲ့အခါမှာ သင်ခန်းစာဟာ အရေးကြီးပါသလား။ သင်ခန်းစာ မပါရင် ဝတ္ထုတောင်းလို့ မခေါ်နိုင်ဘူးလား။ (ရန်ကုန် စက်မှုတက္ကသိုလ်၊ မန္တလေးမီးရထား)

(ဖြေ) သင်ခန်းစာဆိုလိုက်တော့ ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး မူဆေး (Musset) ပြောဖူးတဲ့ စကားတစ်ခွန်းကို သွားပြီး သတိရမိတယ်။ သူပြောတာက သင်ခန်းစာရယ်လို့တော့ တိုက်ရိုက်မပြောပါဘူး။ အတွေ့အကြုံတဲ့။ သဘောကတော့ အတူတူပါပဲ။ အတွေ့အကြုံ ဆိုတာဟာ လူတွေက သူတို့ရဲ့ မိုက်မှားမှု၊ သို့မဟုတ်၊ ကြေကွဲစရာ ဖြစ်မှုတွေကို ပေးထားတဲ့ (Experience is the name man give to their follies or their sorrows) တဲ့။

ကျွန်တော်ဖြင့် အဲဒီအဆိုလေးကို အတော်သဘောကျမိ တယ်။ ဟုတ်တယ်လေ။ သင်ခန်းစာရဲ့ခဲတယ်ဆိုရင် မှားခဲ့တာ၊ ဒုက္ခ ရောက်ခဲ့တာကို ပြောတာပဲ မဟုတ်လား။ “ဒီလူက အတွေ့အကြုံ အတော်များခဲ့တဲ့လူပဲ” လို့ ပြောတယ်ဆိုရင်လည်း ဒီလူတော်တော် ဒုက္ခရောက်ခဲ့ဖူးပြီလို့ ပြောတာပဲ မဟုတ်လား။ မမှားဖူးရင် သင်ခန်း စာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

အဲ . . . ဝတ္ထုနဲ့ သင်ခန်းစာအကြောင်းကို ပြောကြဦးစို့။

ပထမဆုံး ကျွန်တော်တို့ ဘာကြောင့် ဝတ္ထုပုံပြင်စသည်တို့ကို ပြောကြရေးကြသလဲဆိုတာကို စစ်ဆေးကြည့်ကြသင့်၊ ဘယ်လို့ ထင်ပါ တယ်။ သာမန်အားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝမှာ စကားပြော ကြတာတွေကို စဉ်းစားကြည့်သင့်ကြပါတယ်။ ထမင်းစားပြီးပြီလား။ ပြည်သူ့ဆိုင်က ဒီနေ့ ဘာတွေ ထုတ်ပေးနေသလဲ။ အလုပ်ကိစ္စ လျှောက်လွှာတင်ပြီးပြီလား စတဲ့ နေ့စဉ် ဘဝကိစ္စ အကြောင်းအရာ

တွေ့မှတစ်ပါး ပြောသူရော နားထောင်သူပါ စိတ်ဝင်စားကြတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ခွဲကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အကြမ်းအားဖြင့် သုံးမျိုး တွေ့ရပါတယ်။ ဒါလည်း ကျွန်တော့်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အယူအဆ လေးသာ ဖြစ်တာမို့ ပရိသတ်အနေနဲ့ လက်ခံချင်မှ ခံနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

အဲဒါတွေကတော့ (၁) စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေ၊ (၂) ဗဟုသုတ ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ၊ (၃) ဘဝအတွက် အလိမ္မာတရားအဖြစ် ဆင်ခြင်လိုက်နာစရာကောင်းတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ဖြစ်နေတာကို တွေ့မိပါတယ်။

ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့ စိတ်ဝင်စားကြတဲ့အခါမှာ ကိုယ့်လက်တွေ့ဘဝအတွက် လက်ငင်းအသုံးကျလို့ရယ် ဘာရယ်မဟုတ်ဘဲနဲ့ သက်သက်မယ့်ကိုပဲ စိတ်ဝင်စားကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နံပါတ်(၁) ဖြစ်တဲ့ “အဖြစ်အပျက် သက်သက်ကို စိတ်ဝင်စားကြခြင်း”နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ သူသူကိုယ်ကိုယ် မိမိတွေကြုံခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကလေးကို ပြန်ပြီး ပြောချင်ကြတဲ့ အလေ့အထ ရှိကြပါတယ်။ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ စပယ်ယာနဲ့ ဖြစ်စေ၊ ခရီးသည်ချင်းဖြစ်စေ စကားများခဲ့ကြတာမျိုး၊ ချစ်သူနဲ့ တွေ့ခဲ့ဆုံခဲ့ကြတာမျိုး၊ မီးရထားပေါ် အတက်မှာ ခြေချော်ပြီး လိမ့်ကျတော့မလို ဖြစ်တာမျိုး စတာတွေကို ပြန်ပြီး ပြောချင်ကြပါတယ်။ နားထောင်တဲ့ သူကလည်း စိတ်ဝင်စားနားထောင်ချင်ကြပါတယ်။

တချို့ စကားပြောကောင်းတဲ့သူများဆိုရင် ဘာမှမဟုတ်လှတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကလေးတွေကိုပဲ သက်ရှုမေ့မောဖြစ်အောင် ပြောတတ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘာကြောင့် စိတ်ဝင်စားကြသလဲ။ ကိုယ့်ဘဝအတွက် ဘာများ အထောက်အပံ့ ဖြစ်လို့လဲလို့ စစ်ဆေး

ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဘာကြောင့်မှ မဟုတ်ဘဲ သက်သက် စိတ်ဝင် စားနေမိကြတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို တွေ့ကြရပါတယ်။

အဲဒီလိုပဲ ဝတ္ထုတွေမှာလည်း ဒီလို ဝတ္ထုမျိုးတွေကို တွေ့ကြ ရနိုင်ပါတယ်။ ဘာမှတ်သားစရာ ဘာသင်ခန်းစာမျှ မပါဘူး။ ထူး ထူးခြားခြား အဖြစ်အပျက် သက်သက်ပါပဲ။ ဝတ္ထုဆရာကိုယ်တိုင်က လည်း အဲဒါလေးကို ပြောချင်လို့ ဒီဝတ္ထုကို ရေးတာပါပဲ။

ဖတ်တဲ့လူကလည်း မှတ်သားစရာ မပါရကောင်းလားလို့ ရေး သူကို အပြစ်မတင်ဘူး။ ဇာတ်လမ်း အဖြစ်အပျက်ကလေးက စိတ် ဝင်စားဖို့ ကောင်းရင်၊ အဖြစ်အပျက်က အဆန်းတကြယ် မဟုတ်စေ ဦးတော့ စိတ်ဝင်စားအောင် အဆန်းတကြယ် ပြောပြတတ်မယ်ဆို ရင် ကျေနပ်တာပါပဲ။

ဒါဟာ လူငယ်ပရိသတ်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ လူကြီး ပရိသတ် ကလည်း အနည်းနဲ့အများ နှစ်သက်လက်ခံကြတာပါပဲ။ လူငယ်ပရိ သတ်ဆိုတာကတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် ပိုပြီးနှစ်သက်တတ်ကြစမြ ပါပဲ။ လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ ဝတ္ထုတွေ၊ စွန့်စားခန်းဝတ္ထုတွေဟာ ဒီသဘော တွေပဲလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘဝအတွက် ဘာ အကျိုးရှိသလဲလို့မေးရင် ဘာမှတော့ မည်မည်ရရ မရှိဘူးပေါ့။ ဒါ ပေမယ့် အဆန်းတကြယ်ဆိုတော့ စိတ်ဝင်စားတာပဲ။ ဖြစ်ရပ်က အဆန်းတကြယ် မဟုတ်စေဦးတော့ ရေးပုံ ပြောပုံက အဆန်းတ ကြယ် ဖြစ်နေပြန်တော့လည်း စိတ်ဝင်စားမိပြန်တာပဲ။ ကျွန်တော့် သဘောအရ စွန့်စားပြီး ပြောလိုက်ရမယ်ဆိုရင် ဖြစ်ရပ်ဆန်းကြယ် မှုကို စိတ်ဝင်စားခြင်းဟာ သိပ္ပံသဘောဘက်ကိုရောက်ပြီး၊ ပြောပုံ ရေးနည်း ဆန်းကြယ်မှုကို စိတ်ဝင်စားခြင်းဟာ အနုပညာ စိတ်ဝင် စားမှုဘက်ကို ရောက်လာတတ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

နောက်တစ်မျိုး နံပါတ် (၂)က ဗဟုသုတ သက်သက်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုခြင်း၊ နားထောင်ခြင်းကိစ္စ ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘာအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့မဆို ကိုယ့်ဘဝနဲ့ မပတ်သက်ဘဲနဲ့ကိုပဲ သိချင်ကြတယ်။ နားထောင်ချင်ကြတယ်။ ဥပမာဆိုပါစို့၊ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပတ်လောက်က စာပေသမားကောင်လေးတစ်ယောက် ကျွန်တော့်ဆီ ရောက်တာတယ်။ သူကတော့ ကျွန်တော်နဲ့ စာကြောင်း ပေကြောင်းလေး ပြောချင်ဆိုချင်လို့ လာတာ ဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘာစာကြောင်း၊ ပေကြောင်းမှ မပြောလိုက်ရပါဘူး။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သူက ဘီပီအိုင်ကိုသွင်းဖို့ မြွေပွေး၊ မြွေဟောက်တွေ၊ ဇန်းမြွေတွေ အကောင်(၄၀၀)လောက် ခြင်းကြီးတွေနဲ့ ထည့်ထားတာ တွေ့ခဲ့ရကြောင်း စကားစပ်လာတာကိုး။

သူက အဲဒီမြွေဖမ်းတဲ့သူတွေနဲ့ တရင်းတနှီး စကားပြောခဲ့ရတဲ့ပြင် မြွေသားဟင်းနဲ့တောင် ထမင်းစားခဲ့ရသေးတာ။ မြွေဖမ်းတယ်ဆိုတာ သူတို့အဖို့ ဘာမျှဖြစ်လောက်တဲ့ ကိစ္စမှ မဟုတ်ဘဲကလား။ မိုးရွာရေကြီးလို့ အထက်အညာက မျောပါလာပြီး ခြုံတွေ့ သစ်ကိုင်းတွေပေါ်မှာ တွယ်ကပ်လိမ်ထွေးနေတဲ့ မြွေတွေကို လက်နဲ့ လှမ်းမီနိုင်ရင် လက်နဲ့ လှမ်းဆွဲလိုက်တာပဲတဲ့။ ဘယ်မြွေကို ဘယ်လိုဆွဲရမယ်ဆိုတာကို သူတို့က ကောင်းကောင်း သိနေဆိုပဲ။ သူတို့မှာ "အဟန့်"ဆေးဝါးများ ပါနေသလို မြွေတွေကလည်း သူတို့ကို မကိုက်ဝံ့သလို ဖြစ်နေတော့တာပဲတဲ့။

"ဒါကြောင့် ခေတ်ပေါ် ဝတ္ထုများဟာ အနောက်နိုင်ငံများရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကို နည်းမှီးပြီး ရေးတာ ဖြစ်သော်လည်း ဒဿန ကွာခြားမှု အခြေခံ ယဉ်ကျေးမှု ကွာခြားမှု စသည်တို့ကိုတော့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။"

ကျွန်တော်က အဲဒါတွေကိုလျှောက်ပြီး စိတ်ဝင်တစား မေးနေမိတာနဲ့ စာပေအကြောင်း စကားတစ်လုံးမှ မပြောလိုက် ရပါဘူး။ ခုထက်ထိ ကျွန်တော့်မှာ သိချင်စိတ် အာသာမပြေသေးဘူး။

အဲဒါဘာကြောင့်လည်း ကျွန်တော့် လက်တွေ့ဘဝအတွက် ဘာများ အကျိုးရှိလို့လဲ။ ဘာမျှ အကျိုးမရှိဘူး။ ကျွန်တော် မြေဖမ်းပြီး ဘီပီအိုင်ကို သွင်းချင်စိတ်လည်း မရှိပါဘူး။ သိချင်တာ သက်သက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဒီဗဟုသုတကို တစ်နေ့နေ့ကျရင် တစ်ပါးသူကို ဒီလို ပြောပြရအောင်ဆိုတဲ့ စိတ်မျိုးလည်း တစ်စက်မျှ မရှိခဲ့ပါဘူး။

ဒီလိုပဲ ဝတ္ထုတွေမှာလည်း ရေးတဲ့သူက သူ့ရဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဗဟုသုတကို တင်ပြချင်တာကြောင့် ဝတ္ထုဆင်ပြီး ရေးကြဖို့ကြတာ တွေ ရှိတာပါပဲ။ ဖတ်တဲ့သူကလည်း ဗဟုသုတ ရတဲ့အတွက်ကြောင့် ကိုပဲ တလေးတစား ဖတ်ကြပါတယ်။ ရေးပုံမှာတော့ ဝတ္ထုဆိုရင် ဝတ္ထုပီသအောင်တော့ ရေးရမှာပေါ့။ နို့မဟုတ်ရင်တော့ မြေဖမ်းနည်းကျမ်းကြီး ဖြစ်သွားမှာပေါ့။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာပေထဲမှာလည်း ဒီလို ဝတ္ထုမျိုးတွေ အများကြီး တွေ့ကြရပါတယ်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးတွေရဲ့ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ရေလုပ်သားတို့ရဲ့ဘဝ၊ ဆင်လုပ်သားတို့ရဲ့ဘဝ စတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးတွေမှာ ဗဟုသုတ များစွာ တွေ့ကြရနိုင်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးတစ်ခု နံပါတ် (၃)ကတော့ ဘဝသင်ခန်းစာကိုစွဲပါပဲ။ ဒါကို မှတ်သားစရာ ဗဟုသုတ ကိစ္စတစ်မျိုးပါပဲရယ်လို့ ပြောဖို့ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက ကိုယ့်ဘဝအတွက် တစ်စုံတစ်ခုသော အကျိုးထူးကို ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ အဆင်ခြင်တရား အလိမ္မာတရားကို တိုးပွားစေနိုင်တယ်။ ဘဝအမြင် လောကအမြင်ကို တိုးတက်စေနိုင်တယ်။ ဒီကိစ္စဟာ လူ့ဘဝမှာ အရေးအကြီးဆုံး

ကိစ္စတစ်ခုလည်း ဖြစ်နေတယ်။ လူဟာတစ်ယောက်တည်းလည်း မနေနိုင်ဘူး။ လူတွေကြားထဲမှာပဲ နေချင်တယ်။ လူတွေကြားထဲမှာ ဘယ်လိုနေရမယ်ဆိုတာကို သေသည်အထိ ဆည်းပူးလို့ မကုန်နိုင်ဘူး။ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်အပါအဝင် နားမလည်ဘဲ သေသွားကြရမှာပဲလို့ ထင်နေမိတာပဲ။

အဲဒါကြောင့် လူတွေဟာ သင်ခန်းစာကို နှစ်သက်ကြတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ သင်ခန်းစာမှာလည်း အရက်ကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရတယ်၊ အချိန်ကို မလေးစားမှုကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရတယ်ဆိုတဲ့ တစ်ကိုယ်ရေ ဘဝကိစ္စ သင်ခန်းစာတွေထက် လူအချင်းချင်း ဆက်ဆံမှု ကိစ္စတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သင်ခန်းစာတွေကို ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားကြတယ်လို့ အောက်မေ့မိပါတယ်။

အဲဒီလို ကိုယ်တွေ့ သင်ခန်းစာတွေကို ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကိုယ်ချစ်တဲ့ ခင်တဲ့ သူတွေကို ပြောပြချင်တယ်။ ကိုယ်ကလည်း နားထောင်ချင်ကြတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော် သတိပြုမိတဲ့ အချက်နှစ်ခုကို တင်ပြချင်ပါတယ်။ သင်ခန်းစာ ပေးတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ပြောကြတဲ့အခါ သင်ခန်းစာ နှစ်မျိုး ရှိတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ တစ်မျိုးက စာထဲပေထဲမှာ တွေ့ရတာ၊ သို့မဟုတ် တခြားလူ တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ အတွေ့အကြုံကရတဲ့ သင်ခန်းစာ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ တစ်ဆင့်ခံ သင်ခန်းစာလို့ပဲ ဆိုကြပါစို့။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ ကိုယ်တွေ့ သင်ခန်းစာပါပဲ။ အဲဒီနှစ်မျိုးမှာ လူတွေဟာ ကိုယ်တွေ့ သင်ခန်းစာကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စား ယုံကြည်မှု ရှိကြတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

ကိုယ်တွေ့ သင်ခန်းစာကို ပြောပြတဲ့အခါမှာလည်း ပြောပုံပြောနည်း နှစ်မျိုး ကွဲပြားတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ တစ်မျိုးက မိမိ

အတွေ့အကြုံကို အရင်းပြုပြီး တစ်ဘက်သားကို ဆရာလုပ် သွန်
သင်တဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ ပြောပြတာဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်မျိုးက ကိုယ့်
ဒုက္ခ သုခ ရောက်ခဲ့ရပုံကို အမျှဝေတဲ့ သဘောနဲ့ ပြောပြတဲ့ အမျှ
ဝေပြောနည်းမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

အပြင်မှာ ကျွန်တော်တို့ ပြောကြဆိုကြပြီဆိုရင် ကိုယ့်ထက်
အသက်ကြီးသူ ဝါကြီးသူက ဆုံးမတဲ့သဘောမျိုးနဲ့ ပြောပြတာမျိုးကို
ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် လေးစားရင်းရှိပြီးမို့ ရှိသေစွာ နားထောင်တတ်ကြ
သော်လည်း အချင်းချင်းမှာ အပေါ်စီးယူပြီး ပြောတာမျိုး ဖြစ်နေရင်
တယ်ပြီး မကြိုက်ချင်ကြပါဘူး။

ဥပမာအားဖြင့် ထင်ရှားအောင်ပြောပုံ လေသံနှစ်မျိုးကို
ကျွန်တော် ယှဉ်ပြချင်ပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါး အကြောင်းနဲ့ ပတ်
သက်ပြီး တစ်ယောက်က ပြောတယ်။

“မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ဖြင့် မေးမနေနဲ့တော့။
ငါ့အတွေ့အကြုံက နည်းတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ငွေဆိုတာလည်း သောက်
သောက်လဲ ကုန်ခဲ့တာပေါ့ကွာ။ နောက်ဆုံးမှာတော့ ဒုက္ခရောက် ငွေ
ကုန်ပြီး လူပျက်စီးတာပဲ အဖတ်တင် ကျန်ရစ်ခဲ့တာပဲ။ မင်းတို့က
သွားပြီး စမ်းသပ်မကြည့်လိုက်နဲ့ဗျား။ ငါက အဲဒီလောက်အကြောင်း
ကို နောကြေနေအောင် သိခဲ့ပြီးပြီ။ ကောင်းကျိုးက တစ်စက်မှ
ပေးတာမဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့ သိတယ်ဆိုတာက မဖြစ်စလောက်ရယ်။
ငါကြုံခဲ့ သိခဲ့ရတာက နည်းနည်းနောနော မဟုတ်ဘူး။”

နောက်တစ်ယောက်ကတော့ ပြောပုံတစ်မျိုး။

“ပြန်ပြီး စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ ကြေကွဲစရာတွေပေါ့ ကွာ။ ဒါပေမယ့် မြစ်ခဲပြီးသားကိစ္စ၊ လုပ်ခဲ့မိတဲ့ ကိစ္စဆိုတာမျိုးက ပြုပြင်ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ရတာမှမဟုတ်ဘဲကိစ္စ။ ရှေ့ကိုသာ ပြင်လို့ရနိုင် တော့တာ။ ငွေလည်းကုန်၊ လူလည်းပျက် အဘက်ဘက်မှာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရ တာပဲ။ အထူးသဖြင့် အလားအလာ အလွန်ကောင်းမွန်တောက်ပခဲ့ တဲ့ ငါ့ဘဝကြီး အညွန့်တုံးသွားတာကို ပြန်ပြီး တွေးလိုက်မိရင် သေပြီး တော့ ဘဝအသစ်တစ်ခု ပြန်ပြီး စလိုက်ချင်စိတ်ပေါက်မိတယ်။ ဒါ ကြောင့် မင်းတို့လို ကောင်လေးတွေကို တွေ့လိုက်တိုင်း ငါ့လို မဖြစ် ကြပါစေနဲ့လို့ အမြဲဆုတောင်းတယ်။ မဖြစ်အောင်လည်း တတ်နိုင် သမျှ ပြောဆိုမိတာပဲ။ ကိုယ့်အမှားအတွက် အာပတ်ဖြေသလိုပဲဆို ပါတော့။ မှားယွင်းတော့မယ့် ကလေးတစ်ယောက်နောက်ဆုတ်သွား ရင် တကယ့်ကုသိုလ်ကြီး ပြုလိုက်မိသလို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ကြည့် နူးမိတာ အမှန်ပါပဲ။ ကိုယ်လိုဘဝ တုံးမသွားစေချင်ဘူး။ ဒါပါပဲ”

အဲဒီလူနှစ်ယောက် ပြောတဲ့ စကားသံကို ယှဉ်ပြီး ကြည့် ပေါ့။ ဘယ်သူ ပြောတာကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားမလဲ။ ဘယ်သူ့စကားကို ပိုပြီး လိုက်နာချင်စိတ် ပေါက်မလဲ။ ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ပိုပြီး ရိုသေ ချစ်ခင်မှု ရှိကြမှာပေါ့။ ဝတ္ထုမှာလည်း ဒီသဘောပါပဲ။ ပညာပေး ဆုံးမလိုက်မယ်ဆိုတဲ့ စေတနာကြီးနဲ့ အတုံးလိုက် အတစ်လိုက် သင် ခန်းစာပေးလိုက်ရင် ဝတ္ထုဩဇာ လျော့သွားတတ်တယ်လို့ ထင်မိပါ တယ်။ ဝတ္ထုအညံ့စားဘက်ကို သက်ဆင်းသွားတတ်တယ်လို့ ထင်မိ ပါတယ်။

ဒီကနေ့ ဝတ္ထုတွေမှာ သင်ခန်းစာတွေ ပေးနေကြတာပါ ပဲ။ ဒါပေမယ့် တချို့ခပ်ညံ့ညံ့ လူတွေမှအပ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ကြီး ဘယ်သူမှ မပေးကြတော့ဘူး။ စာဖတ်သူ သိသာရိပ်စားမိအောင်

ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် ထုံးဖွဲ့ တင်ပြသွားလေ့ရှိတယ်။ အဖြစ်အပျက်ကို ပြောဆိုတင်ပြမယ်။ သင်ခန်းစာကို စာဖတ်သူက ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ထုတ်ယူဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။

နောက်တစ်မျိုးကတော့ ဝတ္ထုဆိုတာ သင်ခန်းစာတွေ ဘာတွေ ပေးဖို့မလိုဘူး။ ဝတ္ထုဆရာမှာ သင်ခန်းစာပေးဖို့ တာဝန်မရှိဘူးစတဲ့ အယူအဆမျိုးလည်း ရှိပါသေးတယ်။ အနောက်တိုင်းမှာတော့ ဒီအယူအဆက အတော်ကြီးကိုပဲ ကျယ်ပြန့်လွှမ်းမိုးထားပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အနောက်တိုင်းနဲ့ အရှေ့တိုင်းတို့ရဲ့ ကွာခြားမှုတွေကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ဖို့ လိုအပ်လာပြီလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။

ပထမဆုံး “ချွဲချွဲ” (Ch'u Chai) ရေးတဲ့ “တရုတ်ဒဿနသမိုင်း” (The Story of Chinese Philosophy) စာအုပ်နိဒါန်းထဲက အဆိုအမိန့်ကလေးတစ်ခုကို တင်ပြချင်ပါတယ်။ သဘောကတော့ အနောက်တိုင်းရဲ့ ဒဿနဟာ သိပ္ပံပညာနဲ့ ဘာသာရေးဘက်ကို ပိုနီးစပ်တယ်။ တရုတ်ဒဿနကတော့ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ နိုင်ငံရေး၊ စာပေနဲ့ အနုပညာတွေ ဘက်ဆီကို ပိုပြီး နီးစပ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သုတ အသိသဘောကို ရှာဖွေစူးစမ်းကြတဲ့ အခါမှာ သိလိုခြင်း သက်သက်ကြောင့် စူးစမ်းမိတဲ့သဘောမျိုးကို တရုတ်ဒဿနမှာ မတွေ့နိုင်ဘူး။ ကောင်းမြတ်သော နည်းအားဖြင့် လက်တွေ့အသုံးချဖို့အတွက်သာလျှင် အသိသုတကို စူးစမ်းရှာဖွေကြတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် လူ့လောကကြီးမှာ၊ လူ့ဘဝကြီးမှာ ချမ်းမြေ့ပျော်ရွှင်စွာ နေတတ် သေတတ်တဲ့ အလိမ္မာတရားကို ရအောင်သာလျှင် အသိသုတကို စူးစမ်းရှာဖွေကြတယ်။

အနောက်တိုင်း ဒဿနကတော့ဖြင့် ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ အသိသုတကို သိလိုခြင်းသက်သက်ကြောင့်ကိုပဲ စူးစမ်းရှာဖွေကြ

တယ်။ ဘဝဆိုတာဘာလဲ၊ စကြာဝဠာဆိုတာဘာလဲ၊ ဘာကြောင့်
 ဖြစ်ပေါ်လာရသလဲ၊ ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ် ဆောင်သလဲ စသည်
 စသည်ဖြင့် စူးစမ်းကြတယ်။ ဘာကြောင့် စူးစမ်းရှာဖွေကြသလဲဆို
 ရင် သိချင်လို့ သက်သက်ကိုပဲ စူးစမ်းကြတာ ဖြစ်တယ်။ သိလာတော့
 ဘာဖြစ်သလဲ၊ ဘာဖြစ်ဖြစ်၊ မဖြစ်ဖြစ်၊ အသုံးကျကျ၊ မကျကျ မစဉ်း
 စားဘူး။

အခြေခံအားဖြင့် အဲဒီလို ကွာခြားခဲ့ပါတယ်။ ဒီတော့
 တရုတ်ပြည်ရဲ့ စောစောပိုင်း သမိုင်းခေတ်တွေမှာ သိပ္ပံတွေ့ရှိချက်
 တွေ အတော်များများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း စိတ်ဝင်စား အားပေး
 မှုနည်းပါးခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် အနောက်တိုင်းလောက် သိပ္ပံပညာ
 ဘက်မှာ မတိုးတက်ခဲ့ဘူး။ ပညာရှိကြီးများနဲ့ လူကြီးမိဘတို့ရဲ့ ဆုံးမ
 မှုကို ရိုသေစွာ လိုက်နာပြီး လိမ်လိမ်မာမာ နေတတ်ဖို့ကိုသာလျှင်
 ပိုပြီး တန်ဖိုးထားခဲ့ကြတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ယဉ်ကျေးမှုချင်း အတန်အသင့်
 ဆက်စပ်နေခဲ့တဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ ဒဿနပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘာသာရေးယဉ်ကျေးမှုကိုတော့ အိန္ဒိယ
 ဘက်က ရခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုပေါ့။ ဗုဒ္ဓဘာသာက
 လည်း လောက ပတ်ဝန်းကျင်ကို စူးစမ်းဖို့ထက် မိမိကိုယ်ကိုတွေ့
 အောင် ရှာဖို့သာလျှင် ပိုပြီး အားပေးခြင်းပြုတယ်။ သင်ကြားမှုမှာ
 လည်း စကြာဝဠာ၊ ကမ္ဘာ၊ လူ့ဘဝဆိုတာတွေ ဘာတွေထက် ကိုယ်
 ကျင့်တရား သွန်သင်ချက်တွေကိုသာလျှင် ပိုပြီး အလေးပေးသင်
 ကြားတယ်။

လူကြီးမိဘ၊ ဆရာသမားများ၊ ပညာရှိများရဲ့ အဆိုအမိန့်
 ဩဝါဒကို တရိုတသေ ဦးထိပ်ပန်ဆင်လို့ ဆိုလောက်အောင်ကိုပဲ

လေးစားလိုက်နာကြတယ်။ ဆရာမိဘကို ဘုရားတစ်ဆူ ဂူတစ်လုံးသို့ ဆိုရလောက်အောင် ရိုသေကြပြီး၊ သူတို့ရဲ့ သြဝါဒအတိုင်း လေးစား လိုက်နာကြခြင်းကို ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတစ်ပါးအဖြစ် ယူမှတ် ကြတယ်။

စာပေဘက်မှာ အဲဒီလို ကောင်းမြတ်တဲ့ အဆုံးအမ၊ အလိမ္မာတရား သွန်သင်မှုပေးတဲ့ စာမျိုးတွေကို အလွန်တန်ဖိုးထား ကြပါတယ်။ လောကနီတိ ကျမ်းဆိုတာဟာ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း အဆုံးအမတွေပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီကျမ်းကို ခုထက်တိုင် အမြတ်တနိုး ထားနေကြလျက်ပါပဲ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆိုပြုစုခဲ့သူ၊ လောဂျစ်ကမ်းလို့ခေါ်တဲ့ (ယနေ့ယုတ္တိ ဗေဒပညာ)ရပ်ကို မြန်မာဘာသာ ပထမဆုံး ပြန်ဆိုခဲ့သူဖြစ်တဲ့ ရခိုင် အမျိုးသား မြန်မာပညာရှိကြီး ဦးရွှေဝံအောင်ကတောင်မှ တစ်ခါ တုန်းက တက္ကသိုလ်ပညာရေး အဖွဲ့အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ . . .

“ကျွန်တော်ဟာ အနောက်နိုင်ငံ စာပေများ၊ အရှေ့နိုင် ငံ စာပေများကို အတော်လေး နှံ့နှံ့စပ်စပ် လေ့လာခဲ့ဖူးပါတယ်။ ယခု လူကြီးမင်းများ ရှေ့မှောက်တွင် တင်ပြထားတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် လော ကနီတိကျမ်းလောက် ကောင်းတဲ့ကျမ်း တစ်ခုမျှ မတွေ့ခဲ့ရပါဘူး” လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဆရာကြီး ဦးရွှေဝံအောင်က ကိုယ့်မြန်မာစာကို အထင်သေးကြတဲ့လူများကို ခုခံ ပြောဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးတွေဟာ ပညာရှိတို့ရဲ့ မေတ္တာ အဆုံးအမကို မြတ်နိုးလေ့ ရှိကြတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို အလွန်ထင် ရှားစေတယ်လို့ ယူဆမိပါတယ်။

နောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ လူငယ်တွေဟာ ဒီခေတ်မှာ ဘယ် လောက်ကြီးပဲ ရိုင်းလာကြတယ်ဆိုဦးတော့၊ လူကြီး၊ သူကြီးတွေက

မိဘသဖွယ် ဆိုဆုံးမရင် များသောအားဖြင့် နာယူတတ်ကြပါတယ်။ အနောက်နိုင်ငံမှာ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို ဆုံးမ (Patronize) လုပ်ရင် အပေါ်စီးယူတယ်။ စီးစီးပိုးပိုး ပြောတယ်လို့ ယူဆကြတာ။ မိဘကတောင် အရွယ်ရောက်တဲ့ သားသမီးကို ဆုံးမခွင့် မရှိ သလောက် ဖြစ်သွားတာ။

ဒဿနချင်း၊ အခြေခံ ယဉ်ကျေးမှုချင်း၊ လူကြီးလူငယ် ဆက်ဆံပုံချင်း စသည်တို့မှာ အဲသည်လို အနောက်နဲ့အရှေ့ဟာ ကွာ ခြားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ခေတ်ပေါ် ဝတ္ထုများဟာ အနောက်နိုင်ငံဝတ္ထု များရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကို နည်းမှီးပြီး ရှေးကြာတာ ဖြစ်သော်လည်း ဒဿန ကွာခြားမှု၊ အခြေခံယဉ်ကျေးမှု ကွာခြားမှု စသည်တို့ကိုတော့ ထည့် ပြီး စဉ်းစားကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အချုပ်ဆိုရရင် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးတွေဟာ သင် ခန်းစာ၊ အဆုံးအမ စသည်တို့ကို နှစ်သက်တတ်ကြသူများ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် သင်ခန်းစာပါတဲ့ ဝတ္ထုများကို မြန်မာစာဖတ်ပရိ သတ်က ပိုပြီးလေးစားကြတယ်လို့ ကျွန်တော် ယူဆမိပါတယ်။

သင်ခန်းစာပေးတဲ့အခါမှာ ပေးပုံပေးနည်း၊ လေသံဟန်ပန် စသည်တို့မှာ အနုပညာ မြောက်အောင်တော့ ကြိုးစားကြရမှာပေါ့။ ဖြေလိုက်တာလည်း အတော်လေး ရှည်သွားပြီ။ ဒီလောက်ဆိုရင် ကျေ နပ်ကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

(မေး) ကဗျာသည် ပြည်သူ့ကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရာတွင် အထက် မြက်ဆုံး လက်နက်ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား၊ ကာရံမဲ့ ကဗျာသည် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုတွင် မထိရောက်ဟု ထင်ပါသည်။ ဆရာအယူအဆ ကို သိပါရစေ။ (သထုံ)

(ဖြေ) ပြည်သူဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ကျွန်တော်တို့အားလုံး နေရာ တကာသုံးနေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဓိပ္ပာယ်က အင်မတန် ကျယ် ပြန့် ဝေဝါးပါတယ်။ တစ်ဘက်ကနေ ကြည့်ရင် ပြည်သူဆိုတာဟာ ဒီတိုင်းပြည်ထဲမှာ မှီတင်းနေထိုင်သူဟူသမျှ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် ပြည် သူပါပဲ။ ဒီမေးခွန်းမှာတော့ စည်းရုံးတာတွေ၊ လှုံ့ဆော်တာတွေ ပါလာ တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖိနှိပ်ခံ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံများကို ဆိုလိုတယ်လို့ ပြောရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ လူလတ် တန်းစား၊ စာရေး၊ စာချီ၊ ခေါင်းရွက် ဗျပ်ထိုး စတဲ့သူတွေကို ဆိုလို တယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ နားလည်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

စည်းရုံးလှုံ့ဆော်တဲ့နေရာမှာ အထိရောက်ဆုံး၊ အထက် မြက်ဆုံး လက်နက်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ အနုပညာနယ် ပယ်က ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကိုယ့်အနုပညာဟာဖြင့် အထက်မြက်ဆုံး လို့ ပြောကြတာချည်းပဲခင်ဗျ။ ရုပ်ရှင်ကလည်း ရုပ်ရှင်သာလျှင် အ ထက်မြက်ဆုံး၊ သဘင်ကလည်း သဘင်သာ အထိရောက်ဆုံး၊ ဂီတ ပညာရှင်တွေ အဆိုတော်တွေကလည်း တေးဂီတသာလျှင် အထက် မြက်ဆုံး၊ စာပေသမား ကဗျာသမားတွေကလည်း ငါတို့ကဗျာစာပေ တွေဟာ စွမ်းအင်အမြင့်ဆုံးလို့ ပြောကြတာချည်းပဲ။

တခြားအနုပညာတွေကို အပထားတော့။ ဒီခေတ်အနေ နဲ့ ပြောရရင် ပြည်သူကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးနိုင်တဲ့စွမ်းအား နိမ့်မြင့် တန်းစီကြမယ်ဆိုရင် ကဗျာဟာ နောက်ဆုံးတန်းက ရောက်နေလိမ့် မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဟိုး . . . ရှေးခေတ်ကတော့ ကဗျာဟာ အတော်ထက်မြက်ခဲ့လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆို တော့ သူက လူကြားသူကြားထဲကို အရောက်နိုင်ဆုံးပစ္စည်း ဖြစ်ခဲ့ လို့ပါပဲ။ ရှေးခေတ်ကတော့ ရုပ်ရှင်လည်း မရှိဘူး၊ ရေဒီယိုလည်း

မရှိဘူး။ ဇာတ်ပွဲဆိုတာတောင် မမြင်ဖူးတဲ့ ဒေသတွေက တစ်ပုံကြီး။
 မြေဝိုင်းတို့၊ ရုပ်သေးတို့ ဆိုတာအောင် တစ်နှစ်နေလို့ တစ်ခါ ကြည့်
 ချင်မှ ကြည့်ရတာ။ မြို့ကြီးရပ်ကြီးတွေမှာတော့ ရှိကြမှာပေါ့။ ရွာသိမ်၊
 ရွာငယ်လေးတွေကဆိုရင် တခြားရွာမှာ ပွဲခံတာကို တကူးတက
 သွားပြီး ကြည့်ကြရတာ။ ဒီတော့ ရုပ်သေးထဲမှာ၊ ဇာတ်ပွဲထဲမှာ ဆို
 တဲ့ သီချင်းရွတ်တဲ့ လင်္ကာကို ကျက်ကြ၊ မှတ်ကြရပါတယ်။ ဇာတ်
 သီချင်းတွေကျပြန်တော့ တစ်နှစ်လုံး အဲဒီသီချင်း ခေတ်စားနေရ
 တာပဲ။ နောက်ဇာတ်ပွဲတစ်ခုက သီချင်းအသစ်ကို မရမချင်း ဒီသီ
 ချင်းပဲ ဆိုစရာ ရှိတာကိုး။ အဲဒီရုပ်သေးဇာတ်ထဲမှာ ကဗျာ၊ လင်္ကာ
 တွေကျတော့ မှတ်သားစရာတွေပါတယ်။ သင်ခန်းစာတွေ၊ အဆုံးအ
 မတွေပါတယ်။ ဒါတွေကိုလည်း ရိုရိုသေသေ မှတ်သားတယ်။ ဒါ
 ကြောင့် လင်္ကာကဗျာဟာ ဇာတ်၊ ရုပ်သေးတွေက တစ်ဆင့်လည်း
 ပြည်သူတွေဆီကို ရောက်တယ်။

နောက်တစ်ခုက ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေ ရွာတိုင်းမှာ
 ဘုန်းကြီးကျောင်းတော့ ရှိစမြဲပဲ။ ဘယ်လောက်ပဲ ရွာသိမ်ရွာငယ်
 ဖြစ်နေပေစေ ဘုန်းကြီးကျောင်းလေးရှိမှ၊ မရှိရင် ကျေးရွာအင်္ဂါ မပြည့်
 စုံဘူး။ မျက်နှာငယ်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းရှိပြီ
 ဆိုရင် စာပေရှိပြီ။ ကိုးခန်းပျို့၊ ပါရမီတော်ခန်းပျို့တို့လို စာကြီးပေ
 ကြီး မရှိဘူးထားတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသ ဆုံးမစာ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌ
 သာရ ဆုံးမစာတို့လို လင်္ကာတွေကိုတော့ ကျောင်းသားတိုင်း ကုန်း
 အော်ပြီး ကျက်မှတ်ကြရတာပဲ။ ဘုန်းတော်ကြီးကိုယ်တိုင်က စာပေ
 ဝါသနာပါပြီ ဆိုရင်တော့ ဦးပုည ဝတ္ထုလို၊ မေတ္တာစာလို စာပေမျိုး
 တွေ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး မေတ္တာစာပေမျိုးတွေ၊ ကျပင်းတရား စာမျိုး
 တွေပါ ပါလာတော့တာပေါ့။ ဒါကြောင့် ရှေးကဆိုရင် ကဗျာဟာ

လူထုကြားမှာ အယုံနှံ့ဆုံး ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိပါတယ်။

ဒီခေတ်မှာတော့ သိပ္ပံပညာရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် ဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်း ကိရိယာတွေကလည်း တစ်ပုံကြီး ပေါ်လာတယ်။ ရုပ်ရှင်ရေဒီယိုသာ မကဘူး၊ ကက်ဆက်တွေ၊ ဝီဒီယိုတွေ၊ ရုပ်မြင်သံကြားတွေ စုံနေတာပဲ မဟုတ်လား။ ကဗျာဆိုတာက စာဖတ်ပြီး စိတ်ကူးနဲ့ မြင်ရတာ။ ဟိုပစ္စည်းတွေက အကောင်လိုက်အထည်လိုက် မြင်ရတာ။ အတုံးလိုက် အတစ်လိုက် နားကကြားရတာ။ အဲဒီ ရုပ်ရှင်၊ သဘင်၊ ဂီတကို ကဗျာထက် ပိုပြီး အာရုံပြုကြတာပေါ့။

နောက်ပြီး ရုပ်ရှင်ကြည့်ရတာ၊ ပွဲကြည့်ရတာ၊ ကက်ဆက်နားထောင်ရတာ ဆိုတာတွေက ကဗျာဖတ်ရတာထက် ပိုပြီးလွယ်တယ်။ ဘာမှ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမှု မလိုဘူး။ အနုပညာဓာတ်ခံ ရှိနေဖို့ သိပ်မလိုဘူး။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် စာတတ်ဖို့တောင် မလိုဘူး။

ကဗျာကျတော့ ဒီလို မဟုတ်တော့ဘူး။ အောက်ဆုံးထစ် စာဖတ်တတ်ရမယ်။ ရိုးရိုးတတ်ရုံနဲ့ ဖတ်လို့မရသေးဘူး။ အတော်လေး အဆင့်မြင့်မြင့် တတ်ထားရတာ။ ဘာသာစကားတစ်ခုမှာ သိမ်မွေ့တဲ့ကဗျာနဲ့ သိမ်မွေ့တဲ့ဟာသ၊ ပြက်လုံးတွေကို အရသာခံနိုင်ရင် တန်းကုန်ပြီလို့တောင် ပြောနိုင်တယ်။ ကဗျာဆိုတာက ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်ရုံသာ မကဘူး။ သက်ဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု ဗဟုသုတ စတဲ့ ဓာတ်ခံတွေကို ရှိမှ အရသာခံနိုင်မှာ။ အဲဒီဓာတ်ခံမျိုးက လူတိုင်းမှာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ပြည်သူလူထု အများစုက ပညာအခြေခံ သိပ်ကောင်းကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ဆင်းရဲကြတာကို၊ ပစ္စည်းမဲ့ခြင်းနဲ့ ပညာမဲ့ခြင်းတွေက တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်တာတွေ။ ဆင်းရဲရင် ပညာတတ်ဖို့ လွယ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒီခေတ်မှာ ပိုဆိုးတာတစ်ခုက ကဗျာတွေကိုယ်တိုင်ကလည်း ရှေးခေတ်က ကဗျာတွေလို မဟုတ်တော့ဘူး။

လျှို့ဝှက်ကျစ်လျစ်ဖို့ ကြိုးစားလာကြတယ်။ ကဗျာဖတ်သူရဲ့ အားထုတ်မှုကို ပိုပြီး တောင်းခံလာတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ကဗျာကို အလေ့မထုံတဲ့လူဆိုရင် ဘာတွေ ရေးထားမှန်းတောင် မသိဘူး။ ကဗျာဟာ သာမန်စာဖတ်ပရိသတ်နဲ့ အလှမ်းကွာမှန်းမသိ ကွာလာတယ်လို့ တောင် ဆိုရမလား မသိဘူး။

ဒီလိုဆိုတော့ ဒီနေ့ကဗျာမှာ ပရိသတ်မရှိဘူးလားလို့ ဆိုပြန်တော့လည်း ရှိသမှ သိပ်သိပ်သည်းသည်း စုစုခဲခဲ ရှိနေတယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ သူတို့အစုနဲ့ သူတို့တော့ အရှူးအမူးကို ကဗျာကို ချစ်ကြတာပဲ။ သို့ပေမယ့် စာဖတ်ပရိသတ်နဲ့ ယှဉ်လိုက်ရင် အနည်းစုပါပဲ။ ကျွန်တော် ပြောနေတာက အဆင့်မြင့်ကဗျာကို ပြောနေတာနော်။ သာမန်ရည်းစားစာဆန်ဆန် အချစ်ကဗျာ၊ ဘာကဗျာ ညာကဗျာ ပရိသတ်ကတော့ များချင် များမှာပေါ့။

ဒီတော့ ပြည်သူထဲက ဦးဆောင်မှုအပိုင်းမှာ ပါဝင်နိုင်တဲ့ ပညာတတ် အနုပညာ ဓာတ်ခံရှိသူတွေကို ကဗျာက လှုံ့ဆော်နိုင်ကောင်းဖွယ် ရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးကို လှုံ့ဆော်တဲ့ နေရာမှာ အထက်မြက်ဆုံး လက်နက်မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ ရှင်းလောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။

အဲ . . . နောက်တစ်ချက်က ကာရန်မဲ့ကဗျာ။ ကာရန်မဲ့ပြီဆိုရင် မြန်မာလူမျိုးက ကဗျာလို့ လက်ခံဖို့ကို အတော်ခက်တယ်။ အခြေခံလူတန်းစားတွေကျတော့ သာပြီး ဆိုးသေးတာပေါ့။ ကာရန်မဲ့ကဗျာဆိုတာလည်း ခုမှ စမ်းသပ်တုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။ ဒါတောင် ငြင်းကြ၊ ခုံကြနဲ့ တချို့လည်း ကာရန်မဲ့ကို လုံးဝ စွန့်လွှတ်လိုက်ကြတယ်။ ဘယ်ကာရန်မဲ့ကဗျာဟာဖြင့် ကောင်းလှပါချည်ရဲ့လို့ ပြောလောက် ဆိုလောက်တာ တစ်ပုဒ်မှ မရှိသေးပါဘူး။ အဆိုးဆုံး ပြ

သနာက ရွတ်ဆိုပြုလို့မရတဲ့ ကိစ္စပဲ။ ဖတ်တုန်းမှာတော့ ကောင်းသလိုလို ဘာလိုလိုပေါ့။ ပြီးတော့ ဘာမှ မကျန်တော့ဘူး။ ဖတ်တော့လည်း ပစ္စည်းဆန်းဆန်းပြားပြား သဘောမျိုးဖတ်ကြည့်တဲ့လူက များနေတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

ထားပါတော့လေ။ ဒီနေ့ကဗျာတစ်ခုလုံးကတောင်မှ ပြည်သူလူ့ဆော်ရေး လက်နက်မှာ အထက်မြက်ဆုံး မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတော့ ကာရန်မဲ့ကဗျာကတော့ ပိုပြီးဝေးသွားပြီ ဆိုရတော့မှာပေါ့။ ဒီလောက်ဆို ကျေနပ်လောက်ပြီ ထင်ပါတယ်။

(မေး) မြို့ပြကဗျာ၊ မြို့ခံ ခံစားမှု၊ မြို့ပြဝါဒဟူသော စကားများနှင့် လှုပ်ရှားမှုကို သိလိုပါသည်။ ဆရာလက်ခံပါသလား။ တတ်နိုင်သမျှ အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြစေလိုပါသည်။ (ရေးဆင်းစိုက်တက္ကသိုလ်)

(ရေးဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်သို့ ကျွန်တော် သွားရောက်ဟောပြောရသည်မှာ သုံးကြိမ်ရှိပါပြီ။ ဤမေးခွန်းမှာ ဒုတိယအကြိမ်ရောက်စဉ်က မေးသော မေးခွန်းဖြစ်ပါသည်။)

(ဖြေ) ဒီမြို့ပြဝါဒ၊ မြို့ပြခံစားမှု စတဲ့ စကားတွေကို စပြီး မိတ်ဆက်တိုက်တွန်းခဲ့တာဟာ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်ပါပဲ။ သူနဲ့လည်း တော်တော်ပဲ ရင်းနှီးပါတယ်။ အဲဒီကိစ္စကို သူရေးပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော်နဲ့တွေ့လို့ စကားစပ်မိကြတော့ သူပြောတာ အချိန်စောလွန်းတယ်လို့ သူက ဝန်ခံပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သူနဲ့ သဘောတူပါတယ်။ သူပြောတာ အချိန်စောလွန်းနေတယ်။

မြို့ပြခေတ်၊ မြို့ပြဝါဒဆိုတာ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Urban State, Ur-

banism ပေါ့လေ။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေက မြို့ပြခံစားမှု၊ မြို့ပြဝါဒကို ပြောလိုက်တာက ကျေးလက်ခေတ် မဟုတ်တော့ဘူးလို့ သတိပေးချင်တဲ့ သဘောလည်း ပါလိမ့်မယ်ထင်ပါတယ်။ ကဗျာတွေ ရေးဖွဲ့ကြတာမှာ ရှေးရိုးခေတ်အတိုင်း ချစ်သူနှစ်ဦးဆိုရင် လရောင်အောက်မှာ မိန်းကလေးရဲ့ အလှဆိုရင် မျက်လုံးက ကြယ်ညီနောင်၊ မျက်ခုံးက စင်ရော်တောင်၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို ဖွဲ့ရာမှာလည်း မြင်းမိုရ်လောက်၊ သစ္စာတိုင်ရာမှာလည်း အဏ္ဏဝါ ခန်းခြောက်စေတော့၊ ချစ်သူက စွန့်ခွာသွားရင်လည်း ရင်ထဲမှာ ငရဲမီးလျှံ တောက်သလောက် စသည်ဖြင့် ရှေးခေတ်ပုံစံတွေပဲ ထင်ဟပ်နေတယ်။ ဒီခေတ်မှာက ချစ်သူနှစ်ဦးဟာ လရောင်အောက် မဟုတ်ဘူး။ အင်းလျားကန်စပ် ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ လေးဘီးအငှားကားပေါ်မှာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဒီတော့ ကဗျာတွေမှာ လှပလွမ်းမောဖွယ်ရာဖြစ်အောင် တမင်ရေးဖွဲ့ကြရင်း ခေတ်နောက် ကျန်နေမယ် ဆိုတာကို သတိပေးတဲ့အနေနဲ့ ရေးတာလို့ ကျွန်တော်နားလည်လိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော့် အယူအဆအရ ပြောရရင် မြို့ပြခံစားမှု၊ မြို့ပြဝါဒ ဆိုတာတွေဟာ တမင်လုပ်ယူလို့ ရတာမဟုတ်ဘူး။ မြို့ပြခေတ်ကို တကယ်ရောက်လာမှ ခံစားလို့ ရတဲ့ကိစ္စမျိုးလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။

ဒီတော့ မြို့ပြခေတ်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာကို ပြောချင်ပါတယ်။ အတိုချုပ်လိုက်ရင်တော့ ကျေးလက် မရှိတော့တဲ့ လူနေမှုဝန်းကျင်လို့ ပြောနိုင်တာပေါ့။ ဘာကြောင့် ဒီလို ဖြစ်လာရသလဲ။ ကျွန်တော်တို့ သိနေကြတဲ့ စက်မှုတော်လှန်ရေးကစပြီး ကောက်ကြရအောင်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးကြောင့် စက်ရုံကြီးတွေ ပေါ်လာ

တယ်။ စက်ရုံရှိတဲ့နေရာမှာ လူတွေ စုဝေးပြီး နေထိုင်ကြရင်းက မြို့ကြီးတွေ ဖြစ်လာတယ်။ မြန်မာပြည်မှာဆိုရင် ရေနံချောင်းတို့ ချောက်တို့ဆိုတဲ့ မြို့ကြီးတွေ ဖြစ်လာသလိုပေါ့။ စက်ရုံလုပ်ငန်း ကြီးရင်ကြီးသလောက် မြို့ကြီးတွေကလည်း ကြီးလာတာပေါ့။

အနောက်နိုင်ငံမှာကျတော့ စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးတွေကလည်း အဆမတန် ကြီးထွားနေတော့ စက်ရုံမြို့ကြီးတွေ ဖြစ်ကုန် တယ်။ အဲဒီ စက်ရုံကြီးတွေအတွက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတွေ ကောင်းအောင် လုပ်ရပြန်တော့ ဆက်သွယ်ရေးကလည်း လျင်မြန်လွယ်ကူလာပြန်တာပေါ့။ ဒီကြားထဲမှာ တယ်လီဖုန်းတွေ၊ ရေဒီယိုတွေ၊ ရုပ်မြင်သံကြားတွေ စတဲ့ သိပ္ပံပစ္စည်းတွေကလည်း သိပ်ပြီး တိုးတက်လာတော့ ဆက်သွယ်ရေးမှာ နီးတယ်၊ ဝေးတယ်ဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ တစ်ဒေသနဲ့ တစ်ဒေသ ဘာမှ မထူးခြားဘူး။ သိစရာကိစ္စဆိုရင် သူသိတဲ့ အချိန် ကိုယ်ကသိပြီ။ ကိုယ်သိတဲ့အချိန် သူလည်း သိပြီ။ နောက်ကျတယ်ဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။

ဒါဖြင့် သူတို့ဆီမှာ လယ်သမားတို့၊ ခြံလုပ်သားတို့၊ မွေးမြူရေးလုပ်သားတို့ မရှိတော့ဘူးလားဆို ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူက အသိဉာဏ် နောက်ကျသူ၊ အဆင့်နိမ့်သူ မဟုတ်ဘူး။ မြို့ပေါ်မှာ နေချင်နေမယ်။ လယ်ထွန်ချိန်ကျတော့ အိမ်က ကိုယ်ပိုင်ကားနဲ့ ထွက်သွား။ လယ်ထဲရောက်တော့ လယ်ယာဂိုဒေါင်ထဲက လယ်ထွန်စက်ကို ထုတ်ယူ၊ လယ်ထွန်၊ ပြီးတော့ ကိုယ့်ကားနဲ့ ကိုယ့်အိမ်ကို ပြန်လာ။ အဲဒီလိုပဲ လေယာဉ်ကွင်းက ခရီးသည်ပို့ ကားကြီးတွေကို မောင်းတဲ့ ဒရိုင်ဘာကလည်း သူ့ကိုယ်ပိုင်ကားလေးနဲ့ လေယာဉ်ကွင်းကို မောင်းသွားတာပဲ။ ဟိုရောက်တော့ သူ့အလုပ်ရုံက ကားကြီးကို ဆွဲမောင်း၊ ပြီးတော့ ကိုယ့်ကားလေးနဲ့ ပြန်လာတာပဲ။

သူတို့ဆီမှာ ကျေးလက်မရှိတော့ဘူး။ ကျေးလက်မရှိဘူးဆိုတာ အိမ်စုလေးတွေ မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ အိမ်စုလေးတွေ ရှိချင်ရှိမယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ အေးအေးချမ်းချမ်း နေချင်လို့ မြို့ကြီးပြကြီးနဲ့ ဝေးတဲ့နေရာမှာ အိမ်ဆောက်ပြီး နေချင်လည်း နေမယ်။ ဒါပေမယ့် ကျေးလက် မဟုတ်ဘူး။ ခေတ်နောက်မကျဘူး။ လူနေမှု မနိမ့်ဘူး။ သူတို့မှာ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ရေခဲသေတ္တာ၊ အဝတ်လျှော်စက်၊ တယ်လီဖုန်း အားလုံးရှိနေကြတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဆီက ကျေးလက်မျိုးမဟုတ်ဘူး။

ကျွန်တော်တို့ဆီက ကျေးလက်ဆိုမှ သတိရလို့ ပြောရဦးမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် (၂၀)နီးပါးက ကျွန်တော်က ဒီတုန်းက မော်လမြိုင်ကောလိပ်မှာ အမှုထမ်းနေတယ်။ တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း လေတပ်ထဲက စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက် ကျွန်တော့်ဆီ ရောက်လာတယ်။ မော်လမြိုင်လေယာဉ်ကွင်းနဲ့ ကောလိပ်ကလည်း နီးပြန်၊ ကျွန်တော်ရှိနေတာလည်း သိပြန်မို့ ဝင်လာတာပါပဲ။ သူက ဒီတော့ ရဟတ်ယာဉ်မောင်းနေပြီ။ သူ့ရဟတ်ယာဉ်မောင်းရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ပြောရင်း သူက ဝမ်းနည်းပန်းနည်း ပြောသွားတဲ့ အတွေ့အကြုံတစ်ခုကို ကျွန်တော် ခုထက်ထိ စွဲနေတယ်။ တစ်နေ့မှာ သူကစစ်ဘက်တာဝန်အရ တောခေါင်ခေါင်တစ်ခုမှာ ရဟတ်ယာဉ် ဆင်းပေးရတယ်။ ပြီးတော့ စောင့်နေရတာပေါ့။ အဲဒီတုန်းမှာ တောသားကြီးနှစ်ယောက် ထင်းခုတ်ခားမကြီးတွေနဲ့ တောထဲက ထွက်လာပြီး သူ့ကိုရော၊ ရဟတ်ယာဉ်ကိုရော မရဲတရဲနဲ့ လှမ်းကြည့်နေသတဲ့။ သူကလည်း လူရိုး တောသားကြီးတွေမှန်း သိတော့ လှမ်းပြီး “လာလေ၊ လာကြည့်ကြပါ” လို့ လှမ်းခေါ်သတဲ့။ ဟိုလူကြီးနှစ်ယောက်က တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက် ကြည့်ပြီးမှ သူ့

အနားကို ကပ်လာပြီး သေချာကြည့်၊ နောက်မှ ဒူးတုပ်ချပြီး ထိုင်လိုက်တယ်။ “စကြာမင်းလေး ဆိုတာကို ခုမှ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်ဖူးရပါတယ် ဘုရား” လို့ ဆိုတော့ သူက လန့်ပြီး “ဟ . . . မဟုတ်ဘူး၊ မဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်လည်း ခင်ဗျားတို့လိုပါပဲ။ ဒါလည်း စကြာယာဉ် မဟုတ်ဘူး။ မောင်းတတ်ရင် ဘယ်သူမောင်းမောင်း ရပါတယ်” လို့ ပြောတာမရဘဲ “ကိုယ်တော်လေး လူတိုင်းကို အတွေ့မခံဘူးဆိုတာ သိပါတယ်။ ဖူးခွင့်ကြုံလို့ ဖူးရတာပါ” ဆိုပြီး ဦးချကန်တော့ကြတော့ တာပဲတဲ့။ ပြီးတော့ ဘာမှ မပြောတော့ဘဲ တောထဲဘက် ပြန်သွားကြတော့တာပဲတဲ့။ သူကဆက်ပြီး “အဲဒါပဲ ဖိုးအောင်သင်းရေ၊ မင်းတို့ကသာ တက္ကသိုလ်ကြီးမှာ ပညာရပ်ကြီးတွေ ဘာကြီးတွေ သင်ကြနဲ့ ကြီးကျယ်နေကြတာ။ ငါတို့ မြန်မာပြည် တောခေါင်ခေါင်ဒေသတွေမှာ ဟယ်လီကော့ပ်တာနဲ့ ငါ့ကို စကြာမင်းလေး ထင်ကြတုန်းပဲ ရှိသေးဗျား” လို့ စိတ်မကောင်းခြင်း ကြီးစွာနဲ့ ပြောသွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စ၊ ယုံတမ်းစကား မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါ ကျွန်တော်တို့ဆီက မြို့ပြနဲ့ ကျေးလက်ပဲ။

အဲဒီလို ခေတ်နောက်ကျတော့ အသိပညာမဲ့တော့ နိုင်ငံရေးကိစ္စ၊ လူမှုရေးကိစ္စတွေကအစ ဟိုလူပြော ဟုတ်နိုး၊ ဒီလူပြော ဟုတ်နိုး ဖြစ်ကြတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒီအစိုးရ လက်ထက်မှာ အသုံးလုံးကျေ သင်တန်းတွေ၊ စာမတတ်သူ ပပျောက်ရေး ကိစ္စတွေကို လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခု ဖြစ်အောင် လုပ်ကြရတာပေါ့။ အဲဒီ ကျေးဇူးတွေကြောင့်ပဲ ခုဆိုရင် ကျေးလက်တွေဟာ ရှေးကထက် မျက်စိပွင့်လာတယ်။ မြို့ပြနဲ့ နီးတဲ့ဒေသ ကျေးလက်တွေဆိုရင် အတော်ကို သိသိသာသာ ဖွံ့ဖြိုးလာတယ်။ စာပေဟောပြောပွဲတွေ ဘာတွေ တောင် အားကြီးမာန်တက် လုပ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် မြို့ပြကျေး

လက် ကွာခြားမှုတော့ ရှိနေသေးတာပဲ။ ရှိနေသေးပုံကို ပြောဦးမယ်။ လွန်ခဲ့ တဲ့ သုံးနှစ်လောက်က ငြိမ်းကျော်တို့၊ တင်မိုးတို့ တောရွာလေး တစ်ရွာကို စာပေဟောပြောပွဲအတွက် သွားကြတယ်။ အဲဒီက မူလ တန်းကျောင်းဆရာလေးက ဝါသနာကြီးပြီး မဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့ ပွဲပေါ့။ သူတို့ ရောက်သွားတော့ ထင်းတုံးကြီး တစ်တုံး ထမ်းလာတဲ့ လူတစ်ယောက်က “စာရေးဆရာတွေ ဆိုတာလားဗျို့” လို့ မေးတော့ “ဟုတ်ပါတယ်” ပေါ့။ သူက ဘာဆက်မေးသလဲဆိုတော့ “ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းမပါဘူးလားဗျ” တဲ့။ ဒီလူတွေ ဘာဖြေရမှန်း မသိဘဲ ဖြစ်ကုန် ကြတာပေါ့။ သူတို့ ပရိသတ် အခြေအနေကိုလည်း သိသွားပြီလေ။ အဲဒါ ကျွန်တော် အပိုပြောတယ် မထင်နဲ့။ ခင်ဗျားတို့ဆီကို ငြိမ်း ကျော်ဖြစ်ဖြစ်၊ တင်မိုးဖြစ်ဖြစ် ရောက်လာရင် မေးကြည့်။ နှစ်ယောက် လုံးကလည်း အပြောကောင်း၊ ဟာသကောင်း၊ ခင်ဗျားတို့ အူတက် နေမယ် စိတ်ချ။

အဲဒါ တောခေါင်ခေါင်ကြီး မဟုတ်ဘူး။ ရန်ကုန်နဲ့ မလှမ်း မကမ်း ရွာလေး။ ငြိမ်းကျော်ရဲ့ စကားအတိုင်းဆိုရင် “အဘသင်းရာ၊ ရာသီဥတု ကြည်ကြည်လင်လင်၊ မြူတွေဘာတွေ မရှိရင် ရွှေတိဂုံ ကိုတောင် လှမ်းမြင်နိုင်မယ် ထင်တာပဲ။ အဲဒီလောက် ကပ်ပြီး အဲဒီ လောက်ကွာနေတာ တွေ့ခဲ့ရသဗျ” တဲ့။

ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ဆီက မြို့ပြကျေးလက် ကွာဟမှုကို နည်းသွားအောင် ဘယ်လောက်ထိ ကြိုးစားရဦးမယ်ဆိုတာ တွေးမိ ကြရောပေါ့။ ဒီတော့ မြို့ပြခံစားမှုဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး တကယ် ရနိုင်မလဲ။ ကဗျာထဲမှာ အလင်္ကာလေးတွေ၊ ဥပမာလေးတွေ ပြောင်း လဲလာတာမျိုးလောက် ရှိမှာပေါ့။ ချစ်သူမျက်နှာကို ခုစိမ်း၊ ခုဝါ၊ ခုနီ မီးပွိုင့်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်တာမျိုး၊ ချစ်သူရဲ့ မရေရာတဲ့ သဘောကို

မှိတ်တုတ် မှိတ်တုတ် မျက်တောင်ခတ်နေတဲ့ နီယွန်မီးချောင်းနဲ့ ဥပမာပေး တင်စားတာမျိုး၊ ဒါမျိုးတော့ ရှိမှာပေါ့။ အဲဒါလည်း မြို့ ပြခံစားမှု အဆင့်ကို ရောက်သေးတာ မဟုတ်ဘူး။

သူတို့ဆီမှာ စက်မှုတွေ တိုးတက်လာတာကြောင့် အားလုံး အကုန်ကောင်းနေပြီ မထင်နဲ့။ သူတို့မှာလည်း သူတို့ဒုက္ခနဲ့ သူတို့ပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်ဆိုရင်ပဲ ဒီပျဉ်းမနား၊ ရေဆင်းစတဲ့ ဒေသတွေ နဲ့ မတူတော့ဘူး။ ရန်ကုန်မှာ ကျောတစ်နေရာစာ အိပ်ဖို့ နေရာလေး ရဖို့ကအစ ခက်နေတဲ့ လူတွေတစ်ပုံကြီး။ ချစ်သူနှစ်ဦး ချစ်ကြပါ လျှက်နဲ့ နေစရာအိမ်ခန်း စပေါ် မပေးနိုင်လို့ ရက်ရှည်ကြာညောင်း သုံးနှစ်သုံးမိုးမက ခြောက်နှစ်ခြောက်မိုး ဖြစ်ကုန်တာတွေ တစ်ပုံ ကြီး။ သူတို့ဆီကျတော့ ဒီထက်ပိုဆိုးကုန်တာပေါ့။ ဒီလောက်အေး တဲ့ ရာသီဥတုမှာ ကွင်းပြင်ထဲမှာ လမ်းဘေးမှာ အမိုးအကာမရှိ ကိုယ် ကို စောင်တွေပတ်။ ပလတ်စတစ်အိတ်ထဲဝင်ပြီး အိပ်ကြရသူတွေကို တစ်ပုံကြီးရှိတယ်။ မြို့ပြခေတ်မှာ ဆင်းရဲတာက ပိုတောင် ကြောက် စရာကောင်းသလား မသိဘူး။

ကောင်းပြီ၊ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံတော့ကောတဲ့။ ကျွန် တော့် မိတ်ဆွေကြီးတစ်ယောက် ပြောဖူးတာကို ပြောပြမယ်။ '၁၉၇၄-ခုနှစ်လောက်တုန်းက ဒေါက်တာ ဘရောင်းဆိုတဲ့ ဂျာမန်ကြီးတစ် ယောက်နဲ့ ကျွန်တော် မိတ်ဆွေ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ သူက အနောက်ဂျာမ နီကပါ။ ပါဠိသုတေသီပါပဲ။ ပါဠိကို အတော်လေး ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ် တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ့။ မြန်မာလိုတော့ သိပ်မတတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ပြော ကြရတယ်။ သူက ဗုဒ္ဓဘာသာကိုလည်း စိတ်ဝင်စားတယ်။ ဗမာပြည် ကိုလည်း ချစ်တယ်။ တကယ့် လူရိုးကြီးပါ။ အသက်က (၃၅-၄၀) လောက်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ပြန်ခါနီးမှာ ကျွန်တော့်ကို နှုတ်ဆက်တော့

မျက်ရည်တွေ ဝဲနေတယ်။ “အောင်သင်း ကျွန်တော့်မျက်လုံးတစ်
 ဘက်က ရယ်လျက်၊ မျက်လုံးတစ်ဘက်က ငိုလျက် ပြန်ရတော့မယ်”
 တဲ့။ ကျွန်တော်က ဘာပြုလို့လဲ မေးတော့ “ကျွန်တော် ဂျာမနီက
 ထွက်လာခဲ့တာကြာပြီ။ တခြားနိုင်ငံတွေမှာလည်း လေ့လာခဲ့ရသေး
 တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့် မိသားစုနဲ့ ပြန်ပြီးတွေ့ရမှာမို့လည်း
 ပျော်တယ်။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ဒီလောက်ချမ်းသာတဲ့ တိုင်းပြည်
 က ခွာရမှာအတွက်လည်း ဝမ်းနည်းမိတယ်” တဲ့။ ချမ်းသာတယ်ဆို
 တဲ့နေရာမှာ သူက (Such a rich land) လို့ သုံးပါတယ်။

ဒါနဲ့ ကျွန်တော်က ဘာပြုလို့ ဒီစကားကို သုံးသလဲလို့ မေး
 ကြည့်မိတယ်။ ဟုတ်တယ်လေ၊ သူတို့နိုင်ငံနဲ့ စာလိုက်ရင် ကျွန်တော်
 တို့ နိုင်ငံက ဆင်းရဲတယ် မဟုတ်လား။ သူပြန်ဖြေလိုက်တဲ့ စကားဟာ
 ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာ စွဲကျန်နေရစ်ခဲ့တယ်။ မြို့ပြခံစားမှုရဲ့ သဘော
 လည်း ပါလာတယ်လို့ ထင်မိတယ်။ သူက “အောင်သင်း၊ ခင်ဗျားရဲ့
 စိတ်ထဲမှာ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေ အလျှံပယ် ပေါနေတာကို ချမ်းသာ
 တယ်လို့ ထင်နေသလား။ ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ပစ္စည်း
 တွေ ပေါပါတယ်။ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပေါ်နေတာပဲ။ အဲဒါကြောင့်
 ဒီပစ္စည်းတွေနောက်က အမောတကော လိုက်နေကြရတယ်။ ဟို
 ဘက်ခန်းက ရေဒီယိုဝယ်တော့ ဒီဘက်ခန်းက ရေဒီယို ဝယ်နိုင်
 အောင် ကြိုးစားရတယ်။ ဒီဘက်ခန်းက ကတ်ဆက်ဝယ်တော့ ဟို
 ဘက်ခန်းက ကက်ဆက်ဝယ်ရပြန်တယ်။ ဟိုဘက်ခန်းက ရုပ်မြင်သံ
 ကြားဝယ်တော့ ဒီဘက်ခန်းက ရုပ်မြင်သံကြား ဝယ်နိုင်အောင် ကြိုး
 စားရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဟိုဘက်ခန်းက ဝယ်လို့ပါ။ အဲ
 ဒီလိုမှ မဝယ်နိုင်ရင် နေလို့မရတော့ဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲနေရတာပဲ။
 ကြာတော့ လူတွေဟာ ဘာကြောင့် လုပ်နေတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ဘာ

သာမသိကြတော့ဘူး။ သူများမှာ ရှိလျက်နဲ့ ကိုယ့်မှာ မရှိရင် စိတ်မချမ်းသာတော့ဘူး။ အဲဒီလို သူများနည်းတူ ဝယ်လိုက်နိုင်မှပဲ သက်သာရာရတယ်။ အဲဒါကို သူတို့ ပျော်တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီလို ပျော်တယ်လို့ ထင်ပြီး သက်သာရာ ရအောင်လုပ်ရင်း သေကုန်ကြရတာပဲ။ ဒီမှာ မစ္စတာသင်း၊ ဥရောပ တစ်တိုက်လုံးမှာ လိုက်ရှာရင်တောင်မှ မဟာစည်တို့၊ ဇေဘူတို့လို မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမျိုး တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စ တွေနိုင်မယ် ထင်သလား။ ခင်ဗျားတို့ ဆီမှာ ဘယ်လောက်များသလဲ။ ဒီလိုစိတ်ချမ်းမြေ့အောင် ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ ဘယ်လောက်ကြွယ်ဝတဲ့ တိုင်းပြည်လဲ။ ဒီတိုင်းပြည်မျိုးကိုမှ ချမ်းသာတယ်လို့ မပြောရင် ဘယ်တိုင်းပြည်မျိုးကို ပြောရမလဲ”တဲ့။

အဲဒါပါပဲ။ ဒေါက်တာဘရောင်းကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်ရင်တောင်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာနီးစပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေလို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမြင်မျိုးဘက်ကို ရောက်လာတယ်လို့ ပြောမယ်ဆိုရင် ပြောနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ့စကားထဲမှာ မြို့ပြခေတ်ခံစားမှု တစ်စိတ်တစ်ဒေသတော့ ပါလာတာ သေချာပါတယ်။

အဲဒီ မြို့ပြခံစားမှုကို ပေါ်လွင်အောင် ကဗျာတွေ ရေးဖွဲ့ကြတယ်။ ကဗျာမှာသာမဟုတ်ဘူး။ ကဗျာနဲ့ သဘောချင်း နွယ်ယောင်ရှိတဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ခေတ်သစ်ရေးနည်း၊ ရေးနည်းသစ်၊ သိစိတ်အလျဉ် စသည်အားဖြင့် အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြတဲ့ ဝတ္ထုတိုပုံသဏ္ဍာန်တွေက အဲဒီမြို့ပြရဲ့ “လူမှုဝန်းကျင်ဖိအား” (Social pressure) အောက်မှာ မလူးသာ မလွန့်သာ ပင်ပန်းကြီးစွာ လှုပ်ရှားနေထိုင်ရတဲ့ လူသားရဲ့ တစ်ဦးချင်း ဝေဒနာကို ဖော်ကျူးဖို့ ကြိုးပမ်းကြတယ်။ ဘဝဆိုတာကို ပုံဖော်လို့ မရအောင် ဝေဝါးလာ

ကြတယ်။ ဘဝရည်မှန်းချက်တွေ တန်ဖိုးတွေ ဆိုတာဟာ အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူးလို့ ထင်လာကြတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တိုင်းက နားလည်ဖို့ အတော်လေး ခက်ပါတယ်။ အနောက်တိုင်းရဲ့ အခြေခံ ဒဿနပေါ်ပေါက်ပုံနဲ့ ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တိုင်းရဲ့ အခြေခံ ဒဿန ပေါ်ပေါက်ပုံကလည်း အလွန်ကွာခြားပါတယ်။ ဒါတွေပြောရရင် တော့ ဆုံးမှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။

အချုပ်အားဖြင့် ခံစားမှုဆိုတာ လုပ်ယူလို့ မရပါဘူး။ တကယ်ခံစားမိမှသာ ခံစားမှု ဖြစ်တာပါ။ မြို့ပြခေတ်ဆိုတာ ကျွန် တော်တို့ဆီမှာ အဝေးကြီးလိုပါသေးတယ်။ ကဗျာမှာလည်း မြို့ပြခံ စားမှု ဘယ်မှာ ပေါ်နိုင်ပါ့မလဲ။ ပတ်ဝန်းကျင် ရုပ်ဝတ္ထုတွေ ရှိသ လောက်တော့ ကဗျာတွေမှာ ထင်ဟပ်နေတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဟိုင်းလပ်ကားတို့၊ အမြန်ယာဉ်တို့၊ ဗွီဒီယိုတို့ ဆိုတာတွေဟာ ကဗျာ တွေမှာ ပါနေတာပါပဲ။ ကဗျာထက် ရှေ့ကပြေးပြီး မြို့ကြီးပြကြီးက ပစ္စည်းထည့်ပြီး ရေးဖွဲ့တာကတော့ စတီရီယိုတေးတွေ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒီလောက်ကိစ္စဟာ မြို့ပြခံစားမှုလို့ မခေါ်နိုင်သေးပါ ဘူး။ မြို့ပြဝါဒလို့ မခေါ်နိုင်သေးပါဘူး။ ဒီလောက်ဆိုရင် ကျေနပ် ကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

(မေး) စာပေ ဝေဖန်ရေးတွင် အနုပညာစံနှင့် နိုင်ငံရေးစံဟူ၍ ရှိရာတွင် ၎င်းစံနှစ်ခုလုံးနှင့် ညီညွတ်ကောင်းမွန်သော ဝတ္ထုကို (တ ချို့ တစ်ဝက်ဖြစ်ဖြစ်) လမ်းညွှန်ပေးပါရန်။ (စာချစ်သူတစ်ဦး-မော် ကျန်း)

(ဖြေ) စာပေဝေဖန်ရေးမှာ အနုပညာစံ၊ နိုင်ငံရေးစံဆိုတာကို ထားပါတော့။ အနုပညာမှအပ တခြားသော စံတွေမှာ နိုင်ငံရေး တစ်မျိုးသာလျှင် မဟုတ်ဘဲ စာအုပ်ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက် အကြောင်းအရာတွေအရ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကျန်းမာရေး စသည် အားဖြင့် ရှိနိုင်သေးတာကို သတိပြုသင့်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးစံကို ငြင်းပယ်တဲ့ သဘောမဟုတ်စေချင်လို့ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ရှေးခေတ်ကတော့ အနုပညာမှအပဆိုရင် ရာဇရေး၊ ဓမ္မရေး၊ လောကရေးဆိုတဲ့ စံသုံးမျိုးနဲ့ တိုင်းတာကြပါတယ်။

နိုင်ငံရေး ဆိုတာမှာလည်း တစ်ယောက်ရဲ့ နိုင်ငံရေး အယူအဆနဲ့ အခြားတစ်ယောက်ရဲ့ နိုင်ငံရေး ယုံကြည်မှု ကွဲပြားရင် စံချင်းလည်း ကွဲသွားနိုင်ပါတယ်။ ခုမေးတဲ့ မေးခွန်းရှင်ကတော့ ဆိုရှယ်လစ်ရေး၊ အဖိနှိပ်ခံ၊ ခေါင်းပုံဖြတ် လူတန်းစားတို့ရဲ့ အကျိုးဆောင်ရေးဆိုတဲ့ နိုင်ငံရေးစံမျိုးကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီ စံနှစ်မျိုးနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဝတ္ထုတွေ အတော်များများ လေးရှိပါတယ်။ နိုင်ငံရေးစံနဲ့ညီတဲ့ ဝတ္ထုတွေက ပိုလို့တောင်များပါသေးတယ်။ အနုပညာ သဘောကိုပါ အများကြီး ကိုက်ညီကြတဲ့ ဝတ္ထုဆရာတစ်ယောက်ကို ပြောရရင် ဦးသိန်းဖေမြင့်ပါပဲ။ သူ့ရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကို ပထမဖတ်ကြည့်ပါ။ ဝတ္ထုရှည်ဆိုရင် “အရှေ့က နေဝန်းထွက်သည့်ပမာ”ပေါ့။ ဝတ္ထုက အတော်ရှည်ပါတယ်။ စိတ်ရှည်လက်ရှည်တော့ ဖတ်ရလိမ့်မယ်။ တခြား စာရေးဆရာတွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။ သို့သော် အငြင်းမပွားတဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ပြောရတာကိုး။ နောက်တစ်ယောက်ကတော့ မောင်ထင်ပါပဲ။ မောင်ထင်ရဲ့ “ငဘ”ဝတ္ထုကို သေချာဖတ်ကြည့်ပါ။ အထူးသဖြင့် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းပုံကို သတိပြုပြီး ဖတ်စေချင်တယ်။ “ငဘ”ဝတ္ထုကို ဘယ်လောက်

အထိ ကြိုက်ကြသလဲဆိုရင် တစ်ခါတုန်းကဆိုရင် တောင်သူလယ်
သမားကြီးများကို “ငဘ” လို့ ခေါ်ခဲ့သည်ထိအောင်ပါပဲ။

(မေး) ကဗျာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လိုပါသည်။ မည်သည့်
အကြောင်းအရာကို လေ့လာရမည်နည်း။ (မော်ကျွန်း)

(ဖြေ) ဒီကလေးက မေးခွန်း မမေးတတ်သေးတော့ လိုချင်တာက
ဘယ်စာတွေကို ဘယ်လိုလေ့လာရမလဲလို့ မေးချင်တာနဲ့ တူပါတယ်။
ကဗျာရေးဖို့ အကြောင်းအရာကို ဆိုလိုဟန် မရှိပါဘူး။ ကဗျာရေးဖို့
အကြောင်းအရာဆိုတာက လေ့လာလို့ ရတာမဟုတ်ဘူး။ မြင်းမိုရ်
တောင် အကြောင်းကိုလည်း ကဗျာဖွဲ့နိုင်တာပဲ။ အပ်နဖားပေါက်
အကြောင်းလည်း ရေးဖွဲ့နိုင်တာပဲ။ သစ်ရွက်အကြောင်း၊ ပန်းပွင့်
အကြောင်း၊ အချစ်အကြောင်း၊ ရေးစရာတွေချည်းပဲ။ အကန့်အသတ်
မရှိအောင် များပါတယ်။

အဲ . . . ကဗျာဆရာဖြစ်လို့ ပထမဆုံး လိုအပ်တာကတော့
ကဗျာချစ်တတ်ဖို့ပါပဲ။ ကဗျာလေးတွေကို တကယ်ချစ်တတ်ပြီး
တကယ်အရသာ ခံတတ်လာရင် ကဗျာဆရာဖြစ်ဖို့ ပထမအဆင့်
နီးစပ်လာပါပြီ။

ဒုတိယအဆင့်ကတော့ ကိုယ်ချစ်တတ်တဲ့ ကဗျာလေးတွေ
ကို အမြတ်တနိုး ရွတ်ဖတ်ကြည့်ပါ။ အသံထွက်ပြီး ရွတ်ဖတ်ပါ။
ကဗျာကောင်းလာရင် အနက်အဓိပ္ပာယ်တင် အရသာရှိတာမဟုတ်
ပါဘူး။ နားထောင်ရတာရော ရွတ်ရတာပါ အရသာရှိပါတယ်။ မင်း
တို့သိနေပြီးသား ကဗျာထဲက လွယ်လွယ်ဥပမာ တစ်ခုကို ထုတ်ပြ
ပါမယ်။ မင်းသုဝဏ်ရဲ့ “ပြောသံ” ကဗျာထဲမှာ “မကြည်တဲ့နှလုံး၊ မပြုံး

တဲ့မျက်နှာ၊ မြင်းပေါ်က မောင်ရင်လောင်း၊ ငဲ့စောင်းလို့ ကြည့်သော ခါ”တဲ့၊ ကာရန်အသံယူပုံ ဘယ်လောက်လှသလဲ။ သေချာရွတ်ကြည့် ပါ။ ဘာထပ်ပြီး တွေ့ရမယ် ထင်သလဲ။ မကြည်၊ မပြုံး၊ မျက်နှာ၊ မြင်းပေါ်၊ မောင် ဆိုတာတွေဟာ အသံတူကလေးတွေ၊ မ၊တို့၊ ပ၊တို့ ဆိုတဲ့ အသံတွေက နှုတ်ခမ်းပိတ်ပြီး ရွတ်ရတာ။ နှုတ်ခမ်းဌာန်လို့ ခေါ်တယ်။ ပါဠိလိုတော့ သြဋ္ဌဌာန်ပေါ့။ ဌာန်ဆိုတာက အသံဖြစ်ရာ နေရာဌာနပေါ့။ နှုတ်ခမ်းမှာ ဖြစ်တဲ့အသံတွေကို စီထားတယ်ဆိုပေ မယ့် ကြားထဲမှာ ခုထားတဲ့ အသံမပါရင်၊ မစီတတ်ရင်လည်း လျှာ ချော်တဲ့၊ လျှာထစ်တဲ့၊ အရွတ်ရခက်တဲ့ အသံတွေ ဖြစ်သွားတတ် တယ်။ ဥပမာ- “ရွံ့ပေါ် ရှဉ့်ပြေး၊ ရှဉ့်မွှေး ရွံ့မလူး”ဆိုတာမျိုးပေါ့။ “တုံးအောက်ကဖား၊ ပြားတဲ့ဖားက ပြား၊ ဖောင်းတဲ့ဖားကဖောင်း”ဆို တာမျိုးလို အရွတ်ရခက်သွားတတ်တယ်။

“မကြည်တဲ့နှလုံး၊ မပြုံးတဲ့မျက်နှာ၊ မြင်းပေါ်ကမောင်ရင် လောင်း၊ ငဲ့စောင်းလို့ ကြည့်သောအခါ”ဆိုတာကို သေချာ အရသာ ခံမြည်းစမ်းပါ။ ရွတ်ရတာကိုပဲ ချိုနေတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒါ ကြောင့် မခုရတာ ဂုဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ ရွတ်ဆိုချိမြသော ဂုဏ်ပေါ့။ မြန်မာလိုတော့ သံတူကပ်အလင်္ကာရယ်လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာလည်း ရှိတယ်။ ဥပမာ The fair breeze blew, The white foams flew ဆိုတာမျိုးပေါ့။ သူ့မှာတော့ တစ်ခုပိုလာတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က လေပြည်ကလေးကလည်း တိုက်နေတယ်။ ရေမြှုပ်ရေ ပန်းတွေကလည်း တဖွားဖွား ပျံထနေတယ်ပေါ့။ ပင်လယ်ထဲမှာ ရွက် သင်္ဘောကြီး လွင့်သွားတဲ့အကြောင်းကို ရေးထားတာ။ အဲဒီမှာ ကြည့် ကြရအောင် Breeze, blew ဆိုတာတွေက အသံတူရုံမကဘူး။ ပြင်း ပြင်းရွတ်ပြီး ဆိုကြည့်ရင် လေတိုက်သံပါ ကြားယောင်လာရတယ်လို့

အင်္ဂလိပ်တွေက ခံစားမိကြတယ်။ foams flew ဆိုတာမှာလည်း အသံတူ ကပ်ရုံတင်မကဘူး။ ဖွားဖွားနဲ့ ရေမြှုပ်ရေပန်းသံပါ ကြား ယောင်လာရတယ်လို့ ခံစားကြတယ်။ အသံခပ်ပြင်းပြင်း ရွတ်ကြည့် ပါလား။ ရေမြှုပ်သံ ကြားတာ မကြားတာ အပထား။ ပါးစပ်ကတောင် အမြှုပ်ထွက်လာမှာ သေချာတယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာတော့ အဲဒီ သံတူ ကပ် အလင်္ကာကို alliteration ဂုဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ တို့ခေတ်တုန်းက တော့ (၁၀)တန်းမှာကိုပဲ အင်္ဂလိပ်ကဗျာသင်ရတယ်။ တောင်တွင်း ကြီးက ဆရာကြီး ဦးဘမောင်က အင်္ဂလိပ် အလင်္ကာတွေကိုပါ သင် ပေးပြီး အရွတ်ခိုင်းတော့ ခုထက်ထိ အလွတ်ရနေတယ်။

အဲဒီလိုပဲ “ဖြန်းနိုင်ပေ ကိုရွှေစည်၊ တီနိုင်ပေ ကိုရွှေနဲ့၊ ရွှဲ နိုင်ပေ ကိုရွှေမောင်း။ လုံမငယ်အရွက်အိုးကို အငြိုးနဲ့ လှောင်ရော ထင့်” ဆိုတာကိုလည်း သေချာရွတ်ကြည့်စမ်းပါ။ မခုရတာဂုဏ်ကို တွေ့လာရပါလိမ့်မယ်။

ပြောချင်တာက ကဗျာလေးတွေကို သေချာ ရွတ်ကြည့်ပါ။ အရသာ ခံကြည့်ပါ။ နောက်ပြီးတော့ ကြိုက်ရင်အလွတ်ကျက်ပါ။ မြန်မြန် လွယ်လွယ် ရပါလိမ့်မယ်။ ကဗျာစပ်နည်း၊ ကာရန်ယူနည်း စာအုပ်တွေကို မလှေ့လာဘဲနဲ့ အသံ ကာရန်ရဲ့ သဘောတွေကို သိလာပါလိမ့်မယ်။

အဲ . . . အကြောင်းအရာတွေပုံ၊ မြင်ပုံတွေကိုလည်း တစ် စတစ်စ ရိပ်မိလာလိမ့်မယ်။ ရိပ်မိမယ်လို့သာ ပြောတာနော်။ တတ် ကျွမ်းလာလိမ့်မယ်လို့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒါကို သင်ပေးလို့ မရဘူး။ ကိုယ့်ခံစားမှုနဲ့ကိုယ် ဖန်တီး ယူရတာ။ ဒါကြောင့် A poet is born not made ကဗျာဆရာဆိုတာ မွေး ရာပါ။ လုပ်ယူလို့ မရဘူးလို့ ပြောကြတာပေါ့။

(မေး) ။ အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီးတိုင်းရဲ့ “နေမင်းကြီးနဲ့ လွဲခဲ့လို့ ငိုမြည်ဟစ်ကြွေးနေလျှင် လမင်းကြီးနဲ့ပါ လွဲရလိမ့်မည်” ဆိုသည့် ကဗျာဟာ ဘယ်အရာကို ရည်ရွယ်၍ ရေးထားသည် ဆိုတာကို ကျွန်တော် သိလိုပါသည်။

(ဖြေ) ။ မင်းမေးလိုက်တဲ့ မူရင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာလေးကို ငါလည်း သဘောကျလို့ အလွတ်ရနေတယ်။ အဲဒါ တိုင်းရဲ့ Stray Birds (ငှက်တေလေ လေလွင့်ငှက်ငယ်များ) ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲကပဲ။ မူရင်းက If you shed tears when you miss the sun, you'll also miss the stars. တဲ့။ ဘာသာပြန်တာက ဘယ်သူ ပြန်တယ်တော့ မသိဘူး။ မူလကဗျာရဲ့ ဆိုလိုရင်းကို မပေါ်လွင်စေဘူး။ ဒီတော့ မှားတယ်ပဲ ပြောရမှာပေါ့။ ဘာသာပြန်တာက အဟုတ်မဟုတ်တော့ မင်းတို့ လည်း နားမလည်နိုင်တော့ဘူး။ to shed tears ဆိုတာက မျက်ရည် ကျတာ။ miss ဆိုတာက လွဲတာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ဆုံးရှုံးတဲ့ သဘောကို ပြောတာ။ အဲဒီကဗျာလေးနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ စာရေး ဆရာသန်းဆွေ ဘာသာပြန်တာလေးကို ကြိုက်တယ်။ သူက ကဗျာ စာအုပ်အဖြစ် ဘာသာပြန်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ ဝတ္ထုတိုကလေး တစ်ပုဒ်ထဲမှာ အကြောင်းဆိုက်လို့ ထည့်ပြီး ရေးသွားတာ ဘယ်ဝတ္ထု လဲတော့ မမှတ်မိတော့ဘူး။ ကြာပြီကွ။ သူ့ဘာသာပြန်ပုံလေးက “နေ မင်းကြီး ဝင်သွားပကောရယ်လို့ မျက်ရည်ကျနေရင် ကြယ်ရောင် တွေကိုလည်း မမြင်ရတော့ဘူးပေါ့” တဲ့။ ကဲ . . . ဘယ်လောက် ကောင်းသလဲ၊ ဟုတ်တယ်လေ မျက်ရည်ဖုံးနေတဲ့ မျက်လုံးက ဘယ် မှာ မြင်နိုင်ပါတော့မလဲ။

အဲဒီ မေးခွန်းထဲက ဘယ်အရာကို ရည်ရွယ်တာလဲဆိုတာ

ကတော့ အတော်လေး ခက်တယ်ကွ။ တစ်ခု ဆုံးရှုံးသွားလို့ ဖြေတန် မဆည်နိုင်ဖြစ်နေရင် ကျန်တာတွေရဲ့ အလှ ကောင်းကျိုးကို သတိမူ ခံစားခြင်း မပြုနိုင်တော့ဘူးဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။ ဥပမာ ချစ်သူက မိမိအပေါ် သစ္စာဖောက်သွားရင် ('နောက်တစ်ယောက်ရှာပေါ့'ဟု ကျောင်းသားတစ်ယောက်က လှမ်းဖောက်လိုက်သဖြင့် ဝါးကနဲ ရယ် ကြပါသေးသည်) အေး ရှာချင်ရင်လည်း ရှာပေါ့။ ကဗျာဆိုလိုတာက ချစ်သူအတွက် လှမ်းဆွတ်တသနေရတာကြောင့် ကိုယ့်မိဘ ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝန်းစတဲ့ တခြားသူတွေ ပျော်စရာတွေကိုပါ အရသာ မခံနိုင်အောင် ဖြစ်သွားမှာပေါ့။ အဲဒါကြောင့် ဘဝကြီးတစ်ခုလုံး ပျက် သုဉ်းမသွားစေသင့်ဘူး ဆိုတဲ့သဘောပါပဲ။

ဒီမေးခွန်းမှာ သင်ခန်းစာလေး တစ်ချက်ကတော့ ကဗျာ ကို ဘာသာပြန်ရာမှာ မူလကဗျာကို နားလည်ရုံနဲ့ ဘာသာပြန်လို့ မရဘူး။ ထိုးထွင်းနားလည်ပြီး ခံစားတတ်မှ၊ မြန်မာစကားကိုလည်း နိုင်နင်းမှ ဘာသာပြန်ဖတ်သူလည်း အရသာ တွေ့နိုင်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားတာပဲ။

ခု ဒီမေးခွန်းမှာ ငါကိုယ်တိုင်က ဒီကဗျာကို သိနေရုံမက ဘူး။ ကျောင်းသားဘဝက အခန်းထဲမှာတောင် ရှေးပြီး ကပ်ထားခဲ့ဖူး လို့သာကိုး။ နို့မဟုတ်ရင် အဲဒီဘာသာပြန်ကြီး ဖတ်ပြီး ငါတောင် အူကြောင်ကြောင် ဖြစ်ရဦးမှာ သေချာတယ်။

(မေး) ။ မြန်မာလူမျိုးတွေ မြန်မာစာကို အဓိကထားရမည်၊ သူ ဘစ်ပါး တိုင်းပြည်က ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စာများကို အားမပေးရဘူး ဆိုပြီး ယခု ဘာဖြစ်လို့ အင်္ဂလိပ်စာကို အရေးပေး သင်ကြားရတာလဲ ခင်ဗျား။ (မော်ကျွန်း)

(ထိုမေးခွန်းကို ဖတ်ပြလိုက်သောအခါ အားလုံး ရယ်ကြပါသည်။)

(မြေ)။ ။ အင်း . . . မင်း မေးခွန်းကလည်း အချွန်ကလေးနဲ့ကိုကွ၊ တန်တော့ ဒီကောင် အင်္ဂလိပ်စာမှာ တော်တော် ဒုက္ခရောက်ပြီး ဒီဘာသာကြီးမပါရင် ကောင်းမှာပဲကွာလို့ အောက်မေ့ဟန်တူတယ်၊ (ရယ်ကြပါသည်။)

မင်းမေးခွန်းထဲအတိုင်း မြန်မာစာကို အဓိကထားသားပဲကွ။ သူငယ်တန်းကစပြီး ၁၀-တန်းအထိ၊ နောက် တက္ကသိုလ်အထိ မြန်မာစာကို သင်နေကြရတာပါပဲ။

မင်းရဲ့ မေးခွန်းမေးပုံက မဟုတ်သေးဘူး။ “သူတစ်ပါး တိုင်းပြည်က ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စာများကို အားမပေးရဘူး”လို့ ရှေးထားတယ်။ အဲဒါလည်း မဟုတ်သေးပါဘူး။ လူကြီးတွေ ပြောတာက မြန်မာ့ရေမြေ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မဆီလျော်တဲ့ တိုင်းတစ်ပါး ယဉ်ကျေးမှုတွေ၊ သရုပ်ပျက်ယဉ်ကျေးမှုတွေ အားပေးခြင်း မပြုဘူးလို့ ပြောတာပါ။ စာပေမှာလည်း မြန်မာ့ရေမြေယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မဆီလျော်တဲ့ စာပေမျိုး ဆိုရင်တော့ တားမြစ် ရှုတ်ချချင် ရှုတ်ချမှာပေါ့။ အဲဒီမှာ စာပေဆိုတာက ဝတ္ထုတွေ၊ ပြဇာတ်တွေ၊ ကဗျာတွေ၊ ဒါမျိုးတွေကိုပြောတာ။ အဲဒါ ကျတော့လည်း သရုပ်ပျက်နေရင် အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ စာအုပ်မှ မဟုတ်ဘူး။ မြန်မာစာနဲ့ ရေးထားလည်း တားမြစ်တန်ရင် တားမြစ်မှာပေါ့။ ရှုတ်ချတန်ရင် ရှုတ်ချမှာပေါ့။ ငါလည်း ဒီလိုပဲ၊ မြန်မာဝတ္ထုတွေ၊ ကဗျာတွေထဲမှာ မြန်မာ့ရေမြေနဲ့ မသင့်ရင်၊ ပြည်ထောင်စု တည်မြဲရေး၊ လွတ်လပ်ရေး တည်တံ့ရေး စသည်တို့ကို ထိပါးရင် အဲဒီစာအုပ်ကို ရှုတ်ချမှာပဲပေါ့။

ဒီတော့ ယဉ်ကျေးမှုတွေကို ဆိုလိုတာ။ အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်စကား သင်တာနဲ့ ဘာဆိုင်လို့လဲကွ။ ကျောင်းတွေမှာ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ပေးတာက အင်္ဂလိပ်ယဉ်ကျေးမှုကို သင်ပေးတာမှ မဟုတ်ပဲ။ ကမ္ဘာ့သိပ္ပံပညာရပ်တွေ၊ ဝိဇ္ဇာပညာရပ်တွေ၊ ဆေးပညာတွေ စသည်တို့ကို ဖတ်နိုင်အောင်၊ နိုင်ငံခြားကို ပညာတော်သင်တွေ လွှတ်နိုင်အောင် သင်ရတာကွ။ တိုင်းခြားဘာသာစကားဆိုတာ တတ်ရင် ကောင်းတာချည်းပဲ။ ရန်ကုန်မှာဆိုရင် နိုင်ငံတော်အဖိုးရက နိုင်ငံခြားဘာသာသင် သိပ္ပံရယ်လို့ ဖွင့်ပြီး အင်္ဂလိပ်တင်မကဘူး။ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်၊ ဂျပန်၊ တရုတ်၊ ရုရှ ဘာသာစကားတွေ၊ စာတွေကို သင်ပေးနေတာပဲ။

ကဲ မင်းပဲ စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ ဟင် ဒီလို မပြောတတ်ချင်ဘူးလား။ ဖြစ်နိုင်ရင် ပြောတတ်ချင်တာပေါ့ကွ။ လူကြီးကွေပြောတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုယ့်တိုင်းပြည်၊ ကိုယ့်လူမျိုးကို ချစ်ပါ။ တိုင်းတစ်ပါး ယဉ်ကျေးမှုကို အထင်ကြီးပြီး သရုပ်ပျက်ယဉ်ကျေးမှုတွေကို ကျင့်သုံးရာက တိုင်းချစ် ပြည်ချစ်စိတ် မပျောက်ကွယ်ပါစေနဲ့လို့ ပြောတာပါ။ အဲဒါ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအဖတ် သင်တာနဲ့ ဘာဆိုင်သလဲကွ။ ကမ္ဘာတိုးတက်တဲ့ ပညာရပ်တွေကို လေ့လာမှတ်သားနိုင်အောင်လို့ လက်နက်ပစ္စည်းအဖြစ် သင်ရတာပဲ။

မင်းဘာသာမင်း အင်္ဂလိပ်စာညံ့ရင် ဖိပြီးကြိုးစားပါကွာ။ မဆိုင်တဲ့ အပေါက်တဲ့ ကလိုင်နဲ့ မခေါက်လိုက်ပါနဲ့။

အဲ ပြောရဦးမယ်။ အင်္ဂလိပ်တွေ ကျတော့လည်း အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကထားပြီး သင်ရတာပဲ။ ဒါပေမယ့် နိုင်ငံခြား ဘာသာတစ်ခုကိုတော့ မသင်မနေရပဲ။ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်၊ ရုရှစသည်အားဖြင့်ပေါ့။ တန်းမြင့်ကျောင်းမှာကို သင်ရတာ။

ကဲ ဒီလောက်ဆို ဘာသာစကား လေ့လာမှုနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ဆိုတာရော၊ သရုပ်ပျက် ယဉ်ကျေးမှုဆိုတာရော သဘောပေါက် လောက်ရောပေါ့ကွာ။

(မေး)။ ။ ယနေ့ စတုရီယိုတေး၊ စတီတ်ရှီးစတဲ့ သရုပ်ပျက်တေး တွေဟာ အလွန် ထွန်းကားနေပါတယ်။ ဒါတွေကြောင့် မြန်မာ့ ယဉ် ကျေးမှု ပျက်စီးတိမ်ကော သွားနိုင်ပါသလား။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူ ပေါင်းများစွာ အသက်သွေးပေးပြီး ရယူခဲ့ရတဲ့ လွတ်လပ်ရေးကြီးကို ဖြတ်နိုးတဲ့စိတ် လျော့ပါးသွားနိုင်ပါသလား သိပါရစေ။
(ပျဉ်းမနား သကြားစက် ဆွေးနွေးပွဲ)

(ဖြေ)။ ။ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ပဲ တိုတို ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှု တည်ဆောက်ခဲ့တာဟာ ခဏ တစ်ဖြုတ် တည်ဆောက်ခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရှည်လျားစွာသော သမိုင်းကြောင်းကြီး ရှိပါတယ်။ ပုဂံခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုကို လက်ခံသုံးစွဲခြင်း မပြုမီက ကိုယ်ပိုင် ယဉ်ကျေးမှုတွေဟာလည်း ခု ထက်ထိ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ဂီတမှာလည်း ဘယ် လောက်ပဲ ခေတ်ပေါ်တေးတွေ၊ တိုင်းတစ်ပါးသံစဉ်တေးတွေ ခေတ် စားနေနေ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်တေးတွေဟာ ပျောက်မသွား နိုင်ပါဘူး။ ဒီနေ့ ခေတ်ပေါ် စတီရီယိုစီရိစ်တွေရဲ့ သက်တမ်း၊ အဆို တော်တွေရဲ့ သက်တမ်းဟာ တိုတောင်းလှပါတယ်။ နောင်အရှည်မှာ ကျန်ရစ်မယ့် အဆိုတော် ဘယ်နှစ်ယောက် ရှိမလဲဆိုတာတောင် ခန့်မှန်းရ ခက်ပါတယ်။

ခုလိုပဲ တချို့ခေတ်ပေါ် အဆိုတော်တွေဟာ သီချင်းကြီးတွေကို ခေတ်ပေါ်တူရိယာ ပစ္စည်းတွေနဲ့ ဆိုနေကြပါပြီ။ တူရိယာ ပစ္စည်းမှာလည်း ဒီလိုပဲ။ ဘယ်ပစ္စည်းတွေ ဘယ်လောက်ပဲ တိုးလာလာ မြန်မာ့ ဆိုင်းဝိုင်းကြီး ပျောက်မသွားနိုင်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ယုံပါတယ်။ မြန်မာ့စောင်းကောက်ရဲ့ ကျက်သရေလျော့ပါး မသွားနိုင်ဘူးလို့ ယုံပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်က မျိုးချစ်စိတ်နဲ့ တစ်ဖက်သက် ပြောနေခြင်း မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုလိုနီခေတ်မှာ နိုင်ငံခြား တူရိယာတွေ ဝင်လာလိုက်တာ တပုံကြီးပဲ။ အင်္ဂလိပ်သံစဉ်တွေကို မိုးတဲ့ သီချင်းတွေလည်း ပေါ်လာခဲ့တာပဲ။ မြန်မာ့ရိုးရာ ဆိုင်းဝိုင်းကြီး ခေတ်မှိန်သွားခဲ့သလား။ ပျောက်သွားခဲ့သလား။ မပျောက်ခဲ့ပါဘူး။

နောက်ပြီး ဒီနေ့လူငယ်တွေ၊ အထူးသဖြင့် ဂီတကို တကယ်လိုက်စားကြတဲ့ လူငယ်တွေဟာ သူတို့သန်ရာ သန်ရာ ဂီတ၊ နှစ်သက်ရာ တူရိယာပစ္စည်းတွေကို သုံးစွဲနေကြပေမယ့် မြန်မာ့ဆိုင်းဝိုင်း၊ စောင်းကောက် စသည်တို့ကို လုံးဝ မထင်မသေးကြပါဘူး။ အထင်မသေးတဲ့အပြင် အထင်ကြီးကြတာကိုသာ တွေ့ရပါတယ်။

ဒီလို ခေတ်အလျောက် ပေါ်ပေါက် ဆန်းသစ်မှုတွေဟာ ရှေ့လျှောက်လည်း ဒီလိုပဲ နေဦးမှာပါ။ အဲဒီ ဆန်းသစ်မှုတွေထဲက မြန်မာ့နား၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မဟပ်စပ်တဲ့ သီချင်းတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း မှေးမှိန်ပြီး ဆက်စပ်တဲ့ဂီတ၊ သီချင်းတွေက မြန်မာ့ဂီတထဲကို ထပ်မံ စီးဝင်ပြီး အားကောင်း ခိုင်မာအောင် လုပ်သွားမှာသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုဆိုတော့ ဒီနေ့ သရုပ်ပျက် တေးဂီတတွေကို တစ်စုံတစ်ရာ ဝေဖန်ခြင်း မပြုဘဲ ကြည့်နေရမလားတဲ့။ ဒီလိုလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ကြည့် မနေကြပါဘူး။ ဒီနေ့ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ သဘင်ဆိုင်ရာ

မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ သူတို့ ဂီတသမား အချင်းချင်းကိုပဲ ဝေဖန်ကြ၊ ထိုးနှက်ကြ၊ ရှုတ်ချကြနဲ့ ရေးသားနေကြတာပါပဲ။ သူတို့မှာလည်း ခေတ်ပေါ် အဆန်းအသစ်ကို လိုက်စားကြပေမယ့် အမျိုးသားစိတ် ရှိနေကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော့် ကိုယ်တွေ့တစ်ခု ပြောပြချင်ပါတယ်။ ၁၉၇၃ လောက်က ထင်ပါတယ်။ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာ သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် မြန်မာစာအဓိက ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ မောင်မယ်သစ်လွင် ကြိုဆိုပွဲမှာ “မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်တေးများ” ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ အာရှလူငယ် သီချင်းတွေ၊ တပ်မတော် သီချင်းတွေ၊ ချစ်မယားနဲ့ စစ်သားစတဲ့ သီချင်းတွေကို မိတ်ဆက် အချိုးစကားလေးတွေနဲ့ တင်ဆက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ လူငယ်တွေဟာ လက်ခုပ် တဖြောင်းဖြောင်းနဲ့ တက်တက်ကြွကြွ အားပေးကြတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ သီချင်းဆိုနေစဉ်မှာကိုပဲ သြဘာသံ ဟည်းထွက်လာလို့ ခဏလောက်ရပ်ပြီးမှ ဆက်ဆိုရတာတောင် ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

သူတို့ဟာ လွတ်လပ်ရေးကို မြတ်နိုးကြပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်စွန့်သွားရတဲ့ ရဲဘော်ပြည်သူတွေကို ကြည်ညို ရှိသေကြပါတယ်။ ခုဆိုရင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အနုပညာအသင်းက အဲဒါကို အစီအစဉ်ကြီးတစ်ခု အနေနဲ့ သီဆို ဝါးမှုတ်လေ့ ရှိပါတယ်။ ဒီ ပျဉ်းမနားမြို့မှာတောင် လွတ်လပ်ရေးနေ့လား ဘာနေ့လဲတော့ မသိဘူး။ လာပြီး ဖြေဖျော်ရသေးတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒါ ကျွန်တော် စပြီးလုပ်ခဲ့တဲ့ အစီအစဉ်ပါပဲ။ ကျွန်တော့် ကိုယ်တွေ့မို့ ပြောတာပါ။ ဒီနေ့ လူငယ်တွေဟာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးနဲ့ အချုပ်အချာ အာဏာကို ထိပါးလာရင် အမိမြေမှ သားကောင်းများချည်းပဲလို့ ကျွန်တော် ယုံပါတယ်။

အမိမြေမှ သားကောင်းများဆိုလို့ စကားစပ်မိတာနဲ့ ပြော

လိုက်ရဦးမယ်။ ရန်ကုန်ရုပ်ရှင်ရုံတွေမှာ နိုင်ငံခြားကားကောင်းတွေနဲ့ မြန်မာကားတွေဟာ မယှဉ်သာပါဘူး။ နိုင်ငံခြားကားတွေ တင်နေတဲ့ ရုပ်ရှင်ရုံတွေကို အသွားအောင် လုပ်နိုင်တာ “အမိမြေမှ သားကောင်းများ” တစ်ကားပဲ တွေ့ဖူးပါသေးတယ်။ လူငယ်တွေဆိုတာ တိုးကြ၊ ဝှေ့ကြနဲ့ ရိုက်ကြ နှက်ကြဖြစ်လို့ ရဲက ဝင်ပြီး ထိန်းပေးရပါတယ်။ အဲဒီလောက်အထိ စိတ်အားထက်သန်ကြပါတယ်။

တချို့ဆိုရင် အိမ်မှာ ရုပ်မြင်သံကြား ရှိတော့ နှစ်ခါပြန်လောက် ကြည့်ပြီးနေပါပြီ။ ကျွန်တော်က ကြည့်ပြီးသားပဲ၊ ဒီလောက် တိုးဝှေ့ကြည့်နေရသလားကွာလို့ မေးတော့ အရသာချင်း မတူဘူး ဆရာလို့ ပြောပါတယ်။ ရုပ်ရှင်ရုံထဲက ထွက်လာကြရင်လည်း ရွှေတန်းရဲဘော်လေးတွေကို ကြင်နာစိတ် လေးစားစိတ်နဲ့ တဖွဖွ ပြောနေကြတာကို တွေ့ရတယ်။ သူတို့ ရင်ထဲမှာ ဇာတိမာန်တွေ တက်နေတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောဝံ့ပါတယ်။ ဒီကောင်လေးတွေက စတိတ်နို့တွေကို အလုအယက် ကြည့်ပြီး အော်နေတတ်ကြတဲ့ ကောင်လေးတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ မျိုးချစ်လူငယ်တွေဆိုတာ ကျွန်တော်တော့ ယုံပါတယ်။

တစ်ခုရှိတာကတော့ အပျော်အပါးဘက် လွန်မသွားအောင်သာ ထိန်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဂီတကနေပြီး အပျော်လွန်သွားတာ၊ တစ်ခါတစ်ရံ မူးယစ်သောက်စားခြင်းထိအောင် ရောက်သွားတတ်တာတွေတော့ ရှိပါတယ်။ ဒါက ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မဆိုင်ပါဘူး။ အပျော်လွန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ မြန်မာ့ရိုးရာဂီတကို လိုက်စားနေရင်းလည်း အပျော်လွန်ပြီး ပျက်တတ်တာပါပဲ။ တိုင်းတစ်ပါးဂီတမှာတော့ ပိုပြီး နီးစပ်ပါတယ်။ တိုင်းတစ်ပါး ဂီတ ပညာရှင်တွေ၊ အဆိုတော်တွေထဲမှာလည်း တချို့ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးကြတာ

တွေ့ရှိတော့ အတုမြင် အတတ်သင်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်တတ်တာပေါ့။ ဒါတွေကိုတော့ လူကြီးမိဘတွေက ထိန်းသိမ်းကြရမှာပေါ့။ အဲဒါဟာ လည်း သူတို့ တစ်ဦးချင်းဘဝအတွက်ပါ။ မြန်မာ့ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု ကြီး၊ လွတ်လပ်ရေးကြီးအတွက် မဟုတ်ပါဘူး။

အချုပ်ပြောရရင်တော့ ဒီမဖြစ်စလောက် စတီရီယိုတေး လေး ဘာလေးကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှုကြီး မပျက်နိုင်ပါ ဘူး။ ဒီလောက်ကလေးနဲ့ ပျက်သွားရင်လည်း အဲဒီယဉ်ကျေးမှုမျိုးကို မက်မော နှမြောနေဖို့ မရှိဘူး။ စိတ်ချပါခင်ဗျား။ ယဉ်ကျေးမှုရော၊ လွတ်လပ်ရေး မြတ်နိုးစိတ်ရော မပျက်နိုင်ပါဘူး။

(မေး) ဆရာခင်ဗျား။ ကျွန်တော့်မှာ ကိစ္စနှစ်ခုကို ဟိုဟာလုပ်ရ နီး၊ ဒီဟာလုပ်ရနီး ဝေခွဲမရ၊ ရွေးချယ်မရ ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတာ အကြံပေးစေလိုပါတယ် ခင်ဗျား။

(စက်မှုတက္ကသိုလ်)

(ထိုမေးခွန်းကို ဖတ်လိုက်ရသောအခါ အားလုံး ရယ်ကြပါ သည်။ သို့သော် အဖြေရခက်သော ဉာဏ်စမ်းဟာသမေးခွန်းမျိုး ဖြစ် နေ၍ စိတ်ဝင်စားနေကြပုံတော့ ရပါသည်။ ထိုနေ့က ကျွန်တော် ဟောပြောသော ခေါင်းစဉ်မှ “ဝတ္ထုစရိုက် လူ့စရိုက်”ဖြစ်၍ လူ့ သဘာဝ၊ စိတ်သဘာဝများ ပါသောကြောင့် သူ့မှာ အပူတပြင်း တွေ့ ကြုံနေရသည့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်လေနီး မေးရှာဟန် တူပါ သည်။)

(ဖြေ) အင်း . . . မင်းမေးခွန်းကလည်း “သွားတိုက်ဆေးဗူး ညှစ်ပြီး ဘယ်လိုပြန်သွင်းရမလဲ”ဆိုတဲ့ ငါ့သား အငယ်ဆုံးကောင် မေးတဲ့

မေးခွန်းမျိုး ဖြစ်နေပြီကွ။ ငါလည်း မပြောတတ်ဘူး။ ဒီတော့
“နောက်ကို ညှစ်ဦးကွဆိုပြီး တင်ပါးကို နှစ်ချက်လောက် ရိုက်လိုက်ရ
တော့တာပဲ။

ကဲ . . . ထားပါတော့။ မင်းပြဿနာက ဘာမှန်းမသိ၊ ညာ
မှန်းမသိဆိုတော့ အကြံပေးရတာ ခက်တယ်ကွာ။ သို့သော် ငါ ကြား
ဖူးတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားစုလေးတစ်ခု ရှိတယ်။ ဘယ်သူပြောတာလဲ
တော့ မမှတ်မိတော့ဘူး။ "Your happiness lies not in doing
what you like but in liking what you have to do" တဲ့။
အဓိပ္ပာယ်က ကိုယ်ကြိုက်တာလုပ်ခြင်းဟာ တကယ့်ပျော်ရွှင်မှုကို
မရနိုင်ဘူး။ ကိုယ်လုပ်ရမှာကို ကြိုက်လာမှ တကယ့် ပျော်ရွှင်မှုကို
ရနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒီတော့ မင်းလုပ်ချင်တာနဲ့ လုပ်သင့်တာကို ကွဲ
ပြားအောင် စဉ်းစားပေါ့ကွာ။ ကိုယ့်ဆန္ဒကို ဦးစားမပေးဘဲ အကျိုး
အကြောင်းကို ဦးစားပေးပြီး ရွေးပေတော့။ အဲဒါမှ ဝေခွဲလို့ မရနိုင်
အောင် ဖြစ်နေသေးတယ်ဆိုရင်တော့ ငါ့မိတ်ဆွေ ရေကြောင်း နည်း
ပြသင်တန်းဆရာကြီးတစ်ဦးရဲ့ သင်္ဘောလမ်းကြောင်း ရှာနည်းကို
သာ မှတ်ထားပေတော့။ သူက သင်တန်းရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေ အားလုံး
ပို့ချပြီးပြီ။ သံလိုက်အိမ်မြှောင်သုံးပုံ၊ ဂျိုင်ရိုမီတာသုံးပုံ၊ လတ္တီတွန်၊
လောင်ဂျီတွန်တွေ၊ နေသွားလမ်းကြောင်းတွေ၊ နက္ခတ်တာရာတွေ
ဘာတွေ ညာတွေ စုံနေအောင် တစ်ခုမကျန် သင်ပေးပြီးမှ “အဲဒါ
တွေနဲ့မှ သင်္ဘောလမ်းကြောင်း ရှာမတွေ့ရင် နောက်ဆုံးတစ်နည်းပဲ
ကျန်တော့တယ်။ အဲဒါက . . . သင်္ဘောဦးကိုသွား။ ဗယ်ဘက် လက်
ဖဝါးထဲကို တံတွေးများများ ထွေးထည့်လိုက်၊ ညာဘက်လက်ဝါး
စောင်းနဲ့ တံတွေးကို ရိုက်ချလိုက်၊ တံတွေးများများ စင်တဲ့ဘက်ကို
လိုက်သွားပေရော့ . . . ” တဲ့။

ကျွန်တော် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းတွင် ဤခေါင်းစဉ်နှင့် လစဉ် ကဏ္ဍကြီးယူပြီး ကာလရှည်လျားစွာ ရေးနေရန် ရည်ရွယ်သည် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ မတွေးမိ၊ မမြင်မိသော ကိစ္စများကို ကျောင်းသား ကျောင်းသူကလေးများကပင် တွေးမိမြင်မိတတ်ကြပုံ ကို ဖောက်သည်ချလို၍ တစ်ကြောင်း၊ ပျော်စရာ ကောင်းလှသော မေးခွန်းကလေးများကို ဝေမျှခံစားကြစေလို၍ တစ်ကြောင်းကြောင့် ရေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုထက်ပိုသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ စာပေ ဟောပြောပွဲများ သာမက စာပေဆွေးနွေးပွဲများလည်း ထွန်းကား မြိုင်ဆိုင်လာစေလို ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာပေဟောပြောပွဲ ဖြစ်မြောက်အောင် ကမကထ ပြုလုပ်နေကြရသူတို့၏ ဒုက္ခမှာ မသေးလှပါ။ ငွေကြေးရှာရ၊ စာရေး ဆရာရှာရ၊ ဖိတ်ရ၊ ခေါ်ရ၊ ပြန်ပို့ရ စသည် . . . စသည်ဖြင့် ဇာလွန် ပင်ပန်းကြရှာပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်နှင့် ရန်ကုန်နှင့်နီးသော ဒေသ များ ဆိုလျှင် တော်ပါသေးသည်။ နယ်ဝေး ရပ်ဝေးများဆိုလျှင် ဧရာမ တာဝန်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ခက်ခဲ ပင်ပန်းလှပါသည်။

ဤမျှ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း ဆောင်ရွက်ကြရသည်နှင့် ထိုက် တန်သော အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုကို ရစေချင်ပါသည်။ စာဆိုတော်နေ့ ဟူ၍ သတ်မှတ်ပြုလုပ်ကြသည်မှာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မြန်မာပြည်တစ်ခု သာ ရှိပါသည်။ စာပေဟောပြောပွဲတွေ၊ ဆွေးနွေးပွဲတွေကို အင်တိုက် အားတိုက် အပြိုင်အဆိုင် ပြုလုပ်ကြသည်မှာလည်း မြန်မာပြည်တစ်ခု သာ ရှိပါသည်။ ထိုအစဉ်အလာကို ကောင်းသည်ထက် ကောင်းလာ စေချင်ပါသည်။ ဟောပြောပွဲသာမက ရေးသူဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲ ပြု လုပ်ခြင်းသည် စာပေဝါသနာရှင်များအတွက် ပိုပြီး အကျိုးရှိစေနိုင်

သည်ဟုလည်း ယူဆမိပါသည်။

နမ္မတူ ဘော်တွင်းကဲ့သို့သော အချို့ဒေသရှိ စာပေဝါသနာရှင်များ ပြုလုပ်နေကြပုံမှာ အလွန်စနစ်ကျပါသည်။ သူတို့သည် လာရောက်ဟောပြောမည့် စာရေးဆရာများ၏ စာပေများကို ကြိုတင်ပြီး စေ့စေ့စပ်စပ် လေ့လာထားကြပြီး မေးခွန်းများကိုပါ ညှိနှိုင်း ပြင်ဆင်ထားကြသည်။ စာရေးဆရာကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေး မထိပါးအောင်၊ ထိုးနှက်ချေချွတ်ခြင်းအဖြစ် မရောက်အောင်လည်း သတိပြုကြပါပေသည်။ ဤသို့သော ဆွေးနွေးပွဲမျိုးမှာ စာပေတိုးတက်မှုအတွက် မုချ အကျိုးရှိစေနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် ယူဆပါသည်။

ထို့ပြင် စာပေဝါသနာပါသော ကျောင်းသားလူငယ်များကို ပါ ပူးတွဲပါဝင်စေခြင်းဖြင့် လူငယ်များအတွက်လည်း ကောင်းကျိုးရှိသော စည်းရုံးမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

ဤသို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤကဏ္ဍကို ရေးပါသည်။

(မေး) ဆရာအောင်သင်း ခင်ဗျား၊ မြန်မာစာပေထဲမှာ ဘာသာပြန်မဟုတ်ဘဲ မြန်မာစာ သန့်သန့်နဲ့ ရေးထားတဲ့ ရှေးအကျဆုံး စာအုပ်ဟာ ဘာစာအုပ်ပါလဲ ခင်ဗျား၊ အဲဒီစာအုပ်ဟာ နှစ်ပေါင်းမည်မျှ ရှိပါသလဲခင်ဗျား၊ အဲဒီစာအုပ်အမည်နဲ့ ရေးထားတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ၊ အတွေးအခေါ်ပိုင်းတွေ ပါဝင်တယ်ဆိုရင် အနည်းငယ် ရှင်းပြပေးပါခင်ဗျား။ (သထုံဆွေးနွေးပွဲ)

(ဖြေ) မေးခွန်းထဲမှာ “ဘာသာပြန် မဟုတ်ဘဲ မြန်မာစာ သန့်သန့်နဲ့ ရေးထားတယ်”ဆိုတဲ့ စကားပါလာတယ်။ မြန်မာစာ ဘယ်လောက်ထိ သန့်ရမှာလဲ ဆိုတဲ့ ပြဿနာပေါ်လာပါတယ်။ ဒီနေ့ ကိုးတန်းဆယ်တန်း ကျောင်းသားတွေ သင်နေကြရတဲ့ “ပင်ရင်းစကားပြေ လက်ရွေးစင်”ထဲမှာ သိပ္ပံမောင်ဝ “ကမ္ဘာစစ်ကြီး အမျိုး

သားကျောင်းများနှင့် မြန်မာစာ"ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါး ပါပါတယ်။ အဲဒီ
 ထဲမှာ သိပ္ပံမောင်ဝက လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့ တစ်မျိုး ကာလရှည်ကြာ
 ဆက်ဆံလာကြသောအခါမှာ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကား စသည်တို့
 ဟာ ရောယှက်လာတဲ့သဘောရှိကြောင်း ရေးထားပါတယ်။ ဒီခေတ်
 မှာ အင်္ဂလိပ်စကားလုံး ဝေါဟာရတွေ မြန်မာစကားထဲမှာ ဝင်နေတာ
 မျိုးပေါ့။ အဲဒီလို ရှေးခေတ်ကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကြောင့် ပါဠိ၊ သက္ကတ
 ဘာသာတွေနဲ့ ရင်းနှီးခဲ့ရတယ်။ မွန်နဲ့ မြန်မာတွေက အတူနေခဲ့ကြ
 တယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာစကား သန့်သန့်ရယ်လို့ ပြောဖို့ ခက်ပါ
 တယ်။ ပါဠိ၊ သက္ကတစကားလုံးတွေရော၊ မွန်စကားလုံးတွေရော၊
 တီဘက်စကားလုံးတွေရော ရောထွေးနေတာပေါ့။ ဒါဟာ မြန်မာဘာ
 သာစကားမှ မဟုတ်ပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားမှာလည်း ဒီလို
 ပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်စကား စစ်စစ်ရယ်လို့ ဘယ်ဟုတ်တော့မလဲ။
 လက်တင်၊ ဂရိ၊ ပြင်သစ်စကားတွေအပြင် ကုလားစကားတွေတောင်
 ဝင်နေတာပဲ။

မြန်မာစကားလုံး စစ်စစ်တွေတော့ ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမယ့်
 တကယ်တမ်းပြောကြ၊ ရေးပြီဆိုရင် ဘာသာခြား စကားလုံးတွေ
 ပါလာတော့တာပေါ့။ ရှေးအကျဆုံးဆိုရင်တော့ မြစေတီပေါ့။ စာအုပ်
 တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ကျောက်စာပါပဲ။ "အဲဒီကျောက်စာမှာကိုပဲ
 ပါဠိတွေ၊ သက္ကတတွေ၊ မွန်တွေ ပါနေတာပဲ နားထောင်ကြည့်ပေါ့"
 သျှရီ၊ နမေ ဗုဒ္ဓယ၊ ဘုရားသခင် သာသနာ အနှစ်တစ်ထောင့်
 ခြောက်ရာ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် လွန်လေပြီးရကား၊ ဤအရိမန္တနပုရ်
 မည်သော ပြည်နိုက်အား သျှရီကြိဘုဝန ဒိတျဓမ္မရာဇ်မည်သော
 မင်းဖြစ်၏။ ထိုမင်း ပယ်မယားတစ်ယောက်ကား ကြိလောကဝဋ်
 သကာဒေဝီမည်၏။ ထိုပယ်မယား သားတမူလည်း ရာဇကုမာရ်မည်

၏။ ထိုမင်းကား ကျွန်သုံးရွာတည်း ပယ်မယားအားပေး၏"တဲ့။
 (မြစေတီ ကျောက်စာကို အလွတ် ရွတ်ပြလိုက်လို့ ဦးအောင်သင်း
 တယ်ပိုင်ပါလား ထင်မနေနဲ့ဦး။ တက္ကသိုလ်မှာ သင်ရလွန်းအားကြီး
 လို့ အလွတ်ရနေတာ)။ ကဲ . . . အဲဒီထဲမှာကိုပဲ ပါဠိတွေ၊ သက္ကတတွေ
 နည်းရော့လား။ ဒါတောင် ဘာသာပြန်ဟုတ်မဟုတ် မသေချာသေး
 ဘူး။ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း မြစေတီ ကျောက်စာက ပါဠိ၊ မွန်၊
 ပျူ၊ မြန်မာ လေးဘာသာ ရေးထိုးထားတာကိုး။ ဒီတော့ ဘယ်ဘာ
 သာစကားကို ပင်တိုင်ထားပြီး ပထမဆုံး ရေးသလဲ။ ပါဠိသို့မဟုတ်
 မွန်ကို ပင်တိုင်ထားရင် မြန်မာက ဘာသာပြန် ဖြစ်နေပြန်ပြီ။ ဒီဆွေး
 နွေးပွဲမှာတော့ ဒါလောက်ဆိုရင် ကျေနပ်ကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်
 ပါတယ်။ ဒီထက် တိကျအောင်ဆိုရင် သေချာစူးစမ်းလေ့လာဖို့ လိုပါ
 လိမ့်ဦးမယ်။

(မေး) **ဖြောင့်ချက် ဝတ္ထုရေးတာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ဇာတ်လမ်း
 ဟုတ်ပါသလားရှင့်။**

(ဖြေ) ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မှာပေါ့။ များသောအားဖြင့်တော့ စိတ်ကူး
 ဇာတ်လမ်းဆင်ပြီး ရေးကြတာတွေပါပဲ။ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာပါတဲ့ အချစ်
 ဝတ္ထုတွေဟာ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ရပ်မှန်ပါ။ ကိုယ်တွေ့ပါနဲ့ ပြောကြ ရေး
 ကြသော်လည်း တကယ်တော့ စိတ်ကူးဝတ္ထုတွေဆိုတာ သိနေကြတာ
 ပါပဲ။ ဒီတော့ ဖြောင့်ချက် ဝတ္ထုဆိုတာဟာလည်း တကယ်အဖြစ်မှန်
 တစ်စွန်းတစ်စလောက် ပါနေစေဦးတော့ များသောအားဖြင့် စိတ်ကူး
 ဝတ္ထုတွေပဲလို့သာ ယူဆသင့်ပါတယ်။

(မေး) ဗဟုသုတ စုံလင်ဖို့အတွက် စာအုပ်တိုင်းကို လေ့လာသင့်ပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် ရွေးချယ်ဖတ်ရမလား။ ဘယ်လို စာပေမျိုးကို ရွေးချယ် ဖတ်ရမလဲဆိုတာ သိချင်ပါတယ်ရှင်။ (အ-ထ-က မော်ကျွန်း)

(ဖြေ) ဒီမေးခွန်းမျိုးကို လူငယ်တွေ မကြာခဏ မေးတတ်ကြပါတယ်။ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံသူတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်လောကြီးနေလို့ ပေါ်လာရတဲ့ မေးခွန်းတွေပါပဲ။ တစ်ခုသတိပြုစေချင်တာက ဗဟုသုတဆိုတာ နေ့ချင်းညချင်း ပြည့်စုံချင်လို့ မရပါဘူး။ အဲ . . . ကိုယ့်အပေါင်းအသင်း ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဗဟုသုတ အတန်အသင့် ရှိသူအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ခံရလောက်အောင်ကတော့ တစ်နှစ်နှစ်လောက် ကြိုးစားလိုက်ရင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်တွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အသုံးချသင့်ပါတယ်။ သုတစာစောင်တွေကိုဖတ်ပါ။ မဂ္ဂဇင်း ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ပါ။ ဖတ်ရုံသာမက မှတ်စုထုတ်တန်ရင်ထုတ်ပါ။ မှတ်စုထုတ်တာမှာ သိပ်ပြီး အသေးစိတ် မထုတ်ပါနဲ့။ အရေးကြီးတာလောက်ကိုသာ ထုတ်ပါ။ အသေးစိတ်မှတ်စု ယူနေရင် ပျင်းလာတတ်ပါတယ်။ အဲ . . . ခုနက မဂ္ဂဇင်းတွေကို ဖတ်နေရင်း ပျင်းပါတယ်ဆိုရင် စွယ်စုံကျမ်းကြီးကိုပါ ဖတ်သင့်ပါတယ်။ စွယ်စုံကျမ်းထဲမှာ ကိုယ်မကြိုက်တာကို ကျော်သွားပေါ့။ စိတ်ဝင်စားတာကို ဖတ်ပေါ့။

အဲ . . . စွယ်စုံကျမ်းထဲမှာလည်း ဘာကိုမှ စိတ်မဝင်စားဘူးဆိုရင်တော့ လက်လျှော့လိုက်ပါ။ မင်း စာဖတ်ဝါသနာ မပါဘူး။ ဗဟုသုတ တကယ်လိုချင်တဲ့သူ မဟုတ်ပါဘူး။

(မေး) ဆရာအောင်သင်းခင်ဗျား။ ရှက်တတ်တာဟာ သတ္တိနည်းခြင်းဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား ခင်ဗျား။ (မန္တလေး မီးရထား လုပ်သား စာကြည့်တိုက်)

(တစ်ခါတစ်ရံ စာပေနှင့် မဆိုင်သော ဤမေးခွန်းမျိုးလည်း ဝင်လာတတ်ပါသည်။ လူငယ်လေးတစ်ယောက် ဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။ သူတို့ ရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာလေးများကို စာရေးဆရာများ အပေါ် အားကိုးတကြီး မေးကြရာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်လည်း တတ်အားသမျှတော့ ဖြေခဲ့ပါသည်။)

(ဖြေ) ဒီမေးခွန်းဟာ စာပေနဲ့ ဆိုင်တဲ့ မေးခွန်းမဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း ဒီမေးခွန်းရှင် ကလေးငယ်အဖို့မှာတော့ အတော်လေးကြီးမားတဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် စာပေဝါသနာရှင် မိတ်ဆွေများက မေးခွန်းရှင်ကို ခွင့်လွှတ်ပါ။ ဒီလောက် စာပေမေးခွန်းတွေ များနေတဲ့အထဲမှာ ဒီကိစ္စမျိုးပါရောပြီး ဖြေပေးနေတဲ့ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ကြပါလို့ တောင်းပန်ချင်ပါတယ်။ (ထိုဆွေးနွေးပွဲမှာ နံနက် ၈နာရီခွဲ ၉ နာရီမှစပြီး ပြုလုပ်ရ နေ့လည် ၁ နာရီထိုးမှ ပြီးပါသည်။) ရှက်တတ်တာဟာ သတ္တိနည်းခြင်းဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူငယ်တွေရဲ့ လောကမှာ ပရိသတ်ရှေ့မှာ စကားပြောရမှာ။ စင်မြင့်ပေါ် တက်ရမှာ၊ စာသင်ခန်းထဲမှာ ဆရာမေးတာကို ထပြီး ပြောရမှာ စတဲ့ အသေးအဖွဲလေးတွေမှာ ရှက်နေတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒါမျိုးတွေကို ပရိသတ်ကြောက်တယ်။ လူကြောက်တယ်လို့ ပြောလေ့ပြောထ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီက အတွေ့အကြုံပါပဲ။ အလေ့အထ အတွေ့အကြုံ ယဉ်ပါးသွားရင် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောတတ် ဆိုတတ်ဖြစ်လာကြစမြဲပါ။ ဒါကြောင့် သတ္တိနည်းခြင်းရယ်လို့ မပြောသင့်ပါဘူး။

ခု-မေးခွန်းရှင် မောင်ရင်လေးကို ပြောချင်တာက ရှက်တတ်ဖို့အတွက် သတ္တိရှိဖို့ လိုတယ်ဆိုတာပဲ။ သတ္တိမဲ့ရင် အရှက်မဲ့လာတတ်တာပဲ။ မဟုတ်တာ၊ မတရားတာကို လုပ်ရမှာ ရှက်တတ်ရတယ်။ မဟုတ်မတရား လုပ်မှ ကြီးပွားချမ်းသာမယ့် ကိစ္စမျိုး ကြုံတဲ့ အခါမှာ မကြီးပွားချင် နေပါစေ၊ မဟုတ်တာ လုပ်ရမှာ ရှက်တတ်ရမယ်။ အဲဒီလို ရှက်တာမျိုးမှာတော့ သတ္တိရှိရပြီ။ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းကို စွန့်လွှတ်နိုင်တာဟာ သတ္တိပဲမဟုတ်လား။ လျှာမြက်ပင် ပေါက်လာလောက်အောင် ငတ်ချင်ငတ်ပါစေ၊ မတရားတဲ့ ထမင်းကို မစားဘူး။ စားရမှာ ရှက်တယ်ဆိုတဲ့ သတ္တိမျိုးဟာ နည်းနည်းနောနော ကိစ္စမှ မဟုတ်ဘဲ။

ဘုရားဟောတဲ့ ဟိရိဩတ္တပ္ပဆိုတာ အဲဒါပဲ။ မကောင်းမှုပြုရမှာကို ရှက်ခြင်း၊ ကြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် သေချာစဉ်းစားကြည့်ရင် မကောင်းမှုပြုဖို့ ရှက်ခြင်း၊ ကြောက်ခြင်းဟာ သတ္တိနည်းတာ မဟုတ်တဲ့ပြင် သတ္တိကောင်းတာလို့တောင် ပြောနိုင်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ (Moral Courage) လို့ ခေါ်တယ်။ စာရိတ္တသတ္တိပေါ့။ အဲဒီသတ္တိမျိုးကိုမွေးပြီး အရှက်တရား ငှိုအောင်သာ ကြီးစားပါ။ ကျန်တာတွေက ဘာမှ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိလာပါလိမ့်မယ်။ ကဲ . . . ဒီလောက်နဲ့ပဲ ကျေနပ်ပါတော့။

(မေး) ဆယ်ရေး တစ်ရေး၊ ကိုးရေးတစ်ရာ ဟု ပြောကြပါသည်။ ဆယ်ရေးမှာတော့ တစ်ရေးသာ ဖြစ်ပြီး ကိုးရေးမှာကျတော့ ဘာကြောင့် တစ်ရာဖြစ်သွားရပါသလဲသိချင်ပါသည် ခင်ဗျား။

(စာရွက်ဖြူစကလေးပေါ်တွင် ရေးထားပြီး ကခြား အမှတ်အသားမတွေ့ရသောကြောင့် ဘယ်မြို့ဆွေးနွေးပွဲလဲ မမှတ်မိတော့ပါ။ ပေါက်ခေါင်းနှင့် နတ်မောက်တစ်မြို့မြို့ပဲဟု ထင်ရပါသည်။

(ဖြေ) ဒီစကားစုလေးဟာ အတော် ယောင်လည်လည် ဖြစ်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း နားမလည်လို့ ဆရာ ကြီးများကို မေးကြည့်ခဲ့ရပါတယ်။ ဆိုလိုရင်းကတော့ “မိုးမပြိုဘူး ပြိုခဲ့သော်” ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးပါပဲ။ ဆယ်ပုံတစ်ပုံ၊ ကိုးပုံတစ်ပုံသာ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိသော်လည်း မတော်တဆ ဖြစ်လာရင်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဆိုတာ လူတိုင်း သိကြပါတယ်။ ပြဿနာက စကားလုံးကြောင့်ပါ။ ‘ရေးရာ’ဆိုတာကို ခွဲပြီးသုံးလိုက်လို့ပါပဲ။ ဆယ်ရေးမှာတော့ တစ်ရေး လို့ သုံးပြီး၊ ကိုးရေးမှာတော့ တစ်ရေးလို့ မသုံးဘဲ ‘တစ်ရာ’လို့ သုံးလိုက် တော့ (Hundred) နဲ့ ရောသွားတာပေါ့။ ဒါကြောင့် “ကိုးရေးတစ်ရာ” ဆိုတာဟာ ကိုးရေးရာမှာ တစ်ရေးရာဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်သာ ဖြစ်တယ် လို့ ဆရာကြီးများ အမိန့်ရှိတာ မှတ်သားရဖူးပါတယ်။

(မေး) ဆရာကြီး ဦးအောင်သင်းခင်ဗျား။ သားသမီးနဲ့ မိဘဟာ ဖြူစင်သန့်ရှင်းပြီး မကုန်ဆုံးနိုင်တဲ့ ၅၂၈ မေတ္တာတွေနဲ့ ချစ်ကြတယ် လို့ ပြောကြပါတယ်။ ၅၂၈ဆိုတဲ့ ဂဏန်းကိုရအောင် ဘယ်လိုအချစ် ဘယ်လိုသတ်မှတ်ပြီး ထွက်ပါသလဲ၊ ထွက်ပြပါ။ မကုန်ဆုံးနိုင်သော မေတ္တာလို့ ပြောပြီး ဖခင်က သားကို သတ်တဲ့အခါ၊ သားကဖခင်ကို သတ်တဲ့အခါ အဲဒီ ၅၂၈ မေတ္တာက ဘယ်နားကနေ ထွက်သွားပါ သလဲ၊ မှားမှန်းသိလို့ နောင်တရတော့ ဘယ်နားက ပြန်ဝင်လာပါ သလဲ၊ မကုန်ဆုံးနိုင်ဘူးလို့ ဆိုပြီး ဒီမေတ္တာက ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ဖြစ်မနေဘူးလား။ ရှင်းပြပေးပါခင်ဗျား။ (နဝမတန်း-အီး၊ မော်ကျွန်း)

(မေးခွန်းကို ဖတ်ပြလိုက်သောအခါ ဝေါကနဲ့ ရယ်ကြပါ သည်။ ကျွန်တော်၏ အဖြေကိုလည်း စိတ်ဝင်စားစွာ နားစွင့်နေကြ ပါသည်။ ကျွန်တော်လည်း တတ်စွမ်းသမျှ ပြောပြခဲ့ရပါသည်။ ၅၂၈-

သွယ် မေတ္တာတွက်ပုံကိုတော့ သေချာမှတ်မထားမိသောကြောင့် သဘောကိုသာ ပြောခဲ့နိုင်ပါသည်။ တွက်နည်းကို လွယ်လွယ်ကူကူ ရှာရန်တော့ အရှင်ဩဘာသာဘိဝံသ၏ သုတေသနသရုပ်ပြ အဘိဓာန်တွင် ရှာနိုင်ကြောင်း ညွှန်ပြပြီး စာအုပ်အမည်ကို ရေးမှတ်ယူထားကြစေလိုက်ပါသည်။ ယခု ဤအဖြေတွင်တော့ ၅၂၈-သွယ် တွက်ပုံကိုပါ သုတေသန သရုပ်ပြအဘိဓာန်မှ ကူးယူထည့်ပေးလိုက်ပါသည်။ ကျန်အပိုင်းကိုတော့ ထိုစဉ်က ပြောခဲ့သည့်အတိုင်း မှတ်မိသမျှ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ပညာရှင်များ ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ယူကြရမည် ထင်ပါသည်။)

(ဖြေ) ၅၂၈-သွယ် မေတ္တာ ရေတွက်ပုံကိုတော့ ငါလည်း ကောင်းကောင်း မမှတ်မိဘူး။ သဘောကတော့ တစ်စုံတစ်ဦးကို ရည်မှန်းတာ မရည်မှန်းတာစတဲ့မေတ္တာပို့ခြင်း ရန်မရှိပါစေနဲ့၊ အကြောင့်ကြောင်း စေလို့ မေတ္တာပို့တာတွေကို အရပ်ဆယ်မျက်နှာနဲ့ မြှောက်ရတာတွေလည်း ပါတယ်။ အဲဒီသဘောနဲ့ ရေတွက်တာပါပဲ။

အဲ . . . မေးခွန်း နောက်ပိုင်းကိစ္စ ပြောရရင်တော့ ၅၂၈-မေတ္တာက ဘယ်ကမှလည်း ဝင်မလာပါဘူး။ ဘယ်ကမှလည်း ထွက်မသွားပါဘူး။ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ဖြစ်နေတာမဟုတ်ဘူး။ အင်း . . . မင်းတို့က မေးလိုက်တာက လွယ်လွယ်ပဲ။ ပြဿနာက အကြီးကြီးကွ။ ဘယ်လိုလုပ် ဖြေလိုက်ရမှန်းတောင် မသိဘူး။ (ကျွန်တော်က ခေါင်းကုပ်ပြီး စိတ်ရှုပ်ဟန် ပြလိုက်တော့ အားလုံး ရယ်ကြပြန်ပါသည်။) ကဲ . . . သေချာနားထောင်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ “ရုပ်ဆိုတာ ထပ်ဆက်” “စိတ်ဆိုတာ ဟေ့ဆက်” ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။ စိတ်ဟာ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ဖြစ်နေတာ။ မမှန်းနိုင်အောင် မြန်ပြီး ဖြစ်လိုက်

ပျက်လိုက် တရစပ်ဖြစ်နေတာ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ နှစ်မျိုးဖြစ်လို့ မရဘူး။ ပုတီးမေ့တွေ သီကုံးထားတဲ့ ပုတီးစေတနာကြီးလိုပေါ့။ ဒေါသ ဖြစ်လာတာ ပျောက်သွားတယ်။ ဒေါသစိတ်တွေချည်း ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေတော့ ဒေါသပေါ့။ မေတ္တာစိတ်တွေချည်း ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေတော့ မေတ္တာပေါ့။ အဲ . . . ဒေါသစိတ်ဖြစ်နေ တော့ မေတ္တာစိတ် မပေါ်နိုင်ဘူး။ မေတ္တာစိတ်ဖြစ်နေတာလည်း ဒေါ သစိတ်မဟုတ်ပြန်ဘူးပေါ့။ ဖအေက သားကိုသတ်၊ သားက ဖအေ ကိုသတ်ဆိုတာမျိုးဟာ ဒေါသကြောင့်ပါ။ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးဟာ အရက်မူးယစ်ပြီး သူ့အလွန်ချစ်တဲ့ သားကလေးကို သတ်စားဖို့လုပ် တာ ကြားဖူးမှာပေါ့။ မူးနေတာကိုး။ ဒေါသဆိုတာလည်း မူးယစ်စေ ခြင်းတစ်မျိုးပဲ။ ဒေါသနဲ့ မူးယစ်သွားတော့ မဖြစ်သင့်တာ ဖြစ်ကုန် တာပေါ့။ နဂိုကမှ ဒေါသ၊ လောဘတွေကြောင့် မူးယစ်နေကြတာမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးပါ သုံးလိုက်တော့ ကိစ္စများကုန်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် မူးယစ်ဆေးဝါးကို တိုက်ဖျက်နေကြရတာပေါ့။ ပြန်ပြီးချုပ်ရရင် စိတ် ဆိုတာ အပြင်က ဝင်လာတာ မဟုတ်ဘူး။ ငါတို့ရဲ့ စိတ်ကလေးက ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ဖြစ်နေတာ။ ဒေါသစိတ်ဖြစ်လာတဲ့အခါ ဖြစ် လိုက်၊ မေတ္တာစိတ် ဖြစ်တဲ့အခါ ဖြစ်လိုက်ပေါ့။ မေတ္တာစိတ် ဝင်လာ တော့ နောင်တ ရပြန်တာပေါ့။ အဲဒီကျတော့ ဒေါသစိတ်မရှိပြန် တော့ဘူးပေါ့။ အဲ . . . မင်းတို့ တစ်ခုသတိထားဖို့က ရုတ်တရက် ဒေါသကြောင့် ဖအေက သားကိုသတ်၊ သားက ဖအေကိုသတ်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာတာမျိုးကြောင့် ၅၂၈-သွယ် မေတ္တာသဘောတရား ကြီးမှားတယ်လို့ သွားမထင်ကြနဲ့။ မိဘမေတ္တာကို သံသယ မဖြစ်ကြ နဲ့၊ ဒါက တိရစ္ဆာန်များအပါအဝင် သတ္တဝါတိုင်းမှာ ရှိနေတဲ့ တရား ကြီး၊ ကိုင်း . . . ငါလည်း ဒီလောက်ဘဲ ဖြေတတ်တယ်။ ဒီထက်

သိချင်ရင် မင်းတို့မြို့က ဆရာတော်ကြီးတွေဆီမှာ လျှောက်ထားမေး
မြန်းကြပေတော့။ မေးတော့လည်း ဒီမေးခွန်းထဲ ရေးနည်းမျိုး စပ်
ဖြဖြ သွားမလုပ်နဲ့။ ထွေးခံနဲ့ ကောက်ပေါက်လိုက်လို့ ထိပ်ကွဲပြီး ၅၂၈-
ချက် လောက် ချုပ်နေရဦးမယ်။

(ငါးရာနှစ်ဆယ်ရှစ် မေတ္တာစစ်၊ မေတ္တာမှန် ရေတွက်ပုံ
အနာမိသ အပိုင်းအခြားမရှိသော မေတ္တာငါးပါး၊ ဩဓိသ တစ်စုံ
တစ်ဦးအား သတ်မှတ်ပို့သော မေတ္တာ ၇ ပါး၊ ပေါင်း ၁၂ ပါးကို
တည်၊ အဝေရာဟောန္တ (ရန်ကင်းပါစေသော်)၊ အဗျာပဇ္ဇာဟောန္တ
(ကြောင့်ကြကင်းပါစေ)၊ အနိယာဟောန္တ (ဆင်းရဲကင်းပါစေ)၊ သုခိ
အတ္တာနံ ပရိဟာရန္တ (မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာစွာ စောင့်ရှောက်နိုင်ပါ
စေ) ၄ ခုနှင့် မြောက်၊ ၄၈ပါးရ၏။ ၎င်းကို အရပ်ဆယ်မျက်နှာနှင့်
မြောက် ၄၈၀။ ယင်း ၄၈နှင့် ၄၈၀ပေါင်းသော် ၅၂၈ ရ၏။)

တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း မဆီမဆိုင် ကျွန်တော့်ကို ရုပ်ရှင်
ဒါရိုက်တာကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် မည်သည့် အရည်အချင်းမျိုး
ကို လိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးချင်မေးတတ်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင်
တော့ ကျွန်တော်က “အဲဒါတော့ ငါလည်း မသိဘူးကွာ။ ငါသိတာ
ပြောရရင်တော့ ဒါရိုက်တာကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ နဖူးပြောင်ရ
မယ်ထင်တာပဲ” ဟု ပြောပြီး မောင်နေမိုးကြီးကို မေးငေါ့ပြလိုက်သည်။
မောင်နေမိုးက သူ့နဖူးပြောင်ကြီးကို ပွတ်သပ်ပြလိုက်တော့ ဝေါကနဲ
ပွဲကျကြပြန်ပါသည်။

ကဲ . . . ပျော်စရာ မကောင်းပါလားခင်ဗျား။

ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာများသည် စာဆိုတော်ရာသီသို့ ရောက်လျှင် နယ်အနှံ့အပြားသို့ ခရီးထွက်တတ်ကြပါသည်။ စာပေ ခရီး အတွေ့အကြုံများကိုလည်း ခရီးသွားဆောင်းပါးအဖြစ် ပြန်ပြီး ရေးတတ်ကြပါသည်။ အချို့ဆောင်းပါးများမှာ အလွန်ဖတ်လို့ ကောင်းပါသည်။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေကြီး မြသန်းတင့်ဆိုလျှင် ခရီး သွားဆောင်းပါးများကို တခမ်းတနား ရေးလေ့ရှိပါသည်။ သတိပြု မှတ်သားတတ်ခြင်း၊ အချက်အလက်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းတတ် ခြင်း၊ စာအုပ်စာတန်းများကို ကိုးကားထည့်သွင်းတတ်ခြင်းကြောင့် အလွန်ဖတ်လို့ ကောင်းပါသည်။ ဒေါက်တာ ကမ္ဘောဇခင်လှိုင် အမှူး ပြု ဖိတ်ခေါ်ချက်အရ လားရှိုးကို ဗဟိုပြုပြီး လှည့်လည်ဟောပြောခဲ့ ရသည့် မြောက်ပိုင်းရှမ်းပြည် စာပေခရီးတွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ မြသန်းတင့်၏ ရှုမဝ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရသော အခါ အသစ်ပိုမို၍ ခံစားရခြင်း၊ အသိတိုးရခြင်း ဖြစ်မိပါသည်။

ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် ပြန်လည် စစ်ဆေးမိသောအခါ ညံ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်မိပါသည်။ အတူသွားကြသူများ ဖြစ်ပါလျက် သူတို့လောက် ကျွန်တော် မခံစားတတ်ခဲ့ပါ။ သတိမထားတတ်ခဲ့ပါ။ ကျွန်တော် မှတ်မိသမျှလေးတွေကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားကြည့်လိုက်သော အခါ ရေးဖော်ရေးဖက်များ၏ ဟောပြောချက်များ၊ ဆွေးနွေးပွဲတွင် လည်းကောင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲ ပြင်ပတွင်လည်းကောင်း မေးကြ မြန်းကြ သည့် စာပေရေးရာကိစ္စများသာ ဖြစ်နေပါတော့သည်။

ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပေါ်လာတတ်သော မေးခွန်းများကို ကျွန် တော် အလွန်စိတ်ဝင်စားပါသည်။ ထိုမေးခွန်းများကြောင့် ကျွန်တော့် မှာ အတွေးသစ်၊ ရှုထောင့်သစ်များ၊ စဉ်းစားကြံဆရာများ ကြိမ်ဖန် များစွာ ပေါ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ မဖြေနိုင်သည့်အခါမျိုးလည်း ကြံဖူးပါ

သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင်လည်း ကျွန်တော် မသိပါဘူးဟုသာ ဖြေခဲ့ပါသည်။ ပြီးခြင်းဖြန်းခြင်း ဝေလည်ချောင်ပတ်လုပ်ခြင်း မပြုဘဲ နားလည်သည့်အပိုင်းကိုသာ ကြိုးစားဖြေခဲ့လေ့ ရှိပါသည်။

တခြား စာရေးဆရာတွေက ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ ရေးကြသောအခါ ကျွန်တော်လည်း ရေးချင်စိတ် ပေါ်မိပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း မရေးတတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် မှတ်မိသားမိသည့် အမေးအဖြေ ကိစ္စများကိုသာ ရေးရန် ဆုံးဖြတ်မိပါသည်။

အချို့ဆွေးနွေးပွဲများတွင် မေးသူ ကိုယ်တိုင်က နှုတ်နှင့်မေးခြင်းဖြစ်၍ မေးခွန်းအမှတ်အသား မကျန်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော် ထိုသူမေးသည်ကို တိကျရန် ကျွန်တော့်မှတ်စု စာအုပ်တွင် ကောက်ခြစ်ထားလိုက်မှသာ အမှတ်အသား ကျန်ရစ်တတ်ပါသည်။ အချို့ ဆွေးနွေးပွဲတွင်ကား မေးသူက စာရွက်နှင့်ရေးပြီး မေးမြန်းသောကြောင့် မေးခွန်းစာရွက်ကလေးများကို ကျွန်တော် သိမ်းဆည်းထားလေ့ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်ကျော်က ကျွန်တော့်အိမ်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် မီးလောင်ရာ ပစ္စည်းများ စာအုပ်များကို ထုပ်ပိုးသယ်ယူကြရာတွင် မေးခွန်းခွာ တစ်ပြုံကြီးမှာ ဘယ်ကိုရောက်သည်မသိ၊ ရှာမတွေ့သောကြောင့် ကျွန်တော် အလွန်နှမြောမိပါသည်။

ဤအမေးအဖြေများကို တင်ပြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော် ပြောလိုသည်မှာ -

- (၁) ကျွန်တော် ပြစားဝါကြွားလို၍ မဟုတ်ပါ။ ကြွားဝါပြစားလောက်သော အဖြေမျိုးမဟုတ်ကြောင်းလည်း ဖတ်ရင်း သိလာပါလိမ့်မည်။
- (၂) စာပေ ဝါရင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မဟုတ်ပါ။ ဝါနုလူ

ငယ်များ အတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဝါရင့်သူများအတွက် အာဖျ မဖြစ်လောက်သော ကိစ္စဟု ထင်မှတ်ထားသော်လည်း ဝါနုသူများအဖို့ ဧရာမကိစ္စကြီး ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။

(၃) ဆွေးနွေးပွဲ မကြုံရသော ဝါသနာရှင် လူငယ်များအတွက် ဟောပြောပွဲသာမက၊ ဆွေးနွေးပွဲပါ ဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်သင့်ကြောင်း နှိုးဆော်ရန်။

ဤသို့သော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ရေးသားတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်းစာရွက်များအတိုင်း လက်မှတ်၊ အမည် စသည်တို့ပါ ရှိသော်လည်း ဤဆောင်းပါးတွင်မူ မဖော်ပြတော့ဘဲ ချန်ထားခဲ့ပါသည်။

မေးခွန်းကို မူရင်းအတိုင်း ဖော်ပြသော်လည်း ကျွန်တော်၏ အဖြေကိုမူ ပြေခဲ့စဉ်အတိုင်း စကားပြောဟန်နှင့်ပင် ရေးပါမည်။

(မေး) ဆရာခင်ဗျား၊ ကျွန်တော် စာရေးချင်ပါတယ်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ နည်းလမ်းများကို ညွှန်ပြပေးစေလိုပါသည်။

(မော်လမြိုင်ကျွန်း ဆွေးနွေးပွဲက မေးခွန်းဖြစ်ပါသည်။ နေရာတော်တော်များများတွင် ဤမေးခွန်းမျိုးကို မေးကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ဆုံးက တင်လိုက်ရပါသည်။

(ဖြေ) ဒီမေးခွန်းကို မေးတဲ့သူဟာ အဖြေကို သူကိုယ်တိုင် သိသင့်သလောက် သိပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာရေးဆရာ ဖြစ်ချင်လွန်းအားကြီးနေတဲ့ ဇောကြောင့် ပိုပြီးကောင်းတဲ့ နည်းလမ်းလေးများ ရ

မလားလို့ အားကိုးတကြီး မေးဟန်တူပါတယ်။ လမ်းရိုးပဲ ရှိပါတယ်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်ရေးတဲ့ 'စု-တု-ပြု'ဆိုတဲ့ နည်းပါပဲ။ ပထမ သူများရေးတဲ့ စာကို ဖတ်ရှုမှတ်သားပြီး စုဆောင်း ဆည်းပူးရပါတယ်။ နောက်ပြီးမှ အတုခိုးပြီး ရေးရပါတယ်။ အဲဒီနောက် တဖြည်းဖြည်းမှ ကိုယ်တိုင် တီထွင်ဖန်တီးနိုင်တဲ့ အဆင့်ကို ရောက်ပါတယ်။

မေးခွန်းမှာ စာရေးချင်တယ်လို့သာ ပါပါတယ်။ ဘယ်လို စာမျိုး ရေးချင်တယ်ဆိုတာ မပါဘူး။ ဝတ္ထုရေးချင်တာလား။ ဝတ္ထုများများဖတ်ပေါ့။ ဖတ်တဲ့အခါမှာ ဘာကြောင့် ကြိုက်သလဲ၊ ဘယ်နေရာက လှသလဲ၊ ဘာကြောင့် လှသလဲဆိုတာ စိစစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ သူတစ်ပါး ဖန်တီးထားတဲ့ အလှကို မခံစားတတ်ရင် ကိုယ်တိုင်က ဘယ်တော့မှ အလှကို မဖန်တီးနိုင်ပါဘူး။ ဒါဟာ ပုံသေ သဘောတရားပါ။ အလှကိုမြင်တတ်ခြင်းက ပထမ။ ဖန်တီးတတ်ခြင်းက ဒုတိယပါပဲ။

ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် အဟန်ငယ် ကြီးစားရုံနဲ့ အောင်မြင်သွားတဲ့ ဝတ္ထုဆရာ၊ ကဗျာဆရာများဟာ လူမှန်းသိစ အရွယ်ကစပြီး ပုံဝတ္ထု လှတာ၊ စကားလုံး လှတာကို မှတ်မိ သားမိရှိပြီး သူတို့ကိုယ်သူတို့ တောင် သတိမထားမိဘဲ တဖြုဲဖြုဲ စိတ်ထဲမှာ ခံစားနေမိတတ်ပါတယ်။ ပုံနားထောင်သူချင်းတူရင် တခြားသူက မေ့ချင်မေ့မယ်။ သူကမေ့ဘူး။ တခြားသူက ဝတ္ထုကောင်းကြောင်းလောက်ကိုသာ မှတ်မိရင် သူက အရေးကြီးတဲ့ စကားလုံးတွေကိုပါ မှတ်မိနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ အရွယ်ရောက်ချိန်မှာ အတော်လေး စုပြီးဆောင်းပြီး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ငယ်ငယ်နဲ့ အောင်မြင်ကြတာပါ။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ဘယ်သူမှ မသိဘဲ၊ သူ့ကိုယ်သူတောင် မသိလိုက်ဘဲ စုမိဆောင်းမိ ဖြစ်လာတာကိုး။ ဒါကို အထုံပါရမီလို့

ခေါ်ချင်လည်း ခေါ်ပေါ့။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ဒါက လုပ်ယူ
 လို့ ရတဲ့ ကိစ္စမဟုတ်ဘူး။ သူ့ဗီဇနဲ့သူ အမှတ်မထင် ကလေးဘဝက
 တည်းက စိတ်ဝင်စားလာတာကိုး။ သူက ဖျိုးခနဲ ဖျတ်ခနဲ အား
 အားရှိတိုင်း ဒါလေးတွေကို တွေးမိ၊ ခံစားမိနေတာ မဟုတ်လား။
 အဲဒီလို တွေးမိနေအောင် ဘယ်သူကမှ လုပ်ပေးလို့ မရဘူး။

ဒီတော့ လုပ်လို့ရတဲ့ ကိစ္စကို ပြောကြရအောင်။ ဝတ္ထုဆရာ၊
 ကဗျာဆရာ၊ ဆောင်းပါးဆရာ၊ ဘာစာရေးဆရာပဲ လုပ်ချင်လုပ်ချင်
 အရေးကြီးတာက ဗဟုသုတ ရှိရမယ်။ ဗဟုသုတရှိအောင် စာများများ
 ဖတ်ရမယ်။ မောင်ရင်တို့ လူငယ်တွေကို ကျုပ် ပြောချင်တာက
 ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ကြပါ။ ကျုပ် ငယ်ငယ်တုန်းကလို့ မဖြစ်စေနဲ့။
 ကျုပ်ငယ်ငယ်တုန်းက ဒဂုံမဂ္ဂဇင်းဆိုပါတော့။ ကျုပ်က ဝတ္ထုပဲ ဖတ်
 တယ်။ ကျန်တာ ဘာမှ မဖတ်ဘူး။ ကျုပ်အသက် ၁၃-၄နှစ်လောက်
 ရောက်လာတော့ ဒဂုံမဂ္ဂဇင်းဟောင်းတွေကို စုထားတဲ့ လူကြီးတစ်
 ယောက်ဆီက ငှားဖတ်ရတယ်။ ဒီလူကြီးက နောက်ကျတော့ တယ်ပြီး
 မငှားချင်ဘူး။ ဒါနဲ့ တစ်အုပ်ကို ၂ ပြား ပေးရင် ငှားမယ်တဲ့။ နှစ်ပြား
 ဆိုတာ တနေ့ရတဲ့မုန့်ဖိုးပဲ။ အဲဒီလို ပိုက်ဆံပေးငှားတာလို့ သူ့အပေါင်း
 အသင်းတွေသိမှာစိုးလို့ ဘယ်သူမှ မပြောပါဘူးလို့ ကတိပေးရသေး
 တယ်။ အဲဒီတော့ ၂ပြားပေးပြီးငှားလိုက်တာ ဝတ္ထုတွေက တစ်နေ့
 ဖတ်ရင်ကုန်ပြီ။ ညကျတော့ ဖတ်စရာကုန်တာနဲ့ ဆောင်းပါးတွေကို
 ဖတ်တယ်။ မှတ်စုထုတ်တာကျတော့ အတော်လေးအရွယ်ရမှ ထုတ်
 ရကောင်းမှန်းသိတယ်။ မောင်ရင်တို့ဘာစာကိုပဲ ရေးချင်သည်ဖြစ်စေ၊
 ဆောင်းပါးတွေကို များများဖတ်ပါ။ အထူးသဖြင့် စာပေဆောင်းပါး
 တွေကို ဂရုစိုက်ပြီး အထပ်ထပ်ဖတ်ပြီး မှတ်စုထုတ်ကြပါ။ အချင်းချင်း
 ဆွေးနွေးကြပါလို့ တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။

(မေး) မနေ့က စာပေဟောပြောပွဲ၌ ရသစာပေဟူသည် နှစ်သက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပေါ်သောခံစားမှုဟု ဆိုခဲ့ပါသဖြင့် ယနေ့ ကာလပေါ်စာပေများဖြစ်သော သိုင်း၊ စုံထောက်၊ ဘာသာပြန်၊ အချစ် စသောဝတ္ထုအားလုံးတို့သည်၊ စာဖတ်သူတစ်စုံတစ်ယောက် အား နှစ်သက်ခြင်းပီတိတခုခုခံစားရရှိစေပါသဖြင့် ၎င်းဝတ္ထု အားလုံးကို 'ရသစာပေ'ဟု ခေါ်နိုင်ပါသလား။ ဝေဖန်ဆွေးနွေး ပါခင်ဗျား။

(သထုံဆွေးနွေးပွဲ)

(ဖြေ) ဟုတ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ရသစာပေတွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီလောက် ဖြေလိုက်ရင်ပဲ ဒီမေးခွန်းအတွက် ပြေလည်လုံလောက် ပါပြီ။ သို့သော်လည်း မေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က သိုင်း၊ စုံထောက်၊ အချစ်ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးတွေကို ရသစာပေမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ စာပေလို့ ခေါ်နိုင်ရဲ့လားလို့ သံသယရှိ နေတာကြောင့် မေးတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ရသဆိုတာ အမျိုးမျိုးရှိပါ တယ်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ရဲ့ "အရှေ့က နေဝန်းထွက် သည့်ပမှာ"၊ "မောင်ထင်ရဲ့ 'ငဘ'တို့လို ဝတ္ထုမျိုးမှ ရသစာပေခေါ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုမျိုးတွေဟာလည်း ရသာစာပေ ပါပဲ။ စာပေ အဆင့်အားဖြင့်သာ အနိမ့်အမြင့် သတ်မှတ်ကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော် လေ့လာမိသလောက်မှာတော့၊ ဝတ္ထုဖတ်နေခိုက် အတော အတွင်း မှာသာလျှင် နှစ်သက်နေရတဲ့ ရသမျိုးကို ပညာရှင်များ သိပ်ပြီး တန်ဖိုးထားကြပါဘူး။ ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ပြီး လက်တွေ့ဘဝ၊ လက်တွေ့ လောကမှာ ဆင်ခြင်စရာ၊ လိုက်နာစရာ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာ၊ သတိတရားရစရာတွေကို ပေးလာနိုင်ရင် အဆင့်မြင့်တဲ့ ရသစာပေ

ရယ်လို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ။ အဲဒီစုံထောက် အချစ်၊ သိုင်းဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာလည်း ရသစာပေမှာ စာရင်း ဝင်နေပါတယ်။ ဒါပါပဲ။

(မေး) ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာပေဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ဘယ်လို စာပေမျိုးကို ထိရောက်သော အကျိုးပြု စာပေဟု ခေါ်ပါသနည်း။ ဖောက်ပြန်ရေး စာပေများ ပေါ်ထွန်း တိုးတက်နေသော ခေတ်ကာလတွင် စာပေတိုးတက်မှု ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသလော။

(မော်လမြိုင်ကျွန်း)

(ဖြေ) စာပေကို အကဲဖြတ် အရေးပေးကြရာမှ စုံအမျိုးမျိုး ခွဲပါတယ်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာရေးအရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်သဘောနဲ့ ဆုံးဖြတ်ကြတာပါပဲ။ နိုင်ငံရေး စိတ်ဝင်စားသူများကလည်း နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့စုံကို သုံးကြပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးမရမီ သူ့ကျွန်ဘဝကဆိုရင် မျိုးချစ်စိတ်၊ နယ်ချဲ့ကို တွန်းလှန်ရေး လှုံ့ဆော်မှုဟာ စာပေရဲ့ စံတစ်ခုအဖြစ် သုံးစွဲပြီး ချီးကျူးခဲ့ကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာက “ပြည်သူ့အကျိုးပြုစာပေ” ဆိုတာ နိုင်ငံရေး စံတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူ့ဆိုတာဟာလည်း အလုပ်သမား၊ လယ်သမားဆိုတဲ့ လူတန်းစားကြီး နှစ်ရပ်ကို ဆိုလိုကြပါတယ်။ အဲဒီ ပြည်သူ့တွေ ဖိနှိပ် သွေးစုပ် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုမှ ကင်းဝေးရေးအတွက် အထောက်အပံ့ပြုတဲ့ စာမျိုးကို ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာပေလို့ ခေါ်ကြတယ်လို့ကျွန်တော်နားလည်မိပါတယ်။

မေးခွန်း ဝုတိယပိုင်းမှာ “ဖောက်ပြန်ရေး စာပေများ တိုးတက်နေသော ခေတ်တွင်” လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဖောက်ပြန်တယ် ဆိုတဲ့

စကားလုံးဟာ အငြင်းပွားဖွယ် စကားလုံး ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံ
ရေးပါတီတွေ အမျိုးမျိုး ပေါ်ခဲ့တဲ့ ခေတ်ကဆိုရင် ကိုယ်နဲ့ သဘော
မတူရင် ဖောက်ပြန်တယ်လို့ သမုတ်လိုက်ကြတာပါပဲ။

ခုမေးခွန်းရှင်ကတော့ သိုင်း၊ စုံထောက်၊ အပေါစား အချစ်
ဝတ္ထုတွေကို ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့် အမြင်ကတော့ အဲဒီလို
ဖျော်ဖြေရေး ဝတ္ထုဟူသမျှကို သိမ်းကုံးပြီး မရှုံ့ချစေချင်ပါဘူး။ စာ
ဖတ်သူအတွက် အတွေးအမြင်မှားမှု၊ စာရိတ္တစရိုက် ပျက်စေမှု စတဲ့
အဆိပ်အတောက်မျိုးတွေကို မဖြစ်စေရင် ဖျော်ဖြေရေး ဝတ္ထုတွေ
လည်း ရှိအပ်တာပဲလို့ ထင်မိပါတယ်။ မေးခွန်းရှင်အနေနဲ့ကတော့
အတွေးအခေါ် မြင့်မြင့် ဝတ္ထုမျိုးတွေသာ ထွန်းကားစေချင်တဲ့ စေ
တနာဖြစ်မှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် လူတိုင်းကိုယ်လို ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်တာကိုး။
သူတို့လည်း သူတို့အကြိုက်နဲ့ ရှိမှာပေါ့။ ဝတ္ထုဖတ်တာကို ဖျော်ဖြေမှု
လောက်ပဲ သဘောထားကြတဲ့သူလည်း ရှိမှာပေါ့။ သို့သော်လည်း
ငွေရရင် ပြီးရောဆိုတဲ့ တာဝန်မဲ့ စာရေးဆရာတွေ၊ ဝတ္ထုဆရာတွေ
ကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းဝန်းရှုတ်ချတိုက်ခိုက်ရမှာပေါ့။ တကယ်ဆို
တော့ အဲဒီလို စာရေးဆရာတွေဟာလည်း ကြည်ရှည်မခံပါဘူး။ ခဏ
ရှိပျောက်သွားတာပါပဲ။ ဒီကာလမှာ ဖောက်ပြန်ရေး စာပေတွေ တိုး
တက်နေတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကိုတော့ ကျွန်တော် သဘောမတူပါဘူး။
ဟိုအရင်ခေတ်ကထက် အလွန်နည်းပါးပါတယ်။ ဖျော်ဖြေရေး သက်
သက်ဖြစ်တဲ့ စုန်းတစ္ဆေ ဝတ္ထုတွေဆိုရင် လုံးဝ မထွက်တော့ဘူး။
အပြာဆန်တဲ့ ညစ်ညမ်းတဲ့ စာပေတွေဆို လုံးဝမထွက်တော့ဘူး။
ဒါတွေကို စာရင်းဇယား ချပြီး ကြည့်လိုက်ရင် ထင်ရှားလာပါလိမ့်
မယ်။ ဒီလောက်ဆို ကျေနပ်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

(မေး) “တစ်ခုသော သင်္ကြန်ခါ” ကဗျာမှ အောက်ပါ စာပိုဒ်၏ ဆိုလိုရင်းကို ကျေးဇူးပြုပြီး ဖြေဆိုပေးပါရှင့်။

ဥဩငယ်သာ၊ ပင်မြင့်မှာ သံဝါဝါနဲ့၊

သင်္ကြန်ခါ သူကညှင်းလေတော့၊ မလေးမောင်

သည်ရင်တွင်းဆီသို့၊ သီချင်း သူဝင်လာ၍ ဖြူစင်စွာ

ဂူဆင်၍သာပ၊ အောင်းမွေ့ရွှင်လန်း။ (မော်လမြိုင်ကျွန်း)

(၁၉၉၄-၉၅ ဇန်နဝါရီလတွင် မော်လမြိုင်ကျွန်းသို့ စာရေး ဆရာ ကျော်မြသန်း၊ မောင်နေမျိုး၊ ရွှေကူမေနှင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ နံနက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်က ကျောင်းသား ဆွေးနွေးပွဲ လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် ရေးသူဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ရာ ကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေက သူတို့ပါ တက်ချင်လှ ပါချည့်ဖြစ်ပြီး အုပ်လိုက်ကြီး ရောက်လာကြသဖြင့် ကျယ်ဝန်းသော တန်ဆောင်းကြီးတစ်ခုသို့ ရွှေ့ကြရသည်။ စာပေလုပ်သားများနှင့် စာပေ ဝါသနာရှင်များမှာ ရေးသူဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲကို ကျောင်းသား တွေက အပိုင်စီးလိုက်သောကြောင့် ကျောင်းသားတွေ စိတ်ဝင်စားကြ သည့်အတွက်လည်း ဝမ်းသာ၊ သူတို့ မေးချင်တာလေးတွေကိုမှ အေးအေးဆေးဆေး ဆွေးနွေး မမေးရသည့်အတွက်လည်း စိတ်ပျက်၊ ငိုရအခက်၊ ရယ်ရအခက် ဖြစ်နေကြသည်ကို တွေးမိလျှင် ယခု စာရေးရင်းပင် ပြုံးမိပါသည်။

4

အထက်ပါ မေးခွန်းမှာ ကျောင်းစာထဲက မေးခွန်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ကဗျာဆရာတို့၏ ပရိယာယ် သဘောကလေးကို ပြနေသောကြောင့် ဤဆောင်းပါးတွင် ထည့်သွင်းလိုက်ရပါသည်။)

(ဖြေ) ကဗျာကောက်နုတ်ချက်ရဲ့ ဆိုလိုရင်း အချုပ်ကတော့

သင်္ကြန်အတွင်း ဘေးမဲ့လွတ်တာတွေ၊ ရွက်ဟောင်းကြွေတာတွေ၊ လေဖျားတိုက်တာတွေ၊ ဥဩသံတွေကို ကြားရတော့ ကဗျာရေးချင်စိတ် ပေါက်လာပြီး ဒီကဗျာလေးကို ရေးလိုက်မိတယ်လို့ ပြောတာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ ဆရာဇော်ဂျီရဲ့ ညာဉ်ကလေးကို ကြည့်ကြည့် ရအောင်။ သူက ကဗျာကိုပဲ သီချင်းတဲ့၊ ရှေးခေတ်ကတော့ ဦးကြင် ဥပဒေသာသီချင်းများ၊ တေးကဗျာများ စသည်ဖြင့်လည်း ခေါ်ခဲ့ကြဖူး တယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီကလည်း သူကဗျာကို သီချင်းလို့ သုံးလိုက်ဟန် ရှိတယ်။ “ရှေးခေတ် ပုဂံပြည်”ကဗျာမှာလည်း သည် မင်းသည်ပြည်ထောင်ဖြင့်၊ မလေးမောင် ချစ်မငြီးနိုင်လို့၊ ရွှေစည်းခုံ စေတီရင်းမှာလည်း၊ ခေတ်ဟောင်းစံ ပုဂံသီချင်းကို၊ ညှင်းခဲ့ဆို ကြောင်း”လို့ ရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်။ အနော်ရထာနှင့်တကွ ညီညွတ်ကြသော ပုဂံပြည်သူတွေကို ချစ်လွန်းလို့ ရွှေစည်းခုံစေတီ ခြေရင်းမှာလည်း “ရှေးခေတ်ပုဂံပြည်” ကဗျာကို ရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲ မဟုတ် လား။

ခု မေးထားတဲ့ ကဗျာကောက်နုတ်ချက်ကို ကြည့်ရင်လည်း “မလေးမောင် သည်ရင်တွင်းဆီသို့ စီချင်း သူဝင်လာ၍” ဆိုတာ ဟာ ရင်ထဲမှာ ကဗျာလေးတစ်ပုဒ် ပြည်လာတယ်။ စကားလုံးတွေ ကာရန်တွေ ဝင်လာတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ “ဖြူစင်စွာ ဂူဆင်၍ သာပ ဒေအင်းမွေ့ရွှင်လန်း”ဆိုတာမှာတော့ ကြည်နူးဖြူစင်နေတဲ့ စာဆိုရဲ့ နှလုံးသားဂူထဲမှာ ကဗျာကလေးက လာပြီး အောင်းတယ် ပေါ့။

ဒီနေရာမှာ လေးလေးနက်နက်ကလေးတောင် ပြောလိုက် ချင်သေးတယ်။ မင်းတို့ ကျောင်းသားတွေကတော့ စာဝါနုကြသေး လို့ နားလည်နိုင်ပါ့မလား၊ မသိဘူး။ စာပေဝါသနာရှင်တွေကတော့

ဒီကိစ္စမျိုးကို နားလည်ကြတယ်။ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ ဆိုတာ ဟာ ကဗျာရေးနေတဲ့အချိန်မှာ သူ့ရဲ့ပင်ကို လူမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ပွားလူ ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုဆိုရင် (Second self) လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ရွှေမန်းတင်မောင်က ဗုဒ္ဓဇာတ်တော်ကို ခင်းနေတဲ့ အခါ ကာဠုဒါယီအဖြစ် သရုပ်ဆောင်နေတော့ သူဟာ ညွန့်ဝင်းတို့ ဝင်းဗိုလ်တို့ အဖေ ဦးတင်မောင် မဟုတ်ဘဲ ကာဠုဒါယီရဲ့ လိပ်ပြာ နဲ့ ခံစားနေတဲ့ သဘောမျိုး ခပ်ဆင်ဆင်ပေါ့။

ဒီကဗျာပိုဒ်လေးမှာလည်း အဲဒီလိုများ ဆိုလိုသလား ထင်မိ တယ်။ ဇော်ဂျီဆိုတာဟာ ကလောင်နာမည်၊ သူ့အမည်ရင်းက ဦးသိန်းဟန်တဲ့၊ တို့များရဲ့ ဆရာပဲ၊ တက္ကသိုလ် ပိဋကတ်တိုက်မှူး အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့တယ်။ ဇော်ဂျီတို့ ဝိဇ္ဇာတို့ဟာ ဘယ်မှာ နေလေ့ ရှိသလဲ။ တောကြီးမြိုင်ကြီးထဲက ဂူထဲမှာ အောင်းနေလေ့ ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ခုလည်းပဲ ဦးသိန်းဟန်ရဲ့ နှလုံးသား ဂူထဲကို ဇော်ဂျီ ဝင်လာတယ်ပေါ့။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပိဋကတ်တိုက်မှူး ဦးသိန်းဟန် ပျောက်ပြီး၊ ကဗျာဆရာ ဇော်ဂျီ ရောက်လာတယ်ပေါ့။ ကဗျာလိပ်ပြာ နိုးလာတာပေါ့။ အဲဒါ ကျွန်တော် ခံစားမိသမျှ အဖြေပါပဲ။

၁၉၈၃-လောက်က ရန်ကုန် စက်မှုတက္ကသိုလ်တွင် 'ဝတ္ထု စရိုက် လူ့စရိုက်' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာပေဟောပြောခဲ့ပါသည်။ ဟောပြောပွဲအပြီး ဆွေးနွေးပွဲတွင် မေးခွန်းများ တောင်းယူပြီး ဖြေရ ပါသည်။ ကျောင်းသားတစ်ယောက် မေးခွန်းမှာ . . .

(မေး) ဆရာအောင်သင်းခင်ဗျား၊ ဆရာ ယခုပြောခဲ့သည့် စာပေ အနုပညာ အကြောင်းအရာများမှာ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံနေသည့် လူများအတွက်သာ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလား။ ဆရာကိုယ်တိုင်က

စားဝတ်နေရေး အားလုံး ပြည့်စုံနေသည့်အတွက်သာ ဒီကိစ္စမျိုးကို ပြောနိုင်သည် မဟုတ်ပါလား။

(ထိုမေးခွန်းကို ကျွန်တော် ဖတ်လိုက်သောအခါ ကျောင်း သားအချို့မှာ ကျွက်စီကျက်စီ ဖြစ်သွားကြပါသည်။ နောက်မှ ပုဂ္ဂိုလ် ရေး ထိပါးသော သဘောမျိုး၊ လှောင်ပြောင်ထိုးနှက်သော သဘောမျိုး ပါနေသည့် မေးခွန်းကို အခမ်းအနားမှူးက မစိစစ်ဘဲ ပေးရမည်လော ဟု မကျေမနပ် ဖြစ်သည်ဟု သိရပါသည်။ သူတို့က ကျောင်း 'နာ' သည်ဟု ယူဆကြပုံ ပါသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော်ပါပဲ။ စာရေးလျှင် ပြေပြစ် သိမ်မွေ့စွာ ရေးတတ်သော်လည်း စကားပြော ဟော ဆွေးနွေးကြလျှင် သွေးပူတတ်ပါသည်။ သူက ကျွန်တော့်ကို ရိုသဲ့သဲ့ လုပ်လာတော့ ကျွန်တော်က ရိုသဲ့သဲ့ လုပ်ပြီး ဖြေလိုက်ပုံကို ကြည့်ပါ။

ရယ်ရယ်မောမော ကလေး စပြီး ပြောပါသည်။ ရယ်သံ တွင် လှောင်သံကလေး ပါသွားခဲ့ပါသည်။ မကောင်းပါ။ မသင့်ပါ။ သို့သော် ဖြစ်ပြီးခဲ့လေပြီ။

(မြေ) ကျွန်တော့်မှာ စားဝတ်နေရေး လုံးဝ ပြည့်စုံနေတယ်လို့ ခင်ဗျားကို ဘယ်သူက ပြောသလဲ။ ကျုပ်တော့ ထီထိုးနေတုန်းပဲ။ ကဲ... ကျွန်တော် စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံတာ မပြည့်စုံတာ သေချာ တာ တစ်ခုကတော့ ခင်ဗျား ဒီဟောပြောပွဲမှာလာပြီး အချိန်ကုန်ခဲ နိုင်တာဟာ ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံနေလို့ဆိုတာ မုချပဲ။ ဘယ်နှယ်ဗျာ၊ စားဝတ်နေရေး မပြည့်ဝရင် ဒီလိုနေရာမျိုး၊ စာပေဟောပြောပွဲ မပြောနဲ့ အလကားပြတဲ့ ပွဲကိုတောင် သွားမကြည့် နိုင်ဘူး”

“မိတ်ဆွေ ပြောတာ မှန်ပါတယ်။ စားဝတ်နေရေး မပြည့်စုံရင် ဘယ်အနုပညာကိုမှ စိတ်မဝင်စားနိုင်ပါဘူး။ အနုပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အနည်းဆုံး စားစရာတော့ ရှိနေရမှာပေါ့။ အငတ်ဘေးဆိုက်နေတဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အနုပညာ ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ပါ့မလဲ”

“နောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာပေဆိုတာ ဟာလည်း ပြည်သူတွေကို အကျိုးပြုဖို့ ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြည်သူထဲမှာ အနိမ့်ကျဆုံး အဆင်းရဲဆုံး ပြည်သူတွေဟာ ဒီစာပေတွေကို ဖတ်နိုင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖတ်ချိန်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖတ်ချိန်ရရင်တောင် အဆင့်မြင့် ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာပေတွေကို ကြိုက်တတ်ချင်မှ ကြိုက်တတ်မယ်။ အထူးသဖြင့် ကဗျာပေါ့။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြည်သူ့စာပေ ဆိုတာဟာ ပြည်သူ့အကျိုးပြုအတွက် ရည်ရွယ်သော်လည်း ပရိသတ်က စားဝတ်နေရေး အတန်အသင့် ပြည့်စုံကြတဲ့ လူတွေပဲ။ အဲဒီ ပရိသတ်က တကယ့် ဆင်းရဲသား ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝကို ထောက်ထား စာနာလာအောင်၊ ခေါင်းပုံဖြတ် အဖိနှိပ်ခံ ဘဝက လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အကူအညီပေးဖို့ စေတနာ ပေါ်လာအောင် ရေးဖွဲ့ စည်းရုံးကြတယ်လို့ ကျွန်တော် နားလည်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် တင်ပြချက်ကို သေချာစဉ်းစားကြစေချင်ပါတယ်။

“နိဂုံးချုပ်ရရင် မိတ်ဆွေပြောတဲ့ အချက်ဟာ မှန်ကန်ကြောင်း ကျွန်တော် ဝန်ခံပါတယ်။ နောက်ပြီး စက်မှုတက္ကသိုလ်မှာ ဟောပြောတဲ့ အကြောင်းအရာများကို ပညာအခြေခံ နိမ့်တဲ့နေရာမျိုးမှာ ပြောလို့ ဖြစ်ပါ့မလား။ စားဝတ်နေရေး မပြည့်စုံတဲ့သူတွေက တော့ ကျွန်တော် ပြောတာကို အရေးလုပ်ပြီး နားထောင်ကြပါ့မလား။

အဲဒါပါပဲ”

နောက်မေးခွန်း တစ်ခုမှာ ကျောင်းသားတစ်ယောက်၏ မေးခွန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်များ ဖြစ်သည့်အလျောက် စာပေ ရေးရာသာမဟုတ်၊ သူတို့မေးချင်တာ စွတ်မေးတတ်ကြပါသည်။ စာပေရေးရာ ကိစ္စ မဟုတ်သော်လည်း ဆွေးနွေးပွဲတွင် စာရေးဆရာ ကြုံရတတ်ပုံကို သိသာရန် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

(မေး) ဆရာကြီး ဦးကောင်သင်းခင်ဗျာ။ ကျောင်းသားတွေ အတွက် မိန်းကလေးတွေဟာ ခလုတ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား။ (၃၀၀ တန်း) ကျောင်းသားများ။ မော်ကျွန်း)

(ထိုမေးခွန်းကို ဖတ်ပြလိုက်သောအခါ အားလုံး ဝေါကနဲ ရယ်မောကြပါသည်။ ကျောင်းသူများက ပထမ ရယ်မောပြီး နောက် တော့ စုပွ စုပွ လုပ်ကြပါသည်။)

(ဖြေ) ဒီမေးခွန်းအရ ခလုတ်ဆိုတာဟာ မောင်းဖြုတ်တဲ့ ခလုတ် ကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘဲ ခလုတ်ကန်သင်းကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ် လို့ ဆရာ နားလည်ပါတယ်။ မိန်းကလေးတွေဟာ ခလုတ်ကန်သင်း ဆိုတာ ဟုတ်တယ်ဆိုရင်လည်း ဟုတ်တာပဲ၊ မဟုတ်ဘူးဆိုရင်လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ချည်းရှိနေရင် ဘယ်ပစ္စည်းမှ ခလုတ်မဟုတ်ပါဘူး။ တိုက်တဲ့လူရှိမှ ခလုတ်ဖြစ်လာတာပါ။ မိန်းကလေးတွေ သေအောင် ချော၊ သေအောင်လှနေစေဦး။ မင်းက မကြည့်မိရင် မလှပါဘူး၊ မချောပါဘူး။ အဲဒီလိုပဲ မင်းက မတိုက်ရင် ခလုတ်မဖြစ်ပါဘူး။ မတိုက်နဲ့ပေါ့။ သူ ဘာသာသူ နေပစေပေါ့။

သို့သော်လည်း ငါဖတ်ဖူးတဲ့ ဘာသာပြန် ဟာသလေးလို

လည်း ဖြစ်နေဦးမယ်။ အပျိုကြီးတစ်ယောက်က ရဲဌာနကို လှမ်းပြီး ဖုန်းဆက်တယ်။ “ကျွန်မအိမ်ရှေ့မှာ ရေဆိပ်ရှိပါတယ်ရှင်၊ တနင်္ဂနွေ နေ့တိုင်း ကောင်လေးတွေ ကိုယ်တုံးလုံးနဲ့ လာလာပြီး ရေချိုးကြတာ ကျွန်မမှာ အလွန် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ရပါတယ်။ တဆိတ် ထိန်း သိမ်းပေးကြပါရှင်”လို့ ပြောတော့ ရဲဌာနက စီစဉ်ပေးရတာပေါ့။ နောက်တစ်ပတ် တနင်္ဂနွေရောက်တော့ အဲဒီအပျိုကြီးဆီက တယ်လီ ဖုန်း တိုင်ချက် ရောက်လာပြန်ရော။ ရဲက “အစ်မကြီးခင်ဗျား။ ကောင်လေးတွေကို အစ်မကြီး အိမ်ရှေ့မှာ မချိုးရဘူးလို့ ပြောပြီးပါပြီ။ မိုင်ဝက်လောက်ဝေးတဲ့ ရေဆိပ်မှာ ရေချိုးဖို့ ပြောထားပြီးပါပြီ။ အခု အစ်မကြီးအိမ်ရှေ့မှာ ရေချိုးသေးသလား”ဆိုတော့ “မချိုးပါ ဘူးရှင်၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်မ မှန်ပြောင်းနဲ့ လှမ်းကြည့်တော့ မြင်နေရ တယ်ရှင်”တဲ့ အဲဒါပဲ မင်းတို့က မှန်ပြောင်းနဲ့ ကြည့်နေရင်တော့လည်း ဘယ်ကတ်နိုင်မလဲကွ။

(ကျောင်းသူများက တဝါးဝါးရယ်ပြီး လက်ခုပ်တီးကြပါ သည်။)

သူများတွေလို စာပေခရီး ဗဟုသုတတွေကို စာဖတ်သူ မြင်ယောင်ခံစားမိလာအောင် မရေးတတ်သဖြင့် ကျွန်တော် ရေး တတ်သမျှ အမေးအဖြေကို ရေးလိုက်ရပါသည်။ ရေးသူ ဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲ၏ သဘော၊ စာရေးဆရာတို့ ကြံတတ်ပုံများကို ရိပ်စားမိ လောက်စေရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ စာဖတ်သူ သဘောတူသည် မတူ သည်ကို အပထား၍ ကျွန်တော်၏ စာပေ အယူအဆ အချို့ကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်ထင်ပါသည်။

(မေး) “အနုပင်မက်၍ အခွက်ပျက်သည်”ဟူသော စကား၏

အဓိပ္ပာယ်ရင်းမြစ်ကို ရှင်းလင်းပြစေလိုပါသည်။

(ပေါင်းတည်)

(ဤမေးခွန်းကို ပေါင်းတည်မြို့တွင် မေးခြင်းမဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ပြန်ရောက်မှ စာရေးပြီး မေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။)

(ဖြေ) ။ ဒီစကားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် မှတ်သားဖူးသလောက် ဖြေပါမယ်။ အယူအကောက် ကွဲလွဲမှုရှိချင်လည်း ရှိနိုင်တယ်ဆိုတာ ကိုတော့ ကြိုတင်ပြီး သိထားဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ရှေးခေတ်မြန်မာပြည် မှာ ဒဂုံ၊ ကျပ်ပြား၊ မူးစေ့၊ မတ်စေ့ စတဲ့ ငွေကြေးပိုက်ဆံတွေ မပေါ်မီကာလက ငွေကြေးစတွေကို အတုံးလိုက် ချိန်တွယ်ပြီး ရောင်းဝယ် သုံးစွဲခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ- ပစ္စည်းတစ်ခုကို ဝယ်မယ်။ ဘယ်လောက်လဲ ငွေနှစ်ကျပ်ဆိုပါတော့။ ငွေတုံးနှစ်ကျပ်သားကို ချိန်ပြီး ပေးရတာ ပဲ။ ငွေကို အရည်ကျိုပြီး ခဲထားတယ်။ အများစံထားပြီး အတုံးအခဲ လုပ်တာ တစ်ပိဿာတုံးပဲ။ ငွေတစ်ခွက်ဆိုတာဟာ ငွေတစ်ပိဿာကို ပြောတာပဲ။ ခွက်တစ်ဆယ်ဆိုတာ ဆယ်ပိဿာကို ပြောတာပဲ။ ၂၅-ပိဿာ၊ ပိဿာ-၃၀ ဆိုရင် အခွက်အစိပ်၊ အခွက်သုံးဆယ်လို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ အညာမှာဆိုရင် ယနေ့ထက်ထိ ဒီအသုံးတွေ သုံးနေကြတာပဲ။

ဒီတော့ ကျွန်တော့မှာ ငွေတစ်ပိဿာတုံး တစ်တုံးရှိတယ်။ ငွေတစ်ခွက်ရှိတယ် ဆိုပါစို့။ ကျွန်တော်ဝယ်ချင်တဲ့ ပစ္စည်းက ငွေတစ်ဆယ်သား ပေးရမယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ၊ တစ်ပိဿာတုံးကပဲ ဖြတ်ပေးရတာပေါ့။ ပထမတစ်ချိမှန်းပြီး ဖြတ်ချလိုက်တယ်။ ချိန်ကြည့်လိုက်တော့ တစ်ဆယ်သားကျော်နေတယ်။ ဒီတော့ ပြန်ပြီး ဖြတ်ယူရပြန်တယ်။ ဖြတ်ယူလိုက်ပြန်တော့လည်း တစ်ဆယ်သား တိခန့်

ကိုက်ချင်မှ ကိုက်မှာပေါ့။ အဲဒီလို လိုတိုး ပိုလျှော့ လုပ်ရင်းနဲ့ပဲ ငွေစ
 အတုံးအတစ်တွေ အနပ်အဖွဲ့လေးတွေ ဖြစ်သွားတာပေါ့။ အဲဒါလေး
 တွေ ကို အနပ်လို့ခေါ်တယ်။ ဒီနေ့ထိ အောက်ပြည်အောက်ရွာမှာ
 “အကြွေ”လို့ ခေါ်ကြတဲ့ မူးစေ၊ မတ်စေ၊ ငါးပြားစေ၊ ဆိုတာတွေကို
 အညာမှာ “အနပ်” လို့ ခေါ်နေကြတာပဲ။ အကြွေမရှိဘူးလို့ မပြော
 ဘူး။ အနပ်မရှိဘူးလို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။

အဲဒီငွေ အနပ်အဖွဲ့ကလေးတွေကို မက်မောနေတော့ အဲဒါ
 လေးတွေကို မသုံးရက်ဘဲ တစ်ခွက်တုံးကြီးကဖြတ်ပြီး သုံးလိုက်တော့
 ငွေတစ်ခွက်သားတုံးကြီး ပျက်သွားတာပေါ့။ တစ်ခွက်သားအတိုင်းရှိ
 နေရင် အလေးချိန်အားဖြင့်လည်း ဘာမှ ပြောနေစရာမလိုဘူး။
 တိကျနေတာပေါ့။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် ကျပ်တန်အသစ်ကလေး
 တွေကို သုံးပစ်ရမှာ နှမြောနေလို့ တစ်ရာတန် ဖြတ်လိုက်သလို သ
 ဘောမျိုးလည်း ဖြစ်သွားတာပေါ့။

ဒီစကားကို သုံးစွဲကြတဲ့ အခါမှာတော့ “တစ်ပဲသားမက်လို့
 တစ်ခွဲသားပျက်ရတယ်” “တစ်မတ်သားမက်လို့ တစ်ကျပ်သား ပျက်
 ရတယ်” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ သုံးလေ့ရှိကြတယ် ဆိုတာကိုတော့ အား
 လုံးသိကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီစကားအရင်းအမြစ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အယူအဆကွဲလွဲတာ
 လေးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ မကြာသေးမီကပဲ စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်
 ရဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်မှာ ဒီအကြောင်းကို ရှင်းပြထားတာ ဖတ်လိုက်
 ရပါတယ်။ သူတင်ပြချက်အရ ဆိုရင်တော့ ဖလားခတ်တာက လာတဲ့
 ဝေါဟာရပါပဲ။ ဖလားခတ်ပြီးတော့ ဖလားမှာ ပန်းတွေ ကနုတ်တွေ
 ထုရဖော်ရတယ်။ အဲဒီမှာ လက်ရာမြောက်အောင်ကြိုးစားတော့ ပန်း
 အနပ်အဖွဲ့လေးတွေကို ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ပြီး ပြုတ်သိပ်နေအောင်

မွန်းလိုက်ရင် ခွက်ဖလားကြီးတစ်ခုလုံးရဲ့ အလှပျက်သွားတက်တယ် ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

သုံးစွဲတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မှာတော့ ကွဲလွဲမှုမရှိပါဘူး၊ အတူတူပါပဲ။

(မေး) ၊ “ကြည့်တတ်လျှင် ဘာဝနာ၊ မကြည့်တတ်လျှင် တဏှာ” ဆိုတဲ့အတိုင်း စာပေမှာလည်း ရေးသူအပေါ်မှာချည်းသာ လုံးဝ တည်မနေဘဲ ဖတ်သူရဲ့ အပေါ်မှာလည်း မူတည်ပြီးမှသာ အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိတယ်။ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်မှုရှိတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ ဆရာယူဆချက်ကို ပြောပြပါရန်။

(ပခုက္ကူ)

(ဖြေ) ၊ “ကြည့်တတ်ရင် ဘာဝနာ၊ မကြည့်တတ်ရင် တဏှာ” ဆိုတဲ့ စကားဟာ အလွန်မှန်တဲ့ စကားလေးပါပဲ။ မှန်ရုံမက လှလည်းလှပါတယ်။ သို့သော်လည်း “ကြည့်တတ်ရင်” ဆိုတဲ့ စကားက အတော်လေးကို ခက်တယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ ဒီစကားရဲ့ ရင်းမြစ်ကို အကဲခတ်ကြည့်ရတာမှာတော့ စာပေကို ဆိုလိုဟန် မတူပါဘူး။ မူလဆိုလိုချက်က ပွဲသဘင်ကို ဆိုလိုခဲ့ဟန်တူပါတယ်။ ရှေးခေတ်ကတော့ ပွဲလမ်းသဘင်မှာ ဇာတ်တွေကကြပြီဆိုရင် ဘုရားဟော နိပါတ်တွေကိုပဲ ကလေးရှိကြတယ်။ ဘုရားဟောသမျှ ဆိုတာကလည်း အပျင်းပြေပျော်မှုပျော်ကြပါစေတော့လို့ ဟောခဲ့တဲ့ဇာတ်နိပါတ်ရယ်လို့ရှိတာမှ မဟုတ်ပဲကိုး။ သုတ္တန်ဒေသနာကို အဘိဓမ္မာနဲ့ အဆုံးသတ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားလို ဇာတ်လမ်းဟူသမျှရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှာချည်းပဲ အဆုံးသတ်လေ့ရှိတာကို အထူးပြောနေစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဘုရားကလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှအပဖြစ်တဲ့ စကားမျိုးဆိုလို့ တစ်ခွန်းတလေမှ ဟောခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်

ကြည့်တတ်ရင် ဘာဝနာဆိုတဲ့ စကားဟာ အမှန်ပေပဲလို့ ကျွန်တော် တို့ လက်ခံကြရမှာပဲ။

မကြည့်တတ်ရင် တဏှာလို့ ဘာကြောင့် ပြောရသလဲ။ စာပေမှာတော့ ဒီတဏှာပြဿာနာဟာ ပေါ်လာနိုင်ဖို့ အခွင့်အလမ်း နည်းတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ဘုရားဟောခဲ့စဉ်ကလည်း လူထုပရိတ်သတ်ရဲ့ တပ်မတ်စိတ်တွေ၊ အကုသိုလ်စိတ်တွေကို နှိပ်ကြွအောင် လှုံ့ဆော်ဖို့ ဟောခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ သံသရာကို ကြောက် အောင်၊ တဏှာရဲ့ အန္တရာယ်ကို ထိတ်လန့်အောင်ဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ ဟောတော်မူခဲ့တာ။ ဒါကြောင့် တဏှာစိတ် ပေါ်ပေါက်ဖို့ အခွင့် အလမ်း နည်းတယ်။ အဲဒီပါဠိတော်တွေကို ဘာသာပြန်ကြည့်တာ ကလည်း အကျင့်သီလနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူကြတဲ့ ဆရာတော်ကြီးတွေ ဆိုတော့ ဘုရားရဲ့အလို တော်ကျအောင် စကားအသုံးအနှုန်း၊ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် အဖီအဖေါ့ကစပြီး စာဖတ်ပရိတ်သတ်ရဲ့ စိတ်ကို မလိုတဲ့ဘက်မရောက် အောင် အထူးသတိထားပြီး ရေးဖွဲ့တော်မူတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီဇာတ်တော်တွေကို ဇာတ်ပွဲကပြီဆိုရင် တစ်မျိုး ဖြစ်သွားပြီ။ ဇာတ်ပွဲမပြောနဲ့ ယပ်လှဲ တရားဆိုရင်ပဲ တစ်မျိုးဖြစ် သွားပြီ။ ပရိတ်သတ် လွမ်းအောင်၊ သနားအောင် စသည့်ဖြင့် အနည်း အကျဉ်းတော့ လုပ်လာရပြီ။ ဇာတ်သဘင် ဆိုတာက ရည်ရွယ်ချက် ကိုက မဖျော်ဖြေဖို့။ ပရိတ်သတ် လွမ်းအောင်၊ မုန်းအောင်၊ ရယ်အောင်၊ လုပ်ကိုလုပ်နိုင်ရတယ်။ မလုပ်နိုင်ရင် အဲဒီဇာတ်အဖွဲ့ နာမည် ပျက်တာပဲ။

“အလကားဇာတ်ပါကွာ” လို့ ပြောခံရတာပဲ။ ဒီတော့ ဘာပဲ ပြောနေနေ ပုထုဇဉ်တို့ရဲ့ အနုသယ သဘောကို လှုံ့ဆော်ဖို့ ကြိုးပမ်း

'ရတယ်ဆိုတာ သိသာနေပြီ။

ဒီတော့ သူတို့ကလည်း ဘာဝနာဖြစ်အောင် ဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ ပွဲကကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ကြည့်ဖို့လာတဲ့ လူကလည်း...

“ငါတို့တွေ ဘာဝနာသွားပြီး ပွားကြရအောင်” ဆိုပြီး လာကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖျော်ချင်လို့၊ ဖျော်ဖြေမှုကို လိုချင်လို့ ပွဲလာကြည့်ကြတာ။ ဒီတော့ ဘာဝနာ ဖြစ်အောင် ကြည့်နိုင်တဲ့လူ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိမလဲ။ ဒါကြောင့် ကြည့်တတ်ရင် ဘာဝနာဆိုတဲ့ စကားဟာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ အလွန်လည်း လှပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကြည့်တတ်ရင် ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ပြောလွယ်သလောက် အကျင့်ခက်တဲ့ စကားလုံး ဖြစ်တယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ ဒါက ဒီစကားပေါ် ပေါက်လာပုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားမိတာကို ကျွန်တော်က ပြောတာပါ။ ဒီကနေ့ စာပေ(အထူးသဖြင့် ဝတ္ထု)နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောကြရအောင်။

ဒီကနေ့ ဝတ္ထုဆရာတွေမှာ ဘာဝနာစတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဆိုတာတွေကို ကျွန်တော်တို့က သွားပြီးပြောနေလို့ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ရေးနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အမျှော်လင့်ဆုံးက ကိုယ်ကျင့်တရားကိစ္စပဲ။ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုတဲ့ အထဲမှာလည်း မူးယစ်ဆေးဝါးကိစ္စရော၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်ကိစ္စရော အားလုံးပါပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကိစ္စ၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်တဲ့ ကိစ္စတွေမှာတော့ ဘာပြဿနာမှ မရှိဘူး။ အဲ... ရာဇဝတ်မှုကောင်းကျိုးမပြု ဆိုတာနဲ့ ဆိုသွမ်းလူငယ်ကိစ္စ၊ အချစ်ဝတ္ထုနဲ့ ကာမတဏှာကိစ္စ၊ အဲဒါတွေမှာတော့ နည်းနည်းပါးပါး ဆိုသလို ရောထွေးယှက်တင် ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။

လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုကို ရေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့်

စာရေးသူက ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်တဲ့ အခန်းကို အမှတ်မထင် အားရ ပါးရ အသာပေးပြီး ရေးလိုက်မိတဲ့ အခါမျိုး ရှိတတ်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ စာရေးသူကိုယ်တိုင်က ဆိုးသွမ်းတဲ့သူ မဟုတ်သော် လည်း ဆိုးသွမ်း လူငယ်တို့ ဝံ့စားရဲရင့်ပုံတွေကို အမှတ်မထင် သဘော ကျနေမိတတ်တယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ ရေးလိုက်တဲ့ စာမျိုးကျတော့ ရာဇဝတ်မှုကောင်း ကျိုးမပြုဆိုတာ မှေးမှိန်နေပြီး ဆိုးသွမ်းစွန့်စားခဲ့တဲ့ အခန်းတွေက ပြောင်လက်တောက်ပနေပါတယ်။ ဒီတော့ စွန့်စား ချင်တဲ့ လူငယ်တွေရဲ့ သဘာဝကို လမ်းမှားဘက်ရောက်အောင် တွန်းပို့လိုက်သလို ဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။ ဖတ်မိတဲ့လူတိုင်းတော့ လည်း မဟုတ်ဘူးပေါ့။ နဂိုကလည်း ဖြစ်ချင်နေတဲ့ ကောင်မျိုးကတော့ မီးလောင်ရာလေပင့် လိုက်သလို ဖြစ်သွားတော့တာပေါ့။ ဒီမှာလည်း စာရေးသူရဲ့ စေတနာ အခြေခံက သက်ရောက်လာတဲ့ အကျိုးဟုတ်ပဲ ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ မေ့ထားလို့ မရပါဘူး။

အဲ... နောက်တစ်ခုက အချစ်ဝတ္ထုနဲ့ အညစ်အပတ် အပြာ စာပေကိစ္စ၊ ဝတ္ထုထဲမှာပဲ သူ့အခန်းအကွက် အလျှောက် အကြောင်း တိုက်ဆိုင်လာရင် ချစ်ခန်းကြိုက်ခန်း ဆိုတာဖွဲ့ကြရစမြဲပါပဲ။ တစ်ခါ တစ်ရံ ဇာတ်ကောင်စရိုက်အလိုက် ကာမဂုဏ်ကြူးတယ်ဆိုရင် အဲဒီ စရိုက်ကို ပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပြဖို့ စာရေးသူမှာလည်း တာဝန်ရှိ တယ်လို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဘယ်လိုဖော်သလဲ၊ သူ့စေတနာက ဒီနေရာမှာ စကားပြောလာပြီ။ သူကိုယ်တိုင်က စာဖတ်သူကို အောက်လမ်းပညာနဲ့ ဖမ်းစားတော့မယ်လို့ ရည်ရွယ်ရင် ဖြစ်စေ၊ ဒါမှမဟုတ် သူကိုယ်တိုင်က ရိုးတိုးရွှေတ မြိန်မြိန်ယှက်ယှက် တြီး ဒီအခန်းမျိုး ရေးဖွဲ့ရင်ဖြစ်စေ၊ စာဖတ်သူမှာလည်း အနည်းနဲ့ အများ ဒီစိတ်မျိုးကို သွားပြီးဖြစ်ပေါ်စေနိုင်တာ အမှန်ပါပဲ။

အကြောင်းအားဖြင့် တိုက်ဆိုင်လိုအပ်လာရင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် တိုင်းလည်းပဲ “ဘုရားလူ့ဘာ၊ မုနိန္ဒလျက်၊ မိန်းမယောက်ျား၊ လူ့စကား ဖြင့်၊ မကြားစတောင်း၊ မဆိုတောင်းကို၊ အကြောင်းဆောင်သွေး၊ ဆို တုံ့သေးရှင်” ဆိုတဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ စာအတိုင်းပဲပေါ့။ သို့သော် လည်း ဘုရားရှင်ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က ဘာလဲ၊ ဘယ်လိုဟောသလဲဆို တာကိုလည်း စိစစ်ကြည့်ရဦးမယ် မဟုတ်လား။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ရဲ့ စာကလေးကို ရွတ်ရွတ်ပြီး အညီအဟောက်တွေကို စိတ်ထင် တိုင်း လျှောက်ပြီး ရေးနေရင်တော့ စာဖတ်သူမှာလည်း ဒီစိတ်မျိုး ပေါ်လာတော့မှာပေါ့။

ကျွန်တော် ပဓာနထားပြီး ပြောချင်တာကတော့ စာရေးသူ ရဲ့ စေတနာပေါ်မှာ အတော်များများ တည်နေတဲ့ ဆိုတဲ့ အကြောင်း ပါပဲ။ ဥပမာတစ်ခု ပေးချင်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းရဲ့ “ဆု ကြီးပန်” ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးဖြစ်တဲ့ ပြုံးချိုဆိုတဲ့ ကောင်မလေးကို သူ့ယောက်ျား မြတ်သူ ဘိလပ် သွားနေစဉ်ခိုက်မှာ မတ်ဖြစ်သူ၊ စပ်ဖြူဆိုတဲ့ ကောင်က အိမ်မှာ လူအလစ် အတင်း ဗာလက္ကာယဖြူဖို့ ကြိုးစားတဲ့ အခန်းကို အပြည်အစုံ ရေးထားပါ တယ်။ ဟိုစိတ် သည်စိတ် တစ်ချက်မျှ မပေါ်စေပါဘူး။ ဇာတ်လမ်းအ ရု ဇာတ်ကောင်စရိုက်အရ လိုကိုလိုအပ်လို့ ထည့်ရေးတဲ့ အခန်း လည်း ဖြစ်ကယ်။ စာရေးသူကိုယ်တိုင်ကလည်း လျှပ်ပေါ်လော်လီတဲ့ စေတနာမျိုးနဲ့ ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ အပြာငွေဆိုတာ တစ်စိုးတစ်စေ့ တောင် သန်းမလာဘူးပေါ့။

ကျွန်တော်ကဒါကို ဘာကြောင့်တိတိကျကျမှတ်မိနေသလဲ ဆိုတော့ ၁၉၇၄-၇၅ လောက်က “ဝတ္ထုဆရာတို့၏ အပြာစာပေ လေ့လာချက် စာတန်း” ဆိုပြီး စာတန်းတစ်စောင်ဖတ်ဖို့၊ သို့မဟုတ်

ရေးဖို့ ပြင်ဆင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ပဓာန တင်ပြချင်တဲ့ အချက်ကတော့ ရေးသူရဲ့ စေတနာဟာ ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်း၊ သရုပ်ဖော်တဲ့ အစိတ်အပိုင်း၊ အသားပေးဖော်ပြတဲ့ အမူအယာ၊ စသည်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်တင်ပြတာပါ။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ဗလက္ကာယ လုပ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့ ရှုခင်းတစ်ခုလုံးကို အသေးစိပ် ဖော်ပြတယ်။ ဒါပေမယ့် ညစ်ညမ်းတဲ့ စိတ်မျိုးမပေါ်စေဘူး။ တချို့စာရေးဆရာတွေကျတော့ ရေချိုးဆိပ်ထမိန်ရေစို့နဲ့ တတ်လာတာလောက်ကိုပဲ ပြာနှမ်းသွားအောင် ရေးပစ်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီမှာ သုံးစွဲထားတဲ့ ဝေါဟာရတွေကို စိစစ်သုံးသပ်ပြတဲ့ စာတန်းပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် စာရေးဆရာရဲ့ စေတနာကို ဘာသာစကားအသုံးအနှုန်းကနေပြီး စိစစ်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ခုတော့ ကျွန်တော်လည်း အဲဒါတွေကို မရေးချင်တော့ပါဘူး။ ကာယကံရှင် စာရေးဆရာတွေလည်း အသက်တွေကြီးကုန်ကြပြီ။ တချို့ လည်း မရှိတော့ဘူး။

ကောင်းပြီ၊ မေးခွန်ရှင်ပြောထားတဲ့ “မကြည့်တတ်ရင် တဏှာ” ဆိုတဲ့ စကားကို စဉ်းစားကြည့်ရအောင်။ နဂိုက ဆိုးချင်တေချင်တဲ့ကောင်က စာရေးဆရာက မူးယစ်ဆေးဝါး ကြောက်စရာကောင်းပုံကို ပီပီပြင်ပြင် ရေးထားပေမယ့် သူကတော့ အဲဒီထဲမှာ မဟုတ်တဲ့အပိုင်းကိုသွားပြီး အားကျနေမှာပဲ။ အဲဒီလိုပဲ နဂိုကတည်းက “ပြာ” နေပြီးသား လူဆိုရင် ဘုရားဟော ဇာတ်တော် တွေဖတ်တာတောင် ကိုယ်ဘာသာစိတ်ကူးနဲ့ ရူးပြီး မဟုတ်တာကို တွေးချင် တွေးနေတော့မှာပေါ့။ အဲဒီလူမျိုးတွေအတွက်တော့ စာရေးဆရာမှာ ဘာတာဝန်မှ မရှိဘူးလို့ပဲ ဆိုရလိမ့်မယ်။

ဒါပေမယ့် သာမန်သွေးရိုးသားရိုး စာဖတ်သူတွေကိုတောင် မဟုတ်တဲ့ဘက်ကို စိတ်ရောက်သွားအောင် ရေးတတ်တဲ့ စာရေးဆရာ

တွေကလည်း ရှိနေသေးတာကိုး။ သူတို့ကျတော့ “ကြည့်တတ်ရင် တဏှာ” ဆိုတဲ့ စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်နေပြီလို့ ဆိုရတော့မှာပေါ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ၊ ကြည့်တတ်သူရော မကြည့်တတ်သူ အတွက်ပါ ဘာဝနာဖြစ်အောင် ရေးနိုင်ရင်တော့ အကောင်းဆုံးပဲလို့ ဆိုရမှာပေါ့။

ကျွန်တော့်အဖြေကို ချုပ်လိုက်ရင် မကြည့်တတ်သူအတွက် စာရေးဆရာမှာ တာဝန်မရှိတာ အမှန်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စာရေးဆရာ စေတနာမှားရင် စာဖတ်သူအားလုံးအဖို့ အနည်းနဲ့အများ အန္တရာယ် ဖြစ်စေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် စာပေတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ကြောင့် အန္တရာယ် ဖြစ်ပါတယ်ဆိုရင် စာရေးဆရာပိုပြီး တာဝန်ရှိတယ်လို့ပဲ ကျွန်တော် တော့ ယုံကြည်ပါတယ်။

(မေး) ၊ ရသစာပေရေးရာတွင် အတတ်ပညာနှင့်အဘိဓမ္မာမည် သည်က ပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု ဆရာထင်ပါသနည်း၊ ဆရာ၏ ထင်မြင်ချက်ကို သိလိုပါသည်။

(မန္တလေး မီးရထားလုပ်သား စာကြည့်တိုက်)

(ဖြေ) သာမန်အားဖြင့်ကောက်ကာငင်ကာ ဖြေရမယ်ဆိုရင်တော့ နှစ်ခုလုံးအရေးကြီးတယ်လို့ ဖြေရမှာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ အကောင်းဆုံး အနုပညာ ပစ္စည်းတွေဟာ နှစ်မျိုးစုံကောင်းနေကြတာ ကြောင့်ပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ မေးခွန်းကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားကြရ ပါမယ်။

မေးခွန်းမှာ အတတ်ပညာနှင့် အဘိဓမ္မာဆိုတဲ့ စကားကို သုံးထားပါတယ်။ မေးခွန်းရှင်ဆိုလိုတာက အနုပညာနဲ့ အတွေး

အခေါ်ကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကဗျာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဝတ္ထုပဲဖြစ်ဖြစ် တကယ်ကောင်းလာပြီးဆိုရင်တော့ အတွေးခေါ်ရော၊ အနုပညာပါ ကောင်းနေကြတာကို တွေ့ကြရမြဲပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ ဆက်ပြီး စဉ်းစားကြရအောင်။ အတွေးအခေါ်ကောင်း၊ အဘိဓမ္မာကောင်းဆိုတာဟာ ရသစာပေ မဖွဲ့လည်း သူ့အတိုင်းကောင်းနေနိုင်တာပဲ။ ဥပမာ- ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ အဘိဓမ္မာတို့၊ ကားလ်မတ်(စ) စီးပွားရေး အတွေးအခေါ်တို့ ဆိုတာ တွေဟာ ကဗျာပြဇာတ်တွေ မရေးဖွဲ့ပေမယ့် ကောင်းနေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ရသစာပေတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကဗျာတော့မဟုတ်ဘူးပေါ့။

အဲ... ကဗျာဖွဲ့ပြီဆိုရင်တော့ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် ပီသအောင် ဖွဲ့နိုင်မှ ကဗျာကောင်း၊ အနုပညာကောင်းဖြစ်မှာပဲ။ ကဗျာဖြစ်လာပြီ ဆိုရင် ကဗျာအနုပညာ ရှုထောင့်ကို ချန်ထားလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ အဲဒါကို ချန်ထားပြီး အဘိဓမ္မာ ရှုထောင့်ကချည်း သုံးသပ်မယ်ဆိုရင် သုံးသပ်နည်း လုံးဝမှားနေပြီလို့ ကျွန်တော်ကတော့ ပြောချင်တာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အနုပညာသဘောမပါဘဲ အတွေးအခေါ်ဟာ သူ့ဘာသာသူ ရပ်တည်နိုင်သလို၊ ဘာအတွေးအခေါ်မှ မပါဘဲ နဲ့လည်း ကောင်းနေတဲ့ ကဗျာလေးတွေ ရှိနေတာကြောင့်ပဲ။ ဆိုကြပါ စို့ "တိမ်သက်တန်ရောင်၊ အဝါဘောင်ဝယ်၊ မှောင်ခဲ့တချို့၊ ညှို့ခဲ့တ လီ၊ ရီခဲ့တဖုံ၊ မှုန်ခဲ့တချက်" ဆိုတာမျိုးတွေ...

"ရွှေနိုင်ပိတောက်၊ လဲနှင့်ပေါက်လည်း၊ တောက်သည်မီး ရောင်၊ ပြောင်သည်ညီးညီး၊ ပန်းတောကြီးသို့၊ ခရီးတောဝယ်၊ မြိုင် အလယ်၌" ဆိုတဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးတွေမှာ ကျတော့ ဘာအတွေးအခေါ် မှ ပါတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ ဒီကဗျာလေးတွေ ကို ချစ်နေကြတာပဲ မဟုတ်လား။

ဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ။ ရသစာပေဆိုတာ ဝေဒနာကို အမျှ ဝေဖို့ ဖန်တီးတာ။ ကိုယ့်အသိသုတကို အမျှဝေရင် သုတစာပေဖြစ် လာမှာပေါ့။ ဝေဒနာကို အမျှဝေချင်ရင်တော့ ရိုးရိုးရေးလို့ မရတော့ ဘူး။ ရသစာပေမြောက်အောင် အနုပညာ ပုံသဏ္ဍာန်ကို ရှာဖွေဖန် တီးရပြီ။ အဲဒီ ပုံသဏ္ဍာန်ကောင်းရင် ကဗျာကောင်း ဝတ္ထုကောင်း ဖြစ်လာတာပဲ။

ဒီတော့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့ အဘိဓမ္မာဟာ ကဗျာကောင်းဖို့ အတွက် အထောက်အပံ့ ပြုနိုင်တာမှန်သော်လည်း အဲဒီ အဘိဓမ္မာ ဟာ အနုပညာ မဟုတ်ဘူး။ အနုပညာဆိုတာ အဓိကအားဖြင့် ပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ သာဆိုင်တယ်။ အကြောင်းအရာဆိုတာဟာ အနုပညာ မဟုတ်ဘူး။ အနုပညာနယ်ပယ်က မဟုတ်ဘဲ၊ တခြားနယ်ပယ်က နေပြီးကြည့်ရင်တော့ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေ အဘိဓမ္မာတွေ ဆို တာဟာ သေရေးရှင်ရေးဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်နေမှာပေါ့။

ဒါကြောင့် ရသစာပေရှုထောင့်က ကြည့်ကြမယ်ဆိုရင် အနု ပညာ အတတ်ပညာသဘောက ပိုပြီး အရေးကြီးတယ်လို့ ပြောချင်ပါ တယ်။ ဒီစကားကို ဘာကြောင့် ပြောသလဲဆိုတော့ အကြောင်းအရာ သာ အရေးကြီးတယ်ဆိုတဲ့ အစွဲကြီးကို ဆုပ်ကိုင်ပြီး တစ်ယူသန်ဖြစ် သွားရင် အနုပညာသမားဘဝက စုတေ သွားတတ်တာကြောင့်ပါပဲ။ ဒီလောက်ပဲပြောပါရတော့။

ရေးသူဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် သက်ဆိုင်ရာ အမေး ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စာများကိုသာ အဓိကထားပြီး မေးလေ့ ရှိကြပြီ ဖြစ်

သည်။ ဥပမာ- မြသန်းတင့် ဆိုလျှင် သူ၏နာမည်ကျော်“ဓား
တောင်” “ဆက်၍ ရေးချင်သော ဝတ္ထုများ” စသည်တို့နှင့်
ပတ်သက်၍ မေးသည်။ ချစ်ဦးညိုဆိုလျှင် “လင်္ကာဒီပ” “နှင်းကေ
သရာ” စသည့် ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ မေးတတ်ပါသည်။

ကျွန်တော်ကို မေးရာတွင်မူကား ကျွန်တော်ရေးသော စာတွေ
အတွက်သာမက တခြားစာရေးဆရာများ အပေါ် ကျွန်တော်၏
သဘောထားကို မေးမြန်းတတ်ကြပါသည်။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို
ကြည့်လျှင် သိသာပါသည်။

(မေး)။ မင်းသိခံ၏ အင်း၊ အိုင်၊ နက္ခတ်ဝတ္ထုတွေအပေါ်
ဆရာ ဘယ်လို မြင်ပါသလဲ။ တချို့ကလည်း အယူသည်းမှုတွေ ရေးဖို့
မသင့်ဘူး။ မယုံကြည်သင့်ဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ဆရာကော ယုံပါ
သလား။ ယုံတမ်းဝတ္ထုလို ကြီးပွားသွားတဲ့သူရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို
လူတော်တော် များများ ကြိုက်ကြပါတယ်။ ယုတ္တိမရှိဘူးလို့ ထင်ပါ
တယ်။ ဆရာ သဘော သိပါရစေ။

(သထုံ၊ ရေဆင်းစိုက် တက္ကသိုလ်)

(ဖြေ)။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်က မင်းသိခံရဲ့ ဝတ္ထုတွေအားလုံးကို
အကုန်မဖတ်ဖူးပါဘူး။ အင်းအိုင်တွေအကြောင်း ရေးမိတာမတွေ့
မိသေးပါဘူး။ ပေဒင် နက္ခတ်တွေအကြောင်း ရေထားတာတွေ ဖတ်မိ
ဖူး တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ထားပါတော့လေ ဒါကအရေးမကြီးပါဘူး။

ဒီလို လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ် သဘောတွေကို လူတွေ စိတ်ဝင်
စားကြတယ်။ အထူးသဖြင့် လူငယ်တွေပေါ့။ လူငယ်ရော၊ လူကြီးပါ
ဆန်းကြယ်တာကို စိတ်ဝင်စားကြစမြဲပါပဲ။ အဲဒီဘက်တွေ ကို သိပ်ပြီး
လွန်လွန်းရင်လည်း အယူသည်းမှု၊ လွဲမှားယုံကြည်မှုတွေ ဘက်ကို

ရောက်သွားတတ်ကြတာပါပဲ။ သို့ပေမယ့် လူအပေါ်၊ ပညာ အခြေခံအပေါ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်မှာလည်း တည်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ဆိုရင် ငယ်ငယ်က မှော်ဆရာမှတ်တမ်း တို့၊ တစ္ဆေ သရဲဝတ္ထုတို့ကို သိပ်ကြိုက်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် လူပျိုပေါက် ရောက်လာတော့ပဲ အဲဒါတွေကို မယုံတော့ ဘူး။ မယုံပေမယ့်လည်း ဖတ်တော့နေခဲ့မိတာကို သတိရမိပါသေးတယ်။

နောက်ပြီး ဒီလို ဗေဒင်၊ အင်းအိုင်လက်ဖွဲ့ဆိုတာတွေကို အန္တရာယ်များတဲ့ လူတွေက ပိုပြီး ယုံတတ် ကိုးစားတတ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော် ခပ်ငယ်ငယ် လူပျိုပေါက်ဘဝလောက်မှာတုန်းက တွေ့ရတာလေးတစ်ခုကို ပြောချင်တယ်။ ကျွန်တော်က ဆံပင်ညှပ်ခံ နေတယ်။ ဆံပင်ညှပ်တဲ့လူက လက်ဝဲနိုင်ငံရေးမှာ သိပ်ပြီးသန်တယ်။ အဲဒီဆံပင်ညှပ်ဆိုင်ရှေ့မှာ ညောင်ပင်ကြီးတစ် ပင်နဲ့ နတ်စင်လေး ရှိတယ်။ အဝေးပြေး မော်တော်ကားတွေက မြို့ကထွက်ရင် အဲဒီ ညောင်ပင်က နတ်စင်မှာ ပန်းကလေးတွေ ပူဇော်သွားလေ့ရှိတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော့် သူ ငယ်ချင်း ဆံပင်ညှပ်ဆရာက . . .

“ဒီလူတွေလည်း ဒုက္ခပဲ၊ ညောင်ပင်ကို လာပြီး ရှိခိုးရတာ လည်းအမောပဲ၊ ညောင်ပင်က ဘာလုပ်ပေးနိုင်မှာ ကျနေတာပဲ” လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ ကျွန်တော်က . . .

“သူတို့က အန္တရာယ်ရှိတဲ့ လုပ်ငန်း လုပ်နေရတာကွ၊ ကား မှောက်နိုင်တယ်၊ ကားချင်းတိုက်နိုင်တယ်၊ လူသေနိုင်တယ်။ ဒီတော့ ယောင်ယမ်း အားကိုးစရာ ရှာတာပေါ့။ မင်းဆံပင် ညှပ်တဲ့ အလုပ်က ဘာများ အန္တရာယ် ရှိလို့လဲ၊ အလွန်ဆုံးရှိလှမှ ဓားရှုတာလောက် ရှိတော့မပေါ့။ အဲဒါလည်း မင်းကို ရှုတာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ကို ရှုမှာ”

လို့ရယ်မောပြီး ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။

လူဟာသေရခြင်းကို ကြောက်သလို၊ နေရခြင်းကိုလည်း ကြောက်နေကြတာပဲ။ ကိုယ့်ဘဝလေး ပျက်သွားမှာကို ကြောက်တယ်။ ရည်မှန်းချက် မပေါက်မှာကို ကြောက်တယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ကဲ့ရဲ့မှာကို ကြောက်တယ်။ ကိုယ့်သား ကိုယ့်သမီး ပျက်စီးမှာကို ကြောက်တယ်။ အမြဲကြောက်နေရတာပဲ။ အဲဒီလိုကြောက်လာရင် အားကိုးရာ ရှာကြတာပဲ။ ကိုယ်တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားတယ်။ ဒါပေမယ့် မမြင်သာတဲ့ ကံတရားတို့၊ ကြုံကြိုက်မှုတို့ကိုလည်း ကြောက်ကြပြန်သေးတာကိုး။ ဒီတော့ မမြင်သာတဲ့ အရာတွေ၊ တန်ခိုးသတ္တိတွေကို ယောင်းယမ်းပြီး အားကိုးမိပြန်တာပေါ့။

ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ စာမေးပွဲတွေ ကြိမ်ဖန်များစွာ စောင့်ခဲ့ရတယ်။ စာမေးပွဲခန်းထဲ ဝင်လာကြပြီဆိုရင်(အထူးသဖြင့် ကျောင်းသူတွေဟာ မေးခွန်းစာရွက်ကို လှန်မကြည့်မီ မျက်စိမှိတ်ပြီး တစ်ခုခုကို ရွတ်နေတာ အမြဲတမ်း တွေ့ရတယ်။ သူတို့ တစ်တွေရဲ့ ကွန်ပါ၊ ခဲတံဗူးတွေထဲမှာ သစ်ရွက်၊ ပန်းပွင့်လက်ဖွဲ့ သင်္ကန်းစ စတဲ့ အဆောင်ကလေးတွေကို အမြဲတွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တော့ မလှောင်ရက်ဘူး၊ မရယ်မောရက်ဘူး၊ ကြောက်ရှာကြတာကိုး။

အဲဒီလို ကြောက်တာမှာ ဘာမှန်းမသိတဲ့ အရာကို အကြောက်ဆုံးပဲ။ The oldest and strongest emotion of mankind is fear, and the oldest and strongest fear is fear of the unknown. ဆိုတဲ့ စကားလေးကို ကျွန်တော်မှတ်မိနေတယ်။ လူသား၏ အပောင်းဆုံးနှင့် အကြီးဆုံးသော စိတ်လှုပ်ရှားမှုဟာ ကြောက်ရွံခြင်းပဲ။ အဟောင်းဆုံး၊ အကြီးဆုံးသော ကြောက်ရွံမှုဟာ ဘာမှန်း

မသိတာကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်တဲ့။ ဒါလည်း အမှန်ပဲ။ တိုင်းပြည်အတွက် အသက်စွန့်ကြတဲ့ ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာက စစ်သည်တော်တွေထဲမှာ သေနတ်တွေ ငုံးတွေကို ထိမထင်လောက်အောင် သတ္တိကောင်းပြီး တစ္ဆေကြောက်တက်ကြတဲ့ ခဲဘော်တွေအကြောင်း ကျွန်တော်တို့ မကြာခဏ ကြားဖူးနေတာပဲ မဟုတ်လား။ ရိုင်ဖယ်ကို မကြောက်ဘူးလားဆိုတော့ ကြောက်သားပေါ့။ သို့ပေမယ့် ကိုယ်ဘက်ကို သေနတ်ပြောင်းလှည့် မထားရင် မကြောက်ဘူး။ ကျည်ကွယ်မျက်ကွယ်ရှိရင် မကြောက်ဘူး။ တစ္ဆေကျတော့ ဘယ်ဘက်ပြောင်းလှည့်ထားမှန်းမှ မသိဘဲ။

ကျွန်တော်ပြောချင်တာက လူ့ဘဝမှာ အသက်ရှင်နေရတာကိုက ကြောက်ရွံ့ခြင်း တစ်ထွေးကြီးနဲ့ နေရတာ။ ဘေးအန္တရာယ် နီးစပ်တဲ့ အတိမ်းအစောင်းမခံတဲ့ တာဝန်ကြီး ထမ်းဆောင်နေရတဲ့ သူတွေရဲ့ ဇနီးအိမ်သူတွေဟာ ကြောက်ကြမှာပဲ။ စိုးရိမ်ကြမှာပဲ။ ဗေဒင်တွေ၊ ယတြာတွေကို အားကိုးကြမှာပဲ။ ကျွန်တော်တော့မကဲ့ ရဲ့ချင်ဘူး။ ရယ်သွမ်းမသွေးချင်ဘူး။ ဒါဖြင့်ရင် မင်းကောလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘယ်သူ့ကိုမှ အားမကိုးတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုသာလျှင် အားကိုးတဲ့ လူစားမျိုး master minded ဖြစ်ချင်တယ်။ အဲဒါဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားတယ်။ စိတ်အား သတ္တိကို မွေးတယ်။

ခုနကပြောခဲ့သလို လူတွေမှာ ကြောက်ရွံ့ခြင်းဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာစိတ်ကြီးက ပါလာတော့ ကြောက်ရွံ့ရတဲ့ ရသ၊ ဘယာနက ရသကို ခံစားချင်ကြတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဆီက လူတွေမှ မဟုတ်ပါဘူး။ သိပ္ပံထွန်းကားလှပါပေဆိုတဲ့ အနောက်နိုင်ငံမှာလည်း စုန်း၊ တစ္ဆေ ရုပ်ရှင်ကားတွေ ရိုက်ပေတာပဲ၊ ကြည့်နေကြတာပဲ။ သူတို့ဆီက ကျွန်တော်တို့

ထက်တောင်ကြောပြီး ခွေးတစ္ဆေတွေ၊ ကြောင်တစ္ဆေတောင် ရှိလိုက်
သေးတယ်။ သူတို့လည်း တကယ်ယုံလို့တော့ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ၊
အပော်ယုံကြည့်တာပေါ့၊ ရသပေါ့။

ဒီလိုဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်ပေါ့၊ အရသာခံပေါ့၊ အကောင်းဆုံးက
တော့ ယုံသင့်မှ ယုံ၊ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ချင့်ပြီး ယုံ။ ယုံတယ်ဆိုဦးတော့
အားမကိုးမိရင် အကောင်းဆုံးပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုး အားထား
ပြုနိုင်အောင် ကြိုးစားရင် အကောင်းဆုံးပဲလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါ
တယ်။

ကဲ-နောက်တစ်ပိုင်းက ကြီးပွားအောင်မြင်နေတဲ့ ဝတ္ထုတွေ
အကြောင်းပါပဲ။ ဒါတွေအကြောင်းကို ပြောရင် ပီမိုးနင်းတို့၊ ဆရာဦး
ရန်အောင်တို့၊ မဟာဆွေတို့ကိုပါ ထည့်ပြောရလိမ့်မယ်။ ကိုလိုနီ
ခေတ်ဦးပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေဟာ ကုန်သွယ်စီးပွားရေး
လုပ်ငန်းကို စိတ်မဝင်စားကြဘူး။ တစ်ကိုယ်တော် ကြိုးစား ကြီးပွားမှု
ကို ပီမိုးနင်းက အစောဆုံး အမှတ်ထင်ထင် ရေးခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ တက်
ကျမ်းတွေဆိုရင် ခုထက်ထိ ရောင်းကောင်းဆဲ၊ လူကြိုက်များဆဲပါ။
နောက်တော့ ဆရာရန်အောင်က အညာသားလေး ဝတ္ထုနဲ့ နာမည်
ကြီးလာတယ်။ တစ်ကိုယ်တော် ကြိုးစား ကြီးပွားမှု ဝတ္ထုပဲ။ မဟာ
ဆွေရဲ့ နိုင်ငံရေး ဝတ္ထုတိုများ ဆိုတာလည်း အဲဒီလို ကြီးပမ်းအောင်
မြင်မှု ဝတ္ထုတွေပဲ။ မြန်မာတွေကို အလုပ်လုပ်ချင်၊ ကြိုးစားချင်အောင်
တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်ခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေပဲ။ အဲဒီခေတ်ကို တစ်ကိုယ်တော်
ကြီးပမ်းအောင်မြင်မှု ဝတ္ထုခေတ်လို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီနောက်တော့ နိုင်ငံရေး နိုးကြားလာပြီ။ လွတ်လပ်
ရေးအတွက် တိုက်ရခိုက်ရမယ်။ အဲဒီမှာ နှစ်ပိုင်းကွဲလာတယ်။
တစ်ပိုင်းက မှာက်စီလီနင်ဝါဒပိုင်း၊ တစ်ပိုင်းက အိုင်ယာလန်

လက်နက်ကိုင် အကြမ်းဖက်နည်းပိုင်း။ ဝတ္ထုလောကမှာတော့ အကြမ်းဖက်တိုက် ခိုက်မှုက စတင်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးသွားတယ်။ မဟာဆွေရဲ့ “လူမိုက်လောကီ” “သူပုန်အိမ်” “သူပုန်ကြီး” “တို့မေမေ”တို့၊ ရဲထွန်းလင်းရေးပြီး မဟာဆွေတည်းဖြတ်တဲ့ “သိန်းလေးဆယ်” တို့၊ ဝဇီရာရဲ့ “မီးခိုးရောင်” တို့ ဝတ္ထုမျိုးတွေပေါ့။

ဒါနဲ့ စစ်ဖြစ်သွားရော၊ စစ်အတွင်းမှာပဲ လက်ဝဲဝါဒဟာ အတော်ယုံနဲ့ လွှမ်းမိုးလာပြီ။ စစ်ပြီးစမှာတော့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အတွေ့အကြုံ ဝတ္ထုတွေသာ အများဆုံးထွက်လာတယ်။ ခဏရှိတော့ လက်ဝဲဝါဒဟာ ကြီးမားစွာလွှမ်းမိုးလာပြီး အရင်းရှင်စနစ်အောက်က သားကောင်များ ဖြစ်တဲ့ သွေးစုပ်ခံ လူတန်းစားအကြောင်း ရင်နာစရာ ဘဝတွေကို သရုပ်ဖော်ကြတယ်။ ဘယ်လောက်ပဲ ကြိုးပမ်းသော်လည်း ဇာတ်ဆောင်ဟာ အရင်းရှင်စနစ်ကြီးကြောင့် အရေးနိမ့်သွားရတယ်။ ဘဝတွေဟာ အမှောင်ထဲမှာပဲ စပြီး အမှောင်ထဲမှာပဲ အဆုံးသတ်သွားရတယ်။ ကြိုးပမ်းအရေးနိမ့်တဲ့ ဝတ္ထုများ ဆိုပါစို့။ တစ်ကိုယ်တော် ဘဝ မဟုတ်ဘူး၊ စနစ်ကြီး လူ့ဘောင်ကြီးနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ ဘဝ။

ဒီလိုဝတ္ထုမျိုးတွေ များနေတဲ့အချိန်မှာ မင်းသိင်္ခက ပီမိုနင်းခေတ် ဝတ္ထုမျိုးကို ရေးချလိုက်တာပဲ။ ဒီတော့ ကြိုးပမ်းအရေးနိမ့် ဝတ္ထုတွေကိုချည်း ဖတ်ရလွန်းလို့ ပြီးငွေနေတဲ့ ပရိတ်သတ်ဟာ ဖြန်းဆို ကြိုက်သွားတာပေါ့။ ကိုယ်လုပ်ရင် ဖြစ်တယ်လို့ အထင်ရောက်သွေးမြောက်လာစေတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးကို ကြိုက်ကြပြန်တာပေါ့။

အဲဒါမှလည်း ဟိုဝတ္ထုတွေလိုပဲ ချင့်ယုံပေါ့။ ဝတ္ထုထဲမှာတော့ ဝတ္ထုဆရာက ကြီးပွားစေဆိုရင် ဇာတ်ကောင်လည်း ကြီးပွားသွားတာပေါ့။ ကျိုးကြောင်း ယုတ္တိလေးရှိအောင်တော့ ရေးတတ်၊ ဖွဲ့တတ်ရ

တာပေါ့။

မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ သွားမပြောနဲ့၊ ကျွန်တော်က မင်းသိခံနဲ့ အတူတူ သုံးလေးခါလောက် ခရီးထွက်ဖူးတယ်။ ရေးသူ၊ ဖတ်သူ ဆွေးနွေး ပွဲတွေလည်း လုပ်ဖူးတယ်။ စာဖတ်သူတွေက မဖြစ်နိုင်တဲ့ ဝတ္ထုတွေ ကို ဘာကြောင့်ရေးသလဲလို့ မေးတော့ မင်းသိခံ ဖြေပုံက ရှင်းရှင်းလေးပဲ။ သူက ရယ်ကာ မောကာနဲ့-

“ကျွန်တော်က ပရိတ်သတ် ကြိုက်အောင်ရေးတာပဲ။ ပရိတ် သတ်က မဖြစ်နိုင်တာကို ဖြစ်နိုင်သလောက်ရေးမှ ပိုကြိုက်တာ။ ဒါ ကြောင့် ရေးတာပဲ” တဲ့။

ကျွန်တော်ခုဖြေနေတဲ့ အဖြေတွေကို သူ့ရှေ့မှာလည်းပြော တာပဲ။ သူနဲ့လည်း ဒီလိုပဲ ပြောနေတာပဲ။ ကျွန်တော်ထောက်ပြတဲ့ သီမိုင်းစဉ် ကောက်ချက်ကို သူကတောင် သဘောကျလွန်းလို့ အရေး ခိုင်းနေတာ ကြာပါပြီ။

(ဤအဖြေကို မရေးမီ တစ်ပတ်ခန့်က မင်းသိခံနှင့် ဝိုင်း ချုပ်အောင်ဆန်းဈေးနားတွင် တွေ့၍ ကျွန်တော် ရေးမည့်အကြောင်း ကို ပြောပြရာ သူက “ရေးပါလို့ ပြောနေတာကြာပြီ ခုမှ ရေးမလို့ ရှိ သေးသလား” တဲ့)

(မေး) ၊ စာရေးဆရာတွေ စာရေးကြတာဟာ နာမည်ကျော်ချင်လို့ လား၊ ငွေလိုချင်လို့ ရေးကြတာလား၊ သိလိုပါသည်။

(မည်သည့် ဆွေးနွေးပွဲက မေခွန်းဖြစ်သည်ကို စစ်ဆေး ကြည့်၍ မရတော့ပါ။)

(ဖြေ) ၊ ဒီမေးခွန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စာရေးဆရာကြီး ဂျော့

အော်ဝဲလ်ရဲ့ အဆိုအမိန့်ကို ကိုးကားပြီးတော့ပဲ ဖြေပါရစေ။ ဂျော့
 အော်ဝဲလ်က စာရေးဆရာတွေ စာရေးကြရာမှာ ကိုယ့်အသက်မွေး
 ဝမ်းကျောင်းအတွက် ငွေလိုချင်တာအပြင် အကြောင်းရပ်ကြီး ၄
 ခုရှိတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကြီး ၄ ခုမှာ တစ်ခုခုက လွမ်းမိုးနေပြီး
 ကျန်တာတွေကလည်း အနည်းနဲ့ အများ လှုံ့ဆော်နေတယ်လို့
 ဆိုပါတယ်။ အဲဒါတွေက (၁) အတ္တမာန၊ (၂) အလှဖန်တီးလိုမှု၊
 (၃) သမိုင်းတင်မှု၊ (၄) နိုင်ငံရေးတို့ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။
 ငွေရလိုမှုအပြင် အဲဒီအချက် ကြီး လေးခုမှာ တစ်ခုခုကလွမ်းမိုးတယ်။
 ကျန်တာတွေကလည်း လှုံ့ဆော်နေသေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီတော့ ဂျော့အော်ဝဲလ် အလိုအရဆိုရင် ငွေရလိုမှုဟာ မလွဲ
 မသွေ ပါဝင်နေတာ တွေရပါလိမ့်မယ်။ သူတို့ ဆီမှာတော့ ဟုတ်မှာ
 ပါပဲ။ အောင်မြင်ပြီဆိုရင်လည်း၊ ငွေကနင့်နေအောင် ရကြတာကိုး။

ကျွန်တော်တို့ဆီမှာတော့ စာရေးခြင်း သက်သက်နဲ့ ထမင်း
 စားဖို့ မလွယ်လှပါဘူး။ များသောအားဖြင့် အောင်မြင်တဲ့ ဝတ္ထုဆရာ
 တွေဟာ စာရေးခြင်းသက်သက်နဲ့ ထမင်းစားနိုင်ပါတယ်။ ငွေကြေး
 ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရကြပါတယ်။ ဒါလည်းပဲ သူ့ခေတ်ကလေး မှိန်
 သွားရင် ဒုက္ခရောက်ကြတော့တာပဲ။ တခြားအလုပ်ကို လုပ်ကြရ
 တာပဲ။ တခြားသတင်းစာ ဆရာ၊ ဂျာနယ်သမား စသည်စသည်ဖြင့်
 မပြတ်အောင်လုပ်ပြီး ကုန်းရုန်းရေးနိုင်မှ ထမင်းဝကြတာပါ။ ကဗျာ
 ဆရာလေးတွေ ဆိုရင်ဖြင့် အလွန်သနားစရာကောင်းလောက်အောင်
 စာရှူးရှူးကြလို့ ရှေးတာပါ။ သူတို့ထဲက တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ ကဗျာ
 လေးတွေ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ ရှေ့တန်းမှာပါလာရင် သိန်းဆူ
 ပေါက်သလောက်စမ်းသာကြတယ်။ စာမူခရတာက နှစ်ဆယ်အစိတ်၊
 ဝမ်းသာလွန်းလို့ အောင်ပွဲခံပြီး သူငယ်ချင်းတွေကို လက်ဖက်ရည်

ဆိုင်မှာ ကျွေးလိုက်မွေးလိုက်တာ စာမူခကုန်တဲ့အပြင် အကြွေး
 တောင် တင်သွားတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်
 မာစာရေးဆရာ အများစုအတွက်တော့ ငွေရလို့မူဆိုတာကို ရှေ့တန်း
 မတင်ချင်လှပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျန်တဲ့အကြောင်းရင်း ၄ မျိုးကိုပဲ
 တင်ပြချင်ပါတယ်။

နံပါတ်(၁)အတ္ထုမာန။ ငါတကား ဆိုတဲ့စိတ် ကလေးမာန်
 ကလေးပေါ့။ နာမည်ကြီးချင်တယ်၊ လူသိများစေချင်တယ်၊ ကိုယ့်
 အကြောင်း သမိုင်းတွင်စေချင်တယ်။ လူသေပေမယ့် နာမည်
 မသေဘူးဆိုတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်ချင်တယ်။ ကိုယ့်ကို အထင်သေး
 ခဲ့တဲ့ လူကြီးတွေ၊ ဆွေမျိုးတွေ၊ ပတ်ဝန်းကျင် အပေါင်းအသင်းတွေကို
 “ကျွေပြီလား” လို့ လက်ခမောင်းခတ် ပြချင်တယ်။ အဲဒီစိတ်လည်း
 ပါနေတယ်။ အဲဒီလိုစိတ်မျိုးဟာ စာရေးဆရာတိုင်းမှာ အနည်း
 နဲ့အများ ရှိနေတတ်ကြပါတယ်။ ရဟန္တာလို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ စာရေးရင်
 တော့ ဒီစိတ်မျိုးရှိချင်မှ ရှိမှာပေါ့ ကျွန်တော်တို့ ပြောနေကြတာက
 ပုထုဇဉ် စာရေးဆရာတွေရဲ့ အကြောင်းကို ပြောနေကြတာပါ။

နံပါတ်(၂) အလှဖန်တီးလို့မူ။ လူဟာမိမိ ဖန်တီးလို့တဲ့
 ပစ္စည်းမှန်သမျှကို သုံးရည် တန်းဖိုးအပြင် အလှတန်ဖိုးပါတက်လာ
 အောင်ကြိုးစားချင်ကြစမြဲပါပဲ။ ဝါကျဖွဲ့ပုံ၊ စကားလုံးသုံးစွဲပုံ၊ ကဗျာ
 ဆိုရင်လည်း အလင်္ကာတွေ တင်ပြပုံတွေပေါ့။ ဝတ္ထုဆိုရင်လည်း
 ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် ရှေ့နောက်စဉ်ပုံ၊ တင်ပြပုံ၊ အချိတ်အဆက်
 ယူပုံ၊ သရုပ်ဖော်ပုံစသည်ဖြင့် လှသည်ထက်လှအောင် ကြိုးစားကြရ
 တာချည်းပဲ။ ယုတ်စွအဆုံး သတင်းစာထဲမှာ သတင်းရေးတာ၊
 ခေါင်းစီးပေးတာကအစ စာဖတ်သူနှစ်သက်အောင် ဖန်တီးကြရတာ
 ပဲ။ အဲဒီလို အလှဖန်တီးခြင်းကိုလည်း နှစ်သက် ပျော်မွေ့ကြပါ

တယ်။ ဒါလည်းပဲ စာရေးကြခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။

နံပါတ်(၃) သမိုင်းတင်လိုမှု။ ကိုယ်သိတဲ့ အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်တွေကို မမေ့မပျောက်ရအောင်မော်ကွန်းထိုးသလို မှတ်တမ်းတင်လိုမှုတွေပေါ့။ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ၊ ခရီးသွားဆောင်းပါးတွေ၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အတွေ့အကြုံတွေကစပြီး သိပ္ပံမောင်ဝရဲ့ “အာမိတ်နှင့်လွေလော” ဆိုတဲ့ ချင်းခွေးလေး နှစ်ကောင်အကြောင်း ရေးဖွဲ့မှုတွေဟာ ဒီသဘောတွေပါပဲ။

နံပါတ်(၄) နိုင်ငံရေး။ ဂျော့လ်က နိုင်ငံရေး ဆိုတာကို အပြန်ကျယ်ဝန်းစွာ အသုံးပြုထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူ့ဘောင်ကြီး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ အပြုအမူကြီး တစ်ရပ်လုံးကို ခြုံပြီး ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အလို အရဆိုရင် ဘာသာ ရေးယုံကြည်မှုကိုပါ ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားခြင်းလို့ ကောက်ယူနိုင်ပါ တယ်။ လူ့လောကကြီးကို ဒီလို မဖြစ်စေချင်ဘူး။ ဟိုလို ဖြစ်စေချင်တယ်။ လူတွေကို ဒါတွေ မယုံစေချင်ဘူး။ ဟိုဟာကို ယုံစေချင်တယ်။ စသည်စသည်ဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ လူ့အတွေးအခေါ်၊ လူ့ယုံကြည်ချက်တွေ ပြောင်းသွားစေချင်လို့လည်း ရေးတတ်ကြပါတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် စာရေးဆရာတွေဟာ အဲဒီလို့ ဆော်ချက်တွေကြောင့် ရေးကြရတယ်။ နံပါတ်(၄)က လွမ်းမိုး လွန်ကဲနေတယ် ထားဦးတော့ နံပါတ်(၁, ၂, ၃) တွေကလည်း အနည်းနှင့်အများ ပါဝင်လို့ ဆော်နေကြတယ် ဆိုပါတယ်။

အပြန်ပြန်အလှန်အလှန် စဉ်းစားကြည့်တော့ ကျွန်တော်လည်း ဆရာကြီး ဂျော့အောင်ဝဲလ်ရဲ့ အဆိုကို သဘောကျမိပါတယ်။ ကဲ... ဒီလောက်ဆိုရင် ကျေနပ်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

(မေး) ။ ကဗျာဖွဲ့ရာမှာ ကာရန်ပါတာနဲ့ ကာရန်မဲ့တာ အကျိုးသက်ရောက်မှု ဘယ်လိုကွားခြားပါသလဲ၊ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး ခွဲခြားဝေဖန်ပြစေလိုပါတယ်။

(မော်ကျွန်း၊ သထုံ၊ ရေဆင်းစိုက် တက္ကသိုလ်)

(ဖြေ) ။ ကာရန်ပါတဲ့အတွက်ကြောင့် ဖတ်သူကြားသူမှာ ဆိုးကျိုးမရှိနိုင်ပါဘူး။ စပ်သူရေးသူမှာလည်း ဆိုးကျိုးရယ်လို့ ဆိုနိုင်မလား မသိဘူး။ နည်းနည်းအခက်အခဲ တွေရတတ်ပါတယ်။ ဆိုလိုချင်တဲ့ အဓိပ္ပာယ် အကြောင်းအရာရဲ့ လေးနက်မှုမပျက်အောင် ကိုယ်သုံးချင်တဲ့ စကားလုံးအတွဲစပ်တွေလည်း ပါအောင် ကာရန်လည်းမိအောင်ဆိုတော့ နည်းနည်းတော့ ခက်တာပေါ့။ ကာရန်ကိုင်ရတာနဲ့ စကားလုံးတွေကို ပြောင်းသုံးရတော့ ကိုယ်ကြိုက်သလို စိတ်တိုင်းက မဖြစ်ဘူးပေါ့။ ဒါလည်းတစ်ထစ်ချ မပြောနိုင်ပါဘူး။ တချို့တကယ့် ကဗျာဉာဏ်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့လည်း ကာရန်လည်းလှ အနက်လည်း ကြွနေအောင် ရေးနိုင်ကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ကာရန်ကိုငဲ့ပြီး ပြောင်းလဲသုံး စွဲလိုက်ရတဲ့ စကားလုံးတွေ ပိုပြီးတော့တောင် လှလာတတ်တဲ့ အခါမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။ ဥပမာ- ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ “မင်းရို့ဆရာကို စာရင်းတို့ကာ ထားလိုက်ကြပေရော့” ဆိုတာမျိုး ပေါ့။ ပြောချင်တာက-

“မင်းတို့ ဆရာကိုလည်း စာရင်းသွင်းပြီး ထားလိုက်ကြပါ” လို့ ပြောချင်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် . . .

“မင်းတို့” ဆိုတဲ့ ကာရန်ကြောင့် စာရင်းမှတ်၊ စာရင်းသွင်း ဆိုတဲ့ စကားကို “စာရင်းတို့” လုပ်လိုက်တယ်။ နောက်က “စာရင်းတို့” ဆိုတာမှာ “တို့” ဆိုတာ ထပ်နေပြန်တော့ ရှေ့က “မင်းတို့” ကို “မင်းရို့” လို့ ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ “ရို့” ဆိုတာရယ်

“စာရင်းတို့တယ်” ဆိုတာလေးတွေက သိပ်ပြီး မြန်မာဆန်တယ်၊ အညာဆန်တယ်၊ အဘိုးဆရာကြီးတစ်ယောက်က နိုးနိုးကြီး စိတ်အား ထက်သန်စွာ ပြောလိုက်တဲ့ လေသံလည်း ပါလာတယ်။ အဲဒါဟာ ကာရန် ကဆွဲလိုက်လို့ ပိုကောင်းသွားတဲ့ ပုံစံလေးတစ်ခုပါပဲ။ အဲဒါမျိုးပုံစံတွေ အများကြီး ပြုလို့ရပါတယ်။ ပြောချင်တာက စကား လုံးနိုင်နင်း သူတွေ၊ ဝေါဟာရ ကြွယ်တဲ့သူတွေ၊ လှအောင်ဖန်တီး တတ်တဲ့ သူတွေ အဖို့မှာတော့ အခက်အခဲ မရှိကြသော်လည်း တချို့သူများ အဖို့ကျတော့လည်း အလွန်ခက်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကာရန်ဆိုတာဟာ ကျွမ်းကျင်သူ အဖို့မှာတော့ လက် ကောက်ဖြစ်သော်လည်း မကျွမ်းကျင်သူအဖို့ လက်ထိတ်ဖြစ်နေတတ် တယ်လို့ ပြောကြတာပါပဲ။ အချုပ်ကိုပြောရရင် ကာရန်ပါခြင်း အတွက် ဆိုးကျိုးဟာ ဖတ်သူဘက်မှာ မရှိပါဘူး။ စပ်သူမှာတော့ ရှိတတ်ပါတယ်။

ကာရန်မဲ့ခြင်းကတော့ စပ်သူအတွက် လက်ထိတ်မရှိတော့ သလိုအတော်လေး လွတ်လပ်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စပ်သူအတွက် သက်သာလွယ်ကူသော ကောင်းကျိုးပေးတယ်လို့ ဆိုနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိ ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စကားပြေ ရေးချသလောက် လွယ်တာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူးနော်။ သူ့မှာလည်း သူ့အတိုင်းအတာနဲ့ သူ ခက်သင့်သ လောက်တော့ ခက်နေသေးတာပဲ။

ဖတ်သူအဖို့မှာတော့ ကာရန်နဲ့ ဖတ်ရတဲ့အခါ ပိုပြီးကောင်း ကာပေါ့။ ကာရန်ဆိုတာ အသံနဲ့ ဆိုင်တာကိုး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်သာ မက အသံပါရွတ်လို့၊ ဆိုလို့ ကြားလို့ လှလာတော့ ပိုပြီးနှစ်သက် တယ်။ ပိုပြီးနားစွဲတယ်။ နားစွဲတော့ မှတ်မိတာပေါ့။ ဒီပြင်ဟာ မ ကြည့်နဲ့ လျှို့ဝှက်သည်းဖို၊ ဇာတ်ကြမ်းအညံ့စား ဝတ္ထုတွေနဲ့ ပတ်သက်

ပြီး မောင်စွမ်းရည်ထွင်လိုက်တဲ့ ဝေဖန်ချက် စကားလေးကို ကြည့်
တော့။

“အပစ်အခတ်၊ အညှစ်အသတ်၊ အညစ်အပတ် ဝတ္ထုတွေ”
ဘယ်လောက်လှတဲ့ ကာရန်လဲ။ လူတိုင်းချစ်တယ်၊ လူတိုင်းရဲ့ နားမှာ
စွဲတယ်၊ လူတိုင်းမှတ်မိသွားတဲ့ စကားလုံးလေးတွေ ဖြစ်လာရတယ်။
ကျွန်တော်လည်း အဲဒါလေး ဖတ်လိုက်ရတော့ သိပ်သဘောကျတယ်၊
ချက်ချင်း မှတ်မိသွားတယ်၊ မောင်စွမ်းရည်ကိုလည်း ချီးကျူးမိတာ
အမှန်ပဲ။

ဒီတော့ ကာရန်မဲ့ရင် နားစွဲဖို့ခက်တယ်။ မှတ်မိဖို့ ခက်တယ်၊
အဲဒီအလှကို တစ်စုံတစ်ယောက်အား ဖောက်သည်ချပြီး ရွတ်ပြဖို့
ခက်တယ်။

ကာရန်ဆိုတာ အသံပါပဲ။ အသံရဲ့ အလှကို ရအောင် ဖန်တီး
တာပဲ၊ အနက်ပါမက၊ အသံပါလှတော့ ပိုကောင်းတာပေါ့။

ဒီမေးခွန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဒီလောက်ပဲ ပြောချင်ပါတယ်။
တကယ်ပြောရင် ဆုံးမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလောက်နဲ့
ပဲ ကျေနပ်ပါတော့လို့ တောင်းပန်ပါရစေ။

ယခုတစ်ပတ် ကျွန်တော် ရေးသား တင်ပြလိုက်သည့် “သူ
တို့အမေး ကျွန်တော့်အဖြေ” မှာ ယခင်အမေးအဖြေများနှင့် တူမည်
မထင်ပါ။ မေးသူမှာ သာမန်စာဖတ်သူ တစ်ယောက်မဟုတ်ဘဲ
သုတေသီတစ်ယောက် ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်
မြန်မာလူမျိုးမဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေခြင်း

ကလည်း ထူးခြားနေသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

သူ့အမည်မှာ Mrs. Anna J. Allott ဖြစ်၍ မြန်မာအမည်မှာ ဒေါ်ခင်ခင်ချော ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အကြောင်းကို ရှုမဝစသော မြန်မာမဂ္ဂဇင်းများတွင် သုံးလေးကြိမ်မျှ ဖော်ပြခဲ့ဖူးသည် ဖြစ်သောကြောင့် အချို့ စာဖတ်ပရိသတ်များက သိကြပြီး ဖြစ်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိက လေ့လာရေး ကျောင်း (School of Oriental and African) မြန်မာစာဌာနတွင် ကထိကအဖြစ် အမှုထမ်းနေသူ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဌာနတွင် ပါမောက္ခအဖြစ် အမှုထမ်းပြီး အငြိမ်းစားယူလာခဲ့သော ဆရာကြီး ဒေါက်တာ လှဖေ၏ တပည့်မလည်း ဖြစ်ပါသည်။

လန်ဒန်တွင် ဆရာကြီး ဒေါက်တာ လှဖေထံ၌ မြန်မာစာ မြန်မာစကား အခြေခံကို သင်ယူ တတ်မြောက်ပြီးသောအခါ မြန်မာပြည်သို့ ၁၉၅၃-ခုလောက်တွင် လာရောက်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မန္တလေး တက္ကသိုလ်တို့တွင် မြန်မာဘာသာကို ဆက်လက် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ အထူးသဖြင့် သူစိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာနေသည်မှာ မြန်မာ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်နှင့် မြန်မာစာပေလောက၏ စာပေ ဝေဖန်ရေးပင် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၇၂-လောက်တွင် စာပေကိစ္စတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်ထံ စာရေး မေးမြန်းရာမှ စပြီး ကျွန်တော်နှင့် သိကျွမ်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၄-လောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ နောက်တစ်ခေါက် ရောက်လာသည်တွင်မှ သူနှင့် လူချင်း တွေ့ဖူးပါတော့သည်။ လူချင်း တွေ့လိုက်တော့ သူ့မှာ မေးခွန်းတွေ တစ်ပုံကြီး ပါလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မေးခွန်းဆိုပေမယ့် လူချင်းတွေ့မှ ရောက်တတ်ရာရာ စကား ပြောကြ၊ ဆိုကြရင်း ကြုံသလို မေးသော မေးခွန်းမျိုး မဟုတ်

ပါ။ လာတော့မည် ဆိုကတည်းက ကြိုတင်လေ့လာပြီး ပြင်ဆင်လာ
 သော မေးခွန်းများဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာလို အတန်အသင့်ရေးနိုင်သည်
 မှန်သော်လည်း သူလိုချင်သော အဓိပ္ပာယ်ကို တိတိကျကျ ရနိုင်ရန်
 အင်္ဂလိပ်လို ရေးလာပြီး အင်္ဂလိပ်လိုပဲ မေးပါသည်။ မေးပုံက ကက်
 ဆက်ရိကော်ဒါကို ရှေ့မှာ ချပြီး သူမေးခွန်းစာရွက်ကို ဖတ်ပြီး မေး
 ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ မြန်မာလိုရေး၊ အင်္ဂလိပ်လိုရေး
 သင့်သလို ပြောပြီး ဖြေခဲ့ပါသည်။

သူမေးခွန်းများကို တင်ပြလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာ
 စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သူတို့ လေ့လာကြပုံများ၊ သူတို့ စိတ်ဝင်စား
 ကြသော အကြောင်းအရာများကို ရိပ်စားမိကြရန် ဖြစ်ပါသည်။
 ကျွန်တော့်အဖို့မှာမူကား ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် သေချာမစဉ်းစားခဲ့မိ
 သည့် တိစ္စများ ဖြစ်နေသောကြောင့် သူ့ကို ကျေးဇူးတင်မိသည်မှာ
 အမှန်ဖြစ်သည့်ပြင် ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း၏ “နေရီရီ” ဝတ္ထုကိစ္စမျိုး
 ဆိုလျှင် သူ့ကြောင့် ဗဟုသုတ တိုးရပေသည်ဟု အောက်မေ့မိပါ
 သည်။

သူမေးခွန်းများကို ဖြေခဲ့သော ကျွန်တော်၏ အယူအဆ
 များနှင့် ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူ သဘောတူချင်မှ တူပါလိမ့်မည်။
 တူသည်ဖြစ်စေ၊ မတူသည်ဖြစ်စေ စာဖတ်သူအဖို့ စဉ်းစားတွေးတော
 စရာများ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

ခါတိုင်းရေးသား တင်ပြနေကျ အမေးအဖြေများမှာ စင်
 မြင့်ပေါ်မှ ဖြေခဲ့ရခြင်းဖြစ်သော်လည်း ယခု အမေးအဖြေမှာ ဆွေး
 နွေးပွဲ သဘောမျိုး ခပ်ဆန်ဆန် ဖြစ်နေသောကြောင့် အနည်းငယ်
 ခြားနားမှုတော့ ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မည်။

သူ့အမေးနှင့် ကျွန်တော့်အဖြေကို တင်ပြပါမည်။

မစွက်စိအင်နာအဲလော့၊ ဆရာဦးအောင်သင်းကို ကျွန်မ မေးချင်တာက ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနဲ့ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးတို့ဟာ ခေတ်ပြိုင် စာရေးဆရာကြီးများ၊ စာပေပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ မြန်မာစာပေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူတို့နှစ်ဦးမှာ ဘယ်သူက ပိုပြီး ကျေးဇူးပြုခဲ့တယ်လို့ ယူဆပါသလဲ။

ကျွန်တော်။ ဆရာမမေးတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်တော် မစဉ်းစားခဲ့မိသေးတာ အမှန်ပါပဲ။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားပြီး ဖြေပါ့မယ်။ ဆရာမရဲ့ မေးခွန်းထဲက “မြန်မာ စာပေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု” ဆိုတဲ့ အချက်ကို ကျွန်တော် အထူးသတိပြုပြီး စဉ်းစားရမယ် ဖြစ်ပါတယ်။

သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် စာပေလောကမှာ တစ်ပြိုင်တည်း နာမည်ကြီးခဲ့ကြတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဆရာ ဦးမောင်ကြီးက စစ်ကြီးမဖြစ်မီ အစောကြီးမှာပဲ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကတော့ အသက် (၉၀)နီးပါးထိအောင် အသက်ရှည်နိုင်ခဲ့တယ်။

စာပေလောကမှာ သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ နာမည်ကြီးပုံကို ယေဘုယျအားဖြင့် ခြုံပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဆရာဦးမောင်ကြီးက ဝတ္ထုရှည်ကြီးတွေ၊ ကဗျာတွေ၊ ဘာသာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာတွေကြောင့် နာမည်ကြီးခဲ့ပါတယ်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကတော့-

အဲလော့၊ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် စာပေတွေ... . .

ကျွန်တော်။ ဟုတ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေး မျိုးချစ်စိတ် စာပေတွေ

ကို ဆရာကြီးကပိုပြီး စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဆရာကြီးက နိုင်ငံရေးစာပေတစ်မျိုးတည်းကိုသာ ရေးခဲ့တယ်လို့တော့ ဆိုနိုင်မယ် မထင်ပါဘူး။ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ များများစားစား မရှိခင်ကဆိုရင် ရသစာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စတွေ၊ သမိုင်း ရာဇဝင် ကိစ္စတွေကို အတော်များများ ရေးခဲ့တာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်း နိုင်ငံရေး ကိစ္စတွေ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အခါမှာတော့ အထူးသဖြင့် ကျောင်းသားသပိတ်တို့၊ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးတို့ ပေါ်လာတဲ့ အခါမှာ ဆရာကြီးဟာ နိုင်ငံရေး စာပေတွေ ဘက်ဆီကို လုံးဝဦးလှည့်သွားတယ်လို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။

ဆရာကြီး ဦးမောင်ကြီးကတော့ စာပေဘက်မှာသာ များသောအားဖြင့် စိတ်ဝင်စားခဲ့တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ စာပေဘက်ကို စိတ်ဝင်စားခဲ့တယ်ဆိုတာကြောင့် နိုင်ငံရေးကို စိတ်မဝင်စားဘူးရယ်လို့တော့ဖြင့် ပြောလို့ မရပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့စာတွေကို သေချာဖတ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် မြန်မာတွေ ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန် တက်အောင်၊ မျိုးချစ်စိတ် ရှိအောင် စီးပွားရေးမှာ လူမျိုးခြားတွေနဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ကြိုးပမ်းချင်အောင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့တဲ့ စာတွေကို များစွာ ရေးခဲ့ပါတယ်။

သို့သော်လည်း စာပေတွေကို စူးစမ်းကြည့်လိုက်ရင်တော့ ဖြင့် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက မျိုးချစ်စိတ် ရသ စာပေ အရေးအသားများပြီး လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးကတော့ တခြားရသ စာပေ၊ သုတစာပေတွေ အရေးများတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

ဆရာမရဲ့ မေးခွန်းထဲက မြန်မာစာပေ ဆိုတာကလည်း ရသစာပေကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်တာမို့ ရသစာပေဘက်ကလည်း စဉ်းစားကြည့်ချင်ပါသေးတယ်။ ပထမဆုံး ဝတ္ထုစာပေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စဉ်း

စားကြည့်ကြတဲ့အခါမှာ ဆရာဦးမောင်ကြီးက ဝတ္ထုရှည်ကြီးတွေ တော်တော်များများကိုပဲ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ခင်မြင့်ကြီး၊ သန်းသန်း၊ တင်တင်မြစတဲ့ မေတ္တာဘွဲ့ ဝတ္ထုတွေသာမက ဘုရင့်နောင်၊ နတ် သျှင်နောင်၊ ဗညားနွဲ့၊ တပင်ရွှေထီးစတဲ့ ရာဇဝင် ဝတ္ထုကြီးတွေကို လည်း ရေးခဲ့ပါသေးတယ်။ မြန်မာစာပေ သမိုင်းမှာ ရာဇဝင် ဝတ္ထုကို အစောဆုံး ရေးခဲ့တာဟာ ဆရာဦးမောင်ကြီးပါပဲလို့ ပြောယူရအောင် အမှတ်ထင်ထင်ကြီး ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းလည်း ရေးခဲ့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မှာတော်ပုံ၊ ဓမ္မစေတီ စသည်အားဖြင့် နည်းနည်းလောက်သာ ရေးခဲ့တာကို တွေ့ရပါတယ်။ အရေအတွက် နည်းတာတစ်ခုတည်း ကြောင့် အကျိုးပြုမှု နည်းတယ်ရယ်လို့တော့လည်း ပြောလို့မဖြစ်ဘူးဆိုတာကို ကျွန်တော် နားလည်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း အဲဒီခေတ် ကဆိုရင် ဆရာဦးမောင်ကြီး ဝတ္ထုတွေကို တမက်မောမော သံနေသံထားနဲ့ ဖတ်ကြသည်ထိအောင် စွဲလမ်းခဲ့ကြတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ မိခင်ဟာ ကျွန်တော် ၁၁-နှစ်သားလောက်မှာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါတယ်။ အိမ်နီးချင်း လူကြီးတွေက ကျွန်တော့်ရဲ့ မိခင်ဟာ ဆရာဦးမောင်ကြီးရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို သံနေသံထားနဲ့ ဖတ်တဲ့အခါမှာ အလွန်နားထောင်လို့ ကောင်းကြောင်း ပြောပြကြဖူးပါပဲ။ အဲဒီလို ပရိသတ်ကို ဝတ္ထုဖတ်လာအောင် စည်းရုံးနိုင်တဲ့ သတ္တိဟာ လေးစားလောက်တဲ့ ကိစ္စပဲလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။

နောက်ပြီး သူ့ဝတ္ထုတွေမှာ တေးထပ်၊ လေးချိုးလေးဆစ် သဖြန်၊ ဘောလယ်စသဖြင့် ကဗျာတွေကလည်း ပါနေပြန်တော့ ကဗျာအတွက်လည်း အကျိုးပြု ရောက်နေသေးတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်မိပါတယ်။

ဆရာကြီးနှစ်ပါးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ အချက်ကတော့ ကဗျာပုံ သဏ္ဍာန်သစ်တွေကို တီထွင်သွားနိုင်ခြင်းပါပဲ။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်းက စာထောင့်လေးချိုးကြီး ပုံသဏ္ဍာန်ကို တီထွင်နိုင်ခဲ့သလို၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာကြီးကလည်း ရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာကို တီထွင်နိုင် ခဲ့တယ်။ ဒီနေရာမှာ ဆရာကြီး နှစ်ပါးရဲ့ ခြားနားမှုကို တစ်ခါ တွေ့ ရပြန်ပါတယ်။ ဆရာမှိုင်းရဲ့ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်က ရေးဖို့လည်း ခက်ပါ တယ်။ ဆိုဖို့လည်းခက်ပါတယ်။ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးရဲ့ ရှစ်လုံးဖွဲ့ ပုံ သဏ္ဍာန်ကတော့ ရေးဖို့လည်း လွယ်ပါတယ်။ ဆိုဖို့လည်း လွယ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် လူကြားထဲကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် ထိုးဖောက် ဝင် ရောက်သွားခဲ့တယ်လို့ ကျွန်တော် မှတ်မိနေပါတယ်။

နောက်တစ်ချက် ဆရာဦးမောင်ကြီးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ ကြိုးပမ်း မှုကတော့ ဘာသာပြန် ကိစ္စပါပဲ။ ဆရာမ သိထားတဲ့ အတိုင်း စာပေ တိုးတက်မှုမှာ ဘာသာပြန် ကိစ္စကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။

အဲလော့၊ ပါဠိက မြန်မာပြန်တဲ့ ကိစ္စ . . .

ဟုတ်ပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးက ပါဠိ၊ သက္ကတ ကနေပြီး စာပေ တော်တော်များများကို မြန်မာပြန်ခဲ့ပါ တယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ဝတ္ထုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆရာဦးမောင် ကြီးအပေါ်မှာ နည်းနည်းမှ အထင်မကြီးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဘာသာ ရေး စာပေတွေကို ဖတ်လာတဲ့အခါမှာ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးရဲ့ ဘာ သာပြန်ပုံတွေကို အလွန်ပဲ ချီးကျူးပါတယ်။ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးဟာ ကျမ်းပေါင်း လေးရာကျော် ပြုစုရေးသားခဲ့တာကို ထောက်လိုက်ရင် နည်းတဲ့ ကြိုးပမ်းမှုကြီး မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိသာပါတယ်။

ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ နိုင်ငံရေးတွေ၊ အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ ဆိုတာတွေကိုပါ ရောပြီး ခံစားနေကြတာဖြစ်လေ တော့ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းထဲမှာ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း သာလျှင် ရွှေကနေပြီး ဝင်လာတတ်တာ မှန်သော်လည်း စာပေရှု ထောင့်က ကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာ ဦးမောင် ကြီးရဲ့ အကျိုးပြုမှုက နည်းနည်းပိုပြီး များလိမ့်မယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

အဲဒါကတော့ ကျွန်တော်ရဲ့ အယူအဆပါပဲ။ ကျွန်တော့် ထက် တတ်သိနားလည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း မေးကြည့်စေချင်ပါ သေးတယ်။

အဲလော့၊ ကျွန်မ မေးချင်တဲ့ ဒုတိယမေးခွန်းကတော့ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းနဲ့ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းတို့ဟာ ခေတ်ပြိုင် စာရေးဆရာကြီး များ ဖြစ်ကြပါတယ်။ မြန်မာခေတ်ပေါ် ဝတ္ထု တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှု နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူတို့နှစ်ဦးမှာ ဘယ်သူက ပိုပြီး အကျိုးပြုခဲ့တယ်လို့ ဆရာ ဦးအောင်သင်း ယူဆပါသလဲ။

ကျွန်တော်၊ ဆရာမ မေးတဲ့ မေးခွန်းက ဝတ္ထုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဝတ္ထုနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆိုရင်တော့ဖြင့် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ပိုပြီး အကျိုးပြုတယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပဓာန အချက်ကြီးကတော့ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းက အစောကြီး ကွယ်လွန် သွားရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆမိပါတယ်။ တကယ်လို့ ဆရာ ကြီး ပီမိုးနင်းသာ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းလောက် အသက်ရှည်ရှည် နေခဲ့ရမယ်ဆိုရင်တော့ ဆရာကြီးပီမိုးနင်းကတောင် ပိုပြီး အကျိုးပြု နိုင်စရာ ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်း

ဆိုတော့ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ပင်ကိုရေး ဝတ္ထုဟာ အချိန်ကုန် လူပန်းသလောက် တွက်ချေမကိုက်လို့ မရေးဘူးဆိုတာကို မကြာခဏ ဆိုသလို ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဆရာပီမိုးနင်းကတော့ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ ပင်ကိုစိတ်ကူးစိတ်သန်းလည်းကောင်းတယ်။ ရေးရတာလည်း ဝန်မလေးတဲ့ သဘောကို အများကြီး တွေ့ရပါတယ်။ ဆရာ ကြီး ပီမိုးနင်း စောစောစီးစီး ကွယ်လွန်သွားရတာဟာ မြန်မာစာပေ လောကအတွက် ဧရာမ ဆုံးရှုံးမှုကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်မိပါတယ်။

သို့သော်လည်း ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း ကွယ်လွန်သွားလို့ မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်မှုအတွက် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက တိုးပြီး တာဝန်ယူလိုက်သလို ကြီးပမ်းခဲ့တာကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ဖို့ ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။ တာဝန်ယူခဲ့ပုံကို နည်းနည်း ရှင်းပြချင်ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် စောစောပိုင်းမှာဆိုရင် ပီမိုးနင်းရဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာ မြန်မာဝတ္ထု လောကအပေါ်မှာ အတော်လေး ဩဇာကြီးခဲ့တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဝတ္ထုဆရာတွေဟာ သူ့ဝတ္ထုပုံစံမျိုးကို လိုက်တုပြီး ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြပါတယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ အချစ်အလွမ်း ဝတ္ထုတွေပဲ များကြပါတယ်။

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း စိတ်ဝင်စားတာက စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုတွေ၊ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဝတ္ထုတွေ။

ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းကွယ်လွန်တဲ့ အချိန်လောက်ထိအောင် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတွေကို မြန်မာတွေ ခံတွင်းမတွေ့လှသေးပါဘူး။ သူ့ရဲ့ကောင်းသုံးယောက် ဝတ္ထုတောင်မှ ပရိသတ်က သိပ်ပြီး အသိအမှတ် မပြုခဲ့ကြဘူး။ နောက်ပိုင်းမှ ဘာသာပြန်ဝတ္ထု တစ်စ

တစ်စ တွင်ကျယ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာတော့ ဆရာကြီး ရွှေ ဥဒေါင်းရဲ့ ကျေးဇူးပဲလို့ ဆိုရမယ်ထင်ပါတယ်။ စောလမုန်သိုက်တို့၊ မွန်တီကရစ်စတို နယ်စားကြီးတို့ ဘာသာပြန်တဲ့ ရတနာသိုက်တို့ဆို တဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေကို ပရိသတ်က ကောင်းကောင်းကြီး လက်ခံလာကြ ပါတယ်။ အဲဒီနောက်တော့ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ကွက်ကိုသာ အသား ပေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုသာမဟုတ်ဘဲ လူ့စရိုက်၊ လူ့သဘော၊ လူ့ သဘာဝကိုပါ အသားပေးတဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေကို ဆရာကြီးက ဘာသာ ပြန်လာပါတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် စာဖတ်ပရိသတ်ကို မြှင့်ခေါ်ပေး သွားတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းသာ အသက်ရှည်ခဲ့ရင် မြန်မာဝတ္ထုတိုး တက်မှုမှာ ပိုပြီး အကျိုးပြုနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ ပီမိုးနင်းက ဝတ္ထုရေးရုံသာလျှင် မက ဘဲ စာပေတိုးတက်မှုနဲ့ စာပေဝေဖန်ရေးကိုလည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့သေး တယ်။ “ငွေကလောင်” လို့ စာရေးနည်း ကျမ်းတွေကိုလည်း ရေးခဲ့ သေးတယ်။ တက္ကသိုလ်က ထုတ်တဲ့ ခေတ်စမ်းစာပေတွေကိုလည်း လှမ်းပြီး ဝေဖန်လိုက်သေးတယ်။ သူနဲ့ ခေတ်ပြိုင် စာရေးဆရာကြီး တချို့က ကာလပေါ် ဝတ္ထုတွေကို ရှုတ်ရှုတ်ချချ ပြောရင်လည်း ပြန်ပြီး တွယ်လိုက်တာပဲ။ ပင်ကို စဉ်းစားဉာဏ်မပါဘဲ ရှေးစာတွေထဲ က ကူးချပြီး စာရေးဆရာ အမည်ခံနေသူတွေကိုလည်း အခွင့်သင့် တိုင်း တွယ်တာပဲ။

ဒါကြောင့် မြန်မာစာပေလောက တစ်ခုလုံးအနေနဲ့သာ ပြောရမယ်ဆိုရင် ပီမိုးနင်းကပိုပြီး အကျိုးပြုတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြော ချင်တယ်။ သို့သော်လည်း ဆရာမ မေးတာက ဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်တိုးတက် မှုကွက်ပြီး မေးတာမို့ သူတို့ရဲ့ ဘဝသက်တမ်း၊ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တဲ့

ဝတ္ထုလုပ်ငန်း ပမာဏကို ချင့်ချိန်ပြီး ဆံရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ပိုပြီး အကျိုးပြုနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ဖြေလိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အဲလော့၊ ကျွန်မ ဆရာပြောတာကို သဘောတူပါတယ်။ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ဘာသာပြန် ဝတ္ထုကြီးတွေ အများကြီး ရေးသွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာပြောသလို လူ့သဘာဝ လူ့စရိုက်ဖော် ဝတ္ထုကြီးတွေကိုပါ ရေးချိန် ရသွားပါတယ်။

ပီမိုးနင်းရဲ့ နေရီရီ ဝတ္ထုကိစ္စပါပဲ။ အဲဒီ နေရီရီကို ချားလ်စ်ဂါဗစ်ရဲ့ (Just a Girl) ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်တာရယ်လို့ မြန်မာ စာရေးဆရာတွေ ရေးတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဆီမှာ ဒီစာရေးဆရာကို ဘယ်သူမှ မသိကြတော့ပါဘူး။ သူ့စာအုပ်ကိုလည်း ဘယ်မှာမှ ရှာလို့ မရပါဘူး။ ဒါနဲ့ ကျွန်မလည်း မတတ်နိုင်ဘူးဆိုပြီး ဗြိတိသျှ ပြတိုက်ထိအောင် လိုက်ရှာမှ တွေ့ရပါတော့တယ်။ အဲဒီမှာ ဖတ်ကြည့်တော့ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်က ဘာမှ မဆိုင်ပါဘူး။ ရိုးတိုးရိတ်တိတ်တောင် မတူပါဘူး။ အဲဒါဘာကြောင့် Just a Girl ကို ဘာသာပြန်တာရယ်လို့ ပြောနေကြတယ် မသိဘူး။

ကျွန်တော်၊ အဲဒါတော့ဖြင့် ကျွန်တော်လည်း မပြောတတ်တော့ဘူး ဆရာမရေ။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း အဲဒီစာအုပ်ကို မြင်ဖူးကြတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ဆရာမ မြင်ဖူးရုံမကဘဲ ဖတ်တောင် ဖတ်ခဲ့ဖူးတာဆိုတော့ ဆရာမ ပြောတာကိုပဲ အတည်ယူရမှာပေါ့။ နေရီရီ ဝတ္ထုဟာ Just a Girl ကို ဘာသာပြန်တယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောင်းပြီး မှတ်လိုက်ရုံပဲ ရှိတာပေါ့ ဆရာမရယ်။

အဲလော့၊ ကျွန်မ အံ့ဩနေတာက ဘာကြောင့် ဒီလိုအမှတ်အသားတွေ ပေါ်လာရသလဲ ဆိုတာပါပဲ။

ကျွန်တော်၊ အဲဒါကတော့ ဆရာကြီးနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် နေခဲ့ဖူးတဲ့ လူတစ်ယောက်က အမှတ်မှားပြီး ပြောလိုက်ဆိုလိုက်တာကို မှတ်တဲ့လူက မှတ်ထားမိလိုက်လို့ ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ နောက်ထပ်ပြီး စူးစမ်းရှာဖွေဖို့ စာအုပ်ကလည်း မရှိတော့ အဲဒီလို မှတ်ထားကြရတော့တာပေါ့ ဆရာမရယ်။

အဲလော့၊ ဆရာဦးအောင်သင်းကကော အဲဒီ စာအုပ်ကို ဘာသာပြန်တာပဲလို့ ယူဆသလား။ ကျွန်မ မေးတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ကို လေ့လာပြီဆိုရင် သူ့ရဲ့ ပင်ကိုစွမ်းရည် (originality) ကို တွေ့အောင်ရှာပြီး အကဲဖြတ်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးတယ် ဆိုတာကို ဆရာလည်း သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် နေရီရီဟာ ဘာသာပြန် မဟုတ်ဘဲ ပင်ကိုယ်ရေးဖြစ်တယ်ဆိုရင် ဆရာ လက်ခံနိုင်မလား။ Just a Girl ကို ဘာသာပြန်တာ မဟုတ်ကြောင်းတော့ ထင်ရှားနေပြီလေ။

ကျွန်တော်၊ အင်း . . . ခက်တော့ အခက်သားပဲ ဆရာမရေ။ အဲဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ထားတာ မဟုတ်ရုံနဲ့ နေရီရီဟာ သူပင်ကိုရေးပါပဲလို့ တစ်ထစ်ချ ဆိုဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဆရာကြီးရဲ့ ဝတ္ထုတွေမှာ ဘာသာပြန်ထားကြောင်း သိသာတဲ့ လက္ခဏာတွေကို အများကြီး တွေ့ရတယ်။ ဥပမာ “တစ်ကိုယ်တော်” ဝတ္ထု ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်နဲ့ ဇာတ်ကောင် စရိုက်တွေဟာ မြန်မာ

မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောဝံ့တယ်။ နောက်ပြီး နေညိုညိုထဲက ညိုညိုဆိုရင် . . .

အဲလော့၊ ဟုတ်တယ်။ ညိုညိုဟာ မြန်မာမိန်းကလေး မဟုတ်ဘူး။ နေရီရီထဲက ရီရီတောင်မှ တစ်ချို့နေရာ မြန်မာသိပ်မဆန်လှဘူးလို့ ထင်တယ်။

ကျွန်တော်၊ ဒီတော့ ဆရာကြီးဟာ နေရီရီကို စာတစ်အုပ်က ဘာဘာပြန်တာ မဟုတ်ရင်တောင်မှ သူဖတ်ထားတဲ့ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတွေထဲက သင့်နီးရာရာတွေကို ကောက်ယူ ပေါင်းစပ်ထားတာ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ အောက်မေ့မိတယ်။

အဲလော့၊ ကျွန်မ သဘောတူပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ဆရာကြီးရဲ့ ပင်ကို စွမ်းရည်ကို ရှာချင်ရင် ဘယ်လိုလုပ်သင့်တယ်လို့ ဆရာထင်ပါသလဲ။

ကျွန်တော်၊ အကောင်းဆုံးကတော့ ဝတ္ထုတိုတွေထဲမှာ ရှာကြည့်ပါလို့ တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။ ဝတ္ထုတိုတွေဟာ ဆရာကြီးရဲ့ ပင်ကိုရေးလို့ မုချပြောနိုင်လောက်တဲ့ လက္ခဏာတွေ အများကြီး တွေ့ရပါတယ်။ ဥပမာ- ဝတ္ထုတိုလေးတစ်ပုဒ်မှာဆိုရင် အိမ်စေ မြန်မာမိန်းကလေးတစ်ယောက်က မနက်တိုင်း ကုလားလက်ဖက် ရည်ဆိုင်သွားပြီး နံပြားဝယ်ရတယ်။ နံပြားရောင်းတဲ့ ကုလားက . . .

“ကောင်မလေး နင်စားဖို့” ဆိုပြီး နံပြား သေးသေးလေးတစ်ချပ် အမြဲလုပ်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီနံပြားသေးသေးလေးတွေနဲ့ပဲ ကောင်မလေး ကုလားမယား ဖြစ်သွားရကြောင်း ရေးထားတယ်။

အဲဒါဆိုရင် ဘာသာပြန် မဟုတ်နိုင်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေတာပဲ။
ခက်နေတာက အဲဒီ ဝတ္ထုလေးပါတဲ့ ဝတ္ထုတို စာအုပ်ကို တွေ့ကို မ
တွေ့ရထော့တာပဲ ဆရာမရေ။

မစွက်စိအဲလော့။ နောက်တစ်ခု ကျွန်မမေးချင်တာက မြန်မာ
လူမျိုးတွေဟာ များသောအားဖြင့် ဘာသာတရား ရှိသေကိုင်းရှိုင်း
ကြပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကလည်း အကုသိုလ် ပညတ်ချက်တွေ
အတော်လေးများပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူ့ဘဝအသက်ရှင်ပြီး နေထိုင်
နိုင်ဖို့အတွက် အကုသိုလ်မှုကို ပြုချင်တဲ့အခါလည်း ပြုကြရတာ
သဘာဝပါပဲ။ ဒီအခါမျိုးမှာ ဘုရားကို ရှိသေရတာကလည်း တစ်
ဘက်၊ အကုသိုလ်မှုကို မလွဲသာလို့ ပြုရတာကလည်း တစ်ဘက်နဲ့
ခွန်တွဲပြီး လွန်ဆွဲခံနေရတဲ့ လူ့စိတ်နှလုံးကို ဖော်ကျူးထားတဲ့ ဝတ္ထု
မျိုးများ ရှိပါသလား။ နည်းနည်းပါးပါးလောက် ရေးထားတာကိုတော့
တွေ့ရပါတယ်။ ဥပမာ-ဂျာနယ်ကျော် မမလေးရဲ့ “မုန်း၍မဟူ” ဝတ္ထု
ထဲမှာ ဆိုပါတော့။ ဝေဝေရဲ့မိခင်က သီလရှင် ဝတ်သွားတော့ ဝေဝေ
က ငယ်ငယ်လေးပဲ ရှိပါသေးတယ်။ သူ့မိခင်ရဲ့ ရင်ခွင်မှာ မှီ ခိုချင်နေ
တုန်း အရွယ်မဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့် မြင့်မြတ်တဲ့ သူတော်စင်ဘဝကို
ကူးပြောင်းတော့မှာဆိုတော့ မတားကောင်းဘူး။ သူ့ရင်ထဲမှာတော့
ကြေကွဲနေတယ်။ အဲဒါကို ဂျာနယ်ကျော်မမလေးက ပေါ်လွင်အောင်
ရေးထားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဝတ္ထုရှည်ကြီးတစ်ပုဒ်ရဲ့ ကဏ္ဍ
ကလေးတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ခံစားမှုကို ကျယ်ကျယ်
ဝန်းဝန်း ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ဝတ္ထုရှည်များ ရှိပါသေးသလား လို့ မေးတာပါ။

ကျွန်တော်။ ခဏစဉ်းစားပါရစေဦး ဆရာမ။(ကျွန်တော် ခဏ

ငိုငွားပါသည်။) အင်း... ကဗျာတွေထဲမှာတော့ဖြင့် အဲဒီ
 လိုသဘောမျိုးလေးတွေ ရေးထားတာ တွေ့ဖူးတယ်။ ဝတ္ထုထဲမှာ အထူး
 သဖြင့် ဝတ္ထုရှည်တွေထဲမှာတော့ ကျွန်တော် ဖတ်မိမှတ်မိသလောက်
 မတွေ့သေးပါဘူး ဆရာမ။

နောက်ပိုင်းတွင်တော့ ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းထဲတွင် ပါလာသည့်
 မောင်သိက္ခာ၏ “ခလောက်ကလေးရယ်တဲ့ ဒိုးဒိုးဒေါင်” ဆိုသော
 ဝတ္ထုလေးကို ကျွန်တော်ပို့ပေးလိုက်ပါသည်။ သူ့ဘာသာပြန်ပါသည်။
 သူ၏ဘာသာပြန်မှုကြမ်းကို ကျွန်တော်ထံပို့ပေးပါသည်။ ကျွန်တော်
 က အလျှော့အတင်းလေးများကို ထောက်ပြပြီး ပြန်ပို့ပေးရပါ သည်။
 သူတို့ဆီက ဘာသာပြန် ဝတ္ထုထုတ်ဝေပုံက၊ ထိုစာများကို စာပေပညာ
 ရှင်ကြီး၏ အဖွဲ့တွင် တင်ပြရပါသည်။ ထိုပညာရှင်များ သက်ဆိုင်ရာ
 လူမျိုး၏ ဓလေ့စရိုက် ပေါ်လွင်ခြင်း၊ အနုပညာစွမ်းရည် ကောင်း
 မွန်ခြင်း စသောအချက်များကို ကြည့်ပြီးမှ လက်ခံပါသည်။ ယခု
 တော့ ဘယ်အခြေအနေ ရောက်နေပြီ မသိရသေးပါ။

